

ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

นางสุภาพร จตุรภัทร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2556

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR) are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF THAI SCOUTING TO ENHANCE GOOD
CITIZENSHIP

Mrs. Supaporn Jaturapat

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Development Education
Department of Educational Policy, Management, and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2013

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มเสือไทยเพื่อส่งเสริมความ เป็นพลเมืองดี
โดย	นางสุภาพร จตุรภัทร
สาขาวิชา	พัฒนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	อาจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีดีลิก
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชื่นชนก โควินท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีดีลิก)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พรทิพย์ อันทิวโรทัย)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จรูญศรี มาติลโกวิท)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ยงยุทธ วัชรดุลย์)

สุภาพร จตุรภัทร : ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี.
(STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF THAI SCOUTING TO ENHANCE GOOD
CITIZENSHIP) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีดิกลง, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ร่วม: อ. ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร, 317 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการลูกเสือไทย
ในอดีตและปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และ 3)
เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี วิธีดำเนินการวิจัย ใช้
การศึกษาเอกสาร การสำรวจโดยแบบสอบถาม เทคนิคเดลฟาย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ และการ
สนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยจำแนกประเภท วิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย
กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย (1) บุคคลทั่วไปที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ (2) ลูกเสือ (3) ผู้กำกับลูกเสือ (4)
ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน (5) ผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือไทย และ (6) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) สภาพการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบันมีความสอดคล้องกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้าน
การจัดการลูกเสือ โดยมีการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรฐานในการจัดการลูกเสือไทย (2) ด้าน
การจัดกิจกรรมลูกเสือ มีการจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมลูกเสือเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของลูกเสือ และมีการ
จัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่อง และ (3) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย มีระบบการ
คัดเลือกครูผู้สอนลูกเสือและมีการกำหนดคุณสมบัติของครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งเป็นการดำเนินการตาม
ข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ

2) แนวทางการพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ประกอบด้วย (1) การจัดการ
การลูกเสือไทยทั้งด้านโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ (2) การจัดกิจกรรมลูกเสือที่ต้องเน้นความซื่อสัตย์ มีจิต
อาสาและเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (3) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่ต้องส่งเสริม พัฒนาและสร้าง
คุณค่า (4) การสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทยที่ต้องให้สมาชิกทุกคนเกิดความรู้สึกเท่าเทียมกัน และ (5)
ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยที่ต้องสร้างให้สาธารณชนเห็นคุณค่าและพัฒนาฐานข้อมูลการลูกเสือ
ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ประกอบด้วยยุทธศาสตร์
หลัก 3 ข้อ คือ (1) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการลูกเสือไทย (2) ยกระดับความเข้มแข็งการจัดกิจกรรมลูกเสือให้
สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และ (3) จัดการความรู้สู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

ภาควิชา	นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทาง	ลายมือชื่อนิสิต
	การศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
สาขาวิชา	พัฒนศึกษา	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
ปีการศึกษา	2556	

5284263127 : MAJOR DEVELOPMENT EDUCATION

KEYWORDS: DEVELOPMENT OF THAI SCOUTING / GOOD CITIZENSHIP / STRATEGY

SUPAPORN JATURAPAT: STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF THAI SCOUTING TO ENHANCE GOOD CITIZENSHIP. ADVISOR: FUANGARUN PREEDEDILOK, CO-ADVISOR: UBONWAN HONGWITYAKORN, 317 pp.

This study was a mixed method research. The objectives of this study were: 1) to study the management of Thai scouting in the past and present; 2) to study the guideline for the development of Thai scouting to enhance good citizenship and 3) to prepare a strategic for the development of Thai Scouting to enhance good citizenship. The research methods were documentary research, survey by questionnaires, Delphi technique, in-depth interviews, and Focus Group Discussion. Descriptive statistics was used for quantitative data analysis. In addition, classification and content was used for qualitative data analysis. The samplings consist of: 1) individuals who have scouting experience; 2) scouts; 3) scout leaders; 4) scout directors of school; 5) Thai scouting experts; and 6) Thai scouting qualified.

The research results indicated that:

1) The management of Thai scouting both in the past and present were consistent all three areas: (1) management of Thai scouting have the policy, plans, and standards to manage the Thai scouting; (2) scouting activities have age-appropriate content and development of scouting, and have constantly scouting activities; and (3) development of teachers and adult in Thai scouting have system selection and qualification of who will come to be teachers and adult in Thai scouting. Which were performed in accordance with the regulations of the National Board of Thai Scouting.

2) The guidelines for the developing of Thai scouting to enhance good citizenship consists of: (2.1) scouting management in terms of structure and function; (2.2) scouting activities must emphasize on the integrity and learning by doing approach; (2.3) development of teachers and adult in scouting should be promoted and enhanced with value-added; (2.4) creating of Thai scouting network must be made with a sense of equality; and (2.5) supportive factors for Thai Scouting development were to create a public awareness and also to develop an effective scouting database.

3) The strategy for the development of Thai Scouting to enhance good citizenship include three major ones. They were; (1) create a positive image of Thai Scouting; (2) increasing the strength of scout activities in accordance with the current situation; and (3) knowledge management for development of teachers and adult in scouting.

Department: Educational Policy,
Management, 317 Leadership

Student's Signature

Advisor's Signature

Co-Advisor's Signature

Field of Study: Development Education

Academic Year: 2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี จากความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีติติก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อุบลวรรณ หงษ์วิทยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่คอยให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่งานวิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชื่นชนก โควินท์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พรทิพย์ อันทิวโรทัย รองศาสตราจารย์ ดร.จรรยาตรี มาติลโกวิท และ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ยงยุทธ วัชรดุลย์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการสอบและให้ความเมตตาเอาใจใส่ ติดตามและให้กำลังใจในการทำ วิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ต่างๆ อันมี คุณค่าให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาสละเวลาและให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นประโยชน์สำหรับ การวิจัย นอกจากนี้ยังให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อบุญโชติ อุ๋นโสภา ที่ให้ทุนทรัพย์และเป็นกำลังใจในการ การศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการ ทำงานวิจัย

ท้ายนี้ ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ รัชดาพรธนาธิคุณ ที่เป็นผู้ผลักดันให้ ศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต คุณเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรณ์ ที่เป็นแหล่งข้อมูลและกำลังสำคัญในการ ช่วยเหลือให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณ พี่ เพื่อน และน้อง พัฒนศึกษาทุกท่านที่ให้ความ ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดการศึกษาและการวิจัย รวมทั้งครอบครัว สามีและลูกที่ได้ให้ความ เข้าใจและคอยเป็นกำลังใจเสมอมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญแผนภูมิ.....	3
สารบัญภาพ	4
บทที่ 1 บทนำ.....	5
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	5
คำถามการวิจัย.....	12
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
ขอบเขตการวิจัย.....	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	14
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์.....	19
1.1 ความหมายของยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์การศึกษา	20
1.2 กระบวนการทางยุทธศาสตร์.....	21
1.3 องค์ประกอบของการวางแผนยุทธศาสตร์.....	25
1.4 การวางแผนยุทธศาสตร์ด้วย SWOT Analysis.....	26
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา	28
2.1 ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา.....	29
2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.....	30
2.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551.....	33
ตอนที่ 3 การลูกเสือ	36
3.1 ปรัชญาการลูกเสือ.....	37
3.2 ประวัติการลูกเสือโลก.....	38

3.2.1	ภูมิหลัง.....	38
3.2.2	หน้าที่ของสำนักงานลูกเสือโลก.....	42
3.2.3	ยุทธศาสตร์ของสำนักงานลูกเสือโลก	43
3.2.4	แผนสามปี 2011 – 2014 “ภาวะผู้นำ นวัตกรรม บริการ” ของคณะกรรมการ ลูกเสือโลก / สำนักงานลูกเสือโลก.....	44
3.2.5	บุคลากรทางการลูกเสือ	46
3.2.3.1	การฝึกอบรม การสนับสนุน และการพัฒนาบุคลากรทางการ ลูกเสือ	46
3.2.4	ทูตสันติภาพ (Messengers of Peace: MoP)	49
3.3	ประวัติการลูกเสือไทย	50
3.3.1	เสือป่า.....	50
3.3.2	ลูกเสือไทย.....	52
3.3.3	ลูกเสือชาวบ้าน.....	57
3.4	พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551	61
3.5	สาระสำคัญของการลูกเสือ	68
3.5.1	วัตถุประสงค์.....	69
3.5.2	หลักการ (Principles).....	69
3.5.3	วิธีการ	71
3.5.4	พลเมืองดีในทัศนคติของการลูกเสือ.....	72
3.5.5	ประโยชน์ของการลูกเสือ	72
3.5.6	แนวการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ.....	72
3.5.7	วิธีการและแนวการฝึกอบรมลูกเสือ	73
3.5.8	แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ.....	73
3.6	การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ	76
3.7	การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ.....	79
3.8	หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการลูกเสือไทย.....	83
3.7.1	สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	84
3.7.2	สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน.....	86

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี	92
4.1 ความหมายของความเป็นพลเมืองดี	92
4.2 คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี	93
4.3 การพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมืองไทย	102
4.4 ความเป็นพลเมืองดีกับการลูกเสือไทย	102
ตอนที่ 5 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม.....	109
รายการอ้างอิง	277
ภาคผนวก ก.....	286
ภาคผนวก ข.....	292
ภาคผนวก ค.....	304
ภาคผนวก ง	307
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	317

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	ความหมายของสาระสำคัญในขอบข่ายการพัฒนา 8 ประการ	69
ตารางที่ 2.2	สรุปคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	94
ตารางที่ 2.3	กระบวนการลูกเสือที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี	97
ตารางที่ 2.4	คุณลักษณะพลเมืองดีตามกระบวนการลูกเสือ	99
ตารางที่ 2.5	ความสอดคล้องของความเป็นพลเมืองดีกับการลูกเสือ	101
ตารางที่ 3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	112
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	124
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสติปัญญาดี	127
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านจิตใจดี	128
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสุขภาพดี	129
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสังคมดี	130
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ภาพรวมรายด้าน	131
ตารางที่ 4.7	แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างอายุที่แตกต่างกันต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย	131
ตารางที่ 4.8	แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาที่ยื่นลูกเสือที่แตกต่างกันต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย	132
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการจัดการ	133
ตารางที่ 4.10	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ	134
ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือ.	134
ตารางที่ 4.12	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทย	135
ตารางที่ 4.13	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	138

ตารางที่ 4.14	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย ด้านการจัดการ	140
		หน้า
ตารางที่ 4.16	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย	145
ตารางที่ 4.17	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย	148
ตารางที่ 4.18	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย ภาพรวมรายด้าน	150
ตารางที่ 4.19	แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างวุฒิทางการลูกเสือที่แตกต่างกันต่อการปฏิบัติตามกระบวนการการลูกเสือไทย	150
ตารางที่ 4.20	ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการการลูกเสือไทย	152
ตารางที่ 4.21	จำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	156
ตารางที่ 4.22	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านสติปัญญาดี	158
ตารางที่ 4.23	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับตามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านจิตใจดี	159
ตารางที่ 4.24	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านสังคมดี	161
ตารางที่ 4.25	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนลูกเสือที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดี ภาพรวม	161
ตารางที่ 4.26	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับตามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านสุขภาพดี	162
ตารางที่ 4.27	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนการลูกเสือไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี	163
ตารางที่ 5.1	คำมัธยฐานและค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือไทย จากแบบสอบถามรอบที่สาม จำแนกเป็นรายด้านและข้อ	170
ตารางที่ 6.1	การวิเคราะห์ SWOT การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี	215
ตารางที่ 6.2	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อ	

	ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี 3 ด้าน	227
ตารางที่ 6.3	(ร่าง) ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนากลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ตามกรอบการพัฒนากลูกเสือไทย 3 ด้าน (MAP Scouting)	228

สารบัญแนภูมิ

		หน้า
แผนภูมิที่ 2.1	กระบวนการทางยุทธศาสตร์	17
แผนภูมิที่ 2.2	ขั้นตอนของกระบวนการเชิงกลยุทธ์	18
แผนภูมิที่ 2.3	กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์	19
แผนภูมิที่ 2.4	การวิเคราะห์สภาพภายนอกและภายใน	21
แผนภูมิที่ 2.5	โครงสร้างการบริหารงานของลูกเสือไทย	78
แผนภูมิที่ 2.6	โครงสร้างของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	79
แผนภูมิที่ 2.7	โครงสร้างของสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน	81
แผนภูมิที่ 6.1	สรุปข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ด้านการจัดการลูกเสือไทย	235
แผนภูมิที่ 6.2	สรุปข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย	238
แผนภูมิที่ 6.3	สรุปข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย	241

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
ภาพที่ 2.1	แสดงการกระทำหน้าที่จำเป็น	106
ภาพที่ 3.1	ขั้นตอนการวิจัย	122
ภาพที่ 7.1	MAP Scouting	253

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทุกคนต้องเคารพในศักดิ์ศรีของบุคคลอื่นเท่าๆ กับศักดิ์ศรีของตน เพื่อให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเองและสังคมโดยรวม ดังนั้นการที่สังคมจะเกิดความสงบสุขได้ ในสังคมนั้นจะต้องมีสัดส่วนของคนที่อยู่เป็นจำนวนมากในทางตรงกันข้ามหากสังคมใดมีจำนวนคนอยู่น้อยก็จะทำให้สังคมนั้นประสบปัญหา ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ 6 ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2512 (สโมสรรูกเสือสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์, 2548)

“...การลูกเสือเป็นกิจการที่ผู้ใหญ่จัดขึ้นสำหรับเด็ก เพื่อชักจูงและฝึกฝนให้เติบโตเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์ และเป็นผู้สามารถเหมาะสม ดังนั้นจึงเป็นที่เข้าใจและเป็นที่ยอมรับว่า ต่อไปข้างหน้าลูกเสือจะเป็นคนสำคัญของชาติ คือจะเป็นผู้บริหารปกครองบ้านเมืองได้ ขอให้ลูกเสือทราบถึงสิ่งสำคัญในการปกครองไว้ว่า ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครที่จะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดีให้คนดีได้ปกครองบ้านเมืองและควบคุมคนไม่ดีให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”

ประเทศไทยแม้จะมีการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองในระบบโรงเรียนมายาวนาน ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จในการสร้างพลเมืองที่มีความเข้าใจและศรัทธาในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย (จรรยาตรี มาติลกโกวิทและคณะ, 2553, p. 2) ทำให้ปัจจุบันสังคมไทยขาดเสถียรภาพทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ บ้านเมืองเกิดความไม่สงบ มีปัญหาความแตกแยก แบ่งออกเป็นหลายฝ่าย ส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อนและรุนแรงมากยิ่งขึ้นในประชาชนทุกระดับ

การลูกเสือเป็นขบวนการทางการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างบุคลิกภาพ และพัฒนาการทางสังคมให้กับเด็กและเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยใช้วิธีการของลูกเสือที่ยึดมั่นในกฎและคำปฏิญาณ (Scout Promise and Laws) การเรียนรู้โดยการ

กระทำ (Learning by Doing) (ลูกเสือแห่งชาติ, มพท.: ออนไลน์) การลูกเสือไทยเป็นกิจการที่มุ่งส่งเสริม และพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดีในอนาคต ตามความมุ่งหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ที่มีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพ 3 ด้าน คือ เป็นสังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสามานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, p. 5)

การเรียนการสอนลูกเสือจะใช้วิธีการเรียนผ่านกิจกรรมที่ลูกเสือต้องปฏิบัติจริง ทั้งนี้การลูกเสือมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี คือ เป็นผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง เหมาะสมกับวัย มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์และทักษะด้านอื่นๆ รวมทั้งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย และรักสันติภาพ ดังนั้นในการสร้างความเป็นพลเมืองดีให้แก่เยาวชนเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก รวมทั้งเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและรักความสันติสุข จึงควรปลูกฝังและสร้างเสริมความเป็นพลเมืองดีโดยผ่านกระบวนการลูกเสือที่สามารถเข้าถึงความเป็นเยาวชนได้ดีที่สุด

การลูกเสือไทยมีรากกำเนิดมาจาก “เสือป่า” ที่ก่อตั้งขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงมีพระราชประสงค์ให้ชายไทยที่มีได้เป็นทหารได้เรียนรู้และมีโอกาสฝึกหัดเป็นทหาร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองและมุ่งหวังให้ราษฎรเป็น “คนดี” ซึ่งผู้ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการเป็นเสือป่า คือ ผู้ที่มีความกล้าหาญ เสียสละ ซื่อสัตย์ เห็นประโยชน์ส่วนรวม มีสติตั้งมั่น รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีคุณธรรม และประพฤติปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ดังภาษิตที่พระองค์ได้พระราชทานไว้ในธงประจำกองเสือป่า “เสียชีพ อย่าเสียสัตย์” ที่เป็นคติพจน์ประจำใจของเหล่าลูกเสือมาจวบจนปัจจุบัน (วชิราวุธ ปร., 2457)

หลังจากที่การก่อตั้งเสือป่าเป็นรากฐานแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเล็งเห็นว่าผู้ที่จะเป็นเสือป่านั้นต้องเป็นผู้ใหญ่ ส่วนเด็กชายไทยซึ่งอยู่ในปฐมวัยที่ต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้จักหน้าที่ซึ่งผู้ชายไทยทุกคนต้องปฏิบัติเพื่อชาติบ้านเมืองยังมิได้รับการฝึกฝน จึงทรงมีพระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งกองลูกเสือขึ้นในโรงเรียนและสถานที่อันสมควร กองลูกเสือกองแรกของประเทศไทยได้ตั้งขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง และได้นามว่า “กองลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 1” (โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัยในปัจจุบัน) โดยพระองค์ได้ทรงเป็นผู้ให้การอบรมสั่งสอน ตลอดจนการดำเนินงานต่างๆ ไปของกองลูกเสือกองนี้โดยตรง ทั้งนี้เพื่อจะให้มันเป็นแบบอย่างสำหรับโรงเรียนอื่นๆ หรือสถานที่ต่างๆ ที่มีความประสงค์จะตั้งกองลูกเสือขึ้นได้ยึดถือเป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานของตนต่อไป

ระบบการเรียนการสอนวิชาลูกเสือของประเทศไทยจึงได้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2454 เป็นต้นมา และได้มีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นวิชาบังคับในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2527 และลักษณะสำคัญของการลูกเสือโดยเฉพาะวิธีการเรียนการสอน (Youth Programme) เป็นปัจจัยหลักเนื่องจากต้องจัดรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมต่อการ

พัฒนาความสามารถ ความรู้ความคิด ทักษะและมีมือในการทำงานของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีชีวิตที่สมบูรณ์อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างสันติสุข จากความสำคัญของการลูกเสือที่สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมบุคลากรได้ทุกหมู่เหล่าตั้งแต่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นลูกเสือสำรองและลูกเสือสามัญ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษาเป็นลูกเสือวิสามัญ ดังนั้นจึงมีการนำเสนอให้ครูพันธุ์ใหม่ต้องเรียนลูกเสือ โดยบรรจุวิชาลูกเสือไว้ในหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต เนื่องจากวิชาลูกเสือฝึกฝนให้เป็นคนดี มีวินัย และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่นทุกเมื่อเพราะเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปเป็นครูแล้ว จะได้รู้ถึงวิธีการฝึกอบรมลูกเสือที่ถูกต้องตามหลักและวิธีการของลูกเสือ

การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. 2509 ซึ่งมีระบบการเรียนการสอนเกี่ยวกับกฎ ระเบียบและวินัยของการลูกเสือที่เรียนรู้ในสถานศึกษา และการเรียนการสอนด้านการปฏิบัติที่แตกต่างจากการเรียนการสอนในห้องเรียนกล่าวคือ การเปลี่ยนแหล่งความรู้ เปลี่ยนวิธีการรับรู้ เปลี่ยนสถานที่เรียนรู้ เปลี่ยนบริบทการเรียนรู้ จากการเรียนรู้จากตำราเรียนและครู สู่การเรียนรู้จากผู้อื่นๆ และจากสถานการณ์จริง ประสบการณ์จริง ได้เห็นของจริงในหลายมิติ ได้กลิ่น เสียง สัมผัส และที่สำคัญคือ ได้ลงมือปฏิบัติการด้วยตนเอง จากสถานที่ในห้องสี่เหลี่ยม สู่โลกกว้างที่ไม่มีที่สิ้นสุด มีกระบวนการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความกระหายต่อการเรียนรู้รับรู้ได้ดียิ่งขึ้น และตื่นตัวต่อกระบวนการเรียนรู้เหล่านั้น

ปัจจุบันกิจกรรมลูกเสือถูกบรรจุไว้ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ เพื่อสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม โดยเน้นการสร้างความเป็นพลเมืองดีให้แก่เยาวชน แต่ในหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับการสร้างพลเมืองดีของประเทศไทยยังมีไม่มากพอ และยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งยังได้ถูกลดบทบาทและความสำคัญลงให้เหลือเพียงหนึ่งในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเท่านั้น และไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการเรียนต่อหรือเข้ามหาวิทยาลัยตามค่านิยมของสังคมไทยได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, p. 9) โดยที่การจัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่เนื้อหาสาระของหลักสูตรการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเด็กที่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อใช้กระบวนการเรียนรู้แบบเรียนปนเล่น โดยอาศัยการเรียนวิชาเสริมนอกเหนือจากสาระวิชาหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวลัย พานิช (วลัย พานิช, 2543, p. 77) ที่ศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี: มิติจากการศึกษาในประเทศภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก พบว่า การศึกษาความเป็นพลเมืองดีในครุศึกษาไทยมีรายวิชาที่ให้เนื้อหาความรู้แก่นิสิต นักศึกษาพอสมควร แต่ยังขาดการจัดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการขัดเกลาพฤติกรรมความเป็นพลเมืองดี

นอกจากนี้สังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อต่างๆ ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และสามารถจัดระบบความรู้และระบบการเรียนรู้ที่ดี จนเกิดพลังสร้างสรรค์ให้กับตนเองและสังคม โดยนำความรู้ที่มีอยู่มาใช้เป็นเครื่องมือใน

การเลือกและตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างเหมาะสมในทุกมิติ แต่ในทางตรงกันข้ามกลับพบว่าเด็กและเยาวชนยังขาดรู้ในการคิดวิเคราะห์ ไม่สามารถแยกแยะสิ่งดีกับสิ่งไม่ดีที่ตนประสบได้ ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ซึ่งจากสถิติของเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ประจำปี 2553 (กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก, มปท.: ออนไลน์) พบว่ามีเด็กและเยาวชน กระทำความผิดและถูกดำเนินคดี จำนวน 44,057 คดี โดยมีระดับการศึกษาใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 17,468 คดี คิดเป็นร้อยละ 39.65 รองลงมาระดับประถมศึกษา จำนวน 13,051 คดี คิดเป็นร้อยละ 29.62 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า จำนวน 8,927 คดี คิดเป็นร้อยละ 20.27 ส่วนสาเหตุของการกระทำผิด มาจากการคบเพื่อนมากที่สุดถึงร้อยละ 39.80 รองลงมาคือความคึกคะนอง ร้อยละ 16.22 และความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ร้อยละ 10.63 ตามลำดับ

จากสถิติดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของเด็กและเยาวชนที่เป็นพลังสำคัญของประเทศ ในอนาคต ซึ่งควรได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเร่งด่วน เหตุที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากขาดการพัฒนามนุษย์ ที่เป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการสร้างคนให้เป็นที่กำลังของชาติ เป็นมนุษย์ที่มีความ สมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นใน การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, p. 4) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องอาศัยกระบวนการทางการศึกษาที่มุ่งพัฒนาคนในประเทศ ให้มี ความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญาคิดได้คิดเป็นและประยุกต์เป็น มีความรู้และทักษะใน การดำเนินชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข

การสร้างความเป็นพลเมืองดีนั้นไม่สามารถเรียนรู้จากหนังสือหรือตำราต่างๆ ซึ่งเป็นเพียง การอ่านจากตัวอักษรเท่านั้น แต่สิ่งที่จะปลูกฝังและทำให้เยาวชนซึมซับความเป็นพลเมืองดีได้ต้องมา จากการได้ปฏิบัติจริง การพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับเยาวชนจึงกำหนด ยุทธศาสตร์ที่ต้องเน้นการเป็นผู้สอนและผู้ปฏิบัติของครูในด้านความเป็นพลเมือง เพื่อเป็นแบบอย่าง ให้แก่ผู้เรียน ปรับและทบทวนเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในวิชาหน้าที่พลเมืองเกี่ยวกับระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนากระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรม เชิงปฏิบัติการ โดยเน้นกระบวนการกลุ่มและฝึกฝนให้นักเรียนเกิดทักษะที่เป็นพื้นฐานของความเป็น พลเมือง คือ การรับฟังผู้อื่น การเคารพผู้อื่นว่าเสมอกับตนเอง การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง การคิดวิเคราะห์ เชื่อมโยงปัญหาและเชื่อมโยงตนเองกับปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เป็น พลเมืองดี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2554, pp. 17-18)

กิจกรรมลูกเสือจึงเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองการสร้างพลเมืองดี ทั้งนี้กิจกรรมลูกเสือต้อง เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งในสถานศึกษาหรือค่ายลูกเสือที่ต้องสอดรับและเชื่อมโยงกัน แต่ด้านการจัดการในแต่ละสถานที่จะถูกแบ่งโครงสร้างหน้าที่ออกจากกัน ซึ่งการจัดทำหลักสูตรการ เรียนกิจกรรมลูกเสือจะดำเนินการโดยสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ในการเรียนการสอนกิจกรรม ลูกเสือในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ แต่ด้านการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องอยู่ใน ความควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด

และกิจการนักเรียนมีสถานะต่ำกว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงทำให้เป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งในการจัดการด้านการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ

การจัดการด้านการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาและในค่ายลูกเสือต่างมีจุดอ่อนในการดำเนินงานด้วยกันทั้งสิ้น ทั้งในด้านโครงสร้างและหน้าที่ของการปฏิบัติงาน ด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานที่ทับซ้อนกันระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงานมีฐานะเทียบเท่ากันและเป็นหน่วยงานที่มีโครงสร้างการบริหารงานขนาดใหญ่ จึงเป็นการยากต่อการปรับเปลี่ยน ส่วนการจัดการด้านการเรียนการสอนในค่ายลูกเสือที่มีโครงสร้างการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากในการบริหารพื้นที่ของค่าย และงบประมาณจะขึ้นกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ส่วนการบริหารงานด้านบุคลากรจะขึ้นกับเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ยังมีค่ายลูกเสือบางค่ายอยู่ในความดูแลของจังหวัดและพื้นที่ของค่ายลูกเสือบางค่ายเป็นของหน่วยงานอื่นๆ

ปัจจุบันการจัดกิจกรรมลูกเสือในระบบโรงเรียนได้ถูกลดบทบาทลงมาก ทำให้การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือขาดจิตวิญญาณ และเข้าไม่ถึงปรัชญาของการลูกเสือ เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งเน้นเรื่องความรู้ ความจำ ความสามารถ และการแข่งขัน ทั้งที่ควรมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เช่น กิจกรรมลูกเสือที่สอนให้เด็กสามารถใช้ชีวิตในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง จึงทำให้เด็กคิดไม่ได้ คิดไม่เป็น ทำไม่เป็น รวมทั้งไม่สามารถดำเนินชีวิตในสภาพแวดล้อมที่มีภัยอันตรายต่างๆ ปัญหาส่วนใหญ่ที่มักพบในเยาวชน ได้แก่ ปัญหายาเสพติด การลักขโมย การพนัน ติดเกม การใช้ความรุนแรง เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เกิดจากการขาดความคิดวิเคราะห์ ขาดศีลธรรม ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ขาดการพัฒนาจิตใจและอารมณ์ ต้นเหตุของการทำให้เด็กเลือกใช้ความรุนแรงนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากความอ่อนแอของวัฒนธรรมที่ไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ไม่เพียงเท่านั้นระบบการศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้เด็กไม่มีทางเลือกในการแก้ปัญหานอกจากใช้ความรุนแรง เพราะการศึกษาที่เน้นเนื้อหาวิชาการอย่างอัดแน่น ไม่มีเวลาเหลือที่จะเรียนรู้นอกกรอบหรือเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตในสังคม

จากผลการวิจัยด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือที่พึงประสงค์ (วรรณภา พรหมถาวร สุภาพร จตุรภัทร และเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรณ์, 2549: บทสรุปผู้บริหาร) พบว่า การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ ในทุกพัฒนาการน้อยลง ทั้งจากเนื้อหาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน ความรู้ความชำนาญและการตระหนักถึงคุณประโยชน์ในวิชากิจกรรมลูกเสือของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ การให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน รวมทั้งการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหารทั้งในด้านนโยบายและขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ในการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือยังพบว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมักจะพาลูกเสือไปเข้าค่ายพักแรม ณ ค่ายของเอกชนที่มีความสะดวกสบาย มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ วิทยากร อาหาร และที่พักไว้ให้แก่ลูกเสือแบบพร้อมเพรียง โดยลูกเสือไม่ต้องปฏิบัติหรือช่วยเหลือตนเองให้รู้จักการดำรงชีพด้วยตนเองเหมือนดังปรัชญาของลูกเสือแต่ก่อน

ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพงศ์ ปะนาสังข์ (2553, p. 91) ที่พบว่าในการบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า มี

ปัญหาด้านบุคลากรครูไม่ให้ความสำคัญและสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ และนักเรียนไม่ให้ความสำคัญและสนใจในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมลูกเสือ การสนับสนุนด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและครูผู้สอนวิชาลูกเสือขาดขวัญกำลังใจในการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ และไม่ค่อยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการอบรมหลักสูตรทางลูกเสือ จึงขาดทักษะในการสอนวิชาลูกเสือตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ขาดสื่อที่ทันสมัยสำหรับจัดการเรียนการสอน นักเรียนจึงไม่ให้ความสำคัญในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ หรือเรียนก็เพื่อให้ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้เท่านั้น จึงไม่ตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของศักดา สุขผา (2551, pp. 132-139) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่าครูที่มีผลงานด้านลูกเสือไม่ได้ถูกนำมาประกอบการพิจารณาความชอบประจำปีและขาดการยกย่องลูกเสือ ด้านการวางแผนจัดทำเอกสารเกี่ยวกับลูกเสือ คู่มือ และสื่อการสอนสำหรับครูที่ปฏิบัติการสอนลูกเสือไม่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน และในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านกิจกรรมลูกเสือที่ไม่มีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูล ในด้านการควบคุมขาดการจัดสอบตามหลักสูตรวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในระดับชั้นต่างๆ

นอกจากนี้ ผลการวิจัยของขจรเกียรติ เครือประดับ (2551, pp. 119-122) ที่ทำวิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ยังพบว่าผู้บริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษายังไม่ได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ทางการบริหาร แสดงให้เห็นจากการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษายังไม่มีคามเข้มแข็ง ยังขาดแคลนเอกสารที่เกี่ยวข้องและแบบพิมพ์ลูกเสือ บุคลากรลูกเสือยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแบบพิมพ์ลูกเสือต่างๆ ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ประกอบการรายงาน ทั้งนี้ผู้บริหารกิจกรรมลูกเสือยังไม่ทราบว่าอะไรคือปัญหาในการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา และข้อเสนอแนะในการบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาที่ผู้บริหารกิจกรรมลูกเสือกล่าวไว้คือ สถานศึกษาไม่ควรนำกิจกรรมอื่นมาจัดในช่วงกิจกรรมลูกเสือ ส่วนภาพลักษณ์ของกิจการลูกเสือในทัศนะของคนทั่วไปมองเห็นว่า กิจการลูกเสือยังมีจุดอ่อน ทั้งด้านคุณภาพ ความทันสมัยของบุคลากรและเทคโนโลยีหลักสูตร วิธีการสอนแบบเก่าไม่ตรงกับความต้องการของเยาวชนรุ่นใหม่ การเข้าถึงข้อมูลของผู้บริหารและสมาชิก โครงสร้างการบริหารที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ (จรรยาพร ธรณินทร์, มปท.: ออนไลน์)

ในส่วนของการจัดกิจกรรมลูกเสือนอกสถานศึกษา โดยใช้ค่ายลูกเสือเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งค่ายลูกเสือถือเป็นสถานที่ที่ใช้ในการใช้ฝึกอบรมหรือจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และยังสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ของเยาวชน อีกทั้งยังเป็นสถานที่สำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ การเล่นเกม เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ และกิจกรรมอื่นๆ แก่ชุมชนได้ ค่ายลูกเสือจึงเป็นแหล่งทรัพยากรที่ทรงคุณค่าในการพัฒนาเด็กและเยาวชน การที่ค่ายลูกเสือมีพื้นที่กว้างขวาง มีแหล่งที่ตั้งเหมาะสม แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว ค่ายลูกเสือยังมิได้รับการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เพราะค่ายลูกเสือมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น บุคลากรผู้รับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษา ความชัดเจนในการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมที่ไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้ปัญหาของค่ายลูกเสือที่พบในปัจจุบัน จากการเข้าค่ายลูกเสือในแต่ละครั้ง ผู้ใช้บริการมักประสบ

ปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานกับค่ายลูกเสือ อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการของค่ายลูกเสือ ส่งผลให้โรงเรียนใช้สถานศึกษา วนอุทยานหรือค่ายทหารเป็นที่อยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือซึ่งไม่เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ (วรรณภา พรหมถาวร สุภาพร จตุรภัทร และเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรรณ์, 2550: บทสรุปผู้บริหาร)

ข้อค้นพบข้างต้นที่แสดงให้เห็นถึงจุดวิกฤตของค่ายลูกเสือที่ขาดการควบคุมดูแลและใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ และด้วยค่ายลูกเสืออยู่ในความดูแลของหลายหน่วยงาน จึงควรมีการสร้างความร่วมมือและเครือข่ายในการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานของค่ายลูกเสือให้เป็นสถานที่สำหรับจัดค่ายพักแรมตามที่หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมบังคับอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อปลูกฝังให้ลูกเสือ ซึ่งเป็นเยาวชนในวัยเรียน มีระเบียบ วินัย มีคุณธรรม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เข้าใจรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รู้จักการปรับตัวและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปลูกฝังพื้นฐานที่จะนำไปประกอบอาชีพ และเป็นพลเมืองที่ดีในอนาคต

จากวิธีการของเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือที่ต้องเน้นให้ลูกเสือปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำนั้น ซึ่งในระบบการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือที่การประชุมนายหมู่เป็นสิ่งสำคัญที่สุดเพื่อให้ลูกเสือได้พัฒนาทั้งความคิด การเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม แต่ในการปฏิบัติจริงนั้น ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและลูกเสือมักไม่ให้ความสนใจกับกิจกรรมนี้เท่าที่ควร นอกจากนี้เด็กและเยาวชนที่เริ่มเรียนลูกเสือในระบบโรงเรียนตั้งระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษาหรือตั้งแต่ลูกเสือสำรองจนถึงลูกเสือวิสามัญนั้น จะพบว่าลูกเสือวิสามัญที่เป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรืออาชีวศึกษาซึ่งเป็นวัยที่ถูกบ่มเพาะในกระบวนการลูกเสือและเป็นวัยที่เหมาะสมกับกิจการลูกเสือ แต่กลับไม่มีการส่งเสริมจึงทำให้มีผู้ที่เป็นลูกเสือน้อยลง เนื่องจากรัฐมีการส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษาหันมาเรียนการรักษาดินแดน (รต.) หรือเป็นนักศึกษาวิชาทหารมากขึ้น ทำให้การลูกเสือขาดความต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งไม่มีกองลูกเสืออยู่แล้ว

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการลูกเสือมีบทบาทต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมปรารถนา เพราะการสร้างพลเมืองดีด้วยการลูกเสือเป็นการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (Learning by doing) ที่เข้าถึงธรรมชาติของเด็กและเยาวชนได้ดีที่สุด จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ในขณะที่เดียวกันการลูกเสือไทยยังคงมีปัญหาทั้งในด้านการจัดการและด้านการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการลูกเสือของบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือ ทั้งนี้เกิดจากโครงสร้างของการลูกเสือและความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือ และจากการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 รวมถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วยกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. 2509 ที่ใช้มาเป็นระยะเวลายาวนาน ดังนั้นเพื่อเป็นการขับเคลื่อนการสร้างพลเมืองดีตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และเป็นการวางแผนระยะยาวสำหรับการดำเนินงานด้านการลูกเสือไทยให้เหมาะสมและทันกับยุคสมัยของการพัฒนาด้วยฐาน ความรู้ ปัญญา และเทคโนโลยี ที่ส่งผลต่อทุกมิติของสังคมไทยและสังคมโลก และในวโรกาสที่การลูกเสือไทยมีอายุ 101 ปี ใน พ.ศ.

2555 การลูกเสือไทย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการศึกษาทบทวนบทบาทและกำหนดยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับการลูกเสือไทย เพื่อพัฒนาให้การลูกเสือไทยเป็นเครื่องมือสำหรับส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี เพื่อปลูกฝังให้ลูกเสือ ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนในวัยเรียน มีระเบียบ วินัย มีคุณธรรม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เข้าใจรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รู้จักการปรับตัวและทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีจิตสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่น ปลูกฝังพื้นฐานที่จะนำไปประกอบอาชีพ และเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในอนาคต

คำถามการวิจัย

- 1) การจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบันมีสภาพแตกต่างกันอย่างไร
- 2) แนวทางใดจะสามารถพัฒนาให้การลูกเสือไทยส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี
- 3) การลูกเสือไทยควรมียุทธศาสตร์อย่างไรจึงจะสามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน
- 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี
- 3) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ขอบเขตการวิจัย

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลสภาพการจัดการลูกเสือไทยในปัจจุบันคือ ลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือ และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย เนื่องจากการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือจะมีเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น

ด้านระยะเวลา

- 1) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นลูกเสือ/เนตรนารี ผู้กำกับลูกเสือ และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ในปีการศึกษา 2555
- 2) การแบ่งช่วงปีที่ทำการศึกษา กำหนดตามการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติการลูกเสือ ซึ่งมีสาระสำคัญในการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และการปรับเปลี่ยนลักษณะการจัดการการลูกเสือไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2490 – พ.ศ. 2506 (พระราชบัญญัติลูกเสือถูกยกเลิกใน พ.ศ. 2507) พ.ศ. 2507 – 2527 (พระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 1 – 2)) และ พ.ศ. 2528 – 2550 (พระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3 – 4))

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางหรือมาตรการเชิงรุกที่ใช้ในการบริหารจัดการงานด้านการลูกเสือไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็กและเยาวชน

การพัฒนาการลูกเสือไทย หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในด้านการจัดการการลูกเสือไทย ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

ความเป็นพลเมืองดี หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะ 4 ด้านคือ 1) สติปัญญาดี ได้แก่ การมีความรู้วิชาการและความรู้รอบตัว สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะด้านต่างๆ ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม และมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย 2) จิตใจดี ได้แก่ มีจิตสาธารณะพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ รู้คุณและตอบแทนบุญคุณ ประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย 3) สุขภาพดี ได้แก่ มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีพัฒนาการเจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย และ 4) สังคมดี ได้แก่ มีความเสียสละพร้อมที่จะกระทำเพื่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ มีวินัย รู้จักหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรักษาระรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีทักษะดำรงชีวิตและภูมิต้านทานที่เข้มแข็ง การเคารพในสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีอัธยาศัยดี มองสังคมในแง่ดี ไม่มีอคติใดๆ ใช้วาจาที่สุภาพ และเป็นมิตรกับคนทั่วไป

การจัดการการลูกเสือไทย หมายถึง การดำเนินงานเพื่อกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรฐาน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามตรวจสอบและประเมินผลทางการลูกเสือไทย

การจัดกิจกรรมลูกเสือไทย หมายถึง วิธีการจัดเนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติและการประยุกต์ใช้ และการจัดการสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ของการลูกเสือไทย

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการคัดเลือก การพัฒนา การส่งเสริม และการเสริมสร้างให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือมีความเจริญก้าวหน้าด้านการลูกเสือไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed method research) ซึ่งมีกรอบแนวคิดประกอบด้วย

1) แนวคิดเรื่องการปฏิรูปการศึกษา ตามที่รัฐบาลได้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยมีการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาคุณภาพทั้งผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ และการจัดการ ซึ่งครอบคลุมในทุกด้านของการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาคนและพัฒนา

ประเทศ ซึ่งการปฏิรูปการลูกเสือไทยในงานวิจัยที่จะจัดทำครั้งนี้จะพัฒนาในด้านการจัดการการลูกเสือไทย การจัดกิจกรรมลูกเสือไทย และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

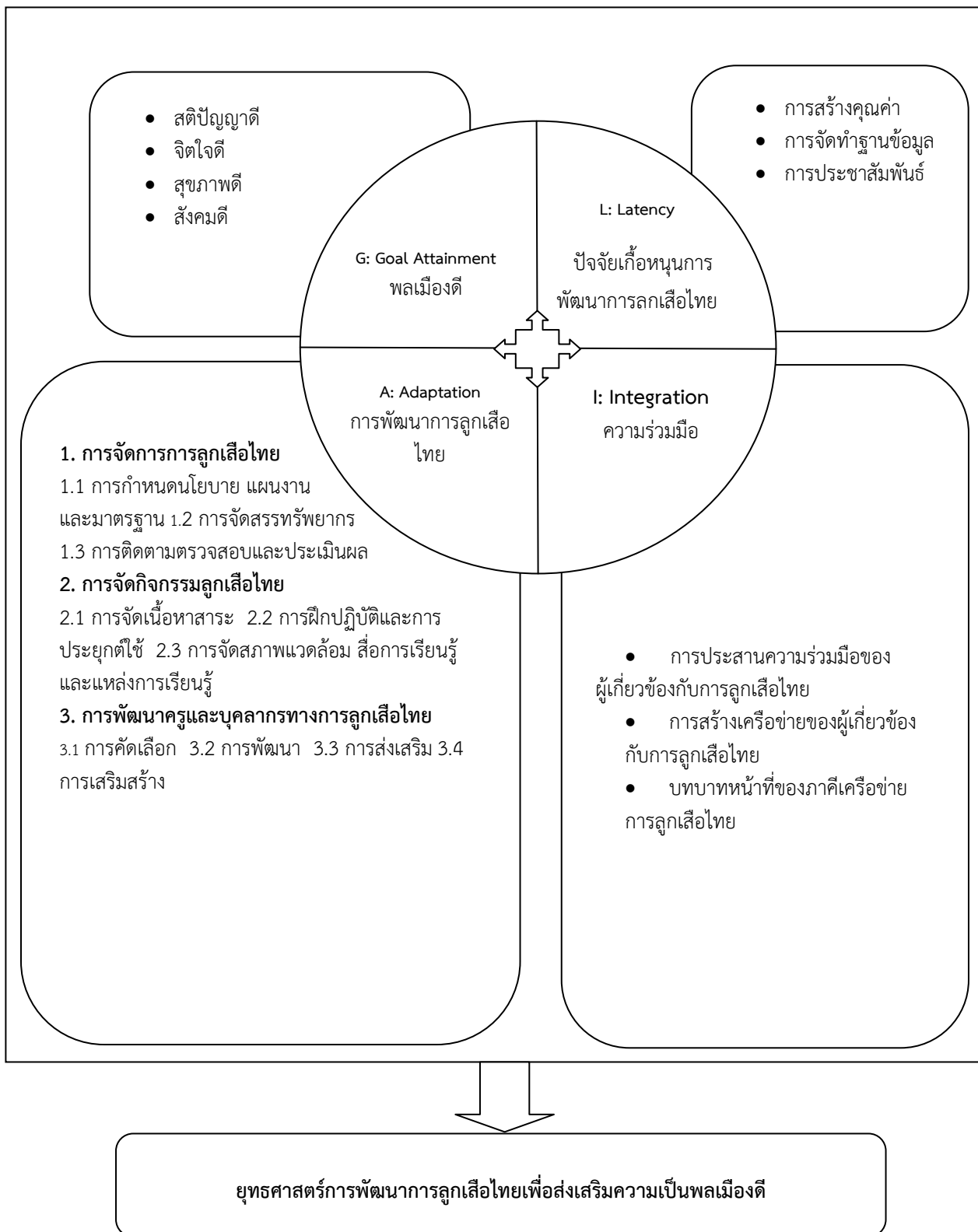
2) แนวคิดเรื่องการลูกเสือไทยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาการลูกเสือไทย กระบวนการลูกเสือไทย โครงสร้างการลูกเสือไทยซึ่งเป็นการจัดการในหน่วยงาน/สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทย ในด้านการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมลูกเสือ ซึ่งจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง จึงทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝน เพิ่มประสบการณ์ เกิดการเรียนรู้ที่ฝังลึกในตัวเนื่องจากได้ฝึกปฏิบัติและเป็นการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับช่วงวัยของเด็กและเยาวชน รวมทั้งมีเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในการดำรงชีวิตในสังคม ดังนั้นจึงเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนให้ความสนใจ ถึงกระนั้นการเรียนรู้จะเกิดผลสัมฤทธิ์หรือไม่เพียงใด จะต้องขึ้นกับครูผู้ถ่ายทอดการเรียนรู้ว่าจะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้หรือไม่ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือต้องคำนึงถึงผู้เรียน ครูผู้ถ่ายทอดความรู้ หลักสูตร เนื้อหาสาระ วิธีการเรียนการสอนและกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยรักษาไว้ซึ่งแบบแผนและบรรทัดฐานของการลูกเสือ ได้แก่ กฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงได้ ตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. 2509

3) แนวคิดเรื่องคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี เป็นคุณลักษณะของพลเมืองดีตามกระบวนการการลูกเสือไทยที่สังคมไทยและสังคมโลกต้องการให้ประชาชนของตนมีลักษณะเช่นนั้น โดยคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีมี 4 ด้าน คือ 1) สติปัญญาดี ได้แก่ การมีความรู้วิชาการและความรู้รอบตัว สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะด้านต่างๆ ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม และมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย 2) จิตใจดี ได้แก่ มีจิตสาธารณะพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ รู้คุณและตอบแทนบุญคุณ ประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย 3) สุขภาพดี ได้แก่ มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีพัฒนาการเจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย และ 4) สังคมดี ได้แก่ มีความเสียสละพร้อมที่จะกระทำเพื่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ มีวินัย รู้จักหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรักษารัฐธรรมนูญและสิ่งแวดล้อม การมีทักษะดำรงชีวิตและภูมิด้านทานที่เข้มแข็ง การเคารพในสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีอัธยาศัยดี มองสังคมในแง่ดี ไม่มีอคติใดๆ ใ้ชาวจากที่สุภาพ และเป็นมิตรกับคนทั่วไป

4) ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural Functionalism Theory) เป็นทฤษฎีหนึ่งในด้านสังคมวิทยา การลูกเสือไทยถือเป็นระบบในสังคมระบบหนึ่งที่มีโครงสร้างประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบ ซึ่งแต่ละระบบต่างมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและเชื่อมโยงกันไปสู่เป้าหมายของการลูกเสือไทยที่ต้องการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยให้เป็นพลเมืองดี การลูกเสือไทย จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งในด้านโครงสร้างและหน้าที่ของการลูกเสือไทย ประกอบด้วย ด้านการจัดการ ด้านการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย ด้านครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย โดยการ บูรณาการความร่วมมือของทุกหน่วยงานและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทย ให้เชื่อมโยงไปสู่การ

ปฏิบัติจริง ทั้งนี้ในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต้องคงไว้ซึ่งแบบแผนและบรรทัดฐานของการลูกเสือไทย โดยการสร้างค่านิยม ฐานข้อมูล ตัวชี้วัด และแรงจูงใจ เพื่อให้การลูกเสือไทยดำรงอยู่สืบไป

จากการศึกษางานวิจัย บทความ งานวิชาการและเอกสารต่างๆ ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงใช้เป็นแนวทางในการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม คือ การลูกเสือไทยถือเป็นระบบหนึ่งในสังคมไทยที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อน เนื่องจากมีระบบหลายระบบอยู่ร่วมกัน ซึ่งหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่อยู่ในระบบของการลูกเสือไทย ต่างมีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการลูกเสือไทยให้ดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ การทำให้เด็กและเยาวชนไทยเป็นพลเมืองดี (G) โดยที่ทุกหน่วยงานและทุกสถาบันการศึกษาต้องทำงานร่วมกันและปฏิบัติหน้าที่ของตนไม่ให้เกิดความบกพร่อง (Dysfunction) แต่ในการที่จะกระทำสิ่งใดๆ ให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ต้องมีความร่วมมือ การประสานงาน และความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลหรือระหว่างหน่วยงาน แต่โครงสร้างในระบบการลูกเสือไทยเป็นโครงสร้างที่มีหลายหน่วยงานและมีกลุ่มบุคคลหลายกลุ่มที่มีหน้าที่แตกต่างกันแต่ต้องทำงานร่วมกัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องปรับตัวเข้าหากันเพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล (A) จากการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับการลูกเสือไทย พบว่าการลูกเสือไทยควรมีการพัฒนาในด้านการจัดการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ซึ่งจะต้องประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทยเพื่อการจัดการศึกษาในรูปแบบลูกเสือให้แก่เด็กและเยาวชน (I) นอกจากนี้ยังต้องสร้างปัจจัยเกื้อหนุนที่ช่วยส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทยดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง (L) มีความรู้ความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำหน้าที่ตามบทบาทที่ได้รับ โดยสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ตามภาพที่ 1.1 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ทราบถึงสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปใช้วางแผนเพื่อจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับปรัชญาและวิธีการลูกเสือ
- 2) ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ซึ่งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติสามารถนำไปใช้เป็นมาตรการในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานให้การลูกเสือไทยพัฒนายิ่งขึ้น
- 3) ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี เพื่อให้สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์กรต่างๆ ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาเรื่องนี้ นำไปประยุกต์ใช้ อันจะเกิดผลดีแก่เด็กและเยาวชนของชาติต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีครั้งนี้ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์

- 1.1 ความหมายของยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์การศึกษา
- 1.2 กระบวนการทางยุทธศาสตร์ (The Strategic Process)
- 1.3 องค์ประกอบของการวางแผนยุทธศาสตร์
- 1.4 การวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ด้วย SWOT Analysis

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

- 2.1 ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา
- 2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
- 2.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
- 2.4 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)

ตอนที่ 3 การลูกเสือไทย

- 3.1 ปรัชญาการลูกเสือ
- 3.2 ประวัติการลูกเสือโลก
- 3.3 ประวัติการลูกเสือไทย
- 3.4 พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551
- 3.5 สาระสำคัญของการลูกเสือ
- 3.6 การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ
- 3.7 หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการลูกเสือไทย

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

- 4.1 ความหมายของความเป็นพลเมืองดี
- 4.2 คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี
- 4.3 การพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมืองดีของไทย
- 4.4 ความเป็นพลเมืองดีกับการลูกเสือไทย

ตอนที่ 5 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural Functionalism Theory)

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาองค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างตื่นตัวกันในเรื่องการพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานเพื่อให้เจริญก้าวหน้าตามกระแสโลกที่ไม่หยุดนิ่ง จึงได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การ เพื่อเป็นเครื่องนำทางในการบริหารจัดการองค์การให้ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

1.1 ความหมายของยุทธศาสตร์และยุทธศาสตร์การศึกษา

“ยุทธศาสตร์” เป็นคำที่บุคคลในแวดวงราชการและวิชาการได้ยินกันจนเคยชิน แต่ก็ยังมีผู้สับสนระหว่าง “ยุทธศาสตร์” กับ “กลยุทธ์” ว่าเมื่อไรจะใช้ยุทธศาสตร์ และเมื่อใดจะใช้กลยุทธ์ ทั้งสองคำนี้มาจากภาษาอังกฤษว่า strategy ใช้ครั้งแรกในวงการทหารและการทำสงครามซึ่งมีความหมายถึง ศิลปะในการวางแผนบัญชาการรบ เพื่อเอาชนะศัตรู (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2549) คำนี้มาจากภาษากรีกคือ strategos ซึ่งมีรากศัพท์มาจากคำว่า stratos หมายถึง กองทัพ และคำว่า ago หมายถึง การนำหรือคำแนะนำ หรือการเคลื่อนย้ายของผู้นำกองทัพกรีกในสมัยโบราณ (ธีรพันธ์ นันทขว้าง, 2553)

คำว่ายุทธศาสตร์จึงเริ่มต้นจากการใช้ในวงการทหารและแผ่ขยายไปยังวงการอื่นๆ ดังที่ สุรชาติ บำรุงสุข (2537, p. 31) กล่าวว่า ต้นศตวรรษที่ 21 มีการใช้คำว่ายุทธศาสตร์ในความหมายของการใช้ทรัพยากรหรือภารกิจการสงครามของนายทหารระดับสูง ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, p. 911) ให้ความหมายว่า ยุทธศาสตร์ เป็นวิชาว่าด้วยการพัฒนาและการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหาร ตามความจำเป็นทั้งในยามสงบและยามสงคราม

คำว่า “ยุทธศาสตร์” และ “กลยุทธ์” มักใช้กันอยู่ในทุกสาขาอาชีพ ซึ่งในมุมมองของ พสุ เดชะรินทร์ (2548: ออนไลน์) ได้ชี้ให้เห็นว่าคำทั้งสองคำนี้ส่วนมากยังใช้กันโดยไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง ถ้าในแวดวงธุรกิจจะคุ้นเคยคำว่ากลยุทธ์ ส่วนนักการทหาร ข้าราชการ นักการเมืองจะใช้คำว่า ยุทธศาสตร์ โดย ศรีวงศ์ สุมิตร (2537, p. 3) ได้ให้ความหมายว่า กลยุทธ์หมายถึงวิธีการที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ สำหรับด้านการศึกษา จะหมายถึงวิธีการหรือเทคนิคในการปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีอันแยบคายในการดำเนินงานไปสู่จุดหมายที่ต้องการ เป็นกลวิธีที่บุคคลโลบายในการทำงาน เป็นวิธีการปฏิบัติที่ผ่านการคัดเลือกอย่างเหมาะสม ผ่านการคิดและการไตร่ตรองอย่างรอบคอบและเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพสูงในการปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2537, p. 42)

ต่อตระกูล อุบลวัตร (2550, p. 42) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ หมายถึง แนวทางหรือมาตรการเชิงรุกที่สอดคล้องกับทิศทางขององค์การซึ่งผู้บริหารระดับสูงได้จัดทำขึ้นหรือนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อต้องการให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ หรือเป็นไปตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ธงชัย สันติวงษ์ (2537, p. 18) กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง แบบของวัตถุประสงค์ ความมุ่งหมาย หรือเป้าหมายและนโยบายหลัก รวมทั้งแผนงานต่างๆ ในอันที่จะช่วยให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายต่างๆ ได้

หทัยรัตน์ ทับพร (2549, p. 99) ให้ความหมายของยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางเชิงรุกในการปรับปรุงและพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ชรัติ อุ่มสัมฤทธิ์ (2550, p. 102) กล่าวว่า ยุทธศาสตร์เป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีวัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติและเครื่องมือ เพื่อทำให้บรรลุวัตถุประสงค์หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ยุทธศาสตร์เป็นแนวทาง วิธีการ เทคนิคที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

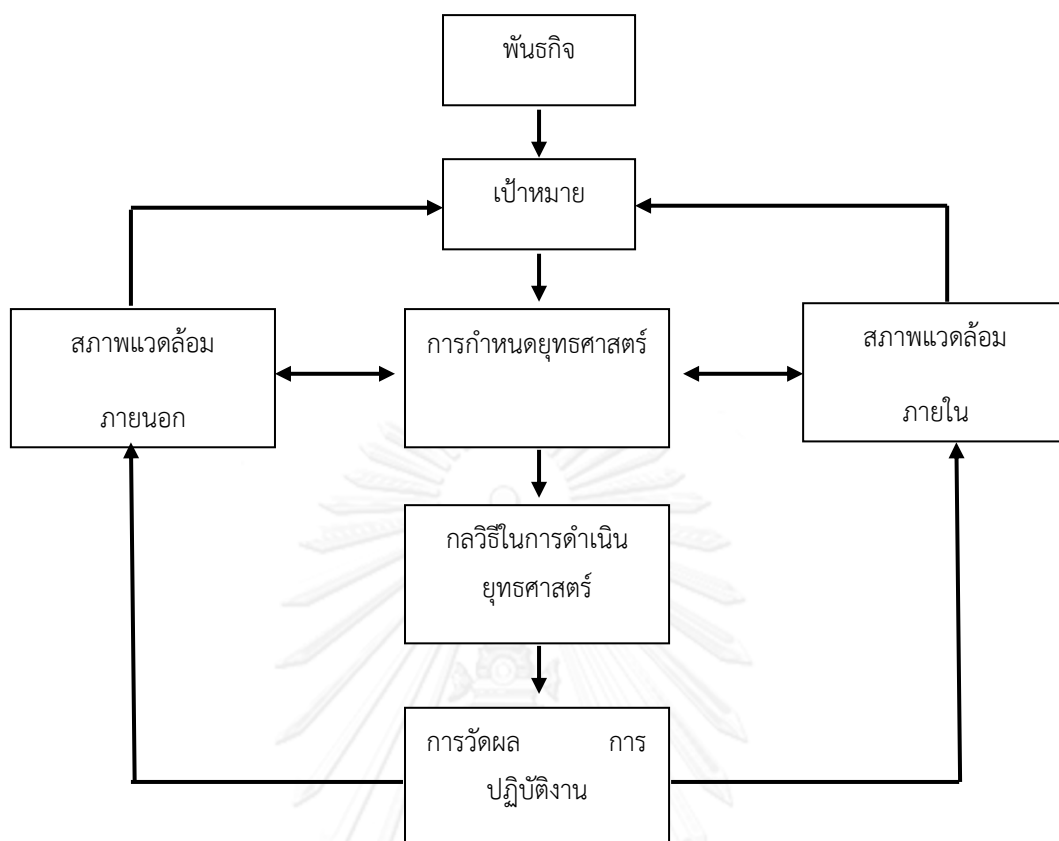
Higgins and Vincze (1986, p. 2) ให้ความหมายไว้ว่า ยุทธศาสตร์คือ กระบวนการเกี่ยวกับการจัดการ เป็นพันธกิจขององค์การที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในองค์การ เป็นหลักการดำเนินงานของผู้บริหารชั้นสูง ประกอบด้วย 1) การกำหนดภารกิจขององค์การ นโยบายยุทธศาสตร์ และเป้าหมายยุทธศาสตร์ 2) การวางต้นแบบยุทธศาสตร์ที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์คือสิ่งสำคัญในการเชื่อมโยงการกระทำพื้นฐานกับการตัดสินใจทางการตลาด 3) การวางนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติและการควบคุมต้นแบบยุทธศาสตร์ 4) แผนยุทธศาสตร์จะเปลี่ยนไปเป็นการจัดการเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่การกระทำและผลงาน และ 5) การควบคุมและการประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาว่าการกระทำหน้าที่ยังตามนโยบายและแผนบรรลุตามภารกิจและเป้าหมายที่วางไว้

Hunger and Wheelen (1996, p. 3) ให้ความหมายว่า ยุทธศาสตร์ คือ ชุดของการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการและการวางแผนที่จะปฏิบัติการในระยะยาวขององค์การที่ประกอบด้วย การพิจารณาสิ่งแวดล้อม การวางแผนยุทธศาสตร์ การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ การควบคุมและการประเมินยุทธศาสตร์

จากความหมายของยุทธศาสตร์ที่นักวิชาการได้ให้ไว้อย่างหลากหลาย สามารถสรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางหรือมาตรการเชิงรุกที่ใช้ในการบริหารจัดการองค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการนำศักยภาพของบุคคลในองค์การมาปฏิบัติตามระบบ และขั้นตอนของยุทธศาสตร์ที่วางไว้ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อองค์การอย่างสูงสุด

1.2 กระบวนการทางยุทธศาสตร์ (The Strategic Process)

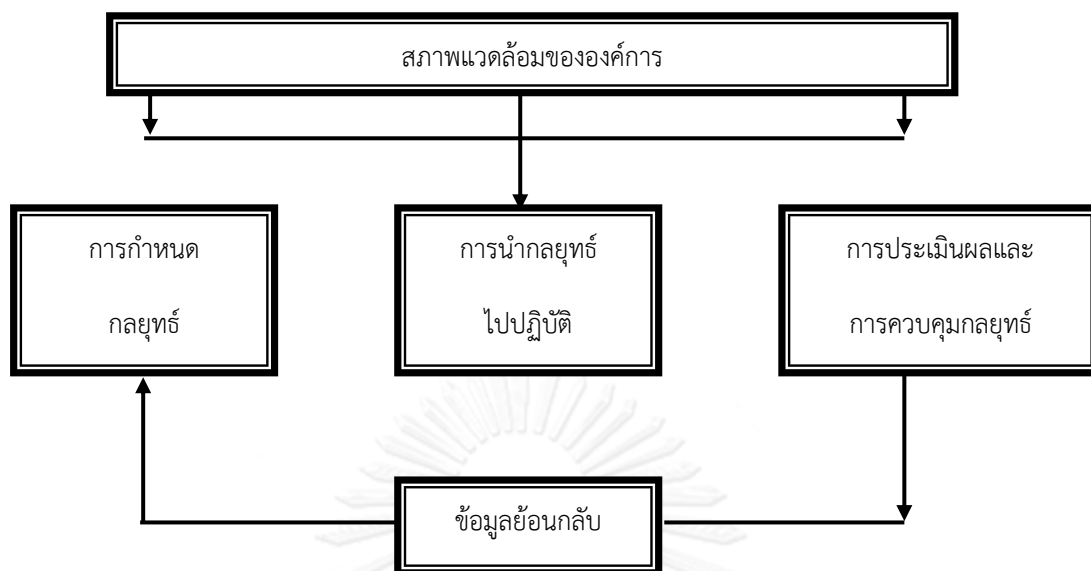
กระบวนการทางยุทธศาสตร์ หรือกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (The Strategic Management Process) เป็นการบริหารจัดการยุทธศาสตร์เช่นเดียวกัน ต่างกันตรงกลุ่มของผู้นำไปใช้ ถ้าเป็นด้านพลเรือนจะใช้คำว่า กระบวนการทางยุทธศาสตร์ แต่ทางด้านธุรกิจจะใช้คำว่า กระบวนการเชิงกลยุทธ์ ซึ่งสมยศ นาวิการ (2544, p. 101) กล่าวว่า องค์การต่างๆ ใช้กระบวนการเชิงกลยุทธ์ไม่เหมือนกันอยู่ที่ผู้บริหารระดับสูงจะเป็นผู้กำหนด ในองค์การขนาดใหญ่กระบวนการของกลยุทธ์จะมีระเบียบแบบแผนมา จะใช้ผู้อำนวยการเฉพาะด้านรับผิดชอบกระบวนการเชิงกลยุทธ์ โดยเฉพาะ นอกจากนี้กระบวนการเชิงกลยุทธ์ยังเป็นเครื่องมือในการตอบโต้กับสภาพการแข่งขันและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2539, p. 7) ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์การคือ แนวทางที่เป็นกระบวนการเช่นเดียวกับการกำหนดยุทธศาสตร์และการแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ที่ต้องจัดทำเป็นกระบวนการในลักษณะของชุดกิจกรรมที่มีการแปรสภาพปัจจัยนำเข้า (Input) ไปสู่ผลลัพธ์ (Output) ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 2.1 (จักร ดิงศภัทย์, 2549, pp. 13-14)

แผนภูมิที่ 2.1 กระบวนการทางยุทธศาสตร์

จากแผนภูมิที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า กระบวนการทางยุทธศาสตร์หรือกระบวนการเชิงกลยุทธ์ จะเริ่มจากพันธกิจขององค์กรเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงมาสู่เป้าหมายขององค์กร ดังนั้นในทุกองค์กรจึงต้องมีการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการวางแผนยุทธศาสตร์และดำเนินการโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์กร ในส่วนการปฏิบัติต้องมีการทำแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองต่อเป้าหมายสำคัญขององค์กร เมื่อปฏิบัติตามแผนเรียบร้อยแล้วจึงประเมินผลหรือวัดผลการปฏิบัติงานเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าจะดำเนินการต่อไปอย่างไรในอนาคต

นอกจากภาพกระบวนการทางยุทธศาสตร์ข้างต้นแล้ว ชินินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์ (2544, pp. 4-6) กำหนดว่ากระบวนการเชิงกลยุทธ์จะประกอบไปด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน ตามแผนภูมิที่ 2.2

แผนภูมิที่ 2.2 ขั้นตอนของกระบวนการเชิงกลยุทธ์

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นขั้นตอนที่พิจารณาถึงสภาพแวดล้อมขององค์การทั้งภายนอกและภายใน ที่ระบุโอกาส อุปสรรค จุดเด่น และจุดด้อยต่างๆ ขององค์การ นอกจากนี้จะพิจารณาถึงวิสัยทัศน์ (vision) การกำหนดภารกิจ (mission) การกำหนดเป้าหมาย (goals) และการกำหนดวัตถุประสงค์ (objectives) ซึ่งผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนด ซึ่งกลยุทธ์ขององค์การมี 3 ระดับ คือ กลยุทธ์ระดับกิจการ กลยุทธ์ระดับธุรกิจ และกลยุทธ์ระดับหน้าที่

ขั้นตอนที่ 2 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implement) เป็นการลงมือปฏิบัติตามกลยุทธ์ในระดับต่างๆ ตามขั้นตอนที่ 1 เพื่อให้การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ ผู้บริหารต้องเข้าใจในแนวคิดและสิ่งต่างๆ ในองค์การ เช่น วัฒนธรรมองค์การ โครงสร้างขององค์การ ระบบงาน การจูงใจ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลและการควบคุมกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) มุ่งเน้นที่จะติดตาม ประเมินผล และการควบคุม เพื่อดูว่ากลยุทธ์ที่นำไปปฏิบัติเป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงให้สมบูรณ์

กระบวนการเชิงกลยุทธ์ 3 ขั้นตอนต้องกระทำให้ครบวงจร เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารพิจารณาว่าสิ่งที่ปฏิบัติได้ผลหรือไม่ ถ้าไม่ได้ผลก็จะหาวิธีการปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนวิธีการใหม่ เพื่อให้การปฏิบัติเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ธงชัย สันติวงษ์ (2537, pp. 54-55) กล่าวว่า การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการที่ต้องคิดวิเคราะห์เพื่อให้ได้ความคิดหรือวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับองค์การ โดยมีขั้นตอนและกรอบการคิดวิเคราะห์ต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์การ ในแง่ของคู่แข่ง การเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายของรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบ หรือกฎหมายต่างๆ โดยต้องรู้จักหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้องตรงกับความต้องการให้มากที่สุด

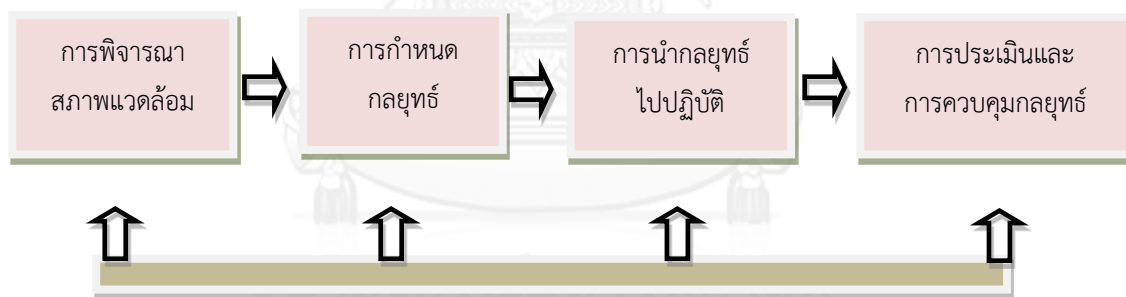
ขั้นตอนที่ 2 การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมอย่างกว้างๆ โดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อตรวจสอบและประเมินดูโอกาส (opportunities) และข้อจำกัด (threats) หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอก องค์การต้องพิจารณาถึงการสร้างจุดแข็ง (strengths) เพื่อที่จะทำงานตามโอกาสที่มีอยู่และเพื่อเผชิญกับข้อจำกัดต่างๆที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารต้องประเมินให้ทราบถึงจุดอ่อน (weaknesses) ที่มีอยู่เพื่อเร่งการพัฒนาให้จุดอ่อนต่างๆ หดไป และมีความสามารถในการแข่งขันได้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการเลือกกลยุทธ์และจัดวางกลยุทธ์ เพื่อพิจารณาว่าองค์การควรจะมีมุ่งไปทางใดจึงจะดีที่สุด และเหมาะสมกับจุดแข็งที่มีอยู่ โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบและจัดคู่ปัจจัยระหว่างโอกาสกับจุดแข็งต่างๆ

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดนโยบาย เพื่อใช้เป็นทิศทางกลยุทธ์ในการจัดทำแผนงานต่างๆ ของหน้าที่แต่ละด้าน เพื่อให้ทุกหน้าที่งานเกิดประสิทธิภาพกับกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ให้มากที่สุด

ขั้นตอนที่ 5 การปฏิบัติตามกลยุทธ์ เมื่อกำหนดโครงสร้างองค์การและกระบวนการบริหารงานที่เหมาะสมสำหรับชักจูงใจผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้ทำงานตามแผนงานและนโยบายที่วางไว้ให้ประสบผลสำเร็จมากที่สุด

Hunger and Wheelen (1996, pp. 7-9) กล่าวว่า กระบวนการจัดการกลยุทธ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การพิจารณาสภาพแวดล้อม 2) การกำหนดกลยุทธ์ 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 4) การประเมินและการควบคุม ดังแผนภูมิที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์การ โดยภายนอกองค์การจะประเมินในด้านโอกาสและภัยคุกคาม ส่วนสภาพแวดล้อมภายในองค์การจะประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน สิ่งสำคัญในการจัดการองค์การคือ ต้องวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน โดยใช้ SWOT Analysis ที่ประกอบด้วย Strengths (จุดแข็ง) Weaknesses (จุดอ่อน) Opportunities (โอกาส) และ Threats (ภาวะคุกคาม) หลังจากที่มีการกำหนดพันธกิจแล้วสิ่งแรกที่ต้องทำคือการกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับพันธกิจ ซึ่งต้องสัมพันธ์กับนโยบาย เป้าหมาย และกลยุทธ์ จากนั้นจึงนำไปปฏิบัติตามกระบวนการ โครงการ และงบประมาณที่กำหนด แล้วจึงดำเนินการประเมินผล เพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติเป็นไปตามการควบคุมหรือไม่ และเพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้ผู้บริหารพิจารณาว่าจะดำเนินการตามกลยุทธ์ต่อไปหรือไม่

Luecke (อ้างถึงในประวีณา ชะลุย, 2549, p. 56) กล่าวว่าสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารธุรกิจ คือ แนวทางที่เป็นกระบวนการ ที่เริ่มจากการกำหนดกลยุทธ์จากพันธกิจขององค์กร ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งองค์กร และเป็นสิ่งที่องค์กรมุ่งสร้างเพื่อตอบสนองต่อลูกค้าและผู้ถือหุ้นจากพันธกิจที่มีอยู่ การกำหนดกลยุทธ์โดยทั่วไปมักเริ่มจากการวิจัยอย่างมีหลักการ และการวิเคราะห์เชิงลึกร่วมกับกระบวนการ ซึ่งผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้ตัดสินใจเพื่อกำหนดประเด็นสำคัญที่องค์กรจะต้องจัดการให้บรรลุผลสำเร็จในระยะยาว ต้องมีการจัดทำแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารระดับสูงและผู้นำของหน่วยงานระดับปฏิบัติการ เพื่อให้มั่นใจว่ากลยุทธ์ระดับองค์กรและระดับหน่วยปฏิบัติการจะสอดคล้องและประสานกันได้อย่างลงตัว รวมทั้งสามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้เป็นผลสำเร็จ

กล่าวโดยสรุป กระบวนการทางยุทธศาสตร์หรือกระบวนการเชิงกลยุทธ์ มีหัวใจสำคัญประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อมเพื่อค้นหาจุดแข็งจุดอ่อนขององค์กรหาแนวทางพัฒนาและหาทางป้องกันปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาหรือข้อบกพร่องขององค์กร 2) การวางแผนหรือการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหรือการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดไว้ และ 4) การประเมินผลเพื่อให้ทราบว่าแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้สามารถทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ และข้อมูลที่ได้รับจะนำกลับไปให้ผู้บริหารพิจารณาว่าจะปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์เดิมหรือปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้น

1.3 องค์ประกอบของการวางแผนยุทธศาสตร์

การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารงานเชิงรุก โดยมุ่งหมายให้องค์กรมีความสามารถปรับเปลี่ยนตนได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในทุกขณะ การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นการทำงานอย่างมีระบบ มีขั้นตอนและกระบวนการที่ชัดเจน เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ตลอดจนวิธีการปฏิบัติต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร ซึ่งมีองค์ประกอบและลักษณะที่สำคัญอย่างหลากหลาย ตามแต่สถานะขององค์กรนั้นๆ โดยส่วนใหญ่จะพบว่าองค์ประกอบของการวางแผนยุทธศาสตร์มีหลายองค์ประกอบ ดังที่ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2539, pp. 11-12) ได้กำหนดไว้ คือ

1) การมุ่งเน้นอนาคต (Emphasized on Future) โดยการสร้างวิสัยทัศน์เกี่ยวกับทิศทางขององค์กรที่จะดำเนินต่อไป และการระดมสรรพกำลัง รวมทั้งทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการตามทิศทางที่พึงประสงค์และกำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามปัจจัยต่างๆ ที่ประสบในแต่ละช่วงเวลา

2) การมุ่งเน้นจุดมุ่งหมายรวมขององค์กร (Emphasized on Objectives) โดยการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงตามช่วงระยะเวลาต่างๆ เพื่อให้บรรลุตามทิศทางที่ต้องการ

3) การมุ่งเน้นกระบวนการ (Emphasized on Process) โดยจะต้องมีการดำเนินงานไปอย่างต่อเนื่องเป็นวงจรที่ไม่สิ้นสุด เริ่มต้นจากการกำหนดภารกิจหลัก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน การวิเคราะห์และจัดวางยุทธศาสตร์ การจัดทำแผนงานและโครงการ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ การทบทวนและจัดวางยุทธศาสตร์ใหม่

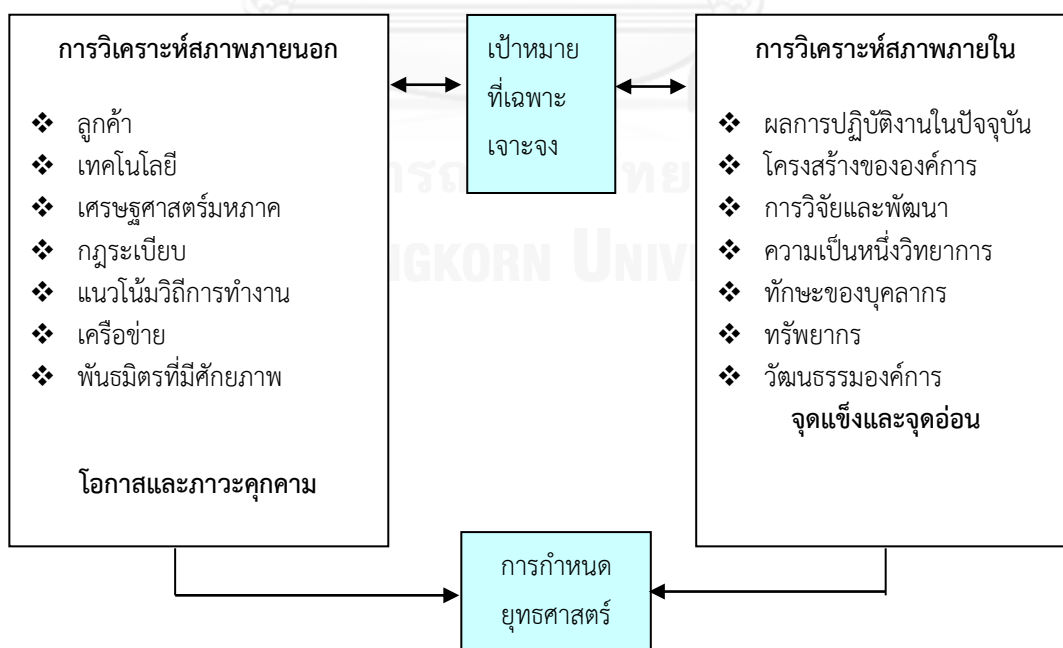
4) การมุ่งเน้นภาพรวม (Emphasized on Overall Organization) โดยเน้นระดับของการวิเคราะห์ภาพรวมทั้งองค์การมากกว่าพิจารณาเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง ดังนั้นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารยุทธศาสตร์จึงเป็นวงกว้าง ครอบคลุมทั้งองค์การ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะมีผลต่อเนื่องไปเป็นเวลาหลายปี

1.4 การวางแผนยุทธศาสตร์ด้วย SWOT Analysis

การกำหนดหรือวางแผนยุทธศาสตร์จะประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรต้องรู้จักตนเองก่อน โดยต้องตระหนักรู้ถึงสมรรถนะขององค์กร การวิเคราะห์สถานการณ์ก่อนที่จะวางแผนยุทธศาสตร์ เป็นความพยายามของผู้บริหารที่ต้องหายุทธศาสตร์ที่เหมาะสมระหว่างโอกาสภายนอกกับจุดแข็งภายในองค์กร ขณะเดียวกันก็ต้องมองถึงภาวะคุกคามจากภายนอกและจุดอ่อนภายในองค์กร ซึ่ง (Hunger and Wheelen, 1996, pp. 142-143) เรียกว่า SWOT

SWOT เป็นชื่อย่อของ Strengths (S)	คือ จุดแข็งขององค์กร
Weaknesses (W)	คือ จุดอ่อนขององค์กร
Opportunities (O)	คือ โอกาส
Threats (T)	คือ ภาวะคุกคาม

SWOT แสดงให้เห็นถึงสมรรถนะที่ชัดเจนขององค์กรในเรื่องของทรัพยากรและทักษะของผู้บริหารในไตร่ตรองอย่างลึกซึ้งที่จะรู้และเข้าใจถึงสภาพภายนอกและภายในองค์กรซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดเป้าหมายขององค์กร กระบวนการประเมินสภาพทั้งภายนอกและภายในได้ทำให้เกิดทางเลือกของกลยุทธ์หลายๆ อย่างให้แก่องค์กร ดังแผนภูมิที่ 2.4 (จักร ดิงศภัทย์, 2549, pp. 24-26)

แผนภูมิที่ 2.4 การวิเคราะห์สภาพภายนอกและภายใน

(ปรับปรุงจากภาพที่ 1-1 ของจักร ดิงศรัทีย, 2549)

จุดแข็ง เป็นสมรรถนะที่ทำให้องค์การสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยองค์การจะต้องใช้ประโยชน์สูงสุดจากสมรรถนะเหล่านี้

จุดอ่อน เป็นลักษณะที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานขององค์การ ซึ่งองค์การจำเป็นต้องค้นหาสิ่งที่เป็นจุดอ่อนให้พบ เพื่อหาโอกาสในการปรับปรุงแก้ไข

โอกาส เป็นทั้งแนวโน้ม พลังขับเคลื่อน เหตุการณ์ และแนวคิดต่างๆ ที่องค์การสามารถนำมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์การ

ภาวะคุกคาม เป็นเหตุการณ์หรือแรงกดดันที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจการควบคุม องค์การจำเป็นต้องวางแผนรับมือ หรือตัดสินใจดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อบรรเทาความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นกับองค์การ

จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์ (2549, p. 48) ได้กล่าวว่า หลักการเกี่ยวกับการวิเคราะห์ SWOT สามารถกำหนดแนวทางได้ 5 แนวทาง ดังนี้

- 1) การประเมินขีดความสามารถขององค์การให้รู้จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) หรือเรียกว่าการประเมินภายในที่เน้นการวิเคราะห์ S & W
- 2) การประเมินองค์การเพื่อให้เห็นช่องทางโอกาส (Opportunities) และภาวะคุกคาม (Threats) หรือที่เรียกว่าการประเมินภายนอกที่เน้นการวิเคราะห์ O & T
- 3) การวิเคราะห์จตุรมุมุมมองจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินภายในและภายนอก วิเคราะห์มุมมองหลายมิติ หลายแนวคิด และหลายประเด็นที่จะเป็นทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เรียกว่า “ประเด็นยุทธศาสตร์” (Strategic Issue)
- 4) ประเด็นยุทธศาสตร์จะกำหนดให้ชัดได้โดยอาศัยพันธกิจที่บ่งบอกถึงบทบาทหน้าที่ว่าจะทำอะไร กับใคร แคไหน อย่างไร และเชื่อว่าดีมีประโยชน์หรือมีคุณค่า หรือที่เรียกว่า “ค่านิยม” ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมาเป็นตัวตัดสินใจคัดเลือกประเด็นยุทธศาสตร์ต่างๆ ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการนำไปใช้
- 5) สิ่งที่ถูกกำหนดเป็น “ยุทธศาสตร์” คือวิธีการที่ถูกเลือก หรือสิ่งที่เป็นทางเลือกสำคัญที่เชื่อว่าเมื่อเลือกไปปฏิบัติแล้วจะนำไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้แน่นอน

ดังจะเห็นได้ว่า ยุทธศาสตร์เป็นแนวทางหรือมาตรการเชิงรุกที่ใช้ในการบริหารจัดการองค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดพันธกิจและเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการวางแผนยุทธศาสตร์และนำไปสู่กลยุทธ์ในการปฏิบัติ ทั้งนี้ในกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ต้องพิจารณาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ ซึ่งสิ่งสำคัญในการจัดการองค์การคือต้องวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลการจัดการองค์การ โดยใช้ SWOT Analysis ที่ประกอบด้วย Strengths (จุดแข็ง) Weaknesses (จุดอ่อน) Opportunities (โอกาส) และ Threats (ภาวะคุกคาม) ดังนั้นในการกำหนดยุทธศาสตร์การลูกเสือไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม เพื่อให้ทราบว่าการทำยุทธศาสตร์ครั้งนี้มีจุดใดบ้างที่เป็นจุดแข็งของการลูกเสือไทยที่สามารถนำมาขับเคลื่อนและเป็นแกนหลักของการจัดทำยุทธศาสตร์และมีจุดใดที่ต้องปรับปรุง แก้ไขหรือพัฒนาให้การลูกเสือไทยเกิดความเข้มแข็งขึ้น นอกจากนี้ยังต้องขจัดหรือลดปัจจัยจากภายนอกที่เป็นภาวะคุกคามให้หมดไปหรือลดน้อยลงที่สุด เพื่อให้การลูกเสือไทยยังคง

เป็นขบวนการที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของคนไทย เนื่องจากการลูกเสือไทยเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งในระบบการศึกษา ซึ่งมีการปฏิรูปมาเป็นระยะๆ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้การกำหนดยุทธศาสตร์การลูกเสือสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ต้องการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรู้และเป็นคนดีของสังคม

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

การลูกเสือไทยเป็นวิชาหนึ่งที่ถูกรับรองอยู่ภายใต้การศึกษาในระบบของประเทศไทย ที่เด็กทุกคนต้องได้รับการเรียนรู้ในวิชาลูกเสือ เมื่อระบบการศึกษาของไทยมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปจึงส่งผลต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย ทั้งในด้านการจัดการ การเรียนการสอน และบุคลากรทางการลูกเสือ ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงหลักเกณฑ์และแนวทางในการพัฒนาการลูกเสือไทยครั้งนี้จึงต้องมีการศึกษาการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทย ซึ่งการศึกษาในระบบของประเทศไทยได้ก่อรูปร่างขึ้นตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 – 2464 เพื่อให้การศึกษาเป็นระบบเหมือนอย่างชาติตะวันตก และเพื่อลดการคุกคามและอิทธิพลจากชาติตะวันตกที่มุ่งขยายดินแดนและล่าอาณานิคม โดยมุ่งเน้นการผลิตข้าราชการเพื่อมารับใช้บ้านเมือง ต่อจากนั้นได้มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งที่สองจากโครงการศึกษามาเป็นแผนการศึกษาชาติ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2475 หลังจากมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับเหตุการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น แผนการศึกษาชาติจึงมุ่งเน้นการสร้างพลเมือง เพื่อให้มีความรู้ สอนให้อ่านออก เขียนได้ และมุ่งให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย (วิไล ตั้งจิตสมคิด, 2539, p. 123)

การศึกษาไทยได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่ง พ.ศ. 2503 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาชาติมาเป็นแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นในด้านการสร้างทรัพยากรมนุษย์ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ใช้กันมาจนถึงปัจจุบัน แต่กระนั้นก็ยังพบปัญหาจากการดำเนินงานด้านการศึกษาอยู่ เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาเป็นเพียงการปฏิรูปในเชิงโครงสร้าง (คน เงิน และอำนาจ) แต่ยังไม่สามารถแสวงหาคำตอบต่อการจัดการศึกษาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ที่เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา (พิทยา สิทธิโชติ, 2550, p. 32) จึงเป็นที่มาของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553, p. 2) โดยมีแนวทางการพัฒนา 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาคุณภาพคนไทย ให้มีนิสัยใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร มีจิตสาธารณะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม 2) พัฒนาคุณภาพครู ให้เป็นผู้มีความสามารถถ่ายทอดและเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทำให้วิชาชีพครูมีคุณค่าสามารถดึงดูดคนดี คนเก่ง มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ให้มีคุณภาพ สำหรับการศึกษา และเรียนรู้ ทั้ง 3 ระบบ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจในทุกภาคส่วนและมีระบบบริหารจัดการตามหลักธรร

มาภิบาล ดังนั้น จากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่ต้องการพัฒนาการศึกษาไทยให้เจริญก้าวหน้า การลูกเสือไทยซึ่งเป็นระบบหนึ่งของการศึกษาจึงได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติลูกเสือฉบับใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว รวมทั้งได้ยกเลิกพระราชบัญญัติลูกเสือทุกฉบับและประกาศใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551

2.1 ความหมายของการปฏิรูปการศึกษา

การศึกษาเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยจะเห็นได้ว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วประชากรในประเทศจะมีอัตราการได้รับการศึกษาที่สูง รวมทั้งรัฐบาลก็จะให้ความสำคัญและทุ่มงบประมาณในด้านการศึกษาสูงเช่นเดียวกัน โดยประเทศต่างๆ เหล่านี้จะมีการปฏิรูปการศึกษาให้ทันต่อสถานการณ์ของโลกอย่างต่อเนื่อง เฉกเช่นเดียวกับประเทศไทย ที่มองเห็นว่าการจะพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับอารยประเทศได้นั้น คนในชาติต้องเป็นผู้มีความรู้และได้รับการศึกษา จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษา ให้เกิดการปรับเปลี่ยนพัฒนาเพื่อการศึกษาสามารถสร้างคนดีให้กับสังคมและเป็นพลังในการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาอารยประเทศบนพื้นฐานของวัฒนธรรมและความเป็นไทย (คณะอนุกรรมการ กปน. ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี, 2553: ออนไลน์)

นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษายังหมายถึงการปรับปรุงการดำเนินงานโดยการเลือกสรรเปลี่ยนแปลงและเพิ่มเติมแนวทางการดำเนินงานที่มีอยู่เดิมให้สามารถแก้ไขปัญหา อุปสรรค และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ได้กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, p. 12) และการปฏิรูปการศึกษามีได้มุ่งหมายเพียงนักเรียนเท่านั้นแต่รวมถึงบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายที่จะได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเอง พัฒนางานไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง (ปองพล อติเรกสาร, 2546, p. 2) การที่จะกระทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จนั้นต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบ ทั้งวัฒนธรรมความเชื่อ ความคิด และการกระทำที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

กมล สุตประเสริฐ (2540, p. 75) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มีคุณภาพที่ดี การปฏิรูปที่ไม่สำเร็จย่อมแสดงถึงความเสื่อมในอนาคตแห่งสังคม

ปรัชญา เวสารัชช (2545, p. 20) ให้ความหมายการปฏิรูปการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่จริงจังสร้างการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาทุกด้านที่เป็นอยู่ เพื่อให้สามารถนำไปสู่ผลผลิตคุณภาพ หรือเป้าหมายของการศึกษาได้ตามที่ประสงค์ การดำเนินการเช่นนี้จึงไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงธรรมดา แต่ต้องเปลี่ยนแปลงทุกด้านอย่างรวดเร็ว มีแผนดำเนินการและมีแรงผลักดันอย่างจริงจัง

ปราณี คำริน (2547, p. 12) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ลีปนันท เกตุทัต (2539, p. 1) ได้ให้ความหมายของการปฏิรูปการศึกษาว่าเป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับระบบการจัดการ กระบวนการเรียนรู้ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง

การศึกษาให้เป็นรูปธรรมโดยการกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว มีการฝึกกำลังเพื่อพัฒนาคน สังคมและประเทศให้ก้าวไปสู่ความก้าวหน้าและความมั่นคงในศตวรรษหน้า

Lauren and Megan (N/A: ออนไลน์) กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาเป็นมากกว่าการปรับปรุง โดยเป็นการปรับเปลี่ยนการทำงานแบบกลุ่ม การรายงาน ความรับผิดชอบ การปกครอง การบริหารจัดการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้เข้าถึงแก่นของการศึกษา ทั้งในด้านความรู้และบทบาทหน้าที่ของครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างและการบริหารจัดการ

จากความหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ สามารถสรุปได้ว่าการปฏิรูปการศึกษา หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการจัดการทั้งในด้านเนื้อหาสาระ ผู้เรียน ผู้สอน ปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เพื่อพัฒนาให้การศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545

การจัดการศึกษาของไทยที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ศ. 2503 มีการปรับและพัฒนาโดยตลอด แต่กระนั้นก็ยังคงประสบปัญหาอย่างต่อเนื่อง นอกจากปัญหาด้านการศึกษาแล้วปัญหาในด้านคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยก็เป็นประเด็นที่เกิดวิกฤตอย่างรุนแรงเช่นกัน ประเทศไทยจึงได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งใน พ.ศ. 2542 ได้กำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ขึ้น ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาระดับแรก มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2542 ส่งผลให้เกิดกระแสที่สร้างความตื่นตัวและความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานต่อหน่วยงาน องค์กร และบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 9 หมวด ในการวิจัยครั้งนี้ขอเสนอข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่การลูกไทยต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้

หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

- (1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

หมวด 3 ระบบการศึกษา

มาตรา 15 การจัดการศึกษามีสามรูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

(6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หมวด 5 การบริหารและจัดการศึกษา

มาตรา 31 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา

มาตรา 61 ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ตามความเหมาะสมและความจำเป็น

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษามีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการศึกษาละมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท จึงได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยึดหยุ่น เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นความสำคัญในด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อ

พัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด แต่ในการนำหลักสูตรดังกล่าวไปปฏิบัติยังคงพบประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการ ทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตรที่ไม่สามารถสร้างคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, p. 1) ประกอบกับการพัฒนาสังคมของประเทศที่ต้องเร่งพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ และมีสมรรถนะทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี มีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และได้มีการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ที่พบ

2.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ทั้งนี้ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมดุล จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 8) ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร 2.2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และ 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) โดยได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้นตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ในสัดส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ : กิจกรรมพัฒนา : รายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา มีเวลาเรียน 80 : 12 : 8

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีเวลาเรียน 70 : 10 : 20

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเวลาเรียน 44 : 10 : 46

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมง เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ในการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

1) หลักการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม

2) กระบวนการเรียนรู้ ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งกระบวนการเรียนรู้เหล่านี้ต้องได้รับการฝึกฝนลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ขั้ววัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเลือกใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพและบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่กำหนด

4) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยผู้สอนควรต้องศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดสื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนและวิเคราะห์ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ส่วนผู้เรียนควรมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตน เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติจริง ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้สอนและผู้เรียน สถานศึกษาจึงควรจัดทำสื่อการเรียนรู้เพื่อนำมาประกอบในการจัดการเรียนรู้อย่างเพียงพอ โดยการจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ การจัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้ การเลือกและใช้สื่อที่มีคุณภาพ การประเมินคุณภาพสื่ออย่างเป็นระบบ การศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อ การกำกับติดตาม ประเมินคุณภาพสื่อ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้สองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ

2.4 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) รัฐบาลจะมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552, pp. 11-12)

1) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย โดยพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาให้วิชาชีพครูมีคุณค่า สามารถดึงผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีใจรักในความเป็นครูเข้ามาเป็นครู และพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกระดับชั้นมีโอกาสได้เข้ารับการศึกษาและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต

3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้ที่อยู่ภายนอกระบบการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โดยมีกรอบแนวทางของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง 4 ประการ คือ

1) พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะ มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ความเป็นกัลยาณมิตร มีคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และความภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริตและต่อต้านการซื้อสิทธิ์ ขายเสียง

2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง คนดี มีใจรักในวิชาชีพครู

3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ โดยพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภทให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (มปท.: ออนไลน์) ได้กำหนดเป้าหมายหลักของการปฏิรูปการศึกษาคือการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล โดยมีองค์ประกอบหลักคือ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูปการบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งการปฏิรูปการศึกษานี้ได้เน้นยุทธศาสตร์ 5 ประการ คือ 1) กระจายอำนาจให้สถานศึกษา 2) ใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการปฏิรูปทุกระดับ 3) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4) มีระบบประกันคุณภาพ และ 5) เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสร้างเสริมการเรียนรู้ ที่สำคัญ ได้แก่ ภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน ความคาดหวังในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จุดเน้นของการสอนที่ชัดเจน บรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ ประชาชนมีส่วนร่วม และมีเวลาที่ใช้ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

จากการปฏิรูปการศึกษาใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ ให้เกิดความสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และจากการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กำหนดให้การเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 8 กลุ่มสาระ และมีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3 ลักษณะ ซึ่งกิจกรรมลูกเสือเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในลักษณะกิจกรรมนักเรียน โดยหลักการจัดการเรียนรู้มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มีกระบวนการที่สร้างความรู้ ความคิด การเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา การดำรงชีวิตในสังคม ด้วยการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติและประสบการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ

ตอนที่ 3 การลูกเสือ

การลูกเสือ คือ การนำลักษณะนิสัยของเด็กที่อยู่วัยที่มีความกระตือรือร้น มาหลอมให้ได้รูปที่ถูกต้องแล้วจึงส่งเสริมพัฒนาเกื้อหนุน เพื่อให้เด็กได้ศึกษาอบรมตัวเองให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าสำหรับประเทศชาติ (วรรณภา พรหมถาวร สุภาพร จตุรภัทร และเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรรณ, 2550, p. 19) การลูกเสือเริ่มต้นที่ประเทศอังกฤษ เมื่อพ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) จากแนวความคิดของลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ (Baden-Powell: B-P) และหนังสือ “Scouting for Boys” (การลูกเสือสำหรับเด็กชาย) ซึ่งเป็นคู่มือการฝึกอบรมลูกเสือที่แต่งโดยลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเรื่องราว และกำหนดการต่างๆ ชวนให้เด็กๆ เกิดความคิดตรงกันในอันที่จะร่วมใจกันทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยใช้ระบบหมู่และขยายออกไปทั่วโลกอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันวัตถุประสงค์ คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือได้ก่อให้เกิดภราดรภาพแห่งโลก หลักการของลูกเสือถูกปรับปรุงให้ยืดหยุ่นเหมาะสมกับความต้องการของเยาวชนและสังคมที่เขาอาศัย สำหรับการลูกเสือไทยนั้นเกิดขึ้นภายหลังจากการลูกเสือโลก 4 ปี คือ พ.ศ. 2454 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว “พระบิดาแห่งลูกเสือไทย” โดยนำหลักการและ

กระบวนการของการลูกเสือมาประยุกต์ใช้ เนื่องจากพระองค์ได้ทรงไปศึกษาเล่าเรียน ณ ประเทศอังกฤษ และทรงสำเร็จการศึกษาวิชาการทหารจากแซนเฮอรัสและวุลิช หลังจากที่ทรงสำเร็จการศึกษาพระองค์ได้ทรงรับราชการเป็นนายทหารประจำกอง กรมการทหารราบที่ประเทศอังกฤษ และได้ทรงเห็นว่าลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ (บี-พี) ก่อตั้งกิจการลูกเสือจนประสบความสำเร็จ เมื่อเสด็จกลับมาเถลิงถวัลย์ราชสมบัติจึงทรงดำริว่า “กระบวนการลูกเสือนี้ถ้าได้นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กไทยก็จักเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองมากมาย” (ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, 2537, pp. 33-34)

3.1 ปรัชญาการลูกเสือ

จากหนังสือ “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย” บี-พี ได้เขียนไว้ จะพบว่า ท่านได้นำเอาปรัชญาชีวิตของท่านมาใช้กับลูกเสือทั้งสิ้น (สุชาติ กลศาสตร์เสนี, มปท.: ออนไลน์) เนื่องจากชีวิตในวัยเด็กของบี-พี ค่อนข้างลำบากเพราะมีฐานะยากจน ท่านเป็นลูกของบาทหลวงสอนศาสนาทำให้มารดาต้องรับหน้าที่เลี้ยงดูครอบครัวเพียงลำพัง ท่านใช้ชีวิตกับธรรมชาติ สัตว์ และต้นไม้ ทำให้ท่านผูกพันกับสิ่งเหล่านี้และมีความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในป่าที่ต้องมีความคิดริเริ่มเพื่อเอาชีวิตรอดในป่าเขาที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกแบบในเมือง บี-พี กล่าวว่า ความสุข (Happiness) ที่แท้จริงคือการที่เราได้ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ ให้เขามีความสุข ส่วนความสำเร็จในชีวิต คือ การที่ได้มีโอกาสเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ ซึ่งเป็นที่มาของหลักการสำคัญของลูกเสือ คือ “การช่วยเหลือผู้อื่น” โดยได้นำมาใช้ในการฝึกให้ลูกเสือเป็นคนดีด้วยตนเอง และเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคม หรือเป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะนั่นเอง

สำหรับลูกเสือไทยที่มีรากฐานมาจากเสือป่านั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงดำริถึงลักษณะของผู้ที่ควรเลือกเป็นเสือป่าคือ ต้องเป็นคนพอใจในการเที่ยวในทางป่าและทางทุ่ง รู้จักทางดี เดินทางไหนไม่หลง เพราะรู้จักสังเกต มีความละเอียดลออ รู้จักระวังรักษาตัว เป็นคนอดทนไม่กลัวความลำบาก ไม่กลัวตายในเวลาที่เหมาะสม นึกถึงตัวน้อยที่สุด เมื่อถึงเวลาจำเป็นต้องยอมสละชีวิตตนเองเพื่อรักษาชีวิตของผู้อื่น รักษาพระมหากษัตริย์ รักษาชาติบ้านเมือง และศาสนาของตน ซึ่งคนในลักษณะเช่นนี้ถือว่าเป็น “คนดี” (วชิราวุธ ปร., 2457, p. 3)

เฉกเช่นในพงศาวดารที่ได้กล่าวถึงผู้มีคุณลักษณะเป็นเสือป่าในแผ่นดินของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ได้แก่ เจ้าพระยาจักรี และพระสุนทรสงคราม ที่กล้าทัดทานการให้ช้างเผือกกับพระเจ้าหงสาวดี เพราะรักเกียรติยศของชาติบ้านเมือง ทั้งที่รู้ว่าพระเจ้าหงสาวดีมีอำนาจมาก และเมื่อพ่ายแพ้แก่ศึกพระเจ้าหงสาวดีได้ขอเจ้าพระยาจักรีกับพระสุนทรสงครามไป ซึ่งคนทั้งสองก็รู้ว่าคงจะต้องตายแต่ก็ยอมสละชีวิตของตนเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติบ้านเมืองและพระมหากษัตริย์โดยมิได้มีความกลัวตายแต่อย่างใด จึงแสดงให้เห็นว่าคนทั้งสอง ซึ่งมีลักษณะเป็นเสือป่าเป็นคนดีมีความเสียสละ

เสือป่าทุกคนนั้นต้องกระทำสัตย์สาบานก่อนเข้าประจำกอง ซึ่งมีด้วยกัน 3 ข้อ คือ ข้อ 1 จะจงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดิน ข้อ 2 เมื่อมีเหตุจำเป็นจะรับอาสาต่อสู้ข้าศึกศัตรูที่มาย่ำยีกรุงสยาม (ประเทศไทยในปัจจุบัน) หรือปราบปรามคนทุจริตที่ก่อการจลาจล เพื่อรักษาความเป็นไทยแห่งชาติ และป้องกันพระพุทธศาสนา ข้อ 3 จะยอมฟังบังคับบัญชาแห่งผู้เป็นนายเหนือตนใน กองเสือป่า และจะไม่ประพฤติการใดที่จะนำความพินาศเสียหายมาสู่คณะ

สัตย์สาบานข้อ 1 จะจงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดิน ด้วยเหตุที่ว่า ในการก่อตั้งประเทศย่อมต้องมีบุคคลผู้ปกครองประเทศซึ่งได้รับมอบให้ถืออำนาจแห่งประเทศไว้ พระเจ้าแผ่นดินคือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจนั้นไว้ และใช้อำนาจนั้นเพื่อประโยชน์และความสุขของประชาชนในประเทศ เพราะฉะนั้นการที่นับถือหรือเคารพพระเจ้าแผ่นดิน คือ การเคารพนับถืออำนาจแห่งประเทศ บุคคลทุกคนเป็นส่วนหนึ่งแห่งประเทศก็เท่ากับเป็นเจ้าของส่วนหนึ่งแห่งอำนาจ ฉะนั้นก็เสมอเหมือนนับถือตนเองด้วยเช่นกัน ส่วนการจงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดินก็เหมือนหนึ่งรักตนเอง ด้วยเหตุที่พระเจ้าแผ่นดินมีหน้าที่ป้องกันรักษาประเทศ หากประชาชนมิได้จงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดิน ก็ยากต่อการรักษาชาติบ้านเมืองไว้ได้ แม้คนทั้งปวงยินยอมแนบใจจงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดินแล้ว ไม่ว่าการใดก็จะสำเร็จได้ตั้งความปรารถนา

สัตย์สาบานข้อ 2 การรักษาความเป็นชาติไทยและป้องกันพระพุทธศาสนา คำว่า “ชาติ” แปลตรงๆ ได้ว่า “กำเนิด” ดังนั้นเราทั้งหลายควรรักษาแผ่นดินที่ให้กำเนิดเรามา เพื่อให้คงอยู่ซึ่งความเป็นชาติไทย แม้ว่าจะต้องสละชีวิตเพื่อชาติก็ตาม ส่วนศาสนานั้นในอนุศาสน์ซึ่งสมเด็จพระยวชิรญาณวโรรสได้ประทานแก่กองเสือป่าเมื่อแรกตั้งขึ้นนั้น ได้ทรงอธิบายข้อความไว้แล้วว่า “ชาติที่บริบูรณ์ด้วยคุณธรรมย่อมจำเริญ ที่ไร้คุณธรรมย่อมตกต่ำเลวทราม ย่อมถึงความพินาศเป็นที่สุด” คุณธรรมเป็นสิ่งที่นำไปสู่ศาสนา เพราะศาสนาย่อมเป็นที่ตั้งแห่งคุณธรรม ศาสนาทุกศาสนามีความมุ่งหมายตรงกันคือ สอนให้บุคคลประพฤติ ธรรมจริยา หรือเป็นคนดีนั่นเอง

สัตย์สาบานข้อ 3 จะยอมฟังบังคับบัญชาแห่งผู้เป็นนายเหนือตนในกองเสือป่าและจะไม่ประพฤติการใดที่จะนำความพินาศฉิบหายมาสู่คณะ ซึ่งก็คือการเห็นแก่คณะ ฟังการบังคับบัญชา และรักษาสัตย์ การที่จะรวมกันเป็นคณะจนถึงเป็นชาติได้นั้นบุคคลในคณะจะต้องปรองดองกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สามัคคีกัน ไม่คิดทำร้ายต่อกันและกัน แต่เหตุที่จะทำให้ความสามัคคีแตกร้างมักเป็นด้วยความเห็นแก่ตัว คิดถึงประโยชน์ของตนยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนรวม ส่วนการฟังการบังคับบัญชาแห่งผู้เป็นนายเหนือตนนั้น เป็นการฝึกให้บุคคลมีวินัย เพราะคณะและหมู่ชนจำเป็นต้องมีหัวหน้าเป็นผู้บัญชาการและปกครองในคณะ การที่ลูกน้องฟังบังคับบัญชาและประพฤติตามคำสั่งของผู้เป็นนายเหนือตนแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีวินัย ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่คนทุกคนควรกระทำ ทั้งนี้ถ้าผู้เป็นนายและลูกน้องประพฤติและรักษาวินัยอย่างเคร่งครัดก็จะทำให้ชาติบ้านเมืองสงบสุข

สรุปได้ว่าหลักการสำคัญที่ลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ ต้องการฝึกให้ลูกเสือเป็นคนดีด้วยตนเอง และเป็นคนดีมีประโยชน์ต่อสังคมด้วย “การช่วยเหลือผู้อื่น” จึงนับได้ว่าเป็นปรัชญาของการลูกเสือโลก สำหรับลูกเสือไทยนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเน้นในเรื่องของการเสียสละและการรักษาคำสัตย์ โดยผ่านคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือที่เป็นกระบวนการ บ่มเพาะความเป็นพลเมืองดีให้กับลูกเสือ ซึ่งเน้นในเรื่อง “การเสียสละและสัตย์ปฏิญาณ” จึงเป็นปรัชญาของลูกเสือไทย

3.2 ประวัติการลูกเสือโลก

3.2.1 ภูมิหลัง

การลูกเสือเริ่มต้นที่ประเทศอังกฤษ เมื่อพ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) มาจากแนวคิดของ ลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ (ปี-พี นามเรียก) ที่นำประสบการณ์จากการนำเด็กผู้ชาย จำนวน 20 คน

ไปอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี (Brownsea Island) มาเขียนหนังสือ “Scouting for Boys” (การลูกเสือสำหรับเด็กชาย) ซึ่งประกอบด้วยเรื่องราวที่ชวนให้เด็กๆ เกิดความคิดสร้างสรรค์ ร่วมกันทำกิจกรรมตามอุดมการณ์และวิธีการของลูกเสือ ก่อให้เกิดสันติภาพความเข้าใจอันดีและภราดรภาพแห่งโลก (คณะลูกเสือแห่งชาติ, 2529)

Scout แต่เดิมมิได้หมายความว่า “ลูกเสือ” แต่อย่างไร Scout เดิมมีความหมายว่า “ผู้สอดแนม” (มักจะใช้กับทหาร คือผู้สอดแนมหาข่าวข้าศึกนั่นเอง) ดังนั้น Scouting จึงแปลว่า “การสอดแนม” ก่อนที่จะมามีความหมายเพิ่มว่า “การลูกเสือ”

ใน พ.ศ. 2431 (ค.ศ. 1888) ปี-พี ได้ถูกส่งไปรบที่แอฟริกาในตำแหน่งนายทหารข่าว (Intelligence Officer) ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ทันท่วงทีเพราะถูกกับนิสัยรักรธรรมชาติ และความเชี่ยวชาญด้านการสอดแนมหาข่าวโดยเฉพาะอยู่แล้ว ซึ่งก็ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ได้เลื่อนยศเป็นพันตรี หลังจากนั้นปี-พีก็สร้างชื่อเสียงทางด้านนี้ให้กับตัวเองเรื่อยมาจนกระทั่ง พ.ศ. 2439 (ค.ศ.1896) ได้รับแต่งตั้งเป็นเสนาธิการ กองกำลังที่ไปตีเมืองมาทาเบลลี (Matabele Expedition) การรบประสบชัยชนะอีกครั้งจนข้าศึกให้สมญานามว่า อิมเพสซา (Impessa) ซึ่งแปลว่า “สัตว์ร้ายที่ไม่เคยหลับ” และได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้สอดแนมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในกองทัพ ได้เลื่อนยศเป็นพันเอก และระหว่างการรบที่เมืองมาทาเบลลีนี้เองที่ปี-พีเริ่มใช้หมวกปีก ที่เห็นกันเป็นประจำและใช้เป็นเครื่องแบบลูกเสือมาจนทุกวันนี้ เหตุผลคือปี-พีว่าหมวกปีกใส่สบายและสะดวกกว่าหมวกเหล็กมาก เหมาะสำหรับการเดินป่าด้วย

การรบที่มาเฟกิง (Mafeking) ทำให้ปี-พีกลายเป็นวีรบุรุษของชาติในระหว่างการรบที่ผ่านไปมา และที่มาเฟกิง ปี-พีได้ฝึกเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้สอดแนม และใช้ในการรบประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก หลังจากสงครามมาเฟกิง ปี-พีก็ได้รับเลื่อนยศเป็นนายพล และได้แต่งหนังสือ “Aids to Scouting” (คู่มือการสอดแนม) ซึ่งปรากฏว่าได้รับความนิยมจากโรงเรียน เด็กๆ มากพอควร และได้รับความสนใจจากผู้ใหญ่ในรัฐบาลขณะนั้นคือ Sir William Smith (เซอร์วิลเลียม สมิท) และท่านเซอร์ผู้นี้เองที่ขอให้ปี-พีพัฒนาการฝึกผู้สอดแนม (Scout) เพื่อให้เหมาะกับการฝึกเด็กชายทั่วไป ผลก็คือปี-พีก็ได้เขียนหนังสือ “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย” (Scouting for Boys) ขึ้นมาเมื่อพ.ศ. 2451 (ค.ศ. 1908) ก่อนที่ ปี-พี จะเขียนหนังสือคู่มือเล่มนี้ได้นำเด็กชาย 20 คน จากชุมชนระดับต่างๆ ไปทดลองฝึกที่เกาะบราวน์ซี (Brownsea Island) เมื่อพ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) แล้วจึงนำข้อมูลมาเขียนเป็นคู่มือดังกล่าว จึงถือว่าเป็นปีกำเนิดลูกเสือโลก ดังนั้น จะพบว่าการฝึกลูกเสือนั้นมีลักษณะและวิธีการคล้ายทหารอยู่มาก โดยเฉพาะระเบียบแถว เพราะทางทหารถือว่าการฝึกระเบียบแถว คือพื้นฐานของการฝึกระเบียบวินัยทหาร แต่ปี-พีได้ปรับให้การฝึกลูกเสือเน้นไปที่ทำให้เด็กและเยาวชนโตขึ้นเป็นคนดีของชาติ ของสังคมมากกว่าการเป็นทหาร “Scout” จึงกลายเป็น “ลูกเสือ” และ “Scouting” จึงกลายเป็น “การลูกเสือ” (สุชาติ กลศาสตร์เสนี, มปท.: ออนไลน์)

ปี-พีนำเอาปรัชญาชีวิตของตนมาใช้กับลูกเสือ ซึ่งปี-พีมองเห็นว่าความสุขที่แท้จริงคือการที่เราได้ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ให้เขามีความสุข จึงเป็นที่มาของหลักการสำคัญของลูกเสือคือ “การช่วยเหลือผู้อื่น” เพื่อฝึกให้ลูกเสือเป็นคนดีด้วยตนเองและเป็นคนดีมีประโยชน์ของสังคม ดังคำขวัญที่กล่าวว่า “จงเตรียมพร้อม” โดยการฝึกฝนตนเองให้เชื่อฟังต่อทุกคำสั่ง และสามารถคิด

หาทางออกกับอุบัติเหตุหรือสถานการณ์ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ เพื่อให้ตนเองรู้ว่าสิ่งใดถูกต้องและต้องทำสิ่งนั้นด้วยความตั้งใจ (The Scout Information Centre, N/A: ออนไลน์)

ปี-พีได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการลูกเสือที่จะต้องส่งเสริมไว้ 4 ประการ คือ (สวัสดี ปิ่นสุวรรณ, 2497, p. 44)

1) Character and Intelligence ได้แก่ การอบรมให้เด็กมีนิสัยดี มีความเฉลียวฉลาด รู้จักใช้ปัญญา มีความสังเกตและเชื่อมั่นในตัวเอง

2) Health and Skill ได้แก่ การทำงานด้วยมือและฝึกให้มีฝีมือ เพื่อช่วยในการศึกษาของเด็กสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และอาจเป็นประโยชน์ต่อเด็กในการประกอบอาชีพด้วย

3) Health and Strength ได้แก่ การรักษาร่างกายให้แข็งแรง และปราศจากโรค

4) Service for Others ได้แก่ การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น การลูกเสือได้เจริญเติบโตและแพร่ขยายสู่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีองค์การลูกเสือโลก (World Organization of the Scout Movement) โดยสำนักงานลูกเสือโลก (World Scout Bureau) ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการฯ ผู้ดูแลการดำเนินงานของประเทศสมาชิกให้พัฒนาไปตามกรอบนโยบาย และแนวทางขององค์การลูกเสือโลก และตามมติของที่ประชุมสมัชชาลูกเสือโลก (World Scout Conference) ซึ่งจัดให้มีขึ้นในทุกๆ 4 ปี

องค์การลูกเสือโลก (World Organization of the Scout Movement, N/A: ออนไลน์) เป็นองค์การอิสระไม่แสวงหากำไร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามัคคีและความเข้าใจในวัตถุประสงค์และหลักการลูกเสือ รวมทั้งอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการพัฒนาให้กับสมาชิก โดยมีประเทศสมาชิก 162 ประเทศ จำนวนลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือกว่า 40 ล้านคน และมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. การประชุมสมัชชาลูกเสือโลก (World Scout Conference)

ที่ประชุม (Conference) คือ “สมัชชาใหญ่” (General Assembly) ของการลูกเสือโลก ประเทศหนึ่งจะมีสมาคมลูกเสือได้เพียงแห่งเดียว โดยแต่ละประเทศจะมีผู้แทนเข้าร่วมประชุมสมัชชาฯ สูงสุดได้ประเทศละ 6 คน และผู้สังเกตการณ์อีกจำนวนหนึ่ง เพื่อพิจารณานโยบายและมาตรฐานของขบวนการลูกเสือทั่วโลก และกำหนดนโยบายที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ในการรับรองประเทศต่างๆ เข้าเป็นสมาชิกองค์การลูกเสือโลก ทุกประเทศจะต้องยอมรับในหลักการขั้นมูลฐานของลูกเสือโลก เช่น สมาคมลูกเสือแห่งประเทศนั้นๆ จะต้องไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองและยอมรับในเรื่องกระบวนการอาสาสมัคร การประชุมสมัชชาลูกเสือโลก มีการประชุมทุกระยะ 3 ปี การประชุมนี้จะเปิดโอกาสให้คณะกรรมการลูกเสือและลูกเสือที่มีอายุระหว่าง 18-26 ปี ได้เข้าร่วมประชุมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

2. คณะกรรมการลูกเสือโลก (World Scout Committee)

คณะกรรมการลูกเสือโลกมีหน้าที่รับผิดชอบการจัดประชุมและนำมติของการประชุมลูกเสือโลก ประกอบด้วยสมาชิก 14 คน มาจากการเลือกตั้ง 12 คน และโดยตำแหน่ง 2 คน คือ เลขาธิการ และ เฮอร์ณิก อยู่ตำแหน่งคราวละ 3 ปี และมีสิทธิ์ได้รับการเลือกตั้งติดต่อกันไม่เกิน 6 ปี

คณะกรรมการลูกเสือโลกมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) มีอำนาจในการ

(1) ส่งเสริมภราดรพี่น้องลูกเสือร่วมโลกโดยการเยี่ยมเยียนติดต่อทางจดหมาย การฝึกอบรมและการร่วมชุมนุมอื่นๆ

(2) เป็นตัวแทนสมัชชาลูกเสือโลกในระหว่างการประชุม

(3) ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการดำเนินงานต่างๆ ของการลูกเสือ

(4) สนับสนุนในการที่จะยอมรับประเทศต่างๆ ที่ยื่นคำร้องเพื่อขอเข้าเป็นสมาชิก รับและถอนการจดทะเบียนดังกล่าว

(5) เพิกถอนหรือระงับข้อบังคับและระเบียบวาระแห่งที่ประชุมสมัชชาลูกเสือโลก พิจารณาข้อเสนอแนะ ซึ่งมาจากประเทศสมาชิกทั้งหลาย ในการแต่งตั้งตำแหน่งเลขาธิการ สำนักงานลูกเสือโลก

(6) ดูแลการดำเนินงานของสำนักงานลูกเสือโลก

(7) รับผิดชอบในการหาเงินกองทุนเพิ่มเติม

(8) เป็นตัวแทนของสำนักงานลูกเสือในกิจการระหว่างชาติ หรือนานาชาติ

(9) อนุมัติการให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ต่อกระบวนการลูกเสือโลก

2) มีหน้าที่ดังนี้

(1) แต่งตั้งกรรมการเฉพาะคราว ตามวาระความจำเป็นในการดำเนินงานเกี่ยวกับปัญหาฉุกเฉินที่เกิดขึ้น

(2) แต่งตั้งอนุกรรมการซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติแทนเฉพาะเรื่อง โดยปกติจะแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในกระบวนการลูกเสือโลก เช่น การให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ การเงิน ฯลฯ

(3) แต่งตั้งกรรมการเฉพาะกิจหรือกรรมการที่ได้รับเลือกให้ทำหน้าที่เฉพาะเพื่อพิจารณาปัญหาเฉพาะ ซึ่งอาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราว

(4) ที่ปรึกษาต่อคณะกรรมการลูกเสือภาคพื้น โดยคณะบุคคลเหล่านั้นได้รับการเลือกตั้งมาจากสมัชชาลูกเสือภาคพื้นนั้นๆ ซึ่งมีธรรมนูญการปกครองตนเอง โดยได้รับความยินยอมเห็นชอบจากคณะกรรมการลูกเสือโลก คณะกรรมการลูกเสือภาคพื้น มีภารกิจและหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือภาคพื้นของตน

(5) แต่งตั้งกรรมการที่ปรึกษาตามความจำเป็นเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับเทคนิค ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาอันมั่นคงหรืออาจเป็นประโยชน์ที่แท้จริงของกระบวนการลูกเสือ

(6) กรรมการลูกเสือโลกอยู่ในฐานะที่จะให้คำปรึกษาหารือแก่องค์กรทั้งหลาย ซึ่งอาจให้ความช่วยเหลือแก่กระบวนการลูกเสือได้

(7) แต่งตั้งกรรมการเกี่ยวกับการศึกษาหรือคณะที่ปรึกษา ตามความจำเป็นเฉพาะเรื่อง เพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการลูกเสือโลกจะเป็นผู้พิจารณาตามความต้องการในเรื่องนั้นๆ

3. สำนักงานลูกเสือโลก (World Scout Bureau)

สำนักงานลูกเสือโลกทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการ ดำเนินการให้เป็นไปตามคำแนะนำหรือมติที่ประชุมสมัชชาลูกเสือโลก (WORLD SCOUT CONFERENCE) และคณะกรรมการลูกเสือโลก (WORLD SCOUT COMMITTEE) มีเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานลูกเสือโลกและสำนักงานลูกเสือภาคพื้น 6 แห่ง ประกอบด้วย

1) ภาคพื้นแอฟริกา (Africa Region) จำนวนสมาชิก 37 ประเทศ สำนักงานลูกเสือภาคพื้นแอฟริกา ตั้งอยู่ที่กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา

2) ภาคพื้นอาหรับ (Arab Region) จำนวนสมาชิก 18 ประเทศ สำนักงานลูกเสือภาคพื้นอาหรับ ตั้งอยู่ที่กรุงไคโร ประเทศอียิปต์

3) ภาคพื้นเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Region) จำนวนสมาชิก 24 ประเทศ สำนักงานลูกเสือภาคพื้นเอเชีย – แปซิฟิก ตั้งอยู่ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

4) ภาคพื้นยูเรเชีย (Eurasia Region) จำนวนสมาชิก 9 ประเทศ สำนักงานลูกเสือภาคพื้นยูเรเชีย ตั้งอยู่ที่เมืองยัลต้า ประเทศยูเครน และสำนักงานแห่งที่ 2 อยู่ที่ กรุงมอสโก สหพันธรัฐรัสเซีย

5) ภาคพื้นยุโรป (European Region) จำนวนสมาชิก 41 ประเทศ สำนักงานลูกเสือภาคพื้นยุโรป ตั้งอยู่ที่กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม และสำนักงานแห่งที่ 2 อยู่ที่กรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย

6) ภาคพื้นอินเตอร์-อเมริกา (Inter-America Region) จำนวนสมาชิก 32 ประเทศ สำนักงานลูกเสือภาคพื้นอินเตอร์-อเมริกา ตั้งอยู่ที่กรุงซานโฮเซ ประเทศคอสตาริกา

3.2.2 หน้าที่ของสำนักงานลูกเสือโลก

1) เป็นศูนย์กลางประสานงานติดต่อองค์การลูกเสือนานาชาติที่เป็นสมาชิกทั่วโลก

2) ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่องค์การลูกเสือนานาชาติที่ร้องขอไป

3) ทำหน้าที่วิจัย ค้นคว้า และวางโครงการระยะยาวในการพัฒนาการลูกเสือในนามสมัชชาลูกเสือโลก และคณะกรรมการลูกเสือโลก

4) ส่งเสริมให้มีการก่อตั้งองค์การลูกเสือใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ตามความจำเป็นและช่วยพัฒนาองค์การลูกเสือเหล่านั้น โดยการช่วยส่งเอกสารเกี่ยวกับการลูกเสือ จัดให้เจ้าหน้าที่สำนักงานลูกเสือโลกไปเยี่ยมเยียนและจัดให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ

5) จัดการติดต่อโดยตรงกับประเทศในเครือสมาชิก โดยการไปเยี่ยมเยียนของเลขาธิการและผู้ตรวจการสำนักงานลูกเสือโลกเสมอ

6) แต่งตั้งผู้ตรวจการฝ่ายบริหารและผู้ตรวจการฝ่ายฝึกอบรมในภาคพื้นต่างๆ ซึ่งประเทศสมาชิกในสังกัดต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือ

7) จัดให้มีการประชุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือนานาชาติสองปีต่อครั้งและจัดกิจกรรมอื่นๆ ระหว่างลูกเสือนานาชาติสำหรับประเทศในเครือสมาชิกอย่างเพียงพอ

8) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการลูกเสือโลก ทั้งตำแหน่งประจำและตำแหน่งชั่วคราว เช่น คณะกรรมการลูกเสือโลก ฝ่ายฝึกอบรม

9) ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือนานาชาติตามภาคพื้นต่างๆ ของสำนักงานลูกเสือโลก และให้มือนุกรมการฝ้ายฝึกอบรมประจำภาคพื้นนั้นๆ

10) ออกวารสารลูกเสือฉบับประจำเดือนและวารสารลูกเสือประจำภาคพื้นแต่ละภาคพื้น เพื่อแพร่ข่าวสารการลูกเสือ

11) ส่งเสริมให้มีการเยี่ยมเยียนระหว่างประเทศต่างๆ เป็นการตอบแทนซึ่งกันและกัน รวมทั้งให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ ตามโครงการต่างๆ ที่จำเป็น

12) ช่วยเหลือในการปรับปรุงกิจการลูกเสือ ตามโปรแกรมการประชาสัมพันธ์ทั่วโลก

13) ทำหน้าที่ติดต่อกับองค์การอื่นของโลก เช่น สำนักงานลูกเสือหญิงแห่งโลก องค์การสหประชาชาติ ยูเนสโก และองค์การอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนให้เป็นพลเมืองดี

3.2.3 ยุทธศาสตร์ของสำนักงานลูกเสือโลก

จากผลของการทำงานตามยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2545 ของสำนักงานลูกเสือโลก (World Organization of the Scout Movement, N/A: ออนไลน์) ที่ผ่านมา ยุทธศาสตร์ของการลูกเสือได้รับการรับรองจากองค์กรลูกเสือนานาชาติว่า ตอบสนองความต้องการและมีความท้าทาย โดยการนำยุทธศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ ถึงแม้ว่ายุทธศาสตร์ของการลูกเสือจะไม่เข้มงวดแต่ก็มีกรอบแนวทางปฏิบัติที่สมบูรณ์ สำนักงานลูกเสือโลกได้จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรลูกเสือนานาชาติ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การมีส่วนร่วมของเยาวชน มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือองค์กรลูกเสือนานาชาติในการสร้างพลังใหม่ของคนวัยหนุ่มสาวซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการลูกเสือ โดยคนกลุ่มนี้เป็นรากฐานสำคัญที่มีความรู้ ความสามารถ และทำให้บรรลุผลสำเร็จตามพันธกิจของการลูกเสือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 วัยรุ่น มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนองค์กรลูกเสือนานาชาติ ในการตอบสนองความต้องการความจำเป็น และการคาดหวังของวัยรุ่น ซึ่งจะเป็นผลต่อการเพิ่มจำนวนสมาชิกในช่วงวัยนี้ และส่งเสริมชื่อเสียงให้แก่การลูกเสือ นอกจากนี้ยังช่วยให้วัยรุ่นได้ผ่านพ้นช่วงเวลาที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของพวกเขาสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เยาวชนชายหญิง มีเป้าหมายเพื่อให้การสนับสนุน และให้เครื่องมือที่ช่วยเหลือตามความต้องการขององค์กรลูกเสือนานาชาติ เพื่อสร้างความเสมอภาค ด้านโอกาสในการลูกเสือโลก ให้แก่เยาวชนชายหญิงในระดับเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ มีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนองค์กรลูกเสือนานาชาติ ให้การนิยามและตอบสนองต่อความจำเป็นของคนวัยหนุ่มสาว ผู้ใหญ่และสังคม ที่ในปัจจุบันมีผลกระทบต่อลูกเสือ ซึ่งเป็นผลต่อการเพิ่มจำนวนสมาชิกและผลกระทบต่อลูกเสือในโลกปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 อาสาสมัครในการลูกเสือ ยุทธศาสตร์นี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างแนวความคิดใหม่ เกี่ยวกับอาสาสมัครการลูกเสือ การทบทวนนโยบาย และการปฏิบัติ เพื่อช่วยเหลือองค์กรลูกเสือนานาชาติ ในการคัดเลือกและรักษาอาสาสมัครกลุ่มใหม่ของการลูกเสือ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 องค์การลูกเสือสำหรับศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือองค์กรลูกเสือนานาชาติ เช่นเดียวกับสำนักงานลูกเสือโลก โดยการนำยุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้ เพื่อทบทวนโครงสร้าง ระบบ และความสามารถในการจัดการ เพื่อให้พวกเขาสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสังคมได้อย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ที่ 7 ฐานข้อมูลของการลูกเสือ มีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการสื่อสาร สมาชิก และแหล่งข้อมูลของการลูกเสือในทุกระดับซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในการสนับสนุนการทำงาน ให้บรรลุพันธกิจของการลูกเสือ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานลูกเสือโลกนี้ จะเป็นแนวทางเพื่อให้องค์กรลูกเสือนานาชาติ นำไปจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ข้างต้น

3.2.4 แผนสามปี 2011 – 2014 “ภาวะผู้นำ นวัตกรรม บริการ” ของคณะกรรมการลูกเสือโลก / สำนักงานลูกเสือโลก (World Scout Bureau, N/A: ออนไลน์)

จากมติของที่ประชุมลูกเสือโลก ครั้งที่ 39 ที่รับรองโครงการเพียงไม่กี่โครงการที่จะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคณะกรรมการลูกเสือโลกและสำนักงานลูกเสือโลกได้ร่วมมือกันจัดทำแผนสามปีสำหรับปี ค.ศ. 2011-2014 โดยมีกรอบการทำงาน 4 ด้าน ได้แก่ “แผนยุทธศาสตร์ของการลูกเสือ” “เยาวชนเพื่อการเปลี่ยนแปลง” “ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21” และ “ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการลูกเสือทั่วโลก” (เปลี่ยนชื่อมาจากระบบที่ปรึกษา) คณะกรรมการลูกเสือโลกมีความมุ่งมั่นและแน่ใจว่า “มิติทางการศึกษา” ของการทำงานจะสามารถทำให้แผนสามปีนี้ปรากฏผลกับกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าการทำงานของพื้นที่ที่เป็นประเด็นในด้านสิทธิมนุษยชน ความเคารพหรือจงรักภักดีต่อพระเจ้า การรับรององค์การลูกเสือแห่งชาติ การสืบทอดตำแหน่งเลขาธิการ และที่ตั้งของสำนักงานลูกเสือโลกจะยังคงอยู่ ทั้งนี้ขึ้นกับสภาพการณ์ในแต่ละพื้นที่ เช่น การสื่อสารและความสัมพันธ์ภายนอก การให้บริการด้านข้อมูล การเงิน กิจกรรมลูกเสือโลก กฎข้อบังคับ ฯลฯ เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและจิตวิญญาณของแผนสามปีนี้ ซึ่งมีชื่อเรียกแผนนี้ว่า “ผู้นำ นวัตกรรม การบริการ” ซึ่งองค์การลูกเสือแห่งชาติต่างคาดหวังกับแผนสามปีของคณะกรรมการลูกเสือโลกและสำนักงานลูกเสือโลกครั้งนี้

ด้านที่ 1 แผนยุทธศาสตร์ของการลูกเสือ

วัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบกระบวนการและเนื้อหาที่จำเป็นในการใช้ 'ยุทธศาสตร์สำหรับการลูกเสือ' สู่ขั้นตอนของการพัฒนา

1) การประเมินผล 'ยุทธศาสตร์สำหรับการลูกเสือ' โดยการวิเคราะห์ความต้องการและแนวโน้มในกลุ่มคนหนุ่มสาวและสถานการณ์ปัจจุบันของขบวนการลูกเสือจากทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

2) มีเอกสารที่ชี้แจงและมีรูปแบบที่เรียบง่าย เข้าใจง่าย และสามารถใช้งานได้ในทุกระดับขององค์การลูกเสือโลก องค์ประกอบที่แตกต่างจากกรอบยุทธศาสตร์ (วิสัยทัศน์ พันธกิจ สาเหตุสำคัญเชิงกลยุทธ์) และวิธีการที่สัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ

3) จัดทำข้อเสนอสำหรับการประชุมลูกเสือโลกในปี 2014 ที่จะขับเคลื่อน 'ยุทธศาสตร์สำหรับการลูกเสือ' ในปี 2020 และต่อไปในอนาคต นอกเหนือจากผลการดำเนินงานของ

กลุ่มงานทั้ง 4 พื้นที่ รวมถึงยุทธศาสตร์ที่มีจุดมุ่งหมายและชัดเจนสำหรับองค์การลูกเสือโลกและหน่วยงานในระดับภูมิภาค

ด้านที่ 2 เยาวชนเพื่อการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์: เพื่อมุ่งเน้นความร่วมมือของเยาวชนในการทำงานและกิจกรรมที่เสริมสร้างพลังในระดับโลก ระดับภูมิภาคและระดับชาติ เพื่อเพิ่มผลกระทบต่อคนหนุ่มสาวในการขับเคลื่อนการลูกเสือให้ก้าวหน้า โดยมีวิธีการดังนี้

- 1) การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมแบบอิเล็กทรอนิกส์ การมีส่วนร่วมของเยาวชน การเสวนาที่ทักษะชีวิตและอื่นๆ
- 2) การพัฒนา Web-based สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- 3) การประเมินผลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับผลกระทบของโลก การจัดเวทีเสวนาสำหรับลูกเสือเยาวชนและเยาวชนและระบบอาจารย์ที่ปรึกษา
- 4) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่สำหรับองค์การลูกเสือและองค์การลูกเสือแห่งชาติ
- 5) การกำหนดนโยบายสำหรับเยาวชนรุ่นใหม่
- 6) การเปลี่ยนแปลงการมีส่วนร่วมในกลุ่มการทำงาน ในการประชุมระดับภูมิภาค หรือเหตุการณ์ ได้แก่ การประชุมเยาวชนในประเด็นการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ข้อมูลพื้นฐานและการสัมภาษณ์ / สัมภาษณ์
- 7) ทบทวนนโยบายโครงการ (ในกิจกรรมศึกษา)

ด้านที่ 3 ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้องค์การลูกเสือแห่งชาตินำโปรแกรมพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพและมีภาวะผู้นำไปใช้ เพื่อให้ลูกเสือมีบทบาทสำคัญและมีความรับผิดชอบในสังคมยุคใหม่ โดยการเป็นผู้นำและให้คำปรึกษา

- 1) ที่ปรึกษาสำหรับลูกเสือ องค์การลูกเสือ และบุคคลทั่วไปในด้านความมีภาวะผู้นำสมัยใหม่ (ศตวรรษที่ 21) ในสังคมทั่วโลก
- 2) ให้คำปรึกษาและวิจัยอย่างกว้างขวาง มีเอกสารที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำในการลูกเสือสมัยใหม่ (ศตวรรษที่ 21)
- 3) มีรายงานผลการพัฒนาภาวะผู้นำจากองค์การลูกเสือทั่วโลกที่ดีที่สุด
- 4) มีแหล่งทรัพยากรสำหรับองค์การลูกเสือแห่งชาติ ในการประเมินตนเองด้านภาวะผู้นำให้ในโครงการเยาวชนอื่นๆ
- 5) เข้าร่วมการประชุมกลุ่มผู้นำ ในการประชุมระดับภูมิภาค / เหตุการณ์

ด้านที่ 4 ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการลูกเสือทั่วโลก

วัตถุประสงค์เพื่อสร้างธนาคารแหล่งข้อมูล (ทรัพยากรมนุษย์และปัญญา) เพื่อให้องค์การลูกเสือแห่งชาติสามารถประเมินความต้องการของตัวเองในแง่ของการสนับสนุนเชิงยุทธศาสตร์ การปฏิบัติ และการให้ความช่วยเหลือ (ข้ามพรมแดนในระดับภูมิภาคและระดับชาติ) การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น

การเชื่อมโยงการทำงานกับวิธีการศึกษาในแผนสามปี ค.ศ. 2011-2014

การพัฒนาการทำงาน:

- 1) การเข้าถึง: การลูกเสือในโรงเรียน เด็กปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง
- 2) นวัตกรรม: การวิจัย แนวน้อม
- 3) นโยบายการปรับปรุงหลักสูตรเยาวชน
- 4) การพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ: เครื่องหมายทางการลูกเสือ

อาสาสมัคร เครื่องหมายและแหล่งข้อมูล

การดำรงรักษา:

- 1) สิ่งแวดล้อม
- 2) เด็กที่อยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก
- 3) มิติทางจิตวิญญาณของผู้ใหญ่ ในการดำเนินนโยบายสนับสนุนลูกเสือ
- 4) การสนับสนุนตามความต้องการ

3.2.5 บุคลากรทางการลูกเสือ

ในด้านของบุคลากรทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือโลก (World Scout Bureau, : ออนไลน์) ได้จัดทำนโยบายด้านบุคลากรทางการลูกเสือ โดยบูรณาการร่วมกับนโยบายขององค์การลูกเสือโลก เพื่อส่งเสริมวิธีการพัฒนา สนับสนุนและสร้างองค์การการเรียนรู้สำหรับบุคลากรทางการลูกเสือ นโยบายนี้เป็นกรอบในการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือให้มีการจัดการอย่างมืออาชีพ เพื่อตอบสนองภารกิจขององค์การลูกเสือแห่งชาติ จึงต้องมีการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรทางการลูกเสือ เพื่อสร้างพื้นที่และรักษาพวกเขาเหล่านี้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมทั้งในแง่ของคุณภาพและปริมาณ ดังนั้นองค์การลูกเสือแห่งชาติจึงต้องมีมุมมองที่ชัดเจนและดำเนินกิจกรรมตามความต้องการและความสมัครใจของบุคลากรทางการลูกเสือ

3.2.3.1 การฝึกอบรม การสนับสนุน และการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ

องค์การลูกเสือแห่งชาติในแต่ละแห่งเป็นผู้รับผิดชอบในการออกแบบและปฏิบัติการสำหรับระบบการฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือในทุกๆระดับ ระบบการฝึกอบรมต้องออกแบบให้เหมาะสมกับบุคลากรทางการลูกเสือโดยคำนึงถึงความแตกต่างและความหลากหลายของสังคม ระบบนี้ประกอบด้วย

- 1) การบูรณาการอย่างเป็นทางการของบุคลากรทางการลูกเสือ (ขั้นพื้นฐานและขั้นสูง) การฝึกอบรมการเรียนรู้ที่เป็นทางการและอย่างต่อเนื่อง การฝึกอบรมและสนับสนุนสำหรับระยะเวลาทั้งหมดของวาระการดำรงตำแหน่ง
- 2) การจัดการและการพัฒนาความรู้ ทักษะที่จำเป็นสู่การบรรลุเป้าหมายและการพัฒนาความเป็นผู้นำของบุคลากรทางการลูกเสือ
- 3) นำประสบการณ์และทักษะที่จำเป็นมาพิจารณาและมีความยืดหยุ่นในกระบวนการฝึกอบรม
- 4) ช่วยเพิ่มเติมทักษะและความรู้เพื่อช่วยให้การปรับเปลี่ยนหน้าที่ได้สะดวก

ยิ่งขึ้น

การพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือจะต้องเน้นในเรื่องความยืดหยุ่นของระบบที่ใช้ในการฝึกอบรม นโยบายด้านบุคลากรทางการลูกเสือต้องบูรณาการตามช่วงเวลาอย่างเป็นระบบ จนกว่าบุคลากรทางการลูกเสือจะเข้าใจความรับผิดชอบของหน้าที่และความจำเป็นในการฝึกอบรม ซึ่งหมายความว่าพวกเขาจะต้องมีการฝึกอบรมในด้านเทคนิคที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรทางการลูกเสือบรรลุตามพันธกิจของขบวนการลูกเสือ ที่ควรจะปรับหน้าที่และความรู้พื้นฐานแต่ละคน โดยการวิเคราะห์รายละเอียดเป็นรายบุคคลเพื่อจัดการฝึกอบรมให้ตอบสนองความต้องการและประสบการณ์ที่แต่ละคนมี จึงควรถือเป็นกระบวนการที่ใช้ในการพิจารณาและกระทำอย่างต่อเนื่อง และจะต้องนำกิจกรรมภายในทีมมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฝึกอบรม องค์การลูกเสือแห่งชาติจึงพัฒนากระบวนการที่เป็นระบบเพื่อสนับสนุนและตรวจสอบการฝึกอบรมดังกล่าว

องค์การลูกเสือแห่งชาติในแต่ละประเทศต้องพัฒนาระบบการฝึกอบรมสำหรับบุคลากรทางการลูกเสือในทุกหน้าที่ การฝึกอบรมที่จัดขึ้นนี้จะรวมถึงการพัฒนาศักยภาพและบุคลิกภาพของบุคลากรทางการลูกเสือด้วย ระบบการฝึกอบรมจะต้องเป็นเครื่องมือเชิงยุทธศาสตร์; องค์การลูกเสือแห่งชาติจะต้องใช้กระบวนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการเป็นผู้นำให้แก่บุคลากรทางการลูกเสือทุกคนในโครงสร้างของการลูกเสือ หลักการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นไปที่ความต้องการภายใน แต่ยังสามารถรับรู้และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสังคมในวงกว้าง วิธีการนี้จะช่วยให้องค์การลูกเสือบรรลุยุทธศาสตร์ของการพัฒนาที่แท้จริง

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการขับเคลื่อนและความยืดหยุ่นระหว่างหน้าที่ นโยบายของบุคลากรทางการลูกเสือโลกจึงได้จัดตั้งเครือข่ายการลูกเสือให้มีหลายระดับและหลายองค์กร ทั้งนี้เพื่อเน้นการสร้างเครือข่ายมากกว่าระบบลำดับขั้น ซึ่งจะทำให้มีความยืดหยุ่นและโอกาสในการสร้างความร่วมมือกันในทุกระดับ

1) การทำงาน เพื่อทบทวนถึงการจัดการกิจกรรมปกติให้แก่สมาชิก ที่สามารถดำเนินกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายและตอบสนองความต้องการ

2) การว่าจ้างหรือการประเมินประสิทธิภาพของบุคลากร ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการลูกเสือจะมีการประเมินซึ่งเป็นวัฏจักรในการทำงานรอบปกติประมาณทุก 18-24 เดือน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการทำงานที่สำคัญและนำไปสู่การปฏิบัติงานในอนาคตที่สอดคล้องกับความประสงค์และความสนใจของผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีผลในสามแบบ คือ ต่อสัญญาด้วยความตกลงร่วมกันทั้งสองฝ่าย, เปลี่ยนงานใหม่ให้ตรงกับความสามารถของผู้ถูกประเมินหรือการเกษียณอายุ เมื่อประเมินแล้วควรสนับสนุนให้ผู้ถูกประเมินได้รับการฝึกอบรมเพื่อลดข้อผิดพลาดและขจัดความยุ่งยากที่เกิดขึ้น และควรนำไปเป็นกรอบของการประเมิน

3) การธำรงรักษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพระบบการจัดการบุคลากรทางการลูกเสือ องค์การลูกเสือแห่งชาติต้องปรับปรุงยุทธศาสตร์การเก็บรักษาข้อมูล ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์ประกอบคือ

- 3.1) มีความไว้วางใจต่อองค์การลูกเสือแห่งชาติและผู้แทนอื่นๆ
- 3.2) มีความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร
- 3.3) มีความรู้สึกภาคภูมิใจในบทบาทของการลูกเสือ

3.2.3.2 โครงสร้าง

โครงสร้างการจัดการบุคลากรทางการลูกเสือครอบคลุมใน 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านทรัพยากร ระยะเวลา และกลุ่มเป้าหมาย มิติด้านการฝึกอบรมและการสนับสนุนบุคลากรทางการลูกเสือตามความต้องการของภาคีสมาชิก และมิติด้านการจัดการสำหรับอนาคต

พันธกิจของขบวนการลูกเสือโครงสร้างเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องรวมบุคลากรทางการลูกเสือในทุกระดับ โดยเฉพาะเรื่องความเท่าเทียมกันทางเพศ จะต้องมีการส่งเสริมให้ผู้หญิงมีความสำคัญในโครงสร้างของการลูกเสือ ในกรณีของผู้มีความพิเศษหรือชนกลุ่มน้อยองค์การลูกเสือแห่งชาติจะต้องมอบอำนาจและความรับผิดชอบให้กับเขาเหล่านั้นด้วย

1) ระดับชาติ

โครงสร้างการจัดการบุคลากรทางการลูกเสือจะขึ้นกับองค์การลูกเสือแห่งชาติในแต่ละแห่งที่จะกำหนดตามความเหมาะสมโดยพิจารณาจากสภาพ ความต้องการและแหล่งทรัพยากร โครงสร้างของการประสานงาน การฝึกอบรม การสนับสนุน การพัฒนาบุคลิกภาพของบุคลากรทางการลูกเสือ จะถูกรายงานไปยังภาคีสมาชิกเพื่อการตัดสินใจในการจัดการบุคลากรทางการลูกเสือโดยภาพรวมในอนาคต ดังนั้นจึงควรมีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการพัฒนาและการดำเนินโครงการอย่างเป็นทางการ (เช่น ตัวแทนโครงการเยาวชน คณะกรรมการเป็นอดีตสมาชิกของบุคลากรทางการลูกเสือ) โครงสร้างที่คณะกรรมการบุคลากรทางการลูกเสือแห่งชาติสร้างขึ้นนี้จะถูกรายงานต่อคณะกรรมการบริหารแห่งชาติหรือเทียบเท่า และจะถูกเผยแพร่ไปยังเครือข่ายภาคีสมาชิก ซึ่งประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการบุคลากรทางการ ผู้ประสานงานโครงการเยาวชนแห่งชาติและกิจกรรมการฝึกอบรม รวมทั้งผู้ที่มีหน้าที่คัดเลือกบุคลากรหรือการจัดการ

2) ระดับภูมิภาค

โครงสร้างการจัดการบุคลากรทางการลูกเสือจะขึ้นกับองค์การลูกเสือโลก โดยคำนึงสภาพ ทรัพยากรและความต้องการ อย่างไรก็ตามนโยบายของ the World Adults in Scouting มีการจัดตั้งเครือข่ายเป็นปัจจัยพื้นฐานของโครงสร้างระดับภูมิภาค เพื่อให้แน่ใจว่าเครือข่ายนี้จะสามารถกระตุ้น ตอบข้อสงสัย และแจ้งข่าวสารให้กับสมาชิกในเครือข่าย ตัวอย่างเช่น เครือข่ายการประสานงานของบุคลากรทางการลูกเสือในระดับภูมิภาค ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการลูกเสือภูมิภาค คณะอนุกรรมการบุคลากรทางการลูกเสือระดับภูมิภาคก่อตั้งขึ้นเช่นเดียวกับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือโลกในแต่ละภูมิภาคมีรับผิดชอบการประชุมระดับภูมิภาค ดังนั้นจึงควรมีการร่วมมือกันระหว่างเครือข่ายระดับภูมิภาคและโครงการเยาวชนเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการทำงานและกิจกรรมร่วมกัน ความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างองค์การระดับภูมิภาคและองค์การลูกเสือแห่งชาติเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา ซึ่งแตกต่างจากระดับภูมิภาคกับระดับโลก

3) ระดับโลก

นโยบายนี้เป็นส่วนหนึ่งของการทบทวนของคณะกรรมการการศึกษาแนวทาง ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการลูกเสือโลก คณะกรรมการการศึกษาแนวทางสามารถสร้างความต้องการเกี่ยวกับเครือข่ายพื้นฐาน กลุ่มทำงาน ฯลฯ เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนา

เครื่องมือและข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับบุคลากรทางการลูกเสือ คณะกรรมการการศึกษาแนวทางทำหน้าที่ในการสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายระดับภูมิภาคในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ให้ความช่วยเหลือการจัดการทรัพยากร แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแสดงออกทางวัฒนธรรมและความอ่อนไหวในภูมิภาค

นอกจากนี้สำนักงานลูกเสือโลกยังมีโครงการทูตสันติภาพที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความสงบสุขและสันติภาพทั่วโลก ด้วยความร่วมมือของลูกเสือที่มีอยู่ในเกือบทุกประเทศทั่วโลก

3.2.4 ทูตสันติภาพ (Messengers of Peace: MoP) (World Organization of the Scout Movement, 2013: ออนไลน์)

ประวัติความเป็นมา

ทูตสันติภาพเริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปลายปี ค.ศ. 2001 เป็นโปรแกรมสันติภาพที่การลูกเสือโลกได้รับแรงบันดาลใจมาจากลูกเสือกว่า 10 ล้านคน ใน 110 ประเทศ ที่จะทำงานเพื่อความสงบสุขในชุมชน ท้องถิ่นของตน ตัวอย่างโครงการดีๆ ที่ได้ดำเนินการ เช่น ลูกเสือเอลซ์ลวาทอร์ทำงานร่วมกับแก๊งข้างถนนที่มีความรุนแรง ลูกเสือฟินิกซ์ในเลบานอน ลูกเสือในภูมิภาคเกรตเลกแอฟริกาทำงานโครงการศึกษาความสงบระหว่างเชื้อชาติ ลูกเสือในไอร์แลนด์ที่นำเยาวชนคาทอลิกและโปรเตสแตนต์มาร่วมกัน และลูกเสือในเฮติที่ทำผลงานยอดเยี่ยมในการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์และฟื้นฟูหลังมีการเกิดแผ่นดินไหวร้ายแรง จากการทำงานเหล่านี้ พระเจ้าอับดุลลาห์ของซาอุดีอาระเบียได้ทรงเห็นว่า การลูกเสือเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดและให้ข้อสังเกตว่า “ลูกเสือเป็นทูตแห่งสันติภาพ” พระองค์และพระเจ้าคาร์ลที่ 11 แห่งสวีเดน (ประธานกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิลูกเสือโลก) มีความประทับใจกับผลงานที่ลูกเสือร่วมกันทำเพื่อให้เกิดความสงบสุขยิ่งขึ้น

สันติภาพคืออะไร

แนวคิดของสันติภาพในความหมายของขบวนการลูกเสือมี 3 มิติ ได้แก่

1. มิติส่วนบุคคล: ความสามัคคี ความยุติธรรมและความเท่าเทียมกัน
2. มิติชุมชน: ความสงบตรงข้ามกับความเป็นศัตรูหรือความขัดแย้งอย่างรุนแรง
3. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม: ความปลอดภัย สวัสดิการและ

สังคม และความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

ลูกเสือที่มีส่วนร่วมในโครงการตามมิติใดมิติหนึ่งดังกล่าว ที่มีผลกระทบต่อคนและชุมชน ถือเป็นผู้มีคุณสมบัติเป็นทูตสันติภาพ

องค์ประกอบทูตสันติภาพ มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เครือข่ายทูตสันติภาพทั่วโลก

ลูกเสือทั่วโลกใช้รูปแบบในการแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกัน พวกเขาแก้ปัญหาในโรงเรียน ด้วยการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่ม มีเพื่อนผู้รู้ช่วยด้านการศึกษา มีการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการทำงานและโครงการอื่นๆ อีกมาก เครือข่ายทูตสันติภาพ คือ เครื่องมือสำหรับเชื่อมโยงการทำงาน โดยการใช้สื่อสังคม เครือข่ายลูกเสือ เพื่อแบ่งปันและแสดงโครงการหรือแนวความคิด รวมทั้งบอกเล่าเรื่องราวและการทำงานของพวกเขาส่งสร้างสันติภาพในประเทศของตนทางสื่อออนไลน์ เครือข่ายจะช่วยให้ลูกเสือติดต่อกันได้อย่างไร้พรมแดน นอกเหนือจากการพบปะกันในงานชุมนุมลูกเสือหรือกิจกรรมอื่นๆ

แนวคิดนี้สามารถช่วยให้เข้าถึงการฝึกอบรมและการสนับสนุนต่างๆ ซึ่งทำให้การลูกเสือเข้มแข็งขึ้น การกระทำและการประสานงานที่เกิดขึ้นจะเป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับแสดงให้เห็นว่าการลูกเสือมีผลกระทบต่อทั่วโลก การสร้างเครือข่ายเกิดขึ้นโดยคณะกรรมการลูกเสือโลก (The World Scout Committee (WSC)) และบริหารงานโดยสำนักงานลูกเสือโลก (The World Scout Bureau (WSB))

ส่วนที่ 2 กองทุนสนับสนุนทูตสันติภาพ

กองทุนสนับสนุนทูตสันติภาพ มีเป้าหมายในการทำงาน 5 ข้อ คือ (1) การฝึกอบรมการสนทนา (2) การสนับสนุนโครงการสันติภาพที่เฉพาะเจาะจง (3) การสนับสนุนให้คนหนุ่มสาวในเขตเมืองร้อนได้แก้ไขปัญหาสถานการณ์ความขัดแย้ง (4) ความสามารถในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และ (5) เครือข่ายทูตสันติภาพในยุคโลกาภิวัตน์

3.3 ประวัติการลูกเสือไทย

กิจการลูกเสือของประเทศไทย มีรากฐานมาจากการก่อตั้งเสือป่า ตามพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ด้วยทรงเล็งเห็นว่าเด็กชายที่ยังอยู่ในวัยเยาว์ควรได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้ในทางเสือป่า เพื่อให้รู้จักหน้าที่ที่ผู้ชายไทยทุกคนควรประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง ดังนั้นก่อนที่เราจะรู้จักประวัติการลูกเสือไทยเราควรต้องรู้รากฐานของการลูกเสือไทยก่อน นั่นคือ “เสือป่า”

3.3.1 เสือป่า

จากพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงต้องการพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศ โดยทรงมีพระราชปราชญ์ที่สำคัญ 5 ประการ (จมีนอมรตรุณารักษ์, 2514, pp. 7-9)

ประการแรก การวางแผนการศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้เรียนสูงขึ้น จากมัธยม 6 เป็นมัธยม 8 และทรงเปิดมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทยในพ.ศ. 2459 ซึ่งก็คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ได้ประกาศพระราชบัญญัติประถมศึกษาฉบับแรกของประเทศไทยเพื่อให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่มีการศึกษาทั่วทั้งประเทศ

ประการที่สอง การตั้งกรมมหรสพ เพื่อฟื้นฟูวัฒนธรรมประจำชาติ เพื่อมิให้สูญหาย และได้เป็นมรดกตกทอดถึงชนรุ่นหลัง

ประการที่สาม การจัดตั้งคลังออมสิน โดยทรงเห็นว่าการออมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ประชาชนที่มีรายได้น้อยมีโอกาสได้ออมเงิน จึงทรงออกพระราชบัญญัติตั้งคลังออมสินสำหรับประชาชนขึ้น

ประการที่สี่ การจัดตั้งเมืองดุสิตธานี ด้วยทรงเห็นว่าคนไทยควรรู้จักแนวทางประชาธิปไตย จึงทรงมีแนวคิดในการจัดตั้งเมืองดุสิตธานีขึ้น เพราะทรงทราบดีว่าการปกครองอย่างสมบูรณ์ราษฎรจะคงอยู่ได้ไม่นาน แต่งานการจัดตั้งเมืองดุสิตธานียังไม่ทันสำเร็จ พระองค์เสด็จสวรรคตก่อน

ประการสุดท้าย การป้องกันประเทศชาติ เนื่องจากทรงเห็นว่าถ้าประเทศไทยยังใช้วิธีอ้อมขอมกับอริราชศัตรู ผลที่สุดประเทศไทยก็คงต้องตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศมหาอำนาจ จึงทรงจัดตั้งกองอาสารักษาดินแดน โดยทรงใช้ชื่อว่า “เสือป่า”

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริตั้งกองเสือป่า เมื่อครั้งเสด็จประพาสหัวเมืองชายทะเลปักษ์ใต้ โดยเรือพระที่นั่ง เมื่อวันที่ 16 เมษายน พ.ศ. 2454 (ค.ศ. 1911) ทรงมีพระราชปรารภว่า

“มีพลเรือนบางคนที่เป็นข้าราชการแลที่มีได้เป็นข้าราชการ มีความปรารถนาจะได้รับความฝึกหัดอย่างทหาร แต่ยังมีได้มีโอกาสฝึกหัด เพราะติดหน้าที่ราชการเสียบ้าง หรือเพราะติดธุระอื่นเสียบ้าง การฝึกหัดเป็นทหารนั้นย่อมมีคุณ เป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองอยู่หลายอย่าง ที่เป็นข้อใหญ่ข้อสำคัญก็คือกระทำใ้บุคคลซึ่งได้รับความฝึกฝนเช่นนั้น เป็นราษฎรดีขึ้น กล่าวคือทำให้กำลังกาย และความคิดแก่กล้าในทางที่เป็นประโยชน์ ด้วยเป็นธรรมดาของคน ถ้าไม่มีผู้ใดอุปถัมภ์ค้ำชูให้ใช้กำลัง แลความคิดของตนแล้ว ก็มักจะกลายเป็นคนอ่อนแอไป

อีกประการหนึ่ง การฝึกหัดเป็นทหารนั้นทำให้คนรู้วินัย คือฝึกหัดตนให้อยู่ในบังคับบัญชาของ ผู้ที่เป็นหัวหน้า ถ้านายเหนือตน ซึ่งจะนำประโยชน์มาให้แก่ตนเป็นอันมาก เพราะว่ารู้จักน้ำใจผู้น้อย ทั้งเป็นทางสั่งสอนอย่างหนึ่ง ให้คนมีความยำเกรง ตั้งอยู่ในพระราชกำหนดกฎหมายของประเทศบ้านเมือง ทั้งจะปลุกใจคนให้มีความรู้รักพระเจ้าแผ่นดิน ชาติและศาสนา จนจะยอมสละชีวิตถวายพระเจ้าแผ่นดิน ฤาเพื่อป้องกันรักษาชาติศาสนาของตนได้” (จมีนอมรรตธรรมารักษ์, 2514, pp. 67-68)

พระองค์ทรงมีพระราชดำริที่จะจัดตั้งกองเสือป่ารักษาดินแดนให้ทำหน้าที่ช่วยป้องกันประเทศในยามคับขัน โดยได้มีพระราชอาชิวาไนในพระราชดำรัสที่ทรงมีแก่ราษฎรในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตอนหนึ่งว่า (ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์, 2554, p. 17)

“การตั้งเสือป่าขึ้นก็ด้วยมุ่งหมายจะให้คนไทยทั่วกันรู้สึก ว่า ความจงรักภักดีต่อผู้ดำรงรัฐสีมาอาณาจักร โดยต้องมติดธรรมประเพณีประการหนึ่ง ความรักชาติบ้านเมือง และนับถือพระศาสนาประการหนึ่ง ความสามัคคีในคณะและไม่ทำลายซึ่งกันและกันประการหนึ่ง ทั้งสามประการนี้เป็นมูลรากแห่งความมั่นคง จะทำให้ชาติของเราดำรงอยู่เป็นได้สมนาม มิให้เสียที่ที่บรรพบุรุษของเราทั้งหลายได้สู้ก่อสร้างปลูกฝังชาติเราไว้ในแคว้นแคว้นแดนไทยนี้ ถึงการให้คิดจัดให้มีลูกเสือขึ้นก็โดยมีความปรารถนาที่จะให้เด็กไทยได้ศึกษา และจดจำข้อสำคัญทั้งสามประการดังกล่าวมาแล้วนั้น ได้ฝังมั่นอยู่ในดวงจิต ตั้งแต่ยังมีอายุในปฐมวัย”

เสือป่าเป็นนามเรียกผู้สอดแนมทางการทหาร ในการสงครามในประเทศไทยมาแต่โบราณ เป็นทหารที่แม่ทัพใช้ไปสืบข่าวข่าวศึกว่าจะยกทัพมาทางใด มีท่าทางกลวิธีในการรบอย่างไร โดยการสุมสังเกตุข่าวศึก ซึ่งลักษณะการกระทำดังกล่าวในภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า “Scout” ผู้ที่จะเป็นเสือป่าได้นั้นต้องเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจ และมีความแคล่วคล่องว่องไว อดทนต่อความ

ลำบาก และเสียสละได้แม้แต่ชีวิตของตนเอง เพื่อรักษาชีวิตของคนหมู่มาก ลักษณะของผู้ที่ควรเลือกเป็นเสื่อป่านั้นคือ ต้องเป็นคนที่รู้จักสังเกต มีความละเอียดลออ รอบคอบ อดทน กล้าหาญ และเสียสละยอมตายเพื่อรักษาชีวิตของพวกพ้อง เพื่อรักษาชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และเมื่อเปรียบกับสมัยกรุงศรีอยุธยา ที่มีคำกล่าวไว้ว่า “กรุงศรีอยุธยาไม่สิ้นคนดี” “คนดี” ในที่นี้ก็คือ คนที่มีลักษณะเสื่อป่านั้นเอง (วชิราวุธ ปร., 2457, pp. 3-4)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงทดลองฝึกหัดผู้สมัครเป็นเสื่อปา และทรงเห็นว่าเป็นการดีและเป็นประโยชน์ได้จริงตามที่ทรงคาดหมายไว้ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองพลสมัครซึ่งพระราชทานชื่อว่า “กองเสื่อปา” เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 และได้ทำพิธีถือน้ำเพื่อกระทำสัตย์สาบานเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2454 โดยพระองค์ทรงดำรงพระยศเป็นนายกองใหญ่ในกองเสื่อปา

กิจการเสื่อปาได้เจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องการรักษาดินแดน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงวางข้อบังคับ ลักษณะการปกครองกองเสื่อปาในหัวเมืองไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่วิธีการแบ่งกองเสื่อปาอย่างไร ขึ้นตรงกับใคร ต้องทำอะไร และหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาควรเป็นอย่างไร รวมทั้งมีการจัดตั้งตำแหน่งผู้ตรวจการกองเสื่อปาประจำในหัวเมือง เพื่อควบคุมความประพฤติของเสื่อปา เสื่อปามีได้มีเพียงแต่เสื่อปาชายเท่านั้น แต่ยังมีเสื่อปาหญิง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระดำริเห็นว่า สตรีและเยาวชนารีไทยก็อาจเป็นกำลังของชาติได้ ดังนั้นได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาหม่อมเจ้าหญิงวัลลภาเทวี พระคู่หมั้นเป็นเสื่อปาหญิงพระองค์แรก แต่กิจการเสื่อปาต้องเลิกไปโดยปริยายเมื่อสิ้นรัชกาล

3.3.2 ลูกเสือไทย (สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, 2552)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า เสื่อปาเป็นต้นกำเนิดของการลูกเสือไทย ภายหลังจากการสถาปนากิจการเสื่อปาได้ 2 เดือน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปรารภในการจัดตั้งกองลูกเสือ ซึ่งพระราชปรารภในการจัดตั้งกองลูกเสือ ได้ปรากฏอยู่ในคำปรารภของข้อบังคับลักษณะปกครองลูกเสือฉบับแรก ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2454 ดังนี้

“...พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงดำรงพระยศเป็นนายกองใหญ่ในกองเสื่อปา ทรงพระราชดำริเห็นว่า กองเสื่อปาได้ตั้งขึ้นเป็นหลักฐานแล้ว พอจะเป็นที่หวังได้ว่าจะเป็นผลดีตามพระราชประสงค์ แต่ผู้ที่จะเป็นเสื่อปาต้องเป็นผู้ที่นับว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว ฝ่ายเด็กชายที่ยังอยู่ในปฐมวัยก็เป็นผู้ที่สมควรจะได้รับการฝึกฝน ทั้งในส่วนร่างกายและในส่วนใจให้มีความรู้ในทางเสื่อปา เพื่อว่าเมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นแล้วจะได้รู้จักหน้าที่ซึ่งผู้ชายไทยทุกคนควรจะประพฤติให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมือง อันเป็นที่เกิดเมืองนอนของตน และการฝึกฝนปลูกใจให้คิดถูก เช่นนี้ ต้องเริ่มฝึกฝนเสีย เมื่อยังเยาว์อยู่ เปรียบเสมือนไม้ที่ยังอ่อนจะตัดไปเป็นรูปอย่างไรก็ไปได้ง่ายและงดงาม แต่ถ้ารอไว้จนแก่เสียแล้ว เมื่อจะตัดก็ต้องเข้าไฟและมักจะหักลงได้ในขณะที่ตัด ดังนั้นฉันใด สันดานคนก็ฉันนั้น”

ดังนั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระบรมราชานุญาตให้จัดตั้งกองลูกเสือขึ้นตามโรงเรียนและสถานที่อันสมควร ลูกเสือไทยคนแรกของประเทศสยามในขณะนั้น คือ นายชัพน์

ขุนนาคนักเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น นายลิขิตสารสนอง ต่อจากนั้นได้ทรงขยายกิจการลูกเสือไปตามมณฑลต่างๆ โดยมีพระราชกระแสดำรัสสั่งพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย แนะนำวิธีการฝึกหัดสั่งสอนลูกเสือไปยังสมุหเทศาภิบาลมณฑลต่างๆ เพื่อดำเนินการฝึกหัดอบรมเด็กและตั้งเป็นกองลูกเสือขึ้น และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมุหเทศาภิบาลของแต่ละมณฑล เป็นสภานายกกรรมการจัดการลูกเสือประจำมณฑลที่ตนปกครอง

พ.ศ. 2458 โปรดให้มีการประชุมสภานายกกรรมการจัดการลูกเสือของมณฑลต่างๆ พร้อมด้วยกรรมการสภาากลางขึ้นครั้งแรก ที่สโมสรเสือป่าสวนดุสิต เพื่อความมุ่งหมายที่จะปรึกษารากันในกิจการแห่งคณะลูกเสือ และดัดแปลงแก้ไขข้อบังคับใหม่ให้เหมาะสมกับกาลสมัย ข้อบกพร่องสำคัญอย่างหนึ่ง คือ หลักสูตรวิชาของลูกเสือ ทั้งนี้ก็โดยที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและรองผู้บังคับบัญชาลูกเสือยังมีวิชาบกพร่องอยู่ ไม่เพียงพอแก่การที่จะสั่งสอนลูกเสือ ความรู้ในหน้าที่ของผู้กำกับยังอ่อนเต็มที พวกลูกเสือตั้งใจดีแต่ความรู้ของครูยังบกพร่องอยู่ จึงทรงพระราชดำริเห็นสมควรที่จะตั้งโรงเรียนพิเศษขึ้น เพื่ออบรมในวิชาการแขนงนี้โดยเฉพาะขนานนามว่า “กองฝึกหัดผู้บังคับบัญชาลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์” โดยเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ได้เข้ามาศึกษาอบรมในโรงเรียนพิเศษนี้ โรงเรียนนี้เปิดดำเนินการอยู่ได้ 4 ปีก็เลิกล้มไป

ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงวางแผนปฏิบัติของลูกเสือให้เกิดประโยชน์สำคัญ ในความเป็นอยู่ของบุคคลในหลายแง่หลายมุมด้วยกัน ทั้งในแง่ของสังคม ประวัติศาสตร์ ศิลปวิทยา การบันเทิง สัตวศาสตร์ ฯลฯ ล้วนแต่นำความเจริญมาสู่ประเทศชาติทั้งสิ้น นับได้ว่า พระองค์ท่านทรงวางรากฐานไว้ให้ลูกเสืออย่างมากแล้ว แต่ในด้านการชุมนุมลูกเสือมิได้จัดขึ้นตามพระประสงค์ เนื่องจากพระองค์ประชวรและเสด็จสวรรคต เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2468

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้สวรรคต พระองค์จึงทรงรับตำแหน่งสภานายกกรรมการกลางจัดการลูกเสือแห่งสยาม สืบแทนต่อจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และทรงรับคณะลูกเสือแห่งชาติเข้าไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ต่อไป

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้จัดให้มีการชุมนุมลูกเสือแห่งชาติครั้งแรก ณ พระราชอุทยานสราญรมย์ ในระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2470 และใน พ.ศ. 2473 ได้มีการประกาศตั้งโรงเรียนผู้บังคับบัญชาลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ลูกเสือขึ้นเป็นงานประจำปี พระราชทานสถานที่ในบริเวณพระรามราชนิเวศน์ (พระราชวังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี เป็นสำนักฝึกอบรม เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นไป

พ.ศ. 2476 มีการจัดตั้งกรมใหม่ขึ้นในกระทรวงธรรมการ คือ กรมพลศึกษา ซึ่งมีกองการลูกเสืออยู่ในสังกัดด้วย โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 แผนก คือ แผนกลูกเสือเสนา แผนกลูกเสือสมุทรเสนา และแผนกอบรมทั่วไป และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำวาโทหลวงศุภชลาศัย ร.น. รองผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นอธิบดีกรมพลศึกษาและอุปนายกสภากรรมการกลาง

จัดการลูกเสือแห่งชาติ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงสละราชสมบัติ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477

รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ 8 แห่งราชจักรีวงศ์ เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 มีการประกาศใช้หลักสูตรลูกเสือเสนา และลูกเสือสมุทรเสนา และได้สิ้นสุดกิจการเสือป่า เนื่องจากไม่มีใครเอาใจใส่รัฐบาลจึงออกพระราชบัญญัติให้ทรัพย์สินกองเสือป่าตกเป็นของคณะลูกเสือแห่งชาติ จึงมีผลเท่ากับการประกาศเลิกล้มกองเสือป่า และในวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2486 เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เสด็จสวรรคต

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้เสด็จสวรรคต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ 9 ในราชวงศ์จักรี สำหรับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชด้านการลูกเสือ ได้มีพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2490 ซึ่งมีหลักการส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2482 บทบัญญัติที่สำคัญคือ ให้พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งบรมราชาูปถัมภกคณะลูกเสือแห่งชาติ

พ.ศ. 2496 เริ่มดำเนินการสร้างค่ายลูกเสือวชิราวุธ โดยใช้งบประมาณแผ่นดินจัดซื้อที่ดินบริเวณหลังเขาซากแบก ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เนื้อที่ 88 ไร่ 58 ตารางวา ราคา 304,000 บาท และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทรงประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ ตึกศาลาอำนวยการ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2497 นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้ง “หน่วยสวัสดิภาพนักเรียน” (หน่วยลูกเสือจรรยา) โดยมีโครงการอบรมลูกเสือให้บำเพ็ญประโยชน์ด้านการจรรยา เจ้าหน้าที่หน่วยสวัสดิภาพนักเรียนมีหน้าที่ 1) ชี้แจงอบรม และควบคุมนักเรียนในการข้ามถนนต่างๆ และ 2) ช่วยครู และผู้ปกครอง ในการอบรมและฝึกหัดนักเรียนให้รู้จักใช้ถนน โดยปลอดภัยตลอดเวลา ทุกๆ แห่ง และมีการกำหนดกิจการลูกเสือสำรองขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2501 และกำเนิดกิจการลูกเสือวิสามัญ (Rover Scout) เป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 มีนาคม พ.ศ. 2506

มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2507 กำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ และประกาศใช้ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ (WOOD BADGE) ชั้น Deputy Camp Chief (D.C.C.) จากองค์การลูกเสือโลกใน พ.ศ. 2511 ซึ่ง ณ ที่นี้อาจกล่าวได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในโลกที่ได้รับทูลเกล้าฯ ถวายเครื่องหมายสูงสุดนี้ และในข้อ 2 ของข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ได้มีการกำหนดถึงประเภทและเหล่าลูกเสือ ซึ่งลูกเสือมี 4 ประเภท คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ โดยลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ วิสามัญ อาจจัดให้มีเหล่าลูกเสือสมุทรและลูกเสืออากาศไทย ดังนั้นการลูกเสือไทยจึงมีด้วยกัน 3 เหล่า ได้แก่ ลูกเสือเหล่าเสนา ลูกเสือเหล่าสมุทร และลูกเสือเหล่าอากาศ สำหรับลูกเสือที่เป็นหญิง อาจใช้ชื่อเรียกว่า เนตรนารี หรือชื่ออื่นซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติให้หมายถึง ลูกเสือที่เป็นหญิง

ด้วย จากประวัติลูกเสือที่กล่าวมาข้างต้น เป็นประวัติของลูกเสือเหล่าเสนา เพื่อให้ครอบคลุมลูกเสือทุกเหล่า จึงขอกล่าวประวัติของลูกเสือเหล่าสมุทรและลูกเสือเหล่าอากาศพอสังเขปดังนี้

3.3.2.1 ลูกเสือเหล่าสมุทร

ก่อนการลูกเสือสมุทรเกิดขึ้นนั้น บี-พี มีความคิดว่า "เด็กจะได้รับประโยชน์อย่างมากถ้าการลูกเสือช่วยฝึกเขาเรียนรู้เรื่องกิจกรรมทางน้ำด้วย" เริ่มต้นชีวิตด้วยการลูกเสือสมุทร บี-พี ในวัยเด็กโดยการนำของพี่ชาย คือ วาริงตัน เบเดน โพลล์ (WARINGTON BADEN POWELL) ได้สนุกสนานกับการผจญภัยด้วยเรือแคนู และเรือเล็กชนิดต่างๆ ในแม่น้ำเทมส์ การเล่นเรือใบในทะเล ประสบการณ์ของ บี-พี ในชีวิตเด็กจึงเป็นรากฐานของการก่อตั้งการลูกเสือสมุทรขึ้น พ.ศ. 2453 วาริงตันซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการลูกเสือสมุทรประสบความสำเร็จยิ่งใหญ่ในวิชาชาวเรือ (SEAMANSHIP) จึงได้เขียนคู่มือการลูกเสือสมุทรสำหรับเด็กชายขึ้น (SEA SCOUTING FOR BOYS) และในพ.ศ. 2453 เขาได้ตั้งกองลูกเสือสมุทรในอังกฤษเป็นครั้งแรก โดยเน้นหนักเรื่อง การเป็นยามฝั่งทะเล (COAST WATCHING)

การลูกเสือสมุทร ได้รับการฝึกฝนให้ช่วยเหลือกองทัพเรือในการทำหน้าที่ยามฝั่ง (COAST GUARDS) และใน พ.ศ. 2495 ได้ตั้งศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือสมุทรที่ศูนย์อบรมราชนาวิกิริ (ROYAL HELLENIC NAVY) ใน พ.ศ. 2453 MR. ARTIHER A CAREY ได้เขียนคู่มือลูกเสือสมุทรขึ้นชื่อว่า "GRUISING FOR SEA SCOUTING" โดยอาศัยพื้นฐานความรู้จากคู่มือวาริงตัน พ.ศ. 2460 JAMES AUSTIN WILDER ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้อำนวยการฝ่ายลูกเสือสมุทร ได้ปรับปรุงคู่มือลูกเสือสมุทรให้สมบูรณ์เป็นเล่มแรก

พ.ศ. 2462 คณะลูกเสืออเมริกันได้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือสมุทรขึ้น และประกาศใช้เป็นครั้งแรก จากนั้นได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้ง จนมีการวิจัย เรื่องการลูกเสือสมุทรเป็นการใหญ่ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นกว่าเดิม และเปลี่ยนชื่อ SEA SCOUT เป็น SEA EXPLORER หลักสูตรยังคงมุ่งเน้นหนักเรื่องชาวเรือเป็นประการสำคัญ

การลูกเสือสมุทรในประเทศไทย

ลูกเสือสมุทรได้ถูกจัดตั้งในยุคส่งเสริมการลูกเสือซึ่งมีนาวาเอกหลวงศุภชลาศัย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และอธิบดีกรมพลศึกษา ดำรงตำแหน่งอุปนายกสภาฯ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2477 ประกาศตั้งการลูกเสือสมุทรเสนาและ ประกาศใช้หลักสูตรลูกเสือสมุทรใน พ.ศ. 2478 จากนั้นเป็นระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 การลูกเสือสมุทรจึงซบเซาและหายไป

พ.ศ. 2507 มีการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. ลูกเสือ แบ่งลูกเสือเป็น 3 เหล่า คือ ลูกเสือเหล่าเสนา ลูกเสือเหล่าสมุทร และลูกเสือเหล่าอากาศ ในปีต่อมาได้ตั้งกองลูกเสือสมุทร แห่งแรกที่โรงเรียนสิงห์สมุทร จังหวัดชลบุรี จนถึง พ.ศ. 2524 ได้ประกาศใช้แผนการฝึกอบรมลูกเสือเหล่าสมุทร

3.3.2.2 ลูกเสือเหล่าอากาศ (ศิริณี บุญปลัมป์ และ เก่งกิจ สุชีลักษณ์, มปท.: ออนไลน์)

การก่อตั้งลูกเสืออากาศมีการก่อตั้งในประเทศอังกฤษ เมื่อมกราคม พ.ศ. 2484 ปีเดียวกับที่ท่านลอร์ด เบเดน-โพเอล เสียชีวิต (ผู้ก่อตั้งเป็นใครไม่ปรากฏหลักฐาน) สำหรับประเทศไทยก่อตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2508 โดยความร่วมมือและการสนับสนุนของอาจารย์

เพทาย อมาตยกุล กรรมการบริหารคณะลูกเสือแห่งชาติ กรรมการสภาลูกเสือแห่งชาติและเป็นนายกสโมสรลูกเสือกรุงเทพฯ ซึ่งท่านมีความคิดว่าเป็นประเทศไทยของเรามีกองทัพอากาศ มีเครื่องบิน มีข้าราชการของกองทัพอากาศ ซึ่งมีบุตรหลานที่เป็นลูกเสืออยู่แล้ว น่าจะได้ตั้งกองลูกเสืออากาศขึ้นในประเทศไทยเช่นเดียวกับลูกเสืออากาศในอังกฤษที่มีกิจกรรมที่เด็กสนใจเกี่ยวกับเรื่องราวของการบิน เช่น วิชาช่างเครื่องฝึกหัด วิชานักเครื่องบินจำลอง วิชาผู้ตรวจการณ์อากาศ เป็นต้น จึงนำความคิดไปปรึกษาพลอากาศเอกเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร ในขณะที่ กอปรกับอาจารย์เพทาย อมาตยกุล ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้นำคณะลูกเสือไปร่วมงานชุมนุมลูกเสือโลก เมื่อ พ.ศ. 2502 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

ท่านได้รับการสนับสนุนจากผู้บัญชาการทหารอากาศ จัดเครื่องบินลำเลียง นำคณะลูกเสือเดินทางไปร่วมงานชุมนุม หลังจากนั้น ได้ปรึกษาหารือขอความเห็นในการที่จะก่อตั้งลูกเสืออากาศ ปรึกษารื้อกับ พลอากาศเอกเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร ผู้บัญชาการทหารอากาศ ในขณะนั้น ท่านเห็นชอบด้วย แต่ยังไม่ได้นำดำเนินการต่อ ผู้บัญชาการทหารอากาศก็เสียชีวิตไปก่อน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2503 มีพลอากาศเอกบุญชู จันทรเบกษา ผู้บัญชาการทหารอากาศได้มอบหมายให้กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ซึ่งมีโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัยอยู่ในความรับผิดชอบ จัดตั้งกองลูกเสืออากาศขึ้น ดังนั้น กองลูกเสือของโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย จึงเป็นกองลูกเสืออากาศกองแรกของประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยเปลี่ยนจากลูกเสือเสนามาเป็นลูกเสือเหล่าอากาศ เปลี่ยนรูปแบบจากสีกากีมาเป็นสีเทา และจดทะเบียนจัดตั้ง เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม พ.ศ. 2508

ความมุ่งหมายของการลูกเสือสามเหล่าอากาศ มุ่งเสริมให้เยาวชนตามเกณฑ์อายุข้างต้น ได้รับการพัฒนาทางกาย สติปัญญา จิตใจ ศีลธรรมและสังคม ให้สามารถช่วยตนเอง ป้องกันตนเองให้พ้นอันตราย มีความปลอดภัย สามารถพัฒนาตนเอง รู้จักการวางแผนพัฒนาชีวิต มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ให้รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ ช่วยเหลือผู้อื่น สถานศึกษา ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก มีสำนึกในประโยชน์ของชาติ และส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ฝึกฝนให้มีความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกิจกรรมของกองทัพอากาศเพื่อเป็นกำลังสำรองของกองทัพอากาศ ได้ศึกษาหาความรู้ตามที่ตนสนใจ และมีความถนัด และพัฒนาสู่ระดับสูงอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ และการดำรงชีพต่อไปในภายภาคหน้า

กองลูกเสืออากาศโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย เป็นกองลูกเสืออากาศที่อยู่ในความอุปการะและการสนับสนุนของกองทัพอากาศ การจัดตั้งกองลูกเสืออากาศโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย เป็นกองแรก เนื่องจากว่าเป็นโรงเรียนที่มีบุตรหลานข้าราชการทหารอากาศเรียนอยู่เป็นจำนวนมาก (ปัจจุบันกองทัพอากาศได้มอบให้กระทรวงศึกษาธิการและกรุงเทพมหานครไปแล้ว) สำหรับกองลูกเสืออากาศ ศูนย์พัฒนาเครื่องบินเล็ก (กรมช่างอากาศ) จดทะเบียนจัดตั้ง เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2509 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ บันทึกไว้ในประวัติของการลูกเสือไทยว่าเป็นกองลูกเสืออากาศกองนอกโรงเรียนกองแรกเช่นเดียวกัน ปัจจุบันได้สลายตัวแล้ว

พ.ศ. 2520 ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมสโมสรลูกเสืออากาศ เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2520 ซึ่งผู้ริเริ่มก่อตั้งคือ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรณ์มงคลการ

ทรงให้ดำเนินการ โดยมีพลอากาศเอกประเสริฐ ห่วงสุวรรณ และ นาวาอากาศโทสุวิทย์ ล้อม่อม (ยศขณะนั้น) เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง และใน พ.ศ. 2524 ได้ประกาศใช้แผนการฝึกอบรมลูกเสือเหล่าอากาศ การชุมนุมลูกเสืออากาศ ครั้งแรก เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 23-28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2531 ณ สนามกีฬาจันทบุรีเบกษา กองทัพอากาศ ดอนเมือง กรุงเทพฯ โดยมี พลอากาศเอกประเสริฐ ห่วงสุวรรณ นายกสมาคมสโมสรลูกเสืออากาศ กรรมการอำนวยการ เป็นประธาน การฝึกอบรมลูกเสือเหล่าอากาศได้ดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งใน พ.ศ. 2537 ได้มีการขอปรับปรุงเนื้อหาในหลักสูตรวิชาเหล่าอากาศตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ และได้ขออนุญาตใช้เครื่องหมายหมู่ ชื่อหมู่ ธงหมู่ และธงประจำเหล่าอากาศ

การจัดตั้งกองลูกเสือเหล่าอากาศมีการกำหนดเกณฑ์ คือ 1) เป็นกองลูกเสือที่จัดตั้งขึ้นโดยถูกต้องตามข้อบังคับฯ และสมัครที่จะเป็นลูกเสือเหล่าอากาศ 2) เป็นกองลูกเสือที่ตั้งอยู่ที่จังหวัดซึ่งมีหน่วยของกองทัพอากาศตั้งอยู่ 3) เป็นกองลูกเสือที่กองทัพอากาศยินดีให้ความสนับสนุน และให้ความช่วยเหลือในการฝึกอบรม 4) เป็นกองลูกเสือที่มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือซึ่งผ่านการฝึกอบรมวิชาผู้บังคับบัญชาลูกเสือเหล่าอากาศ และ 5) ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

ดังจะเห็นได้ว่าลูกเสือทั้ง 3 เหล่าจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติลูกเสือและข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือเดียวกัน รวมทั้งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ แต่จะมีความแตกต่างกันตรงเครื่องแบบ พิธีการบางพิธีการ และวิชาพิเศษที่เป็นวิชาเฉพาะในแต่ละเหล่าลูกเสือ

การลูกเสือไทยเจริญรุดหน้ามาตามลำดับ จนแผ่ขยายออกนอกรั้วโรงเรียนไปยังประชาชนซึ่งเป็นชาวบ้าน โดยใช้ชื่อว่า “ลูกเสือชาวบ้าน” ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่มีการก่อตั้งลูกเสือชาวบ้าน เพื่อเป็นพลังมวลชนในการสร้างความมั่นคงและเป็นพลังในการพัฒนาชาติไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า (ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์, 2537, p. 47)

3.3.3 ลูกเสือชาวบ้าน

จากการดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์จากประเทศจีน ที่ได้แผ่ขยายเข้ามายังประเทศไทยและจัดตั้งเป็น “พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย” ในพ.ศ. 2485 จนกระทั่งเกิดการปะทะกับกองกำลังเจ้าหน้าที่ของไทยเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2508 ที่บ้านนาบัว ตำบลเรณูนคร อำเภอรอดุพนม จังหวัดนครพนม (ปัจจุบันอยู่ในพื้นที่อำเภอรอดุพนม) ซึ่งการปะทะในวันนั้นกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์ได้เรียกว่า “วันเสียงปืนแตก” และได้จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธอย่างเป็นทางการโดยใช้ชื่อว่า “พลพรรคประชาชนต่อต้านอเมริกาแห่งประเทศไทย หรือ พล.ป.ต.อ.” (ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์, 2537, pp. 37-40) และตั้งแต่ พ.ศ. 2508 เป็นต้นมาผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้แทรกแซงและโฆษณาชวนเชื่อให้เด็กหนุ่มชาวเขานิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ และให้เดินทางไปฝึกอบรมลัทธิการเมือง การทหารของพรรคคอมมิวนิสต์ในตอนเหนือของประเทศลาว ประเทศเวียดนาม และประเทศจีนตอนใต้ เป็นเวลา 8-12 เดือน เมื่อคนเหล่านี้กลับมายังประเทศไทยก็ได้โฆษณาชวนเชื่อ ให้คนอื่นในหมู่บ้านนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์มากขึ้น และร่วมกันขัดขวางต่อต้านการทำงานของเจ้าหน้าที่

การปฏิบัติการของผู้ก่อการร้ายรุนแรงขึ้นโดยมีการโจมตีเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร อย่างเปิดเผย และในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2511 กองกำลังผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ได้เข้ายึด หมู่บ้านหลายหมู่บ้าน ในเขตอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดน เขต 4 ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ที่มีปัญหาดังกล่าว มองเห็นว่าจากภูมิประเทศในบริเวณที่เป็นปัญหา มีสภาพทุรกันดาร และมีลักษณะเสียเปรียบทาง ยุทธศาสตร์ จึงได้ใช้วิธีสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อบ้านเมืองของตน ให้ประชาชนร่วมกันกับตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อ 1) พัฒนารักษาพื้นที่มิให้ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ขยายอิทธิพลได้อย่างเสรี 2) ให้ความรู้กับชาวบ้านในพื้นที่ ให้รู้จักและต่อต้านผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ 3) รักษาเส้นทางไว้ มิให้ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์มีอิทธิพลเหนือรัฐบาลไทย และ 4) ปกป้องพื้นที่ชายแดน เพื่อมิให้ผู้ก่อการร้ายแผ่ขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ลงมาสู่พื้นที่ราบได้ โดยได้นำกระบวนการฝึกอบรมของลูกเสือ มาใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความสามัคคี

พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ได้ประสานงานกับกองอำนวยการป้องกันปราบปรามคอมมิวนิสต์ภาค 2 ให้มีการจัดตั้งชุดชาวบ้านชาวเขาชายแดน หรือ ชบ.ชด. ขึ้น เพื่อทำหน้าที่คุ้มครองระวางภัยให้กับหมู่บ้านตนเอง และได้คัดเลือกชาวบ้านจากบ้านเหล่ากอหก บ้านนาลิ่ง บ้านแสลงพา บ้านนาฝักก้าม บ้านนาซาก และบ้านเหมืองแพร์ รวบรวมผู้สมัครใจได้จำนวน 120 คน เข้ารับการฝึกอบรมที่กองร้อยที่ 2 ตำรวจตระเวนชายแดน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย การฝึกอบรมมีลักษณะคล้ายคลึงกับการฝึกอาสาสมัครทั่วไป มีระยะเวลาในการฝึกอบรม 15 วัน แต่หลังจากฝึกอบรมประมาณ 3 วัน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียกร้องสิทธิต่างๆ และจะไม่ยอมเข้ารับการฝึกอบรมต่อหากไม่ได้รับตามร้องขอ จนพันตำรวจเอก สมควร หริกุล ได้ทำความเข้าใจกับชาวบ้าน จนทุกคนเข้าใจและกลับเข้ารับการฝึกอบรมต่อจนเสร็จสิ้น

ในระหว่างที่ฝึกอบรมได้มีการจัดให้ทำกิจกรรมตามกิจกรรมลูกเสือ เช่น การอยู่ร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ และเน้นหนักในด้านความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เมื่อชาวบ้านกลับไปยังหมู่บ้านของตน ก็ได้มอบหมายให้มีหน้าที่รายงานข่าวสาร ความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงข้าม ให้กับตำรวจตระเวนชายแดน โดยมีชื่อเรียกว่า “ชุดเสนีย์” หรือ ชุดชาวบ้านรักษาชายแดน (ชบ.ชด.) ต่อมาเมื่อมีสาเหตุที่ต้องล้มเลิกชุด ชบ.ชด. เนื่องจากในการติดต่ออาวุธให้ประชาชนไม่สามารถควบคุมได้ จึงเปรียบเสมือนดาบสองคม มีการเรียกร้องค่าเบี้ยเลี้ยง และสวัสดิการต่างๆ ให้เหมือนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งรัฐบาลยังมีการจัดตั้งโครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จึงทำให้ชาวบ้านเกิดความสับสน จึงได้ยกเลิกการฝึกอบรมชาวบ้านรักษาชายแดน และปรับปรุงเป็นการฝึกอบรมแบบ “ลูกเสือชาวบ้านชายแดน” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “ลูกเสือชาวบ้าน”

หลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านจะเน้นให้ใช้ความคิดเป็นอาวุธ และเน้นเรื่องความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมไทย ความสงบเรียบร้อย เศรษฐกิจ กิจกรรมลูกเสือไทย การศึกษา การพัฒนา ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคง การบริหาร การปกครองเปรียบเทียบสถาบันชาติ กิจกรรม 5 ร่วม (คือร่วมกิน ร่วมอยู่ ร่วมศึกษา ร่วมทำงานและร่วมแก้ปัญหา) และกิจกรรมเข้าจังหวะ โดยได้ทดลองฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านตามแนวคิดใหม่นี้ ที่ศูนย์พัฒนาการโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน บ้านเหล่ากอหก อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ผลการฝึกอบรมประสบความสำเร็จอย่างดีเยี่ยม และสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการต่อต้าน และป้องกัน

อิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างได้ผล (ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์, 2554, pp. 159-163)

กิจการลูกเสือชาวบ้านเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และได้มีการขยายไปยังภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศไทย ต่อมาสภาลูกเสือแห่งชาติ ได้พิจารณาว่าลูกเสือชาวบ้านเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมือง และเป็นการพัฒนาชุมชนทั้งในด้านระบอบประชาธิปไตย เกิดความรัก ความสามัคคี และความกลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่คณะ นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างร่างกาย และจิตใจของปัจเจกบุคคลโดยระบบหมู่ลูกเสือ จึงได้รับกิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นส่วนหนึ่งของคณะลูกเสือแห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2516 และให้ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดเป็นผู้อำนวยการลูกเสือชาวบ้านโดยตำแหน่ง

การจัดตั้งลูกเสือชาวบ้าน มีเจตนารมณ์ ดังนี้

- 1) การดำเนินงานกิจการลูกเสือชาวบ้าน เป็นการดำเนินงานเพื่อคนทั้งชาติ มิใช่เพื่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ต้องการให้คนที่เป็สมาชิกยึดมั่น และปฏิบัติตามอุดมการณ์ระเบียบวินัย ธรรมเนียมประเพณีร่วมกัน แล้วขยายออกไปสู่ประชาชนทั่วไป ประเทศมีเอกภาพทางความคิดร่วมกัน
- 2) กิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นกิจการที่บริสุทธิ์ ผู้ร่วมงานผู้เกี่ยวข้องในกิจการ ทุกคนต้องมีความจริงใจ และบริสุทธิ์ใจ จึงจะเกิดผลดีสูงสุด แก่บ้านเมืองโดยแท้จริง
- 3) ลูกเสือชาวบ้านเป็นกิจการระดับชาติ เป็นของทุกๆ คน มุ่งหมายให้คนทุกคนประสานประโยชน์ เอาส่วนดีของทุกคนมาใช้ เพื่อสร้างสรรค์ประเทศชาติโดยไม่ขัดแย้ง
- 4) กิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นสิ่งสำคัญที่สุด จะค้ำจุนเกื้อหนุนให้พลังอำนาจของรัฐร่วมกันรักษาสถาบันของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเอกลักษณ์ของความเป็นไทยไว้ ดังนั้นจะยอมให้ใครแยกสลายลูกเสือชาวบ้านไม่ได้โดยเด็ดขาด
- 5) กิจการลูกเสือชาวบ้าน ยึดอุดมการณ์ร่วมกับลูกเสือทุกประเภท ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 6) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเป็นองค์ประมุข และทรงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ สมาชิกผู้เกี่ยวข้องทุกคน จะต้องช่วยกันดำรงพระเกียรติของพระองค์ไว้
- 7) งานลูกเสือชาวบ้าน เป็นงานเสริมสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยอาศัยขบวนการของหมู่พวก ระบบหมู่ พัฒนาให้เหมาะสมกับสถานการณ์อยู่เสมอ
- 8) ลูกเสือชาวบ้านพร้อมอยู่เสมอที่จะรวมพลังกัน เพื่อปฏิบัติตามคำปฏิญาณที่ได้ให้สาบานไว้ เมื่อรับคำสั่ง หน้าที่คือความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 9) ลูกเสือชาวบ้านเป็นโครงการละเอียดอ่อนมาจากสามัญสำนึกเพื่อแก้ปัญหาใจคนตัวคน และสังคม มีความเปราะบางแตกแยกง่าย ต้องระมัดระวังและอดทนเป็นพิเศษ
- 10) ลูกเสือชาวบ้านเป็นของประชาชน ดำเนินการโดยประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชน ข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง เป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ให้การศึกษา มิใช่ยึดยึดข้อบังคับบัญชา ใช้สิทธิของความเป็นข้าราชการต่อลูกเสือชาวบ้าน

11) ลูกเสือชาวบ้านทุกคน ต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามด้วยกาย วาจา ใจ ในเรื่องต่อไปนี อุดมการณ์ 5 ข้อ พระบรมราโชวาท 12 ข้อ ภารกิจ 7 ข้อ คำปฏิญาณ 3 ข้อ กฎของลูกเสือ 10 ข้อ

วัตถุประสงค์ของกิจการลูกเสือชาวบ้าน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งลูกเสือชาวบ้าน เพื่อให้ลูกเสือชาวบ้าน เป็นพลังมวลชน ในการสร้างความมั่นคง และเป็นพลังในการพัฒนาชาติไทยให้มีความเจริญก้าวหน้า โดยกำหนด วัตถุประสงค์ไว้ 5 ประการ คือ

1) เพื่อสร้างความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้นในชาติไทย โดยทำให้เกิดความรู้สึกว่า ทุกคนที่อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทยเป็นพี่น้องกัน แม้จะต่างเชื้อชาติ ต่างศาสนา ก็สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้

2) เพื่อสร้างศรัทธา และความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยปลูกฝังให้ยึดมั่นและจงรักภักดีต่อสถาบันดังกล่าว เพื่อให้สถาบันทั้งสาม เป็นสถาบันหลักของชาติที่มั่นคงตลอดไป รวมทั้งให้ยึดมั่นในระบบการปกครองและประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3) เพื่อพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพ โดยการเสริมสร้างและปลูกฝังอุดมการณ์ จิตสำนึก ค่านิยม ลักษณะนิสัยที่ดีงามและเหมาะสม เพื่อให้เป็นประชากรที่มีศักยภาพในการพัฒนา ความมั่นคง พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตลอดไป

4) เพื่อให้ประชาชนพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง โดยใช้หลักการของลูกเสือและลูกเสือชาวบ้าน เช่น กฎ คำปฏิญาณ อุดมการณ์ พระบรมราโชบาย ภารกิจ เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

5) เพื่อสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบ และสร้างองค์กรประชาชนในการพัฒนา ชุมชนและสังคม โดยใช้ระบบและวิธีการของลูกเสือในการรวมคนให้เป็นองค์กรประชาชน ในการพัฒนาที่ถาวรในทุกหมู่บ้านของประเทศไทย

อุดมการณ์ 5 ข้อ

1) ลูกเสือชาวบ้านเป็นแกนกลางในการสร้างความรัก ความสามัคคีปรองดองของคน ทั้งชาติในการอยู่ร่วมกัน

2) ลูกเสือชาวบ้านจะต้องริเริ่ม พัฒนา สร้างสรรค์ตนเอง สังคม หมู่คณะ และประเทศชาติ โดยระบบหมู่หรือขบวนการหมู่พวก

3) ลูกเสือชาวบ้านยึดมั่นและปฏิบัติตามระบบปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นวิถีทางชีวิต

4) ลูกเสือชาวบ้านจะต้องดำรงตนเป็นพลเมืองดี ยึดมั่นและจงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทยด้วยชีวิต

5) ลูกเสือชาวบ้านยึดมั่นและปฏิบัติตามอุดมการณ์ พระบรมราโชบาย ภารกิจ คำ ปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และธรรมเนียมประเพณีของลูกเสือชาวบ้าน ด้วยกาย วาจา ใจ อย่างเคร่งครัด

พระบรมราโชบาย

- 1) ห้ามมิให้นำกิจการลูกเสือชาวบ้านไปเกี่ยวข้องกับการเมือง
- 2) ห้ามมิให้มีการแสดงแสนยานุภาพในกิจการลูกเสือชาวบ้าน
- 3) ห้ามมิให้นำระบบราชการไปใช้ในกิจการลูกเสือชาวบ้าน
- 4) ลูกเสือชาวบ้านไม่มีเครื่องแบบ แต่มีเครื่องหมายแสดงการเป็นลูกเสือชาวบ้าน คือ ผ้าผูกคอ ห่วงรัดผ้าผูกคอและหน้าเสือ ให้หลีกเลี่ยงการใช้เครื่องแบบและเครื่องหมายอื่นๆ ทุกชนิด
- 5) ทรงปรารถนาให้กิจการลูกเสือชาวบ้านเป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน
- 6) ทรงให้ลูกเสือชาวบ้านเป็นผู้นำในการพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ และพัฒนาท้องถิ่น
- 7) ทรงให้ลูกเสือชาวบ้านเป็นผู้นำในการสร้างระเบียบ มีวินัย และประหยัด
- 8) ห้ามมิให้มีการใช้จ่ายในการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน หรือการแสดงรอบกองไฟอย่างฟุ่มเฟือย และห้ามเสพเครื่องดองของเมาทุกชนิด ในระหว่างการฝึกอบรม
- 9) ให้ยึดมั่นและเผยแพร่ระบบหมู่ของลูกเสือชาวบ้านให้แก่ประชาชนเพื่อสร้างสรรค์ความสามัคคี ความพร้อมเพรียง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- 10) ห้ามใช้งบประมาณทางการเมืองในกิจการลูกเสือชาวบ้าน
- 11) ให้ลูกเสือชาวบ้านเป็นผู้นำในการใช้ของไทยและบริโภคอาหารที่ผลิตในประเทศไทย
- 12) ให้ลูกเสือชาวบ้านเป็นผู้นำในการฟื้นฟูและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมที่ดีของแต่ละท้องถิ่นไว้

กิจการลูกเสือและลูกเสือชาวบ้านดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน แต่ใน พ.ศ. 2551 ภายหลังจากมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งได้มีการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจึงได้มีการจัดทำพระราชบัญญัติลูกเสือฉบับใหม่ขึ้น เพื่อปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยลูกเสือให้ทันสมัยและสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

3.4 พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551

ในการดำเนินงานด้านการลูกเสือซึ่งเป็นการปฏิบัติงานระดับประเทศ ทำให้ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน และมีหน้าที่ที่หลากหลาย ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจึงได้จัดทำพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ขึ้น เพื่อเป็นกฎหมายในการควบคุม ดูแล และเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงาน บุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และกราบบังคมทูลให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จะขอกล่าวถึงพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ในส่วนโครงสร้างหลักเท่านั้น (สำนักงานชวน หลีกภัย, 2528)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยลูกเสือ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในมาตรา 4 ได้ให้ความหมายของ “ลูกเสือ” ว่า เด็กและเยาวชนทั้งชายและหญิงที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ส่วนลูกเสือที่เป็นหญิงให้เรียกว่า “เนตรนารี”

“บุคลากรทางการลูกเสือ” หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ อาสาสมัครลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ

มาตรา 6 ให้มีคณะลูกเสือแห่งชาติ ประกอบด้วย บรรดาลูกเสือทั้งปวงและบุคลากรทางการลูกเสือ

มาตรา 7 พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของคณะลูกเสือแห่งชาติ

มาตรา 8 คณะลูกเสือแห่งชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
- (2) ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- (3) ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์
- (4) ให้รู้จักการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่างๆ ตามความเหมาะสม
- (5) ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศชาติ

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของคณะลูกเสือแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือจังหวัด สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ด้านการปกครอง พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีสภาลูกเสือไทย คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ลูกเสือจังหวัด ลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 11 ให้มีสภาลูกเสือไทย ซึ่งประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน
- (2) รองนายกรัฐมนตรี เป็นอุปนายก
- (3) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินแปดสิบคนซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งตามพระราชอัธยาศัย

ให้เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ รองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

สภาลูกเสือไทยอาจมีสภานายกกิตติมศักดิ์ อุปนายกกิตติมศักดิ์ และกรรมการกิตติมศักดิ์ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

สภาลูกเสือไทยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) วางนโยบายเพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของคณะลูกเสือแห่งชาติ
- (2) ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
- (3) พิจารณารายงานประจำปีของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

มาตรา 15 ให้มีคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ประกอบด้วย

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการและปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เลขาธิการสภาการศึกษา ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสิบห้าคนซึ่งสภานายกสภาลูกเสือไทยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติตาม (1) และ (2) ซึ่งในจำนวนนี้ต้องมาจากภาคเอกชน ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและตามนโยบายของสภาลูกเสือไทย

(2) ส่งเสริมความสัมพันธ์กับคณะลูกเสือนานาชาติ

(3) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ

(4) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

(5) จัดการทรัพย์สินของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

(6) ให้ความเห็นชอบในการลงทุนเพื่อประโยชน์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

(7) ออกข้อบังคับของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(8) วางระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ

(9) จัดทำรายงานประจำปีเสนอสภาลูกเสือไทยพิจารณา

(10) แต่งตั้งที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

(11) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติมอบหมาย

(12) กำกับดูแล สนับสนุนและส่งเสริมกิจการลูกเสือชาวบ้าน

(13) จัดตั้งตำแหน่งกิตติมศักดิ์ และตำแหน่งอื่นใดที่มีได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้

(14) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 18 ให้มีสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น

ให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา 15 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติให้รัฐมนตรีแต่งตั้งรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการคนหนึ่งทำหน้าที่เลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงอื่นในกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่รองเลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการตามจำนวนที่เหมาะสม โดยการเสนอของเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นการปฏิบัติราชการด้วย

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและตามนโยบายของสภาลูกเสือไทย รวมทั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สินของคณะลูกเสือแห่งชาติหรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน

(2) ทำนิติกรรมสัญญาหรือข้อตกลงอื่น

(3) รับผิดชอบการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

(4) ควบคุมดูแลกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของทางราชการ และคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของลูกเสือ

(5) จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการประชุมลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือ

(6) จัดทำรายงานประจำปีพร้อมงบดุลเสนอคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

(7) จัดให้มีทะเบียนและสถิติต่างๆ เกี่ยวกับลูกเสือ

(8) ประสานและส่งเสริมสำนักงานลูกเสือจังหวัดและสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

(9) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับและตามมติของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

มาตรา 28 ลูกเสือจังหวัดในแต่ละจังหวัดให้จัดระเบียบการปกครองลูกเสือตามเขตจังหวัด สำหรับการจัดระเบียบการปกครองลูกเสือในกรุงเทพมหานครและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้งเป็นรูปแบบพิเศษให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 29 ให้มีคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด ประกอบด้วย

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดจังหวัด นายกเหล่ากาชาดจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายกองค้การบริหารส่วน

จังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี นายกสมาคมการศึกษาเอกชนจังหวัด และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

(3) กรรมการประเภทผู้แทนจำนวนห้าคน ได้แก่ ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ผู้แทนสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้แทนค่ายลูกเสือจังหวัด ผู้แทนสมาคมหรือสโมสรลูกเสือ และผู้แทนจากลูกเสือชาวบ้านซึ่งเลือกกันเองกลุ่มละหนึ่งคน

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสิบคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของกรรมการลูกเสือจังหวัดตาม (2) และ (3) ในจำนวนนี้จะต้องแต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง

มาตรา 31 คณะกรรมการลูกเสือจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตจังหวัดดังต่อไปนี้

(1) ควบคุมดูแลกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของทางราชการและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของกิจการลูกเสือ

(3) สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ

(4) ควบคุมดูแลทรัพย์สินในกิจการของลูกเสือจังหวัด

(5) พิจารณาคำขอการจัดตั้งค่ายลูกเสือตามมาตรา ๓๒

(6) พิจารณารายงานประจำปีของสำนักงานลูกเสือจังหวัด

(7) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี

(8) ให้คำแนะนำผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาในการปฏิบัติงานลูกเสือ

(9) จัดให้มีทะเบียนและสถิติต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินกิจการลูกเสือ

(10) ออกระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ เพื่อความเหมาะสมแก่การปกครองในจังหวัดซึ่งจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของทางราชการและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

(11) จัดทำรายงานประจำปีและรายงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการลูกเสือในจังหวัดเสนอต่อคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

(12) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการลูกเสือจังหวัดมอบหมาย

(13) ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติมอบหมาย

มาตรา 35 ลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

ให้มีสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการบริหารงานลูกเสือในเขตพื้นที่การศึกษานั้น

มาตรา 36 ให้มีคณะกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย

(1) ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นประธานกรรมการ

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรของทุกอำเภอในเขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลของทุกสถานีในเขตพื้นที่การศึกษาของกรุงเทพมหานคร

(3) กรรมการประเภทผู้แทน ได้แก่ ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ผู้แทนสถานศึกษาเอกชน ผู้แทนสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ผู้แทนศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ผู้แทนค่ายลูกเสือ และผู้แทนสมาคมหรือสโมสรลูกเสือ ซึ่งเลือกกันเองกลุ่มละหนึ่งคน

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของกรรมการตาม (2) และ (3) ในจำนวนนี้จะแต่งตั้งจากภาคเอกชนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง มาตรา 38 ให้คณะกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ภายในเขตพื้นที่การศึกษา ดังต่อไปนี้

(1) ควบคุมดูแลกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของทางราชการและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของกิจการลูกเสือ

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมลูกเสือทั้งในและนอกสถานศึกษา

(4) ควบคุมดูแลทรัพย์สินในกิจการของลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

(5) พิจารณารายงานประจำปีของสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาและรายงานให้คณะกรรมการลูกเสือจังหวัดทราบ

(6) ให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการประจำปี

(7) ให้คำแนะนำแก่ผู้อำนวยการสถานศึกษาในการปฏิบัติงานหรือจัดกิจกรรมลูกเสือ

(8) จัดให้มีทะเบียนและสถิติต่างๆ เกี่ยวกับลูกเสือ

(9) กำกับดูแล สนับสนุนและส่งเสริมกิจการลูกเสือชาวบ้านในเขตพื้นที่การศึกษา

(10) ออกระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกิจการลูกเสือ เพื่อความเหมาะสมแก่การปกครองในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งจะต้องไม่ขัดแย้งกับกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของทางราชการและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

มาตรา 39 ให้มีสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษายู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหัวหน้าสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาบังคับบัญชาและรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา และให้ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบหมายเป็นผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

การจัดกลุ่ม ประเภท และตำแหน่งลูกเสือ

มาตรา 43 การตั้ง การยุบ การจัดหน่วยลูกเสือ เหล่าลูกเสือ และประเภทลูกเสือทั้งปวงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 44 การเข้าเป็นลูกเสือ การออกจากลูกเสือ การจัดประเภท ชั้น เหล่า และการฝึกอบรมลูกเสือในสถานศึกษาหรือนอกสถานศึกษา ให้เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

มาตรา 45 ตำแหน่งผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีลำดับ ดังต่อไปนี้

(1) ผู้อำนวยการใหญ่

(2) รองผู้อำนวยการใหญ่

- (3) ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่
- (4) ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด
- (5) รองผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด
- (6) ผู้ช่วยผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด
- (7) ผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา
- (8) รองผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา
- (9) ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
- (10) รองผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน
- (11) ผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ
- (12) รองผู้กำกับกลุ่มลูกเสือ
- (13) ผู้กำกับกองลูกเสือ
- (14) รองผู้กำกับกองลูกเสือ
- (15) นายหมู่ลูกเสือ
- (16) รองนายหมู่ลูกเสือ

มาตรา 46 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้อำนวยการใหญ่ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นรองผู้อำนวยการใหญ่ และรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด และปลัดจังหวัด เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด

ให้ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาและรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นรองผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

การแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาลูกเสือตามมาตรา 45 (9) ถึง (16) ให้เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

มาตรา 47 ตำแหน่งผู้ตรวจการลูกเสือนี้อัตบ ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ตรวจการใหญ่พิเศษ
- (2) ผู้ตรวจการใหญ่
- (3) รองผู้ตรวจการใหญ่
- (4) ผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (5) รองผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (6) ผู้ช่วยผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (7) ผู้ตรวจการลูกเสือจังหวัด
- (8) รองผู้ตรวจการลูกเสือจังหวัด
- (9) ผู้ช่วยผู้ตรวจการลูกเสือจังหวัด
- (10) ผู้ตรวจการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา
- (11) รองผู้ตรวจการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 48 ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ตรวจการใหญ่พิเศษ รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ตรวจการใหญ่ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ อธิบดีกรมการปกครอง และอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นรองผู้ตรวจการใหญ่

การแต่งตั้งผู้ตรวจการลูกเสือและการกำหนดหน้าที่ของผู้ตรวจการลูกเสือตามมาตรา 47 (4) ถึง (11) ให้เป็นไปตามข้อบังคับคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

มาตรา 49 ผู้ตรวจการลูกเสือมีหน้าที่ตรวจตรา แนะนำ ชี้แจง และรายงานเพื่อให้การบริหารงานลูกเสือเป็นไปตามนโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบ และแบบธรรมเนียมของลูกเสือ

3.5 สารสำคัญของลูกเสือ

การลูกเสือเป็นขบวนการทางการศึกษาที่มุ่งพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, มพท.: ออนไลน์) การศึกษาด้วยวิธีการของลูกเสือจะช่วยให้เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะพึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ ซึ่งเป็นผู้มีลักษณะของผู้นำที่ดีมีคุณธรรม มีบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยที่สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างสงบสุข กระบวนการและวิธีการของลูกเสือที่เด็กและเยาวชนได้รับ เป็นกระบวนการทางธรรมชาติที่สอดคล้องกับหลักการศึกษา และตรงกับความต้องการของเด็กและเยาวชน คือการเรียนรู้ปนเล่น การศึกษาด้วยการกระทำ และการศึกษาเพื่อจัดประสบการณ์ซึ่งเป็นคุณลักษณะพิเศษ กิจกรรมลูกเสือเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้า การลูกเสือไม่ใช่การปฏิบัติทางการศึกษา การลูกเสือเป็นเพียงคำแนะนำเป็นการช่วยศึกษาในทางปฏิบัติ การลูกเสือมีส่วนช่วยในการฝึกอบรมในโรงเรียน และเป็นเฟืองจักรที่ใช้ในการขับเคลื่อนหลักสูตรการศึกษาภายในโรงเรียน

สารสำคัญของการศึกษาับกระบวนการลูกเสือนั้น นายชวน หลีกภัย (2528, pp. 3-4) กล่าวว่า เป็นเรื่องของพัฒนาคนในด้านความรู้ ความสามารถ อาชีพ ค่านิยม อุดมการณ์ และการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ตามความต้องการของสังคม ส่วนการลูกเสือเป็นเรื่องของการนำความรู้ความสามารถจากการศึกษาไปใช้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทำให้เป็นคนที่มีคุณค่าและเป็นคนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น การศึกษาและการลูกเสือจึงต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น จะต่างคนต่างทำไม่ได้ต้องสอดคล้องกันทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ กระทรวงศึกษาธิการได้ใช้หลักสูตรบังคับให้นักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นเรียน เพราะต้องการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม ตลอดทั้งความรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันเป็นพื้นฐานแห่งความมั่นคงของประเทศชาติ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลในทุกด้านทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจและศีลธรรม เพื่อให้บุคคลมีความประพฤติดีงาม ไม่เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิตอย่างมีความหมายและสุขสงบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, p. 27)

การลูกเสือมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จุดหมายหรืออุดมการณ์ กิจกรรม (โดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง) และการบริหารงาน

สาระสำคัญของการลูกเสือ (คณะอนุกรรมการฝ่ายฝึกอบรมลูกเสือแห่งชาติ, 2537, p. 67) ประกอบด้วย

3.5.1 วัตถุประสงค์ (Purpose)

วัตถุประสงค์ของการลูกเสือคือ การช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคมให้สมบูรณ์ อย่างเต็มที่และเป็นรายบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ของชาติ และของชุมชนระหว่างประเทศ ตามที่ธรรมนูญลูกเสือโลกได้บัญญัติไว้ (สุทัศน์ เมาสีกุล, 2539, p. 22) โดยมีแนวทางเพื่อสร้างความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศดังนี้ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, 2551, p. 2)

- 3.5.1.1 ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง
- 3.5.1.2 ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- 3.5.1.3 ให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสาธารณประโยชน์
- 3.5.1.4 ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่างๆ ตามความเหมาะสม
- 3.5.1.5 ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรม และความมั่นคง

ของประเทศชาติ

3.5.2 หลักการ (Principles)

คณะลูกเสือแห่งชาติได้ยึดถือหลักการของลูกเสือโลก (The Scout Movement) ในการดำเนินงานด้านการลูกเสือ ดังต่อไปนี้

3.5.2.1 มีศาสนาเป็นหลักยึดทางจิตใจ จงรักภักดีต่อศาสนาที่ตนเคารพนับถือ และพึงปฏิบัติศาสนกิจด้วยความจริงใจ

3.5.2.2 จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และประเทศชาติของตน พร้อมด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนความสันติสุข และสันติภาพ ความเข้าใจที่ดีซึ่งกันและกัน ความร่วมมือซึ่งกันและกัน นับตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ จนถึงระดับนานาชาติ

3.5.2.3 เข้าร่วมในการพัฒนาสังคม ยอมรับและให้ความเคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น และเพื่อนมนุษย์ทุกคน รวมทั้งการยอมรับและให้ความเคารพในความถูกต้องและความเป็นธรรมต่อธรรมชาติ และสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก

3.5.2.4 มีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3.5.2.5 ลูกเสือทุกคน ต้องยึดมั่นในคำปฏิญาณของลูกเสือ และกฎของลูกเสือซึ่งบัญญัติไว้ในภาษาของแต่ละประเทศ ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมของตน โดยยึดถือใจความสำคัญที่ ลอร์ด เบเดน - โพลล์ (บี.-พี.) ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ได้กำหนดไว้ กฎและคำปฏิญาณของลูกเสือนั้น ต้องได้รับอนุญาตจากองค์การลูกเสือโลกเสียก่อน จึงจะถือว่าเป็นกฎและคำปฏิญาณที่ถูกต้อง

คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือที่คณะลูกเสือแห่งชาติ ได้รับอนุมัติจากองค์การลูกเสือโลกซึ่งยึดถือตามต้นฉบับของลอร์ด เบเดน - โพลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก และตราไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาชีพลูกเสือ พ.ศ. 2509 มีดังนี้

คำปฏิญาณของลูกเสือ

ด้วยเกียรติของข้า ข้าสัญญาว่า (On my honor, I promise)

- 1) ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

(to do my duty to my country, to religion and to the monarch)

- 2) ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ (to help other people at all times)
- 3) ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ (to obey the Scout Law)

กฎของลูกเสือ

- 1) ลูกเสือน่าเชื่อถือ (A scout's honor is to be trusted.)

2) ลูกเสือมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และเชื่อตรงต่อ ผู้มีพระคุณ (A scout is loyal.)

- 3) ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตนให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น

(A scout's duty is to be useful to help others.)

- 4) ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก

(A scout is a friend to all and a brother to every other scout.)

- 5) ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย (A scout is courteous.)

- 6) ลูกเสือมีความเมตตาต่อสัตว์ (A scout is a friend to animal.)

- 7) ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ

(A scout obeys orders of his parents, Patrol Leader and Scoutmaster without question.)

8) ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก (A scout smiles and whistles under all difficulties.)

- 9) ลูกเสือเป็นผู้มัธยัสถ์ (A scout is thrifty.)

10) ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ (A scout is clean in thought, word and deed.)

หลักการสำคัญของการลูกเสือ มีดังนี้

- 1) นับถือศาสนา

- 2) มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติของตน

- 3) มีความศรัทธาในมิตรภาพและความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก

- 4) บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

- 5) ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ

- 6) เข้าเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ

- 7) มีความเป็นอิสระต่ออิทธิพลทางการเมือง

8) มีกำหนดการพิเศษสำหรับการฝึกอบรม โดยอาศัยระบบหมู่ ระบบกลุ่ม การทดสอบเป็นขั้นๆ เครื่องหมายวิชาพิเศษและกิจกรรมกลางแจ้ง

3.5.3 วิธีการ

วิธีการที่จะบรรลุถึงจุดหมายหรืออุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ คือการจัดให้มีการฝึกอบรมที่ก้าวหน้า สนุกสนาน ดึงดูดใจ โดยอาศัยคำปณิธานและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐาน มีผู้ใหญ่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

กุศโลบายในการฝึกอบรมลูกเสือ ใช้หลักสำคัญดังต่อไปนี้

3.5.3.1 เครื่องแบบลูกเสือ ถือว่าเป็นเครื่องแบบที่มีเกียรติ เป็นเครื่องหมายแห่งความดี ดังนั้น ลูกเสือจะต้องพิถีพิถันในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้องและสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ กับทั้งจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นลูกเสือ เพื่อเป็นการรักษาชื่อเสียงของตนและของคณะลูกเสือแห่งชาติ ส่วนเจ้าหน้าที่ทุกคนก็ควรแต่งเครื่องแบบลูกเสือในโอกาสอันควร และถือว่าเครื่องแบบลูกเสือเป็นเครื่องหมายแห่งความเสียสละในการที่ตนได้มีบทบาทในการฝึกอบรมให้เป็นพลเมืองดี

3.5.3.2 คำปณิธานและกฎของลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือพึงหมั่นฝึกอบรมให้ลูกเสือเข้าใจและปฏิบัติตามคำปณิธานและกฎของลูกเสืออยู่เสมอ โดยเฉพาะในเรื่องความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความเป็นพี่น้องของลูกเสือทั่วโลก และการกระทำความดีต่างๆ โดยเน้นให้เห็นว่าผู้เป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องเป็นผู้กระทำความดีและใช้ความดีนั้นให้เป็นประโยชน์ มิใช่เป็นคนดีโดยอยู่เฉยๆ ไม่ทำอะไรเลย

3.5.3.3 การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทำให้กิจการลูกเสือมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป รากฐานของคิตพจน์ของลูกเสือทั้ง 4 ประการ เกี่ยวข้องกับอุดมคติของลูกเสือในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่

ลูกเสือสำรอง “ทำดีที่สุด” (Do Our Best) คือ การทำเพื่อคนอื่นหรือเพื่อส่วนรวม เป็นการกระทำที่ดีที่สุด

ลูกเสือสามัญ “จงเตรียมพร้อม” (Be Prepared) คือ พร้อมที่จะทำความดีพร้อมเพื่อสร้าง พร้อมเพื่อส่วนรวม

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ “มองไกล” (Look Wide) คือ มองให้เห็นเหตุผล มองให้เห็นคนอื่น มองให้เห็นส่วนรวม มิใช่มองแต่ตัวเองหรือผลประโยชน์ของตัวเอง

ลูกเสือวิสามัญ “บริการ” (Service) คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น แก่ส่วนรวม

นอกจากนี้ในคำปณิธานและกฎของลูกเสือ ก็ได้ระบุถึงการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นโดยถือว่าสำคัญมาก แหล่งหรือโอกาสที่ลูกเสือจะบำเพ็ญประโยชน์นั้น ควรเริ่มจากสิ่งใกล้ตัวก่อนแล้วขยายให้กว้างขวางออกไปตามวัยและความสามารถของลูกเสือ

3.5.3.4 การฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันและก้าวหน้าสูงขึ้น ลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ (ปี.-พี.) ได้เสนอแนะการฝึกอบรมลูกเสือไว้ 5 ชั้น ดังนี้ (สนิท แสงจันทร์, 2553: 37)

ชั้นที่ 1 การเตรียม มีแผนกำหนดงานและอุปกรณ์พร้อม

ชั้นที่ 2 การสาธิต แสดงการกระทำและผลที่ได้รับ

ชั้นที่ 3 การอธิบาย บรรยายให้ทราบว่าจะต้องทำอะไรโดยละเอียด

ชั้นที่ 4 การลอกแบบ ลูกเสือลงมือทำด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 การซักถาม ผู้สอนถามเด็กหรือให้เด็กถาม

หากพิจารณาจากทั้ง 5 ขั้นดังกล่าวแล้ว จะพบว่าเป็นการเรียนรู้จากการลงมือกระทำหรือที่เรียกว่า “Learning by doing”

3.5.3.5 ระบบหมู่ ฝึกความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำ ผู้ตาม การปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.5.3.6 ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษมีมากมายหลายอย่าง ซึ่งลูกเสืออาจเลือกเรียนเรื่องที่ตนสนใจได้และเมื่อได้ผ่านการทดสอบแล้วก็จะได้รับเครื่องหมายซึ่งนำมาติดกับเครื่องแบบเป็นการเชิดชูเกียรติและแสดงสมรรถภาพของตนส่วนหนึ่ง

3.5.3.7 กิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้งเช่น เดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม

3.5.3.8 การเล่น (เกมต่างๆ)

3.5.3.9 การร้องเพลง

3.5.3.10 การชุมนุมรอบกองไฟ

3.5.4 พลเมืองดีในทัศนคติของการลูกเสือ

3.5.4.1 มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

3.5.4.2 มีเกียรติเชื่อถือได้

3.5.4.3 มีระเบียบวินัย สามารถบังคับใจตนเองได้

3.5.4.4 สามารถพึ่งตนเองได้

3.5.4.5 เต็มใจและสามารถช่วยเหลือชุมชน และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นได้

ทุกเมื่อ

3.5.5 ประโยชน์ของการลูกเสือ

3.5.5.1 เป็นการศึกษาอบรม

3.5.5.2 ช่วยเสริมการศึกษาในโรงเรียน ในด้าน

- ความประพฤติ นิสัยใจคอ สติปัญญา

- ความมีระเบียบวินัย

- สุขภาพและพลัง

- การฝีมือและทักษะ

- หน้าที่พลเมืองและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น

3.5.6 แนวการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ

ในการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการลูกเสือ จึงได้มีการจัดทำแนวการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ สำหรับให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ใช้ในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาการ วัยและลักษณะกิจกรรมของลูกเสือ แนวการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการ มีดังนี้

3.5.6.1 พัฒนาทางกาย

3.5.6.2 พัฒนาทางสติปัญญา

- 3.5.6.3 พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม
- 3.5.6.4 พัฒนาในเรื่องการสร้างค่านิยมและเจตคติ
- 3.5.6.5 พัฒนาทางสัมพันธภาพระหว่างบุคคล
- 3.5.6.6 พัฒนาทางสัมพันธภาพทางสังคม
- 3.5.6.7 พัฒนาทางสัมพันธภาพต่อชุมชน
- 3.5.6.8 พัฒนาทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

3.5.7 วิธีการและแนวการฝึกอบรมลูกเสือ

วิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ คือการจัดให้มีการฝึกอบรมที่ก้าวหน้า สนุกสนาน ดึงดูดใจ โดยอาศัยคำปฎิญาณและกฎของลูกเสือเป็นบรรทัดฐาน มีผู้ใหญ่เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

การวางแผนฝึกอบรมลูกเสือ จะต้องคำนึงถึงตัวเด็กและความต้องการของเด็กเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งอภัย จันทรวิมล (2519, p. 15) ได้กล่าวถึงความต้องการของเด็ก ไว้ดังนี้

- 1) ผจญภัย ได้แก่ การเรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ที่ตื่นเต้นและไม่ได้คาดหมายมาก่อน
- 2) ได้เพื่อน ได้แก่ การที่มีเด็กอื่นเป็นเพื่อน
- 3) เกือบธรร ได้แก่ โลกภายนอกประกอบด้วย ป่าเขา ลำธาร ทุ่งนา
- 4) การสนุก ได้แก่ ความสนุกสนานในการประกอบกิจกรรมต่างๆ
- 5) สุขสม ได้แก่ ความรู้สึกภาคภูมิใจในการที่ตนได้ทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดจน

ประสบความสำเร็จ

แนวการฝึกอบรมลูกเสือลูกเสือซึ่งบัญญัติไว้ในข้อ 2 แห่งธรรมนูญของสมัชชาลูกเสือโลก มีดังนี้

- 1) ให้เด็กเข้าเป็นสมาชิกของคณะลูกเสือด้วยความสมัครใจ โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้นำ และจัดให้ปกครองตนเองเพิ่มขึ้น โดยลำดับตามสมควรแก่วัย
- 2) ให้ลูกเสือมีกิจกรรมและประสบความสำเร็จในการทำงานที่ถูกใจเนื่องๆ โดยพยายามจัดให้ปฏิบัติในที่กลางแจ้งเป็นส่วนใหญ่
- 3) ให้ลูกเสือมีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น
- 4) ให้ลูกเสือมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เกิดสมรรถภาพ ความเชื่อมั่นในตนเอง นิสัยที่ดีเชื่อถือได้ กับความสามารถทั้งในการร่วมมือและในการเป็นผู้นำ

3.5.8 แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในส่วนของ การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้มีแนวทางการจัดกิจกรรมตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ประการคือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, pp. 29-30)

1) คำปฏิญาณและกฎ ถือเป็นหลักเกณฑ์ที่ลูกเสือทุกคนให้คำมั่นสัญญาว่าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กฎของลูกเสือมีไว้ให้ลูกเสือเป็นหลักในการปฏิบัติ ไม่ได้ “ห้าม” ทำหรือ “บังคับ” ให้ทำ แต่ถ้า “ทำ” ก็จะทำให้เกิดผลดีแก่ตัวเอง เป็นคนดี ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีเกียรติ เชื่อถือได้ ฯลฯ

2) เรียนรู้จากการกระทำ เป็นการพัฒนาส่วนบุคคล ความสำเร็จหรือไม่สำเร็จของผลงานอยู่ที่การกระทำของตนเอง ทำให้มีความรู้ที่ชัดเจน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตัวเองได้ และทำหายความสามารถของตนเอง

3) ระบบหมู่ เป็นรากฐานอันแท้จริงของการลูกเสือ เป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการเรียนรู้ การใช้ประชาธิปไตยเบื้องต้น

4) การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน ฝึกให้มีความเป็นหนึ่งเดียวในการเป็นสมาชิกลูกเสือ เนตรนารี ด้วยการใช้นิยามสัญลักษณ์ร่วมกัน ได้แก่ เครื่องแบบ เครื่องหมาย การทำความเคารพ รหัส คำปฏิญาณ กฎ คติพจน์ คำขวัญ ธง เป็นต้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักและภาคภูมิใจในการเป็นสมาชิกขององค์การลูกเสือโลก ซึ่งมีสมาชิกอยู่ทั่วโลกและเป็นองค์การที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุดในโลก

5) การศึกษาธรรมชาติ คือ สิ่งสำคัญอันดับหนึ่งในกิจกรรมลูกเสือ ธรรมชาติอันปลอดภัยตามชนบทป่าเขา ป่าละเมาะ และพุ่มไม้ เป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งในการไปทำกิจกรรมกับธรรมชาติ การปีนเขา ตั้งค่ายพักแรมในสุดสัปดาห์หรือตามวาระของการอยู่ค่ายพักแรมตามกฎระเบียบ เป็นที่เสนาหาแก่เด็กทุกคน ถ้าขาดสิ่งนี้แล้ว ก็ไม่เรียกว่าใช้ชีวิตแบบลูกเสือ

6) ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้เด็กทำต้องให้มีความก้าวหน้าและดึงดูดใจ สร้างให้เกิดความกระตือรือร้นอยากจะทำ และวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละอย่างให้สัมพันธ์กับความหลากหลายในการพัฒนาตนเอง เกมการเล่นที่สนุกสนาน การแข่งขันกันก็เป็นสิ่งดึงดูดใจและเป็นการจูงใจที่ดี

7) การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ชี้แนะหนทางที่ถูกต้องให้แก่เด็ก เพื่อให้เขาเกิดความมั่นใจในการที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไป ทั้งคู่มีความต้องการซึ่งกันและกันเด็กก็ต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยชี้แนะ ผู้ใหญ่เองก็ต้องการนำพาให้ไปสู่หนทางที่ดี ให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องและดีที่สุดในที่สุด จึงเป็นการร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย

แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือทั้ง 7 ประการนี้ จะต้องเชื่อมโยงประสานซึ่งกันและกันทั้งนี้สิ่งที่สร้างความลำบากใจแก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือในการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสาระสำคัญของการลูกเสือไปสู่ลูกเสือ เพื่อให้ลูกเสือได้มีความเข้าใจซาบซึ้งในกิจการลูกเสือและสามารถนำสาระสำคัญเหล่านั้นไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นการยากต่อผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะนำสาระสำคัญไปใช้กับลูกเสือทั้งหมด เพราะถึงจะบรรยายอย่างไรลูกเสือก็ไม่สามารถจะเข้าใจได้ ฉะนั้นผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องคิดค้นวิธีการ รวมทั้งการสร้างกิจกรรมต่างๆ ให้ลูกเสือได้ทำ ได้ค้นคว้า ได้ปฏิบัติจริง แต่ก่อนที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะคิดค้นวิธีการต่างๆ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องเข้าใจและแปลความหมายของสาระสำคัญออกมาสู่รายละเอียดเสียก่อน แล้วจึงคิดค้นวิธีการต่างๆ ที่จะสนองความหมายเหล่านั้นแต่ละข้อเพื่อนำไปใช้กับลูกเสือ ดังตัวอย่างการแปลความหมาย

ของสาระสำคัญ ในขอบข่ายการพัฒนา 8 ประการ (วรรณภา พรหมถาวรและคณะ, 2549: 21-23)
 ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ความหมายของสาระสำคัญในขอบข่ายการพัฒนา 8 ประการ

หัวข้อ	การแปลความหมาย	วิธีการที่นำไปใช้กับลูกเสือ
พัฒนาทางกาย	<ul style="list-style-type: none"> - ความสมบูรณ์ของร่างกาย - สุขภาพอนามัย - การรักษาชีวิตให้ยืนยาว - ทักษะเกี่ยวกับชีวิตกลางแจ้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกอบรมและจัดกิจกรรมตามหลักสูตร - การอยู่ค่ายพักแรม - การเดินทางสำรวจ - กิจกรรมผจญภัยต่างๆ ฯลฯ
พัฒนาทางสติปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - ทำสิ่งที่สนใจ งานอดิเรก - การคิดหาหนทาง ใช้ความคิด อยู่เสมอ การแก้ปัญหา - ความสามารถในทางความคิดริเริ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกอบรมและจัดกิจกรรมตามหลักสูตร - การทดสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ - การคิดประดิษฐ์ของต่างๆ - การปรึกษาหารือการทำงานร่วมกัน
พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม	<ul style="list-style-type: none"> - การเชื่อมั่นในศาสนา - การปฏิบัติตามพิธีทางศาสนา - การแสดงออกซึ่งค่านิยม - การสร้างเจตคติที่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ - การร่วมในพิธีกรรมทางศาสนา - บรรยายภาคในกองลูกเสือ
พัฒนาในเรื่องการสร้างค่านิยมและเจตคติ	<ul style="list-style-type: none"> - การมีความรับผิดชอบในหน้าที่ - เชื่อถือได้ - ความกล้าหาญ - การนับถือตนเองและผู้อื่น - การบังคับจิตใจตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกอบรมและจัดกิจกรรมตามหลักสูตร - การปฏิบัติตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ - ตัวอย่างและอิทธิพลที่ดีของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ - การร่วมในพิธีกรรมทางศาสนา - บรรยายภาคในกองลูกเสือ - นิทรรศการต่างๆ - การศึกษานอกสถานที่
พัฒนาทางสัมพันธภาพระหว่างบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> - ความจงรักภักดี - การมนุษยสัมพันธ์ ผูกมิตร - การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น - การเคารพ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบหมู่ - กิจกรรมทางลูกเสือ - การประชุมนายหมู่ - การช่วยเหลืองานทางบ้าน

ตารางที่ 2.1 ความหมายของสาระสำคัญในขอบข่ายการพัฒนา 8 ประการ

หัวข้อ	การแปลความหมาย	วิธีการที่นำไปใช้กับลูกเสือ
พัฒนาทางสัมพันธ์ภาพทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - การไม่เห็นแก่ตัว - การช่วยสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น - การบำเพ็ญประโยชน์และช่วยเหลือ - ความจงรักภักดี - การมีระเบียบวินัย - เข้ากับผู้อื่นได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาลูกเสือและผู้อื่น - ฝึกอบรมและจัดกิจกรรมตามหลักสูตร - การให้คำปรึกษาจากผู้บังคับบัญชาลูกเสือ - ช่วยเหลืองานขององค์การอื่น - ร่วมสร้างสรรค์กับองค์การอื่น - ระบบหมู่
พัฒนาทางด้านความรับผิดชอบสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - การสงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ - การปลูกป่า - การสงวน/รักษาสมบัติของชาติ - การกำจัดสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัย - การช่วยรักษาความสะอาด - กิจกรรมชีวิตกลางแจ้ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกอบรมและจัดกิจกรรมตามหลักสูตร - การให้บริการ - การช่วยพัฒนาชุมชน - การปลูกต้นไม้ - การให้ทำกิจกรรมกลางแจ้ง - การศึกษานอกสถานที่

3.6 การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ได้กำหนดให้การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสืออยู่ในกลุ่มของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม กิจกรรมลูกเสือแบ่งการเรียนการสอนตามประเภทลูกเสือ คือ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (คณะลูกเสือแห่งชาติ, 2538)

โครงสร้างการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ

1) ประเภทลูกเสือสำรอง (อายุ 7-9 ปี) ระดับชั้น ป.1 – ป.3

วิชาแกน

การฝึกอบรมและกิจกรรมลูกเสือสำรอง จะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยคำนึงถึงพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจเป็นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย **หลักสูตรดาวดวงที่ 1-3** ลักษณะเป็นเครื่องหมายรูปดาว 6 แฉก สีเงินเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร ติดที่ข้างขวารูปหน้าเสือหน้าหมวก 1 ดวง มีเนื้อหาสาระ ดังนี้ อนามัย ความสามารถในเชิงทักษะ การสำรวจ การค้นหา ธรรมชาติ ความปลอดภัย บริการ ชงและประเทศต่างๆ การฝีมือ กิจกรรมกลางแจ้ง การบันเทิง การผูกเงื่อน คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง

วิชาพิเศษ

วิชาพิเศษ 18 วิชา ใช้วิธีบูรณาการเข้ากับวิชาสามัญในหลักสูตร

2) ประเภทลูกเสือสามัญ (อายุ 10-12 ปี) ระดับชั้น ป.4 – ป.6

วิชาแกน

การเรียนการสอนลูกเสือสามัญ ในปัจจุบันมี 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรลูกเสือตรี หลักสูตรลูกเสือโทและหลักสูตรลูกเสือเอก โดยเป็นการเริ่มฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น เริ่มมีกิจกรรมใช้ชีวิตรองกลางแจ้งและการผจญภัย เน้นระบบหมู่ การเป็นผู้นำ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ทั่วไป รายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักสูตรลูกเสือตรี ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือให้กับลูกเสือ เนตรนารี ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีเนื้อหาของหลักสูตรเป็นความรู้เกี่ยวกับขบวนการลูกเสือ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสามัญ กิจกรรมกลางแจ้งและระเบียบแถว

หลักสูตรลูกเสือโท ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือให้กับลูกเสือ เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยมีเนื้อหาของหลักสูตรเกี่ยวกับการรู้จักดูแลตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น การเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ทักษะในทางวิชาลูกเสือ งานอดิเรกและเรื่องที่น่าสนใจ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ และระเบียบแถว

หลักสูตรลูกเสือเอก ใช้ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือให้กับลูกเสือ เนตรนารี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีเนื้อหาของหลักสูตรเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง การบริการ การผจญภัย วิชาการของลูกเสือและระเบียบแถว

วิชาพิเศษ

วิชาพิเศษ 54 วิชา ใช้วิธีบูรณาการเข้ากับวิชาสามัญในหลักสูตร

3) ประเภทสามัญรุ่นใหญ่ (อายุ 13-15 ปี) ระดับชั้น ม.1 – ม.3

วิชาแกน

ลูกเสือโลก ลูกเสือชั้นพิเศษ และลูกเสือหลวงเป็นการฝึกอบรมและกิจกรรมระบบหมู่ ฝึกให้มีความรับผิดชอบสูงขึ้น เป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตย ฝึกการใช้ชีวิตรองกลางแจ้ง การผจญภัย ทักษะลูกเสือ ฝึกอบรมความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพตามที่ถนัด รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ รายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักสูตรลูกเสือโลก ลูกเสือควรสอบแสดงว่าเข้าใจเรื่องราวต่อไปนี้พอสมควรได้ เครื่องหมายลูกเสือโลก ภายหลังจากที่สมัครเข้าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ภายในระยะเวลา 6 เดือน จึงจะเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยสมบูรณ์ หลักสูตรลูกเสือโลก ประกอบด้วย 1) กิจการของคณะลูกเสือแห่งชาติ 2) กิจการของคณะลูกเสือโลกและความสัมพันธ์ระหว่างลูกเสือนานาชาติ 3) บทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ 4) ยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ 5) เข้าใจเรื่องระเบียบแถวและปฏิบัติตามหนังสือ คู่มือการฝึกระเบียบแถวลูกเสือของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ 6) กางและรื้อเต็นท์ที่พักรวมในเวลากลางคืนกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่อีกคนหนึ่ง 7) สาธิตการบรรจุเครื่องหลังอย่างถูกต้อง สำหรับการเดินทางไกลไปพักรวมค้างคืน 8) ก่อและจุดไฟกลางแจ้งแล้วปรุงอาหารอย่างเพียงพอสำหรับ 2 คน 9) สามารถอ่านและใช้แผนที่ เข็มทิศและรู้จักบริเวณที่ตนอยู่ โดยพิจารณาจากเข็มทิศและสิ่งแวดล้อมที่มองเห็น

ด้วยตาเปล่า 10) สามารถผูกและรู้จักประโยชน์ เงื่อน 10 เงื่อนต่อไปนี้ คือ เงื่อนพิรอด เงื่อนขัดสมาธิ เงื่อนผูกกระหวัดไม้ เงื่อนบ่วงสายธนู เงื่อนตะกรุดเบ็ด เงื่อนประมง เงื่อนผูกซุง เงื่อนผูกรั้ว เงื่อนปมตาไก่ และการผูกแน่น (ผูกทแยง ผูกกากบาท ผูกประกบ) 11) รู้วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลในเรื่องต่อไปนี้ คือ บาดแผลธรรมดา ถูกไฟไหม้ น้ำร้อนลวก เป็นลม งูกัด แมงมุมกัด แมลงกัดต่อย ผีวหนังสือและเท้าแพลง 12) รู้เรื่องที่พึงระมัดระวังเพื่อความปลอดภัยทั่วไปเกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

หลักสูตรลูกเสือชั้นพิเศษ โดยปกติลูกเสือจะสอบได้เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ภายในระยะเวลา 1 ปี หลังจากได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1) ได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลก 2) สอบวิชาพื้นฐานระดับลูกเสือชั้นพิเศษได้ 5 วิชา คือ วิชาการเดินทางสำรวจ วิชาการบริการ และวิชาอื่นอีก 3 วิชา ซึ่งลูกเสือเป็นผู้เลือก 3) ผ่านการฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่ม (Initiative Course) ซึ่งต้องประกอบด้วย ไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา 1 คืน การไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินทางไปยังท้องถิ่นที่ลูกเสือไม่คุ้นเคย จำนวนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรม ควรแบ่งเป็นชุดๆ ละ 4 คน การเดินทางไกลต้องมีระยะทางอย่างน้อย 8 กิโลเมตรและในระหว่างการเดินทางให้สมมติว่า มีเหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย 5 อย่าง เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง การใช้เข็มทิศ การปฏิบัติงานในเวลากลางคืน การแปลรหัสและเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉินเช่นว่านี้ ให้เว้นระยะห่างกันพอสมควรและลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องแผนที่และเข็มทิศ จึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้ การฝึกอบรมวิชาความคิดริเริ่มนี้ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจังในเรื่องของความตั้งใจจริง ความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง (Self-reliance) 4) คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่า เป็นผู้ที่เหมาะสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด แล้วแต่กรณี

หลักสูตรลูกเสือหลวง ผู้ที่เข้าเกณฑ์ได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้ 1) ได้รับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 2) สอบได้วิชาพื้นฐานในระดับลูกเสือชั้นพิเศษ 3 วิชา ซึ่งไม่อยู่ในวิชาพื้นฐาน 5 วิชาที่สอบได้เมื่อขอรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ 3) สอบได้วิชาบริการและวิชาพื้นฐานอีก 3 วิชา ในระดับลูกเสือหลวง 4) ผ่านการฝึกอบรมวิชาการเป็นผู้นำ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ 5) คณะกรรมการดำเนินงานของกองและผู้กำกับเห็นว่า เป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีตามวิธีการของลูกเสือและสมควรได้รับเครื่องหมายลูกเสือหลวง

วิชาพิเศษ

วิชาพิเศษ 76 วิชา เรียนนอกเวลา หรือในเวลาเรียน

4) ประเภทวิสามัญ (อายุ 16-25 ปี) ระดับชั้น ม.4 – ม.6

ลูกเสือวิสามัญ เป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนาน เพื่อน มิตรภาพ และการปฏิบัติกิจกรรมในขอบข่ายที่สนองตอบความต้องการและความสนใจของเยาวชนวัยหนุ่มสาวโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีของเยาวชน 2) ให้บริการแก่ชุมชนและแก่คณะลูกเสือแห่งชาติ 3) จัดประสบการณ์ต่างๆ ที่มีประโยชน์และท้าทายความสามารถ เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง 4) ช่วยให้เยาวชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขใน

สังคมและมีประสิทธิภาพ 5) ช่วยให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาชุมชน สังคม ประเทศชาติ ตามอุดมการณ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ

การฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ มี 4 อย่างดังนี้ คือ 1) การฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง เพื่อเป็นการส่งเสริม การพัฒนาลูกเสือวิสามัญ ในเรื่องสติปัญญา จิตใจ ศีลธรรม การสังคมและอื่นๆ ควร มีการฝึกอบรมร่วมกันทั้งกอง โดยให้ลูกเสือวิสามัญและเตรียมลูกเสือวิสามัญทุกคน ประกอบ กิจกรรมต่างๆ ในวันประชุมประจำสัปดาห์ ตามที่คณะกรรมการประจำกองเป็นผู้วางแผนและ กำหนดไว้ล่วงหน้า เป็นเวลาอย่างน้อย 3 เดือน ด้วยความเห็นชอบของผู้กำกับ และที่ประชุมลูกเสือ วิสามัญรวมทั้งเตรียมลูกเสือวิสามัญควรมีกำหนดการฝึกอบรม ร่วมกันทั้งกองดังกล่าวข้างต้น คนละ หนึ่งชุดพร้อมทั้งกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุมประจำสัปดาห์ด้วย การฝึกอบรมร่วมกันทั้ง กองนี้มีประโยชน์มาก ทำให้ลูกเสือวิสามัญเกิดความสนใจและสนุกยิ่งขึ้นในการเข้ามาเป็นลูกเสือ วิสามัญ เพราะเป็นกิจกรรมของเขา ที่เขาได้ช่วยกันจัดทำขึ้นและเพื่อประโยชน์ของเขาเอง 2) การ ฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือโลก สำหรับเตรียมลูกเสือวิสามัญซึ่งควรจะสามารถได้ภายใน ระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน นับแต่วันสมัคร 3) การฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ วิสามัญ สำหรับผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้วและได้เข้าพิธีประจำ กองแล้ว 4) ให้ถือว่าการรับหน้าที่ในคณะกรรมการประจำกอง หรือที่เลี้ยงเป็นการฝึกอบรมที่สำคัญ ส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมลูกเสือวิสามัญ

วิชาพิเศษ

วิชาพิเศษ 12 วิชา ใช้เวลาเรียนนอกเวลาตามแต่สถานศึกษาเป็นผู้จัด

จากเนื้อหาหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ จะเห็นได้ว่า การลูกเสือเป็นการเรียนเพื่อเตรียมความ พร้อมและสร้างพัฒนาการให้กับเด็กตามความเหมาะสมของช่วงวัยตามพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคมให้กับเด็กจนถึงเยาวชน การเรียนการสอนดังกล่าวเป็นการปลูกฝัง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม การให้ความช่วยเหลือ ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การเคารพในสิทธิของตนเองและผู้อื่น การเรียนรู้ เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมการเรียนที่กล่าวมา ล้วนแล้วแต่เป็นการสร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองดีให้แก่สังคมทั้งสิ้น

3.7 การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ

การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ(สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, 2555, pp. 10-31) เป็นการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือ เพื่อให้เกิดความรู้ ความสามารถ และเจตคติ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนด ซึ่งการฝึกอบรมลูกเสือมี 2 ระดับ ดังนี้

1) ระดับที่หนึ่ง การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมบุคลากร ทางการลูกเสือไปเป็นผู้กำกับลูกเสือและได้เครื่องหมายวุฒิบัตร ซึ่งมี 5 ชั้น ดังต่อไปนี้

ชั้นที่หนึ่ง ชั้นความรู้ทั่วไป (General Information Course) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ บุคลากรทางการลูกเสือและผู้สนใจในกิจการลูกเสือ มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อ วัตถุประสงค์และสาระสำคัญของการลูกเสือ เมื่อผ่านการฝึกอบรมชั้นนี้แล้วจะได้รับวุฒิบัตร และ

สามารถเข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือชั้นความรู้เบื้องต้นต่อไปได้ โดยมีสาระสำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย สาระทางการลูกเสือ ผู้ใหญ่ในกิจการลูกเสือ วิชาผู้กำกับลูกเสือชั้นความรู้ทั่วไป เงื่อนไข วินัย ความเป็นระเบียบ และสัญญาณต่างๆ ระบบหมู่ เป็นต้น

ขั้นที่สอง ขั้นความรู้เบื้องต้น (Basic Unit Leader Training Course: B.T.C.) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรทางการลูกเสือและผู้สนใจในกิจการลูกเสือ มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในวิธีการฝึกอบรมลูกเสือ สามารถวางแผนจัดทำโครงการฝึกอบรมลูกเสือแต่ละประเภท และทำหน้าที่รองผู้กำกับลูกเสือตามประเภทลูกเสือนั้นๆ เมื่อผ่านการฝึกอบรมขั้นนี้แล้วจะได้รับวุฒิบัตรและห้วงสวมผ้าผูกคอกิลเวลล์ โดยมีสาระสำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย ประวัติและโครงสร้างขององค์การลูกเสือโลก ประวัติและโครงสร้างของการลูกเสือไทย คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือสำรอง การวางแผนการฝึกอบรมลูกเสือ การบริหารงานในกองลูกเสือ วินัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสัญญาณต่างๆ การบันเทิงในกองลูกเสือ เกมสำหรับลูกเสือ การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ การจัดทำสื่อการสอน กิจการลูกเสือ หลักสูตรและวิชาพิเศษ พิธีการลูกเสือ บทบาทหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือ การเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม ระบบหมู่และการเรียนระบบฐาน การประชุม คณะกรรมการกอง ลูกเสือกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมกิจการลูกเสือ ทักษะลูกเสือ เงื่อนไขและการบุกเบิก การปฐมพยาบาล การอภิปรายและการพูดในที่ชุมชน การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติ ลูกเสือกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสวนสนาม แผนที่เข็มทิศ

ขั้นที่สาม ขั้นฝึกหัดงาน (In-Service Training) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมลูกเสือนำความรู้ทั่วไปและความรู้เบื้องต้นไปฝึกใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือ โดยส่งเสริมให้มีการศึกษาหาความรู้ภาคปฏิบัติเพิ่มเติมจากการไปดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์กับผู้บังคับบัญชาลูกเสืออื่น เสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรองผู้กำกับลูกเสือ โดยมีรายละเอียดในการฝึกหัดงาน คือ 1) มีระยะเวลาในการฝึกหัดงานหลังจากได้ผ่านการฝึกอบรมขั้นความรู้เบื้องต้นแล้วไม่น้อยกว่าสี่เดือน 2) ฝึกอบรมลูกเสือในกองลูกเสืออย่างน้อยแปดครั้ง 3) เข้าร่วมในการวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมกลางแจ้ง อย่างน้อยหนึ่งครั้ง 4) ศึกษาดูงานกิจการลูกเสือของกองลูกเสืออื่นอย่างน้อย 1 ครั้ง และ 5) ให้ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนเป็นผู้รับรองการฝึกหัดงาน

ขั้นที่สี่ ขั้นความรู้ขั้นสูง (Advanced Unit Leader Training Course: A.L.C.) มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของบุคลากรทางการลูกเสือ ทั้งในด้านการเป็นผู้นำและทักษะในการฝึกอบรมแก่ลูกเสือในระดับสูง เป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการฝึกทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในกองลูกเสือ เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้กำกับลูกเสือ สามารถทำหน้าที่ผู้กำกับลูกเสือหรือรองผู้กำกับลูกเสือ โดยมีสาระสำคัญ ประกอบด้วย ประวัติและโครงสร้างขององค์การลูกเสือโลก ประวัติและโครงสร้างของการลูกเสือไทย คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ การวางแผนการฝึกอบรมลูกเสือ การสวนสนาม แผนที่เข็มทิศ การบริหารงานในกองลูกเสือ วินัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสัญญาณต่างๆ การบันเทิงในกองลูกเสือ เกมสำหรับลูกเสือ การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ การจัดทำสื่อการสอน กิจการลูกเสือ หลักสูตรและวิชาพิเศษ พิธีการลูกเสือ บทบาทหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือ การเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม แผนปฏิบัติการส่วนตัว โครงการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ การกล่าวคำปราศรัยครั้งสุดท้าย จุดหมาย วิธีการของลูกเสือ

ระบบหมู่ การดำเนินงานของหมู่ลูกเสือ การอบรมนายหมู่ การประชุมคณะกรรมการกอง การสนับสนุนกองลูกเสือ การหาสมาชิกใหม่และการสัมพันธ์กับกองลูกเสือ การทำงานร่วมกับกองลูกเสืออื่น กิจกรรมในกิจการของลูกเสือ เหตุการณ์ปัจจุบัน วัฒนธรรม ความเป็นไทยและเอกลักษณ์ไทย ลูกเสือกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมกิจการลูกเสือ ทักษะลูกเสือ เงื่อนไข และการบุกเบิก การปฐมพยาบาล การอภิปรายและการพูดในที่ชุมชน การเล่าเรื่องสั้นที่เป็นคติ โครงการ World Award การทำงานโครงการเพื่อการบริการชุมชน วิถีชีวิตลูกเสือกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นที่ห้า ขั้นปฏิบัติและการประเมินผล (Application and Evaluation) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นที่หนึ่งถึงขั้นที่สี่ไปใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือ ส่งเสริมการพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น และได้รับการประเมินผลขั้นสุดท้ายด้วยเครื่องหมายวูดแบดจ์ โดยมีรายละเอียดในการปฏิบัติงานและประเมินผล คือ 1) นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปดำเนินการในกองลูกเสือของตนเองเป็นเวลาอย่างน้อยสี่เดือน แต่ไม่เกินสองปี นับจากวันที่สิ้นสุดการฝึกอบรมขั้นความรู้สูง จากนั้นให้รายงานไปยังสำนักงานลูกเสือต้นสังกัดเพื่อให้มีการประเมินผล 2) การตรวจและประเมินผลภาคปฏิบัติจะดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด

2) ระดับที่สอง การฝึกอบรมผู้ให้การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถบริหารจัดการการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งมี 2 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นที่หนึ่ง ขั้นผู้ช่วยหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ (Assistant Leader Trainers Course: A.L.T.C.) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบหลักการสำคัญของการลูกเสือและนโยบายของคณะลูกเสือแห่งชาติ สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ ทราบนโยบายขององค์การลูกเสือโลกเกี่ยวกับด้านวิชาการ การฝึกอบรม การบริหารงานลูกเสือ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติเพิ่มขึ้น โดยเมื่อจบการฝึกอบรมลูกเสือตามหลักสูตรจะได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์สามท่อน ซึ่งจะสามารถไปเป็นผู้อำนวยการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้นได้ ฉะนั้นจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในกระบวนการลูกเสือ ในหลักการและวิธีการของลูกเสืออย่างลึกซึ้ง ชัดเจน และปฏิบัติได้ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าประสงค์โดยเมื่อจบการฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรจะสามารถ ดังต่อไปนี้

(1) อธิบายหลักการสำคัญของกิจการลูกเสือและวิธีการที่นำมาใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือได้

(2) ชี้แจงนโยบายของคณะลูกเสือแห่งชาติได้ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือ

(3) เขียนวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือเป็นรายวิชา รวมถึงการฝึกอบรมวิชาพิเศษและเทคนิคต่างๆ

(4) จัดดำเนินการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือประเภทต่างๆ และเป็นผู้อำนวยการฝึกอบรมลูกเสือขั้นความรู้เบื้องต้น

(5) เป็นวิทยากรในคณะผู้ให้การฝึกอบรมลูกเสือขั้นความรู้ขั้นสูง

(6) ระบุความต้องการในการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือประเภทต่างๆ ได้

(7) จัดทำตารางการฝึกอบรมลูกเสือและสามารถปรับปรุงตารางให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือได้

(8) อธิบายหลักการเรียนรู้โดยทั่วไปสำหรับผู้ใหญ่ได้

(9) จัดลำดับและเลือกใช้แบบวิธีการฝึกอบรมให้เหมาะสม ตลอดจนรู้จักจัดหาและเลือกอุปกรณ์การสอนต่างๆ เพื่อใช้ในการฝึกอบรมได้

ซึ่งเนื้อหาหลักสูตรจะประกอบด้วย ภูมิหลังและกิจการลูกเสือโลก ประวัติลูกเสือไทย สาระสำคัญของการลูกเสือ โครงสร้างคณะลูกเสือแห่งชาติ ทักษะวิชาลูกเสือ ภาวะการเป็นผู้นำ การสื่อความหมาย หลักการสอนและการเรียนรู้เบื้องต้น การอภิปรายกลุ่ม การประชุมกลุ่มย่อย การระดมสมอง การอภิปรายเป็นคณะ การเตรียมและการใช้ไฮสทัทอุปกรณ์ การบรรยาย การสาธิต การสอนแบบฐาน การศึกษารายกรณี การแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานตามโครงการกิจกรรมเกี่ยวกับการผจญภัย บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารการลูกเสือและสนับสนุนกิจการลูกเสือ

ขั้นที่สอง ขั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ (Leader Trainers Course: L.T.C.) มีวัตถุประสงค์เพื่อนำหลักการสำคัญของการลูกเสือและนโยบายของคณะลูกเสือแห่งชาติ สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ ยอมรับนโยบายขององค์การลูกเสือโลก เกี่ยวกับด้านวิชาการ การวางแผนการฝึกอบรม การบริหารงานลูกเสือ และสร้างภาวะผู้นำให้มีความรู้ และทักษะ ความสามารถในการบริหารจัดการ และมีอุดมการณ์ในกิจการลูกเสือ โดยเมื่อจบการฝึกอบรมลูกเสือควรจะสามารถ ดังต่อไปนี้

(1) บรรยายหลักการสำคัญของการลูกเสือและวิธีการที่ใช้ในการลูกเสือได้

(2) ชี้แจงนโยบายของคณะลูกเสือแห่งชาติได้ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมลูกเสือ

(3) กำหนดจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมลูกเสือประเภทต่างๆ ได้ โดยเฉพาะการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ชั้นสูง

(4) ระบุวิธีจัดหา เลือковиทยาการให้การฝึกอบรมลูกเสือ คณะวิทยากรและการใช้วิทยากรนั้นๆ ให้เหมาะสมกับความรู้และสติปัญญาในระหว่างการฝึกอบรมลูกเสือได้

(5) อธิบายและใช้เทคนิคต่างๆ ในการฝึกอบรมผู้ใหญ่ได้ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือและไม่เกี่ยวกับลูกเสือ

(6) บรรยายได้ถึงวิธีการใช้กระบวนการกลุ่ม (Group Process) เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

(7) วางแผน จัด อำนวยการและควบคุมการฝึกอบรมลูกเสือได้

(8) ชี้แจงให้ผู้กำกับลูกเสือได้ตระหนักถึงความต้องการและความจำเป็นในการฝึกอบรมลูกเสือของตนเอง และสามารถสนองตอบความต้องการนั้นได้ กับทั้งช่วยให้ผู้กำกับลูกเสือสามารถวางแผนการฝึกอบรมลูกเสือด้วยตนเองได้

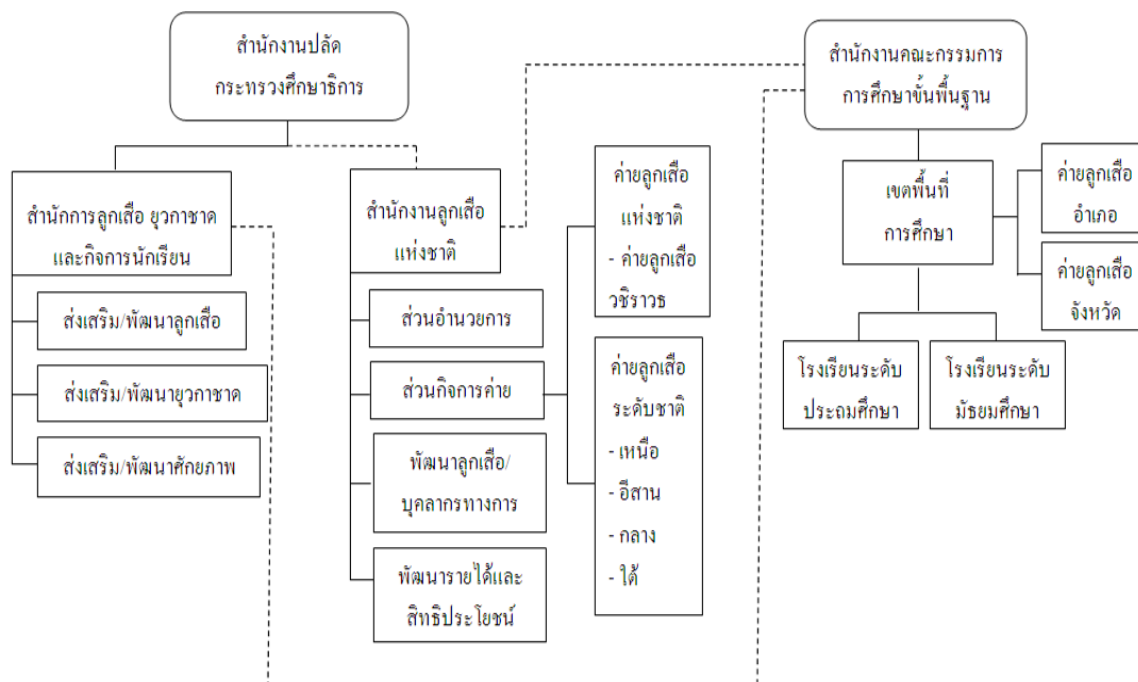
(9) อธิบายได้ถึงวิธีการฝึกอบรมที่จัดขึ้น เพื่อให้เป็นที่ดึงดูดใจและผลิตพลินแก่สมาชิกทุกคน โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมและให้ได้มีประสบการณ์อย่างจริงจังในกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

(10) ชี้แจงหลักสูตรการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ชั้นสูงได้

ซึ่งเนื้อหาหลักสูตรจะประกอบด้วย นโยบายและวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมลูกเสือ การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือในปัจจุบัน เยาวชนในปัจจุบัน สารสำคัญของลูกเสือ ความต้องการในการฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ ระบบการฝึกอบรมลูกเสือ การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล ความจำเป็นในการวางแผนเพื่อการฝึกอบรมลูกเสือ การวางแผนระยะสั้นเกี่ยวกับการฝึกอบรมลูกเสือ การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมลูกเสือ แหล่งทรัพยากรและการจัดทำงบประมาณเพื่อการฝึกอบรมลูกเสือ การสร้างโครงการฝึกอบรมลูกเสือและกิจกรรม ข้อคิดในการเรียนรู้ หลักสูตรการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ การสร้างโครงการฝึกอบรมลูกเสือและกิจกรรม ข้อคิดในการเรียนรู้ หลักสูตรการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือขั้นความรู้ขั้นสูง การกำหนดวัตถุประสงค์ของบทเรียน บทบาทวิทยากรประจำกลุ่ม การลูกเสือโลก การประเมินผล การฝึกอบรมลูกเสือ โครงการปฏิบัติงาน ภายหลังการฝึกอบรมลูกเสือและปณิธาน หน้าที่ของผู้อำนวยการฝึกอบรมลูกเสือ ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เพื่อรับเครื่องหมายวูดแลดจ์สีที่อ่อน

3.8 หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการลูกเสือไทย

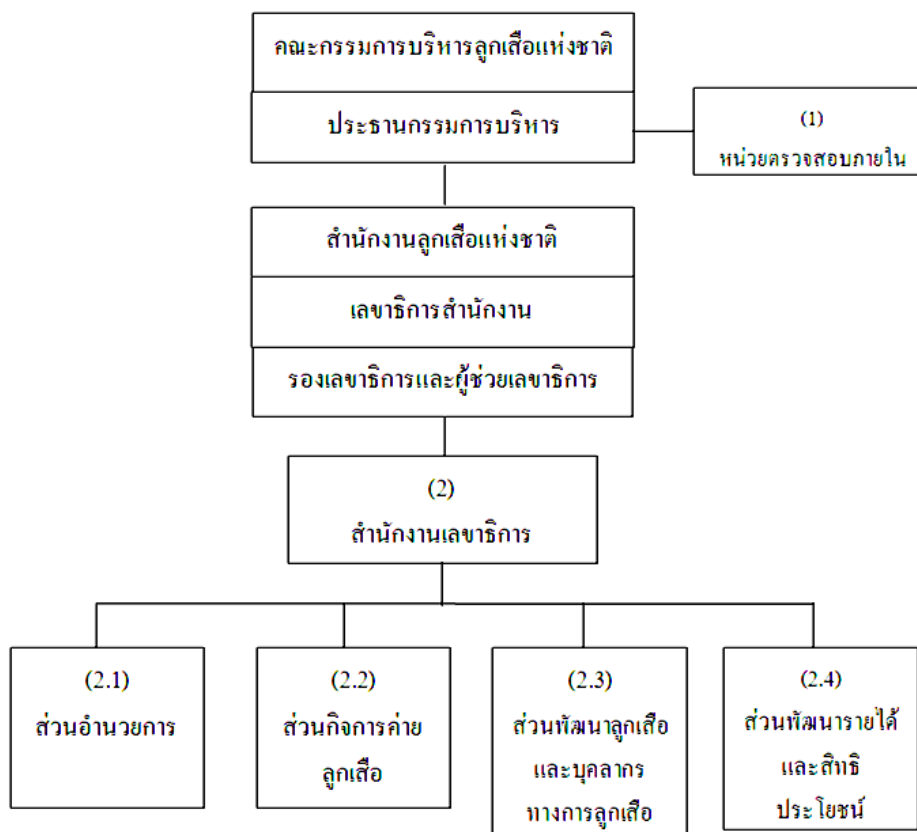
จากวัตถุประสงค์ของการลูกเสือที่มุ่งพัฒนาเยาวชนในด้านศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคมให้สมบูรณ์ อย่างเต็มที่และเป็นรายบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบ และเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ของชาติ และของชุมชนระหว่างประเทศ โดยผ่านระบบการเรียน การสอนในโรงเรียน การฝึกอบรมให้แก่ลูกเสือ จึงต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบหน้าที่ดังกล่าว โดยสามารถเขียนเป็นโครงสร้างการบริหารงานของการลูกเสือไทยได้ ดังแผนภูมิที่ 2.5

แผนภูมิที่ 2.5 โครงสร้างการบริหารงานของการลูกเสือไทย (ปรับปรุงจากแผนผังการบริหารกิจการลูกเสือขององค์กรและองค์การที่เกี่ยวข้องของกระทรวงศึกษาธิการของสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน, 2556, p. 35)

3.7.1 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, มพท.: ออนไลน์)

จากพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุข และความมั่นคงของประเทศชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการพัฒนาลูกเสือที่นอกเหนือจากการบริหารงานด้านอื่นๆ คือ การควบคุมดูแลกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของทางราชการ และคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของลูกเสือ จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการประชุมลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีการแบ่งส่วนงานตามโครงสร้างในแผนภูมิที่ 2.6 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.6 โครงสร้างของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ, มพท.: ออนไลน์)

(1) หน่วยตรวจสอบภายใน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ กำกับดูแลเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ และประเมินผลการปฏิบัติงานด้านงบประมาณ ตรวจสอบด้านการเงิน การบัญชี การพัสดุ รายได้ ทรัพย์สินอื่นๆ และสิทธิประโยชน์ของสำนักงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบาย รวมทั้งรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบ และงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ

(2) สำนักเลขาธิการ มีหน้าที่กำกับดูแลส่วนงาน ดังนี้

(2.1) ส่วนอำนวยการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ กลุ่มช่วยอำนวยการ งานช่วยอำนวยการและประสานงาน งานคณะกรรมการ งานบุคลากรและบำเหน็จความชอบ งานนิติการ งานลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มบริหารสำนักงาน งานการเงิน บัญชี และพัสดุ งานนโยบายและยุทธศาสตร์ งานเทคโนโลยี สารสนเทศ งานการประชาสัมพันธ์ และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

(2.2) ส่วนกิจการค้าขายลูกเสือ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ กลุ่มอำนวยการ งานควบคุมและกำกับค้าขายลูกเสือ งานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานค้าขายลูกเสือ กลุ่มส่งเสริมกิจการค้าขาย งานส่งเสริมกิจกรรมในค้าขายลูกเสือ งานติดตามประเมินผลการดำเนินงานของค้าขายลูกเสือ

(2.3) ส่วนพัฒนาลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ กลุ่มพัฒนาลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือ งานฝึกอบรมและพัฒนาลูกเสือและบุคลากรทางการ

ลูกเสือ งานวิชาการ วิจัย และติดตามประเมินผล กลุ่มลูกเสือต่างประเทศ งานส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน งานประชุม สัมมนาและวิชาการ และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

(2.4) ส่วนพัฒนารายได้และสิทธิประโยชน์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ กลุ่มพัฒนารายได้ งานจัดหาผลประโยชน์ งานพัฒนาที่ดินและสินทรัพย์ กลุ่มสิทธิประโยชน์ งานทรัพย์สินทางปัญญา งานติดตามและบังคับใช้กฎหมาย และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย
สำนักงานลูกเสือแห่งชาติได้กำหนดทิศทางของกิจการลูกเสือ 4 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การบริหารจัดการ เพื่อจัดทำกระบวนการกำหนดเป้าหมายและการปฏิบัติงาน และให้ความสำคัญกับการพัฒนาค่ายลูกเสือ รวมถึงการพัฒนาระบบไอซีทีและสารสนเทศต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรลูกเสือ มีการปรับหลักสูตรเรื่องคุณธรรม และหลักสูตรที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งในระบบและนอกระบบ และอาชีวศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรลูกเสือและเนตรนารี กำหนดสัดส่วนการพัฒนาบุคลากรให้ชัดเจน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาภาคีเครือข่ายลูกเสือ เพื่อให้ระบบลูกเสือเข้มแข็งขึ้น

3.7.2 สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน (สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, มพท.: ออนไลน์)

สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน เป็นส่วนราชการหนึ่งในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 โดยปรับเปลี่ยนมาจากการรวมหน่วยงานที่มีฐานะเป็นกองต่างๆ ในกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แก่ กองการลูกเสือ กองยุวกาชาด และกองสารวัตรนักเรียน ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2545 และพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติปรับปรุงกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2545 มาตรา 132

สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน เป็นองค์การที่มุ่งส่งเสริม สนับสนุน และจัดการศึกษาให้เยาวชนมีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นที่พึงประสงค์ของสังคมและประเทศชาติ โดยผ่านกระบวนการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน โดยมีพันธกิจและอำนาจหน้าที่ดังนี้ (สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, มพท.: ออนไลน์)

พันธกิจ

- 1) เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนักศึกษา
- 2) ปกป้อง ค้ำครองสิทธิและส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา
- 3) พัฒนาการบริหารงานและบุคลากรขององค์กรให้ปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล

อำนาจหน้าที่

1) ส่งเสริมสนับสนุนและประสานกิจการลูกเสือ และยุวกาชาดให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยลูกเสือ ข้อบังคับสภาการศึกษาไทย และนโยบายของกระทรวง

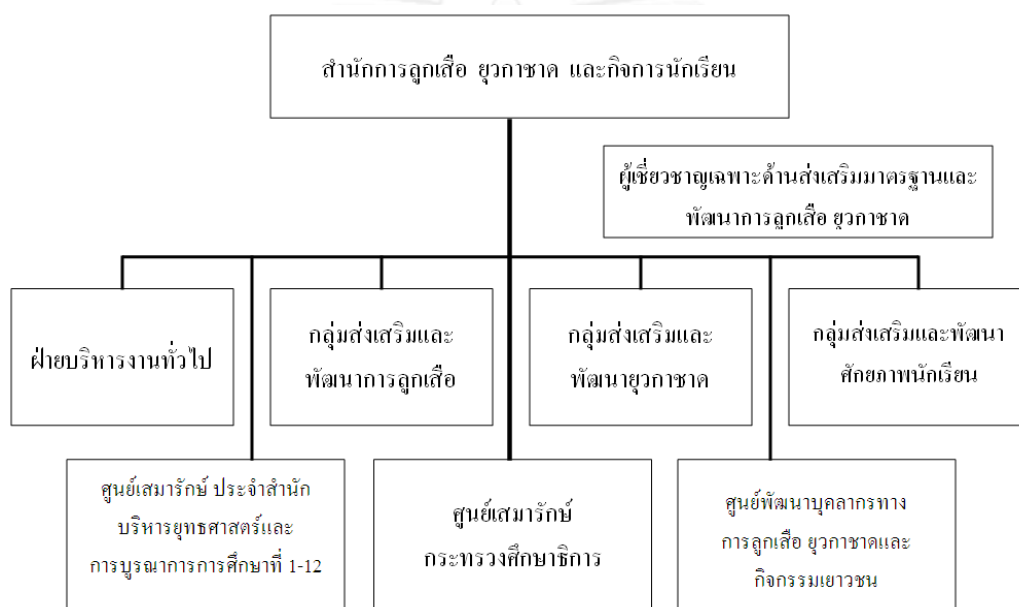
2) ส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อการพัฒนานักเรียน นักศึกษา โดยผ่านกระบวนการลูกเสือและยุวกาชาด

3) ส่งเสริมการป้องกัน แก้ไข และคุ้มครองความปลอดภัยนักเรียน นักศึกษา

4) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการดำเนินการเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิของนักเรียน นักศึกษา

5) ปฏิบัติการร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน มีกรอบโครงสร้างองค์การ และมีวิธีการแสดงถึงการกำกับดูแลตนเองที่ดี ตามแผนภูมิที่ 2.7 ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.7 โครงสร้างของสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน (สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, มปท.: ออนไลน์)

1) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1.1) ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนางานในขอบข่ายภารกิจของฝ่ายบริหารงานทั่วไป

1.2) ปฏิบัติงานด้านธุรการ บุคลากร สารบรรณ การเงิน พัสดุ อาคาร สถานที่ และยานพาหนะ

1.3) ประสานงานนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดทำแผนงานโครงการและงบประมาณในการดำเนินงานของหน่วยงานให้กับสำนัก

1.4) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานข้อมูล สถิติ สารสนเทศ ระบบเครือข่าย การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และโสตทัศนอุปกรณ์

- 1.5) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานพัฒนาระบบบริหารราชการในภาพรวมของสำนัก
 - 1.6) ประสานอำนาจการส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับงานนโยบายของผู้บริหารสำนัก
 - 1.7) ให้ข้อมูล เสนอแนะและหรือให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับงานในภารกิจของฝ่ายบริหารงานทั่วไป
 - 1.8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย โดยแบ่งออกเป็น 6 งาน ได้แก่ งานบริหารงานทั่วไป งานบุคลากร งานแผนและงบประมาณ งานประชาสัมพันธ์และโสตทัศนูปกรณ์ งานพัฒนาระบบบริหาร งานเลขานุการและประสานงาน และงานพัสดุและยานพาหนะ
- 2) กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
 - 2.1) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานและดำเนินการในการพัฒนากิจการลูกเสือให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติลูกเสือ นโยบายของคณะลูกเสือแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการและ องค์การลูกเสือโลก
 - 2.2) ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการศึกษา วิจัย ติดตามและประเมินผล เพื่อ พัฒนาเยาวชน โดยผ่านกระบวนการลูกเสือ
 - 2.3) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน
 - 2.4) ดำเนินการและดูแลกิจการลูกเสือ รวมทั้งกำหนดหรือปรับปรุงระเบียบข้อบังคับ ต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และภารกิจ
 - 2.5) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
โดยแบ่งงานออกเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานพัฒนาวิชาการ กลุ่มงานฝึกอบรม ลูกเสือ และกลุ่มงานส่งเสริมกิจกรรมและวิเทศสัมพันธ์
 - 3) กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
 - 3.1) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานและดำเนินการพัฒนากิจการยุวภาคตามมติ ของสหพันธ์สภาเยาวชนและสภาเยาวชนเดือนแดงระหว่างประเทศ ข้อบังคับสภาเยาวชนไทยและ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ
 - 3.2) ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการศึกษา วิจัย ติดตามและประเมินผล เพื่อ พัฒนาเยาวชนโดยผ่านกระบวนการยุวภาค
 - 3.3) ประสานงานและเผยแพร่การปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของยุวภาคสากลและยุวภาคไทย
 - 3.4) ดำเนินการและดูแลกิจการยุวภาค รวมทั้งกำหนดหรือปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และภารกิจ
 - 3.5) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
โดยแบ่งงานออกเป็น 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานพัฒนาวิชาการ กลุ่มงานฝึกอบรมยุว กษาค กลุ่มงานส่งเสริมกิจกรรม และกลุ่มงานพัฒนาศูนย์กิจกรรมยุวภาค
 - 4) กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาศีกษาภัณฑ์นักเรียน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

4.1) ประสานบูรณาการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ มาตรฐาน แผนกลยุทธ์การดำเนินงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

4.2) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานให้คำปรึกษา แนะนำการดำเนินงานนโยบายไปสู่การปฏิบัติแก่หน่วยงานและสถานศึกษา องค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการ องค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องและเครือข่ายสังคม

4.3) ประสานการปฏิบัติการดำเนินภารกิจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา กฎกระทรวง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

4.4) ส่งเสริม สนับสนุน การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศในการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา

4.5) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยแบ่งงานออกเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่ งานพัฒนาวิชาการ งานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาและเครือข่าย และงานส่งเสริมกิจกรรมและเผยแพร่

5) ศูนย์เสมารักษ์ กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

5.1) เผื่อระวังสถานการณ์ปัญหาความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา โดยการรับแจ้งเหตุจากสายด่วน 2579 และดำเนินการแก้ไข

5.2) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานสถานศึกษาในการป้องกัน แก้ไขปัญหาความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาและคุ้มครองสิทธิของนักเรียนและนักศึกษา

5.3) ปฏิบัติงานส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ร่วมกับองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ เครือข่ายองค์การภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.4) ประสาน ติดตาม จัดทำกรณีศึกษาและบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษา

5.5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลการทำงานส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของเครือข่ายศูนย์เสมารักษ์ กระทรวงศึกษาธิการ

5.6) กำหนดให้มีศูนย์วิทยุสื่อสารเสมารักษ์ กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึง จัดระบบและบริหารจัดการให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่ายการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

5.7) ประสาน ตรวจสอบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและนักศึกษา สถานศึกษาที่ประสบเหตุภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติและสถานการณ์ฉุกเฉิน

5.8) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

6) ศูนย์พัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจกรรมเยาวชน

มีอำนาจหน้าที่ในการจัดดำเนินการและส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กและเยาวชน

7) ศูนย์เสมารักษ์ประจำสำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 1-12 มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

7.1) เผ่าระวังสถานการณ์ปัญหาความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา โดยการรับแจ้งเหตุจากสายด่วน 2579 และดำเนินการแก้ไข

7.2) ส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานสถานศึกษาในการป้องกัน แก้ไขปัญหาความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาและคุ้มครองสิทธิของนักเรียนและนักศึกษา

7.3) ปฏิบัติงานส่งเสริมและคุ้มครองความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ร่วมกับองค์การหลักของกระทรวงศึกษาธิการ เครือข่ายองค์การภาครัฐและเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7.4) ประสาน ติดตาม จัดทำกรณีศึกษาและบริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษา

7.5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาของเครือข่ายศูนย์เสมารักษ์ กระทรวงศึกษาธิการ

7.6) กำหนดให้มีศูนย์วิทยุสื่อสารเสมารักษ์ กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึง จัดระบบและบริหารจัดการให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่ายการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

7.7) ประสาน ตรวจสอบ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและนักศึกษา สถานศึกษาที่ประสบเหตุภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติและสถานการณ์ฉุกเฉิน

7.8) ดำเนินการ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

7.9) ประสาน ติดตาม ประเมินผลและสรุปรายงานผลการดำเนินงานด้านลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

7.10) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยแบ่งงานออกเป็น 3 งาน ได้แก่ งานบริหารและนโยบายพิเศษ งานลูกเสือและยุวกาชาด และงานกิจการนักเรียน

เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการลูกเสือบรรลุดตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน จึงได้วางแผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทย โดยใช้กระบวนการลูกเสือตามแผนปรองดองแห่งชาติ และบูรณาการหลักสูตรลูกเสือ เพื่อให้จะให้หลักสูตรเป็นไปตามเป้าหมายในการตอบสนองต่อการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง คือให้เด็กไทยใฝ่รู้ ใฝ่ดีคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีระเบียบวินัย เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน

1) พัฒนาค่ายลูกเสือและศูนย์กิจกรรมยุวกาชาด ให้เป็นศูนย์เนกประสงค์และศูนย์การเรียนรู้ สามารถให้บริการและตอบสนองความต้องการของเยาวชนและประชาชน รวมทั้งชุมชนได้

2) พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน นักศึกษา องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพตามภารกิจใหม่

4) ส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน นักศึกษา ให้เป็นกิจกรรมสร้างเสริมการเสียสละ บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม รู้รักสามัคคี ประหยัดและออม สามารถพึ่งตนเองได้

5) พัฒนาคู่มือ สื่อ นวัตกรรม และสารสนเทศทางการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน นักศึกษา ให้แพร่หลายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6) เสริมสร้างจิตสำนึกในเรื่องระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม และการรักษาความปลอดภัยจากภัยอันตรายต่างๆ ให้กับเยาวชนและประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

7) เสริมสร้างความร่วมมือ ความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและระหว่างประเทศ

8) ส่งเสริม ยกย่อง เชิดชูเกียรติ และสร้างเครือข่ายกิจการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนจิตใจให้ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักเรียน นักศึกษา ได้ปฏิบัติตนตามอุดมการณ์ของลูกเสือและยุวกาชาด รวมทั้งผู้ที่ให้ความสนใจในกิจการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

สรุปได้ว่า การลูกเสือมีต้นกำเนิดที่ประเทศอังกฤษจากแนวคิดของ ลอร์ด เบเดน-โพเอลล์ (ปี-พี นามเรียก) ที่นำประสบการณ์จากการนำเด็กผู้ชาย จำนวน 20 คน ไปอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ ซี (Brownsea Island) และนำมาเขียนเป็นหนังสือ “Scouting for Boys” (การลูกเสือสำหรับเด็กชาย) จากนั้นการลูกเสือได้เจริญเติบโตและแพร่ขยายสู่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีองค์การลูกเสือโลก (World Organization of the Scout Movement) โดยสำนักงานลูกเสือโลก (World Scout Bureau) ซึ่งตั้งอยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการฯ ผู้ดูแลการดำเนินงานของประเทศสมาชิกให้พัฒนาไปตามกรอบนโยบาย และแนวทางขององค์การลูกเสือโลก และตามมติของที่ประชุมสมัชชาลูกเสือโลก (World Scout Conference) ซึ่งจัดให้มีขึ้นในทุกๆ 4 ปี

การลูกเสือได้แพร่มาสู่ประเทศไทยจากการเล็งเห็นคุณประโยชน์การลูกเสือของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ซึ่งทรงมีพระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยทรงเล็งเห็นว่าเด็กชายที่ยังอยู่ในวัยเยาว์ควรได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้ในทางเสือป่า เพื่อให้รู้จักหน้าที่ที่ผู้ชายไทยทุกคนควรประพฤติ ให้เป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง ภายหลังจากการสถาปนากิจการเสือป่าได้ 2 เดือน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปรารภในการจัดตั้งกองลูกเสือขึ้น ตามโรงเรียนและสถานที่อันสมควร ลูกเสือไทยคนแรกของประเทศสยามในขณะนั้น คือ นายชัพน์ บุนนาค นักเรียนมหาดเล็กหลวง การลูกเสือไทยเจริญรุดหน้ามาตามลำดับ จนแผ่ขยายออกนอกรั้วโรงเรียนไปยังประชาชนซึ่งเป็นชาวบ้าน โดยใช้ชื่อว่า “ลูกเสือชาวบ้าน” ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่มีการก่อตั้งลูกเสือชาวบ้าน

ในการดำเนินงานด้านการลูกเสือซึ่งเป็นการปฏิบัติงานระดับประเทศ ทำให้ต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงาน และมีหน้าที่ที่หลากหลาย ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจึงได้จัดทำพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ขึ้น เพื่อเป็นกฎหมายในการควบคุม ดูแล และเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับหน่วยงาน บุคลากร และผู้

เกี่ยวข้องกับการลูกเสือ ซึ่งสาระสำคัญของการลูกเสือ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการลูกเสือคือ การช่วยให้เด็กและเยาวชนได้รับการพัฒนาศักยภาพทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคมให้ สมบูรณ์ อย่างเต็มที่และเป็นรายบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดี ของท้องถิ่น ของชาติ และของชุมชนระหว่างประเทศ หลักการ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ วิธีการ การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ การฝึกอบรมบุคลากรทางการลูกเสือ และหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อการบริหารจัดการการลูกเสือไทย ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดต้องนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิด ประสิทธิภาพประสิทธิผลเพื่อให้การลูกเสือไทยสามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับประเทศไทย และโลก

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

ความเป็นโลกาภิวัตน์ในโลกปัจจุบัน ย่อมทำให้มวลมนุษยในโลกต้องอยู่อาศัยร่วมกันโดย หลักสันติภาพ ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบกัน ความไม่เท่าเทียมกัน การแย่งชิงอำนาจทั้งในด้าน เศรษฐกิจ กำลังพล หรือทรัพยากร จึงจะเกิดความสงบสุข แต่ในความเป็นจริงแล้ว สิ่งต่างๆ ที่ กล่าวมากลับเกิดขึ้นในสังคมโลก มีการสู้รบเพื่อแย่งชิงอำนาจ มีการเอารัดเอาเปรียบกันในสังคม เกิดการแตกแยก ขาดความสามัคคี ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นในสังคมทุกระดับ ทุกชนชั้น ประเทศไทยก็ เป็นอีกประเทศหนึ่งในโลกที่ต้องการให้สังคมในชาติมีความปรองดองและอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และรัฐบาลได้ประกาศเป็นวาระแห่งชาติ ใน พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานของ รัฐได้ตอบรับนโยบายดังกล่าว โดยใช้ระบบการศึกษาสร้างปัญญาให้แก่ประชาชนในการสืบสาน อุดมการณ์ วัฒนธรรม ความเป็นพลเมืองดีของชาติและอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานเคารพกติกาของสังคม เคารพผู้อื่น และเคารพหลักการของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553)

4.1 ความหมายของความเป็นพลเมืองดี

“ความเป็นพลเมืองดี” เป็นคำที่ทุกชาติทุกภาษาใช้กันทั่วโลก จึงมีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังที่แผนการศึกษาแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2503 จนถึงฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2545 – 2559) ยังคงเน้นความเป็นพลเมืองดีในแง่ของความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ภายใต้การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2526, p. 28) กล่าวว่า ความเป็นพลเมืองดี หมายถึงความเป็น ผู้ มีจริยธรรมสูง นั่นคือ การมีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความรู้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นมิตรกับคน ทั่วไป ร่วมมือกันทำงานตามปกติ รวมทั้งมีทัศนคติและนิสัยอันพึงปรารถนาของสังคม

ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์ (2551, p. 15) สรุปความเป็นพลเมืองดี หมายถึง การที่บุคคลเป็น ผู้ ที่ทัศนคติ ค่านิยมและความประพฤติที่เหมาะสมตามสภาพของสังคมและทำประโยชน์ให้แก่สังคม อันได้แก่ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง เคารพสิทธิและปฏิบัติตนตามกฎหมายของบ้านเมือง ร่วมมือแก้ปัญหาและสร้างประโยชน์ต่อชาติ

เป็นผู้ชำระไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรม และมีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ รวมทั้งเป็นผู้มีจิตสำนึกในการพัฒนาประเทศ พัฒนาตนทั้งกายและจิตใจในทางที่ดีเพื่ออยู่ร่วมกันและปฏิบัติต่อกันให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเองและสังคม

พระเทพวิสุทธิเมธี (2543, p. 22) สรุปเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีว่า หมายถึง คนดี ซึ่งเป็นคนที่มีวิชา มีความรู้ดี มีความประพฤติดี อาจกล่าวได้ว่า คนดีต้องมีคุณลักษณะ 2 ประการคือ มีคุณวุฒิและมีคุณภาพ นอกจากนี้พลเมืองดีต้องมีคุณธรรมในด้านมารยาทงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีน้ำใจ พุทธิ ชยัน ประหยัด รู้จักรักษาเกียรติยศตนเองและผู้อื่น

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาหลายท่านได้ขยายความหมายของคำว่า “ความเป็นพลเมืองดี” ที่กว้างกว่าการเป็นพลเมืองของชุมชนหรือสังคมในประเทศของตนเท่านั้น แต่พลเมืองทุกคนในโลกควรมีความเป็นพลเมืองดีของโลกพร้อมกันไปด้วย (ศิริเพ็ญ บุรณศิริ, 2552, p. 22) ฐานความคิดสำคัญในการสร้างพลเมืองโลกคือ การสร้างเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ให้ได้รับการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ และสมอง ให้เพียงพอพร้อมด้วยทักษะเชิงอารมณ์ สังคม และคุณธรรม โดยการจัดการศึกษาหรือกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเมตตากรุณา (compassion) มีสมรรถนะ (competent) มีจริยธรรม (ethic) และเป็นพลเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม (engaged citizens) (อนุชาติ พวงสำลี, 2552: ออนไลน์)

Ian and Shirley C. (1999, p. 2) สรุปว่า ความเป็นพลเมืองดี หมายถึงผู้ที่มีความพิเศษเด่นชัดและได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป

World Government of World Citizens (N/A: ออนไลน์) ได้ให้คำจำกัดความของพลเมืองโลกว่า บุคคลต้องมีความจงรักภักดีต่อชาติ อยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐ อยู่บนพื้นฐานความจริง ความรู้และความเป็นสากล

United Nation (N/A: ออนไลน์) กล่าวว่า พลเมืองโลก หมายถึง คนที่อยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นภายใต้กฎหมายที่เขียนโดยรัฐบาลแห่งชาติของชาติอื่น และยืนยันความเป็นอิสระที่จะเป็นพลเมืองในแผ่นดินของตนหรือของโลก

จากความหมายที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ความเป็นพลเมืองดี หมายถึง ผู้ที่มีคุณธรรม มีความรู้ที่จะคิดวิเคราะห์ กระทำในสิ่งที่สังคมของตนและทั่วโลกยอมรับ ปฏิบัติตนภายใต้กฎระเบียบของสังคม และมีความซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่นทุกเมื่อ

4.2 คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี

การที่จะมีความเป็นพลเมืองดีต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม เนื่องจากจะเป็นพลเมืองดีได้ต้องได้รับการยอมรับจากคนในสังคม หากการประพฤติปฏิบัติของบุคคลนั้นๆ ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมแล้ว อาจถือได้ว่า บุคคลนั้นยังไม่มีคุณลักษณะของพลเมืองดี ซึ่งลักษณะของพลเมืองดีมีผู้กล่าวถึงหรือให้คุณสมบัติไว้หลายลักษณะด้วยกัน ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, p. 7) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

- 2) ชื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

กรมวิชาการ (2545, p. 3) กล่าวถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เป็นพลเมืองดีไว้ในสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม มาตราฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถสรุปได้ว่า

- 1) ตระหนักถึงคุณค่าและปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย
- 2) ตระหนักในสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคม
- 3) ตระหนักถึงความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน
- 4) ตระหนักในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมอย่างสงบสุขโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมของการเป็นพลเมืองดีเป็นพื้นฐาน
- 5) ปฏิบัติตนตามระเบียบทางสังคมของประเทศชาติและสังคมโลก
- 6) ตระหนักและเห็นคุณค่าในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย รักษาเอกลักษณ์ของชาติและท้องถิ่น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, p. 13) สรุปคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ คือ

- 1) มิติด้านร่างกายคือ ผู้ที่มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง มีการพัฒนาการในด้านร่างกายและสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์ในแต่ละช่วงวัย
- 2) มิติด้านจิตใจ คือ ผู้ที่รู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี
- 3) มิติด้านความรู้ คือ เป็นผู้ที่สามารถรู้สึกในแก่นสาระของวิชา สามารถรู้รอบตัวในเชิงสหวิทยาการและเป็นผู้ที่สามารถรู้ได้ไกลโดยสามารถคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตที่จะมาถึงได้
- 4) มิติด้านทักษะความสามารถคือ ผู้ที่มีทักษะในด้านการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางสุนทรีย์ และทักษะการจัดการที่ดี
- 5) มิติด้านลักษณะชีวิตคือ มีปรัชญา ความคิด ทศนคติและอุปนิสัยและสิ่งที่แสดงออกมาภายนอก เป็นพฤติกรรมและบุคลิกต่างๆ ที่ดีงามที่มีส่วนในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า

จันทนา บุญญานวัตร (2549, p. 21) สรุปคุณลักษณะที่สำคัญของความเป็นพลเมืองดี ประกอบด้วย ด้านความรับผิดชอบ ด้านคุณลักษณะประชาธิปไตย ด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีวินัยในตนเอง ด้านความสามารถในการปรับตัว และด้านความเป็นไทย

พระเทพเวที (2531, p. 24) กล่าวถึงการครองตนเป็นพลเมืองดีเพื่อนำชีวิตและครอบครัวของตนไปสู่ความเจริญสงบสุข และเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์สังคม โดยประพฤติดังนี้

- 1) ไม่คบชู้ สู้หา มัวหมกมุ่นในทางเพศ
- 2) ไม่พ่ร่าเวลาถกถ้อยที่เลื่อนลอยไร้สาระ
- 3) ประพฤติมีวินัย ตั้งอยู่ในศีล 5
- 4) ประพฤติกิจหน้าที่สม่ำเสมอโดยสมบูรณ์
- 5) ไม่ประมาท กระตือรือร้นทุกเวลา
- 6) มีวิจารณ์ญาณ โดยการใช้ปัญญา
- 7) สุภาพ ไม่กระตือรือร้น ยินดีรับฟังผู้อื่น
- 8) เสถียรยาม รักษาความประณีต สะอาดเรียบร้อย
- 9) พุดจ่าน่าฟัง ทั้งในกายก็อ่อนโยน ไม่หยาบคาย
- 10) มีน้ำใจเอื้อสงเคราะห์ต่อมิตรสหาย
- 11) เผื่อแผ่แบ่งปัน ช่วยเหลือคนทั่วไป
- 12) รู้จักการจัดการงานให้เรียบร้อยและได้ผลดี
- 13) บำรุงพระสงฆ์ทรงความรู้ ผู้ทรงศีล พระธรรม
- 14) ไคร้ธรรม รักษาความสุจริต
- 15) อ่านมาก ฟังมาก รู้วิชาของตนเชี่ยวชาญ
- 16) ชอบสอบถามค้นคว้า ใฝ่หาความรู้ยิ่งขึ้นไป

มณีรัตน์ ภัทรจินดา (มปท.: ออนไลน์) ได้สรุปสาระคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจ และพฤติกรรมที่แสดงออกของคนดีไว้ดังนี้

- 1) มีวินัย
- 2) มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล
- 3) มีเหตุผล
- 4) รู้หน้าที่
- 5) ซื่อสัตย์
- 6) พากเพียร
- 7) ขยัน
- 8) ประหยัด
- 9) จิตใจเป็นประชาธิปไตย
- 10) เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น
- 11) มีความเสียสละ
- 12) รักษาสิ่งแวดล้อม
- 13) สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

สภาการศึกษา (ม.ป.ท.: ออนไลน์) ได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ซึ่งประกอบด้วย เบญจคุณหรือคุณ 5 ประการ คือ

- 1) คุณลักษณะ มีรูปลักษณ์ (สุขภาพ บุคลิกภาพ) กิจลักษณ์ (พฤติกรรม ทักษะความสามารถ) ดี
- 2) คุณค่า มีประสบการณ์จากการเรียนรู้ สัมพันธ์เชื่อมโยงกับการพัฒนาชีวิต
- 3) คุณประโยชน์ มีชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม ร่วมสร้างและให้สิ่งดีแก่สังคม
- 4) คุณภาพ มีชีวิตร่มเย็นเป็นสุข พออยู่พอกิน เป็นสมาชิกครอบครัว พลเมืองและพลโลก ที่ดี
- 5) คุณธรรม มีความดี เข้าถึงความงามและความจริง ดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจาสุจริต และมโนสุจริต

สมพงษ์ จิตระดับ (อ้างถึงในอุทัย ดุลยเกษม, 2546) เสนอแนะคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ ควรเป็นดังนี้

- 1) ยิ้มอย่างไทย ใจดี มีน้ำใจ ใฝ่สันติ รักความยุติธรรม ผูกมิตรเป็นเพื่อนกับทุกคน รักธรรมชาติ
- 2) มีความมั่นใจในตนเองแบบสากล แต่อ่อนน้อมถ่อมตนแบบวัฒนธรรมไทย
- 3) มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาคอมพิวเตอร์และวัฒนธรรมที่หลากหลาย
- 4) รู้จักสิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ จิตสำนึกสาธารณะ ในการเมืองระบอบประชาธิปไตย
- 5) ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง รู้จักพึ่งตนเองได้ มีแนวทางมัชฌิมาปฏิบัติ เป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายตามแนวทางพุทธศาสนา
- 6) การเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ มีทักษะการจัดการและการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 7) การรู้จักคุณค่าของตนเอง ยอมรับในความแตกต่างแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด
- 8) เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข รู้จักปรับตัวเองในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสมดุล แยกแยะและรู้เท่าทัน
- 9) มีทักษะชีวิตในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีภูมิคุ้มกันของจิตใจที่เข้มแข็งจนสามารถปฏิเสธภัยอันตรายต่างๆ ที่กระตุ้นยั่วยู่ให้หลงผิดได้
- 10) มีความภูมิใจในความเป็นไทย การดำรงรักษาหลักทศานต่อวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนได้

สุทัศน์ เมาลีกุล (2539, p. 43) กล่าวถึงพลเมืองดีในทัศนคติของการลูกเสือไว้ 5 ข้อ คือ

- 1) มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 2) มีเกียรติเชื่อถือได้

- 3) มีระเบียบวินัย สามารถบังคับใจตนเองได้
- 4) สามารถพึ่งตนเองได้
- 5) เต็มใจและสามารถช่วยเหลือชุมชน และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นได้ทุกเมื่อ

สุมน อมรวิวัฒน์ (2519, p. 238) กล่าวถึงลักษณะความเป็นพลเมืองดีไว้ 5 ประการดังนี้

1) เป็นผู้มีความเข้าใจวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตน ใช้สิทธิภายในขอบเขตของกฎหมาย มีความรับผิดชอบ

2) เป็นผู้ที่มีศีลธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี รวมถึงวัฒนธรรมไทย สามารถที่จะถ่ายทอดคุณค่าและความภาคภูมิใจไปสู่ลูกหลาน

3) เป็นผู้จัดระบบชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับฐานะ รู้จักใช้จ่ายพอเหมาะสมควรได้ รู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ปรับตนเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้

4) เป็นผู้ที่มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

5) เป็นผู้ที่รักความสงบ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น มีวิจารณ์ญาณที่พิจารณาตัดสินว่าสิ่งใดชั่วและมีเหตุผล

สุวิมล ว่องวานิชและคณะ (2549, pp. 12-13) ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับสังคมไทยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินชีวิตมี 3 ด้านดังต่อไปนี้

1) คุณลักษณะด้านคุณธรรม เป็นสภาพความดีงามที่ประกอบด้วย

1.1) คุณธรรมหรือสภาพความดีงามที่เป็นแรงผลักดันให้กระทำสิ่งใดๆ ให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้

1.2) คุณธรรมหรือสภาพความดีงามที่เป็นปัจจัยหล่อเลี้ยง ที่ช่วยเร่งรัดให้กระทำสิ่งใดๆ ให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง

1.3) คุณธรรมหรือสภาพความดีงามที่เป็นปัจจัยเหนี่ยวรั้ง ที่ช่วยยึดประวิงหรือตักเตือนให้กระทำสิ่งใดๆ ให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้

1.4) คุณธรรมหรือสภาพความดีงามที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ที่ช่วยส่งเสริมให้กระทำสิ่งใดๆ ให้บรรลุจุดหมายที่ตั้งไว้อย่างต่อเนื่อง

2) คุณลักษณะด้านสังคม เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

3) คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ เป็นคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหาความรู้ การทำความเข้าใจกับเรื่องต่างๆ

ศักดิ์ชัย นิรัฐทวิ (2548, pp. 25-26) ได้สรุปคุณลักษณะพลเมืองที่เหมาะสมกับสังคมในทศวรรษที่ 21 ว่าควรมีลักษณะดังนี้

1) มีความสามารถที่มองปัญหาและแก้ปัญหาได้ในฐานะของคนในสังคมโลกาภิวัตน์

2) มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีความรับผิดชอบหน้าที่และบทบาทของตนเอง

3) มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม

4) มีความสามารถที่คิดในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ (critical way) คิดอย่างเป็นระบบ

5) มีเจตนาธรรมที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งใดๆ ด้วยสันติวิธี

6) มีเจตนารมณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและอุปนิสัยการบริโภคให้เอื้อต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

7) มีความสามารถที่จะรับรู้และปกป้องสิทธิของมนุษยชาติ สิทธิสตรี และมีสิทธิของชนกลุ่มน้อย

8) มีเจตนารมณ์และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองทั้งในระดับชุมชน ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

อุทัย ดุลยเกษม (2546, pp. 19-21) ได้สรุปคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในส่วนที่เป็นคุณลักษณะร่วมและคุณลักษณะเฉพาะ ได้แก่

คุณลักษณะร่วม

- 1) มีความใฝ่รู้
- 2) มีความคิดสร้างสรรค์
- 3) มีความสามารถด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์
- 4) มีวินัยในตนเอง
- 5) มีความอาหารต่อชุมชนและระบบนิเวศ
- 6) มีความซื่อสัตย์สุจริตยุติธรรม
- 7) มีฉันทะและวิริยะในการงาน
- 8) มีความสามารถในการปรับตัว
- 9) มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม

คุณลักษณะเฉพาะ

- 1) มีความสามัคคี
- 2) มีความประนีประนอมและรู้จักให้อภัย
- 3) มีความอดกลั้น
- 4) มีความเมตตากรุณา
- 5) มีความละเอียดต่อการทำชั่ว
- 6) มีความรักและยึดมั่นในสัจจะ
- 7) มีความกล้าหาญทางจริยธรรม
- 8) มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชน
- 9) มีความรักและยึดมั่นในอหิงสธรรม

อุไรवास ปรีดีติลก (2538, p. 22) ได้สรุปคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีว่าคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีในสังคมแต่ละสังคมนั้นย่อมเกิดขึ้นจากการที่รัฐหรือองค์การการปกครองของสังคมนั้นๆ ใช้ลักษณะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างสมาชิกของสังคมให้มีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี ตามที่รัฐหรือองค์การบริหารสังคมนั้นๆ ต้องการ

Harvighurst (อ้างถึงใน จันทนา บุญญานวัตร์, 2549, p. 13) สรุปลักษณะของบุคคลที่มีคุณธรรมแห่งพลเมืองดีไว้ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีลักษณะน่าคบและมองโลกในแง่ดี
- 2) เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการควบคุมตนเอง พร้อมทั้งจะเผชิญกับเหตุการณ์

ในอนาคตได้เป็นอย่างดี

- 3) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีต้องอาศัยการกระตุ้นจากผู้อื่น
- 4) มีความสามารถในการควบคุมตนเองเกี่ยวกับความรู้สึกผิดชอบทางศีลธรรม
- 5) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีต้องอาศัยการกระตุ้นจากผู้อื่น
- 6) เป็นผู้ที่มีเหตุผลและมองการณ์ไกล
- 7) เป็นผู้ที่มีใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 8) เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
- 9) เป็นผู้มองโลกในแง่วิทยาศาสตร์และศาสนาอย่างเข้าใจ

World Association of Technology Teachers (N/A: ออนไลน์) กล่าวถึงคุณลักษณะ
พลเมืองดีไว้ดังนี้

- 1) เป็นผู้เคารพสิทธิและทรัพย์สินของบุคคลอื่น
- 2) เป็นผู้เห็นประโยชน์ของบุคคลอื่นก่อนประโยชน์ของตน
- 3) เป็นผู้รับฟังคำพูดและความคิดเห็นของบุคคลอื่น
- 4) เป็นผู้ช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- 5) เป็นผู้ดูแลรักษาและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
- 6) เป็นผู้ทุ่มเทแก่การทำงาน
- 7) เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดี
- 8) เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา

จากคุณลักษณะพลเมืองดีที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถสรุป
คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีได้ตามตารางที่ 2.2

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นจะเห็นได้ว่า พลเมืองดีเป็นคำที่มีความหมายกว้างที่ผู้ใดจะกำหนดหรือให้คำจำกัดความได้ตามความคิดและความเข้าใจของบุคคลนั้นๆ จากแนวคิดของนักวิชาการที่ได้กล่าวมา คำว่า “ความเป็นพลเมืองดี” สามารถสรุปได้ว่า เป็นผู้ที่มียุคคุณลักษณะดังนี้คือ 1) ความรู้ดี ได้แก่ การมีความรู้วิชาการและความรู้รอบตัว การมีความรู้และเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย การเฝ้าหาความรู้และเรียนรู้ตลอดเวลา 2) ความคิดดี ได้แก่ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะสุนทรียะ และทักษะการจัดการ 3) จิตใจดี ได้แก่ การมีคุณธรรมจริยธรรม การเข้าใจในตนเองและผู้อื่น การมีจิตใจที่สมบูรณ์เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย การรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การมีน้ำใจ มนุษย์สัมพันธ์ และมิตรภาพต่อผู้อื่น 4) ประพฤติดี ได้แก่ การปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม การทำคุณประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม การรักษาระบบชาติและสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตนและรักษาเอกลักษณ์ความเป็นชาติไทย การมีทักษะดำรงชีวิตและภูมิต้านทานที่เข้มแข็ง และการเคารพในสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น และ 5) สุขภาพดี ได้แก่ การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง การมีพัฒนาการเจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย

4.3 การพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของความเป็นพลเมืองไทย

การปมเพาะปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้กับคนไทย เป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ สั่งสอนและพัฒนาในช่วงชีวิตทุกระดับ โดยเฉพาะการปลูกฝังตั้งแต่ในวัยเยาว์ เพื่อเติบโตมาเป็นพลเมืองดีของชาติและสังคม ซึ่งแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีนั้น สุวิมล ว่องวาณิชและคณะ (2549, pp. 16-17) ได้สรุปไว้ 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรวิชาเฉพาะ คือวิชาหลักพลเมือง การบูรณาการ 2) การบูรณาการกิจกรรมกับเนื้อหาวิชาต่างๆ 3) การจัดกิจกรรมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และ 4) การจัดกิจกรรมพิเศษ ทั้งนี้ควรมีการประเมินเพื่อกำกับติดตามความก้าวหน้าตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ

นอกจากแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของพลเมืองที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว อุทัย ดุลยเกษม (2546, pp. 21-24) ยังมีแหล่งที่เป็นตัวเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดี จำนวน 8 แหล่ง ซึ่งได้แก่ 1) ระบบครอบครัวและเครือญาติ 2) ชุมชนซึ่งมีความผูกพันและเรียนรู้บริบทของกันและกัน โดยเฉพาะชุมชนชนบท 3) กลุ่มเพื่อนร่วมวัยที่ให้การเรียนรู้เกี่ยวกับความกล้าหาญ การทำงานเป็นทีม หรือการปรับตัว 4) องค์กรทางศาสนา ซึ่งเป็นแหล่งที่กล่อมเกลาจิตใจ ทำให้รู้คุณค่าของตนเองและสังคม 5) แหล่งอาชีพ เป็นกระบวนการที่หล่อหลอมบุคลิกภาพ การทำงานร่วมกันเป็นทีม และฝึกความมานะอดทน 6) สื่อมวลชน เป็นอีกแหล่งหนึ่งที่ช่วยเพิ่มเติมความรู้ ความคิดสร้างสรรค์และเป็นแหล่งเรียนรู้ 7) องค์กรความรู้ในสังคม เป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข มีความเอื้ออาทรต่อกัน และ 8) ระบบโรงเรียน ถือเป็นระบบที่สำคัญในการขัดเกลา ปลูกฝัง สร้างคุณค่าและความรู้สึกนึกคิดที่ดีให้กับคนไทย

4.4 ความเป็นพลเมืองดีกับการลูกเสือไทย

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าการลูกเสือไทยมุ่งสร้างคนดีเพื่อรักษาชาติบ้านเมืองให้ดำรงอยู่ตลอดไป ดังนั้นในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือจึงใช้กระบวนการลูกเสือที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิด

การความรู้ ความคิด จิตสำนึก และการกระทำที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงและติดตรึงอยู่ในตัวของบุคคลคนนั้น โดยการยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือผ่านกระบวนการเรียนการสอนและการฝึกอบรมลูกเสือ

การลูกเสือไทยสามารถสร้างพลเมืองดีได้ด้วยกระบวนการลูกเสือ ผ่านการเรียนวิชาการ กิจกรรมลูกเสือ โดยยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ซึ่งสามารถแปลความหมายและคุณลักษณะตามตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 กระบวนการลูกเสือที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

กระบวนการลูกเสือ (ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ)	การเสริมสร้าง/คุณลักษณะ	ความหมาย
1. เครื่องแบบลูกเสือ	คนที่มีความพิถีพิถันและสะอาด เรียบร้อยอยู่เสมอ ทั้งในด้านการแต่ง กาย การปฏิบัติอื่นๆ	ความมีวินัย
2. คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ		
2.1 คำปฏิญาณลูกเสือ		
2.1.1 ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	คนที่มีความกตัญญูท่วงที รู้คุณและ ตอบแทนบุญคุณ	ความซื่อสัตย์
2.1.2 ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ	คนที่มีเมตตา กรุณา รักและ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์	จิตสาธารณะ
2.1.3 ข้าจะปฏิบัติตามกฎของ ลูกเสือ	คนที่มีความประพฤติปฏิบัติตาม บรรทัดฐานและกฎระเบียบที่สังคมวาง ไว้	ความมีวินัย
2.2 กฎของลูกเสือ		
2.2.1 ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้	คนที่สามารถบังคับใจตนเอง มีวินัยโดย ตนเอง ไม่กระทำความชั่ว รู้จักหน้าที่ ของตน	ความมีวินัย
2.2.2 ลูกเสือมีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และ ชื่อตรงต่อผู้มีพระคุณ	คนที่มีความกตัญญูท่วงที รู้คุณและ ตอบแทนบุญคุณ	ความซื่อสัตย์
2.2.3 ลูกเสือมีหน้าที่กระทำตน ให้เป็นประโยชน์และช่วยเหลือผู้อื่น	คนที่พร้อมกระทำเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อ ส่วนรวม พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือ ผู้อื่น	จิตสาธารณะ

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

กระบวนการลูกเสือ (ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ)	การเสริมสร้าง/คุณลักษณะ	ความหมาย
2.2.4 ลูกเสือเป็นมิตรของคนทุกคนและเป็นพี่น้องกับลูกเสืออื่นทั่วโลก	คนที่มีอัธยาศัยดี มองสังคมในแง่ดี ไม่มีอคติในเชื้อชาติ ศาสนา	มนุษยสัมพันธ์
2.2.5 ลูกเสือเป็นผู้สุภาพเรียบร้อย	คนที่มีความประพฤติเรียบร้อย ใช้วาจาที่ให้เกียรติกับผู้อื่น	ความมีวินัย
2.2.6 ลูกเสือมีความเมตตากรุณาต่อสัตว์	คนที่ปฏิบัติตนตามคำสอนของหลักศาสนา	มีคุณธรรม
2.2.7 ลูกเสือเชื่อฟังคำสั่งของบิดามารดา และผู้บังคับบัญชาด้วยความเคารพ	คนที่ประพฤติตามคำสอนและกฎระเบียบที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม	ความมีวินัย
2.2.8 ลูกเสือมีใจร่าเริงและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก	คนที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ แข็งแรง	สุขภาพดี
2.2.9 ลูกเสือเป็นผู้มีธรรมาภิบาล	คนที่รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างรู้ค่าและประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	ความมีวินัย
2.2.10 ลูกเสือประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ	คนที่ประพฤติตนเรียบร้อยเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ว่าต่อหน้าหรือลับหลัง	ความมีวินัย ความซื่อสัตย์
3. การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น	คนที่พร้อมกระทำเพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวม และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	จิตสาธารณะ เสียสละ
4. การฝึกอบรมที่ต่อเนื่องกันและก้าวหน้าสูงขึ้น โดยมีการเตรียม การสาธิต การอธิบาย การลอกแบบ และการซักถาม	คนที่มีการเตรียมพร้อม ทำงานอย่างมีระบบ มีแผนงาน และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีความกล้าที่จะซักถาม เพื่อให้เกิดความเข้าใจ	ความรู้ความคิด
5. ระบบหมู่	คนที่มีความรับผิดชอบ มีความเป็นผู้นำ ผู้ตาม เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย	ความมีวินัย
6. ระบบเครื่องหมายวิชาพิเศษ	คนที่มีความรู้ ความสามารถ ในเนื้อหาวิชาเฉพาะในหลักสูตรของลูกเสือ แต่ละประเภท	ความรู้ความคิด

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

กระบวนการลูกเสือ (ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ)	การเสริมสร้าง/คุณลักษณะ	ความหมาย
7. กิจกรรมโดยเฉพาะกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น เดินทางไกล อยู่ค่ายพักแรม	คนที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เคารพในคำสั่งและกฎระเบียบ มีความรู้และสามารถนำความรู้นั้นมาปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ สามารถคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น	ความมีวินัย ความเสียสละ มีมนุษยสัมพันธ์ จิตสาธารณะ ความรู้ความคิด
8. การละเล่น เช่น เกมต่างๆ ร้องเพลง รอบกองไฟ	คนที่มีความเคารพในการตัดสินใจของผู้อื่น หรือกระบวนการกลุ่ม กล้าแสดงออกในทางที่ชอบ	ความมีวินัย มีมนุษยสัมพันธ์

จากคุณลักษณะและการแปลความหมายกระบวนการลูกเสือที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สามารถสรุปเป็นคุณลักษณะพลเมืองดีตามกระบวนการลูกเสือตามตารางที่ 2.4 ดังนี้

ตารางที่ 2.4 คุณลักษณะพลเมืองดีตามกระบวนการลูกเสือ

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ตามกระบวนการลูกเสือ	ความหมายของความเป็นพลเมืองดี							
	ความมีวินัย	ความเสียสละ	ความซื่อสัตย์	ความรู้ความคิด	จิตสาธารณะ	สุขภาพดี	มนุษยสัมพันธ์	ศีลธรรม
คนที่มีความกตัญญูทักท้วงที่ รู้คุณและตอบแทนบุญคุณ	✓	✓	✓					✓
คนที่มีความพิถีพิถันและสะอาดเรียบร้อยอยู่เสมอ ทั้งในด้านการแต่งกายและการปฏิบัติ	✓	✓	✓					✓
คนที่มีเมตตากรุณา รักและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์		✓			✓		✓	✓
คนที่สามารถบังคับใจและมีวินัยโดยตนเอง ไม่กระทำความชั่ว รู้จักหน้าที่ของตนเอง	✓		✓	✓				
คนที่พร้อมกระทำเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อส่วนรวม พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	✓	✓		✓	✓		✓	
คนที่มีอัธยาศัยดี มองสังคมในแง่ดี ไม่มีอคติในเชื้อชาติ ศาสนา	✓			✓			✓	
คนที่มีความประพฤติเรียบร้อย ใช้งานจากที่ให้เกียรติกับผู้อื่น	✓	✓		✓	✓		✓	

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ตามกระบวนการลูกเสือ	ความหมายของความเป็นพลเมืองดี							
	ความมีวินัย	ความเสียสละ	ความซื่อสัตย์	ความรู้ความคิด	จิตสาธารณะ	สุขภาพดี	มนุษยสัมพันธ์	ศีลธรรม
คนที่ประพฤติตามคำสอนและกฎระเบียบที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคม	✓		✓				✓	✓
คนที่มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์แข็งแรง	✓					✓		✓
คนที่รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างรู้ค่าและประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด	✓		✓	✓				✓
คนที่ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา	✓							✓
คนที่ประพฤติตนเรียบร้อยอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ว่าจะต่อหน้าหรือลับหลัง	✓		✓					✓
คนที่พร้อมกระทำเพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวมพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น		✓			✓			
คนที่มีการเตรียมพร้อม ทำงานอย่างมีระบบ มีแผนงาน และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีความกล้าที่จะซักถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจ	✓			✓				
คนที่มีความรับผิดชอบ มีความเป็นผู้นำผู้ตาม เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย	✓			✓				
คนที่มีความรู้ ความสามารถ ในเนื้อหาวิชาเชิงลึก โดยเฉพาะในหลักสูตรของลูกเสือ แต่ละประเภท				✓				
คนที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เคารพในคำสั่งและกฎระเบียบ มีความรู้และสามารถนำความรู้นั้นมาปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ สามารถคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น	✓	✓		✓	✓		✓	
คนที่มีความเคารพในการตัดสินใจของผู้อื่นหรือกระบวนการกลุ่ม กล้าแสดงออกในทางที่ชอบ	✓						✓	

ซึ่งบุคคลที่มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีตามกระบวนการลูกเสือนี้มีความสอดคล้องกับความเป็นพลเมืองดีตามที่นักวิชาการได้ให้คุณลักษณะไว้ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 ความสอดคล้องของความเป็นพลเมืองดีกับการลูกเสือไทย

ความเป็นพลเมืองดี ตามนัยทางวิชาการ	ความเป็นพลเมืองดี ตามนัยการลูกเสือไทย	ความสอดคล้อง
<p>มีความรู้ดี ได้แก่ การมีความรู้วิชาการและความรู้รอบตัว การมีความรู้และเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย การเฝ้าหาความรู้และเรียนรู้ตลอดเวลา</p> <p>มีความคิดดี ได้แก่ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะสุนทรียะ และทักษะการจัดการ</p> <p>มีจิตใจดี ได้แก่ การมีคุณธรรม จริยธรรม การเข้าใจในตนเองและผู้อื่น การมีจิตใจที่สมบูรณ์ เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย การรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การมีน้ำใจ มนุษยสัมพันธ์ และมิตรภาพต่อผู้อื่น</p> <p>มีสุขภาพดี ได้แก่ การมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง การมีพัฒนาการเจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย</p>	<p>มีความรู้ความคิด ได้แก่ การมีรัฐในเนื้อหาวิชาการเชิงลึก สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ มีความคิดวิเคราะห์โดยปราศจากอคติ สามารถวิเคราะห์ แยกแยะสิ่งดีชั่วได้ มีการทำงานอย่างมีระบบ มีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้</p> <p>มีจิตสาธารณะ ได้แก่ มีความพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม</p> <p>มีความซื่อสัตย์ ได้แก่ มีความจงรักภักดี รู้คุณ ตอบแทน บุญคุณ ประพฤติตนสม่ำเสมอ</p> <p>มีศีลธรรม ได้แก่ มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อคนและสัตว์ ประพฤติปฏิบัติตนตามคำสอนของศาสนา ครองตนในศีลธรรม</p> <p>มีสุขภาพดี ได้แก่ มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง</p>	<p>ด้านสติปัญญา</p> <p>ด้านจิตใจ</p> <p>ด้านร่างกาย</p>

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ความเป็นพลเมืองดี ตามนัยทางวิชาการ	ความเป็นพลเมืองดี ตามนัยการลูกเสือไทย	ความสอดคล้อง
<p>มีความประพฤติดี ได้แก่ การปฏิบัติตนตามกฎระเบียบของสังคม การทำคุณประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม การรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปฏิบัติตนและรักษาเอกลักษณ์ความเป็นชาติไทย การมีทักษะดำรงชีวิตและภูมิด้านทานที่เข้มแข็ง และการเคารพในสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น</p>	<p>มีความเสียสละ ได้แก่ มีความกตัญญู รู้คุณ พร้อมทั้งจะกระทำเพื่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ มีวินัย ได้แก่ การรู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความละเอียดรอบคอบ มีความประพฤติเรียบร้อย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ มีอัธยาศัยดี มองสังคมในแง่ดี ไม่มีอคติใดๆ ใ้วาจาที่สุภาพ เป็นมิตรกับคนทั่วไป</p>	<p style="text-align: center;">ด้านสังคม</p>

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า พลเมืองดีตามนัยทางวิชาการกับพลเมืองดีตามนัยการลูกเสือไทยมีความสอดคล้องกันทั้งในด้านคุณลักษณะและนัยสำคัญ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากระบวนการลูกเสือเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่สามารถส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความเป็นพลเมืองดีได้โดยเป็นผู้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี 4 ด้าน คือ 1) สติปัญญาดี ได้แก่ การมีความรู้วิชาการและความรู้รอบตัว สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ การมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะด้านต่างๆ ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม และมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย 2) จิตใจดี ได้แก่ มีจิตสาธารณะพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ รู้คุณและตอบแทนบุญคุณ ประพฤติตนเสมอต้นเสมอปลาย เห็นคุณค่าในภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย 3) สุขภาพดี ได้แก่ มีร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง มีพัฒนาการเจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย และ 4) สังคมดี ได้แก่ มีความเสียสละพร้อมที่จะกระทำเพื่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ มีวินัย รู้จักหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย การรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การมีทักษะดำรงชีวิตและภูมิด้านทานที่เข้มแข็ง การเคารพในสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีอัธยาศัยดี มองสังคมในแง่ดี ไม่มีอคติใดๆ ใ้วาจาที่สุภาพ และเป็นมิตรกับคนทั่วไป

ตอนที่ 5 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural Functionalism Theory)

การลูกเสือไทยเป็นองค์การขนาดใหญ่ที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อน เนื่องจากมีระบบหลายระบบอยู่ร่วมกัน เพื่อควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนในสังคมไทย ซึ่งหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่อยู่ในระบบของการลูกเสือไทย ต่างมีหน้าที่ในการขับเคลื่อนการลูกเสือไทยให้ดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ โดยที่ทุกหน่วยงานและทุกสถาบันการศึกษาต้องทำงานร่วมกันและปฏิบัติหน้าที่ของตนไม่ให้เกิดความบกพร่อง (Dysfunction) เพื่อให้การลูกเสือไทยเกิดเสถียรภาพในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมไทย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมเป็นกรอบแนวคิดซึ่งกลุ่มนักคิดโครงสร้างนิยม สนใจเรื่องของสังคมในฐานะ “ระบบ” ที่เกิดจากความจริงเกี่ยวกับสังคมโดยรวม (total social facts) โดยเชื่อว่าสังคมมีโครงสร้างบางอย่างซ่อนอยู่ในสังคมและโครงสร้างนี้แสดงให้เห็นหน้าที่ของส่วนต่างๆ ที่เป็นระบบเกี่ยวข้องกัน หัวใจของทฤษฎีนี้คือ “สังคมเป็นเหมือนสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่ง ซึ่งมีส่วนประกอบหลายอย่าง แต่ละอย่างมีหน้าที่เฉพาะจะต้องปฏิบัติเพื่อการคงอยู่ของส่วนรวมคือตัวสิ่งมีชีวิตนั้น”

สังคมมนุษย์ทุกส่วนของสังคมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ส่วนต่างๆ เหล่านี้รวมกันเป็นโครงสร้างของสังคม (structure of society) จึงได้ชื่อว่าทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ โดยสังคมเป็นระบบที่ซับซ้อนระบบหนึ่ง ที่มีองค์ประกอบต่างๆ หลายส่วนทำงานร่วมกันจนเกิดความมีเสถียรภาพ (Stability) สังคมเป็นการรวมเอาสมดุล (equilibrium) เข้ามาด้วย ระบบต่างๆ ของสังคมจะปฏิบัติหน้าที่ (function) อย่างสอดคล้องกันทำให้เกิดดุลยภาพ หรือสังคมเกิดความมั่นคงอยู่ได้ สังคมไม่ได้อยู่นิ่งหรือคงอยู่กับที่ แต่มีการเติบโตเจริญก้าวหน้าหรือยุบหดเสื่อมโทรมลงได้ ทั้งที่ยังมีดุลยภาพอยู่ ดุลยภาพอย่างนี้เรียกว่า ดุลยภาพเคลื่อนที่ (moving equilibrium)

หลักการของทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (ชนิตา รักษ์พลเมือง, 2534, pp. 45-46) คือ 1) การมองสังคมในภาพรวม 2) เหตุและผลของการกระทำหรือความเป็นเหตุเป็นผล (causation) จึงมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน 3) ระบบสังคมมีสภาพเป็นดุลยภาพเชิงพลวัต (dynamic equilibrium) 4) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้เกิดความตึงเครียดและความเปราะบาง แต่จะแก้ไขตัวเองได้ 5) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปและจะรุนแรงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างสังคมส่วนบน (superstructure) แต่องค์ประกอบหลักของโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรม จะอยู่ในสภาพเดิมไม่เปลี่ยนแปลง 6) การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจากการปรับตัวของสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอก ความเจริญเติบโตจากการจำแนกแยกแยะ และการสร้างนวัตกรรมขึ้น และ 7) ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างบูรณาการของสังคมคือ ฉันทามติทางค่านิยม (value consensus) ระบบค่านิยมหรือคุณธรรมจะเป็นแหล่งกำเนิดบูรณาการที่ลึกซึ้งที่สุดและสำคัญที่สุด

แนวคิดโครงสร้างหน้าที่นิยมของ Talcott Parsons

นักวิชาการในกลุ่มทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมที่มีอิทธิพลต่อวงการการศึกษามากที่สุดคือ ทัลคอตต์ พาร์สันส์ (Talcott Parsons) โดยเขายืนยันว่าการกระทำทุกอย่างมีเป้าหมาย (goal-oriented) การกระทำระหว่างผู้กระทำหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันนี้ทำให้เกิดเป็นระบบชั้น พาร์สันส์แบ่งระบบออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ระบบทางจิต (psychological system) หรือระบบบุคลิกภาพ (personality system) ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมร่างกาย 2) ระบบสังคม (social

system) ซึ่งควบคุมระบบจิต และ 3) ระบบวัฒนธรรม (cultural system) ซึ่งควบคุมระบบสังคม

การที่จะเกิดเป็นระบบสังคมขึ้นได้นั้นจะต้องมีเงื่อนไขใหม่ๆ อยู่ 2 ข้อ ดังนี้

1. ผู้กระทำจะต้องมีแรงจูงใจที่จะกระทำตามสถานภาพและบทบาทของตน
2. ระบบสังคมต้องพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากสังคมในกลุ่มสังคมต่างๆ จะต้องมีความหมายร่วมกันสมาชิกในสังคมนั้นจะปฏิบัติหน้าที่ตามฐานะตำแหน่งทางสังคมที่ตนดำรงอยู่ในกลุ่มสังคมใหญ่ประกอบด้วยกลุ่มสังคมย่อย (Sub-group) ซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของส่วนใหญ่ เช่น สังคมไทยประกอบด้วยกลุ่มย่อยคือ ครอบครัว รัฐบาล องค์การเอกชน สมาคม เป็นต้น ระบบสังคม (Social System) ก็คือ ระบบของความสัมพันธ์ทางสังคมที่แต่ละส่วนของกลุ่มสังคมมีต่อกันในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมนั้น

โครงสร้างของระบบสังคม จะต้องมีส่วนประกอบดังนี้ (ประวิณา ชะลุย, 2549, p. 75)

1. ประกอบด้วยกลุ่มย่อยในแบบต่างๆ และกลุ่มย่อยๆ เหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกันตามกฎข้อบังคับของสังคมนั้น
2. ประกอบด้วยบทบาทแต่ละแบบที่แตกต่างกัน ที่มีอยู่ทั้งในกลุ่มใหญ่และในกลุ่มย่อย แต่ละบทบาทก็เกี่ยวข้องกันตามกฎของความสัมพันธ์ที่มีอยู่
3. มีกฎข้อบังคับ ธรรมเนียม ที่บรรดากลุ่มย่อยจะต้องปฏิบัติตาม หากผิดกฎข้อบังคับก็อาจจะมีการลงโทษทางสังคม (social-sanction) ได้
4. โครงสร้างนั้นมีค่านิยม ในที่นี้ค่านิยม หมายถึง แรงที่จะทำให้คนหรือกลุ่มสังคมตัดสินใจหรือประเมินว่าสิ่งใดบ้างที่ตนประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ ดีหรือเลว ค่านิยมนี้เป็นนามธรรมที่อยู่เหนือกฎข้อบังคับทางสังคม เปรียบเสมือนเป็นมาตรฐานที่เป็นเครื่องวัดหรือชี้ถึงพฤติกรรมทางสังคมว่ามีสิ่งใดบ้างที่พึงประสงค์และควรแก่การยกย่องชมเชย มาตรฐานนี้เป็นที่ยอมรับของบรรดาสมาชิกของสังคม

ตามแนวคิดของพาร์สันส์ระบบสังคมเป็นระบบที่พยายามรักษาดุลยภาพจึงต้องมีการบูรณาการระบบย่อยต่างๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน โดยมีกลไกที่ทำหน้าที่สร้างบูรณาการในสังคม 2 ประการ คือ “การขัดเกลาทางสังคม” และ “การควบคุมทางสังคม” กลไกทั้งสองทำหน้าที่ในการดำรงการทำหน้าที่ของโครงสร้างในสังคม และทำหน้าที่เสริมสร้างบูรณาการของผู้กระทำในโครงสร้างของสถานภาพบทบาท (status-role structure) กลไกขัดเกลาทางสังคมทำให้สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเหล่านี้ซึมซาบเข้าไปเป็นแรงจูงใจให้ทำตามบทบาท ส่วนกลไกการควบคุมทางสังคมทำให้เกิดความมีระเบียบขึ้นในระหว่างสถานภาพและบทบาท และทำให้ผู้กระทำยอมจำนนตามบรรทัดฐานของสังคม

พาร์สันส์ได้วิเคราะห์ธรรมชาติระบบการกระทำต่างๆ เห็นว่า “ข้อจำเป็นเชิงหน้าที่” (Functional Requisite) คือการสร้างบูรณาการระหว่างระบบบุคลิกภาพ วัฒนธรรมและสังคม เขาเห็นว่าหากระบบการกระทำดำรงอยู่ได้สามารถรักษาดุลยภาพ และบรรลุถึงข้อจำเป็นเชิงหน้าที่ได้แล้ว จะต้องแก้ปัญหาสำคัญอันจำเป็น 4 ประการ ซึ่งเรียกว่า ข้อจำเป็นแห่งการหน้าที่หรือ The Functional Imperative ได้แก่ ปัญหาในการปรับตัว (Adaptation) การจัดสรรและการค้นหา

เป้าหมาย (Goal Attainment) การขัดเกลาทางสังคมและการควบคุมทางสังคม (Latency) และการประสานส่วนต่างๆ ให้กลมกลืน (Integration) ซึ่งเรียกว่า GAIL หรือ LIGA

พาร์สันส์ เสนอว่า การที่ระบบกระทำสิ่งใดๆ เช่นระบบสังคมจะดำรงอยู่ได้หรือสามารถรักษาดุลยภาพ (Equilibrium) ไว้ได้จะต้องทำหน้าที่แก้ปัญหาสำคัญอันจำเป็นต่อเนื่องกัน 4 ประการ คือ

1) การแสวงหาวิธีบรรลุวัตถุประสงค์ (Goal Attainment: G) วัตถุประสงค์ของระบบคือการมุ่งให้ระบบย่อยคงอยู่และทำหน้าที่ตามกำหนด การบรรลุวัตถุประสงค์คือ การดำเนินการต่างๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายปลายทาง โดยการจัดลำดับความสำคัญ (priority) ของจุดประสงค์ต่างๆ ของระบบ รวมทั้งการจัดหาทรัพยากรให้ระบบเพื่อสนับสนุนให้บรรลุจนจรสุดท้ายหรือเป้าหมายนั้น การบรรลุวัตถุประสงค์ของการเป็นระบบนี้จะต้องไม่ขัดกับมูลเหตุจูงใจ ความประสงค์และความสามารถของสมาชิกอย่างรุนแรง โดยที่ระบบย่อยจะต้องทำหน้าที่ของตนอย่างสม่าเสมอเพื่อรักษาระบบใหญ่ เป้าหมายของระบบใหญ่ นั้นจะถูกถ่ายทอดและควบคุมให้สมาชิกยอมรับและปฏิบัติตาม สถาบันที่ช่วยทำหน้าที่นี้ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบัน การศึกษา สถาบัน การเมือง

2) การปรับให้เข้ากับสภาพการณ์ (Adaptation: A) ระบบสังคมประกอบด้วยระบบใหญ่และระบบย่อย ทั้ง 2 ระบบจึงต้องปรับตัวให้เข้าหากัน และต้องปรับให้เข้ากับทุกสถานการณ์สิ่งแวดล้อม และความต้องการของระบบ แล้วจึงแจกแจงสิ่งจำเป็นเหล่านี้ให้เข้าระบบ เพื่อช่วยในการดำเนินการต่างๆ บรรลุจุดหมาย เช่น การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล สถาบันทางสังคมที่ช่วยทำหน้าที่ ได้แก่ สถาบันศาสนา สถาบันเศรษฐกิจ

3) การบูรณาการหรือการประสานกลมกลืนกัน (Integration) เป็นการแสวงหาวิธีการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในระบบ สามารถประสานระบบย่อยๆ ที่แตกต่างกันให้อยู่ภายในระบบใหญ่ รวมทั้งการทำให้สมาชิกแต่ละคนกลมกลืนกันในระบบอย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นความพยายามที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายเต็มที่ สถาบันที่ช่วยทำหน้าที่นี้ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา หรือสถาบันการเมือง

4) การขัดเกลาและการควบคุมสังคม (Latency) ข้อจำเป็นในส่วนนี้คือ การดำรงรักษาแบบแผนภายในเกี่ยวกับค่านิยมร่วมของสังคม มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น คือ การรักษาแบบแผน (pattern maintenance) และการจัดการความตึงเครียด (tension management)

(1) การรักษาแบบแผน เป็นการขัดเกลาให้สมาชิกในสังคมมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำตามบทบาทที่กำหนดตามค่านิยมร่วมในสังคม

(2) การจัดการความตึงเครียดและการขัดแย้ง เป็นการหาวิธีการเพื่อขจัดความตึงเครียดและความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในทุกระบบของสังคม เพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้ สถาบันสังคมที่ทำหน้าที่นี้ เช่น สถาบันศาสนา สถาบันทางกฎหมาย

ข้อจำเป็นแห่งการหน้าที่นี้มีทั้งระบบใหญ่และระบบย่อย ซึ่งมีข้อสังเกตว่าข้อจำเป็นดังกล่าวไม่แยกออกจากกันเด็ดขาด แต่มีความสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกัน ระบบใหญ่-ระบบย่อยอาจแลกเปลี่ยนข้อจำเป็นเหล่านี้ระหว่างกันได้หากจำเป็นเพื่อรักษาดุลยภาพของสังคม

ข้อสังเกตประการหนึ่งคือ “หน้าที่” ที่จำเป็นนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบของการกระทำ

หรือตัวแปรกระสวน (pattern variables) ด้วยเหตุที่การกระทำทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการกำหนดรูปแบบจากบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมและสังคม พาร์สันส์เปรียบเทียบการกระทำหรือผู้กระทำการกับส่วนการปรับตัว (A) เนื่องจากเป็นผู้เผชิญการสภาพการณ์ ส่วนบุคลิกภาพเทียบได้กับ (G) เนื่องจากเห็นว่าผู้ที่กระทำจะแสดงออกอย่างไรเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและการแสวงหาเป้าหมาย ระบบสังคมเปรียบได้กับส่วน (I) ด้วยเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการบูรณาการสถานภาพและบรรทัดฐานต่างๆ สำหรับระบบวัฒนธรรมเทียบได้กับส่วน (L) ซึ่งเป็นการขัดเกลาเพราะเป็นที่รวมของสัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งมีความหมายเมื่อมีการกระทำระหว่างกัน สามารถแสดงเป็นภาพตารางและอักษรย่อได้ดังนี้

ระบบสังคมตามแนวคิดสำนักโครงสร้างหน้าที่นิยม

		Instrumental (means)		Consummatory (ends)
A				G
External	A	G	G	G
	L	I		
	L		I	
Internal	L		I	
L				I

ภาพที่ 2.1 แสดงการกระทำหน้าที่จำเป็น

จากแนวคิดโครงสร้างหน้าที่ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าระบบสังคมมีความซับซ้อนมีองค์ประกอบต่างๆ หลายส่วนทำงานร่วมกัน การที่จะทำให้ระบบสังคมเกิดดุลยภาพ เสถียรภาพ ต้องทำให้ระบบสังคมเกิดความสมดุล โดยทำให้ระบบต่างๆ ของสังคมปฏิบัติหน้าที่อย่างสอดคล้องกัน การที่จะเกิดเป็นระบบสังคมดุลยภาพได้นั้นผู้กระทำจะต้องมีแรงจูงใจที่จะกระทำตามสถานภาพและบทบาทของตน และต้องพยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้งหรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากสังคม ทั้งนี้การที่ระบบสังคมจะดำรงอยู่ได้หรือสามารถรักษาดุลยภาพไว้ได้จะต้องทำหน้าที่แก้ปัญหาสำคัญอันจำเป็นต่อเนื่องกัน 4 ประการ คือ 1) การแสวงหาวิธีบรรลุวัตถุประสงค์ (Goal Attainment: G) 2) การปรับให้เข้ากับสภาพการณ์ (Adaptation: A) 3) การบูรณาการหรือการประสานกลมกลืนกัน (Integration) และ 4) การขัดเกลาและการควบคุมสังคม (Latency)

ด้วยเหตุที่การกระทำทางสังคมเป็นพฤติกรรมที่ได้รับการกำหนดรูปแบบจากบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมและสังคม ดังนั้นการกระทำหรือผู้กระทำการเปรียบได้กับส่วนการปรับตัว (A)

เนื่องจากเป็นผู้เผชิญการสภาพการณ์ บุคลิกภาพเทียบได้กับ (G) เนื่องจากการที่ผู้กระทำจะแสดงออกอย่างไรเป็นกระบวนการที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและการแสวงหาเป้าหมาย ระบบสังคมเปรียบได้กับส่วน (I) เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการบูรณาการสถานภาพและบรรทัดฐานต่างๆ สำหรับระบบวัฒนธรรมเทียบได้กับส่วน (L) เนื่องจากการขัดเกลาเพราะเป็นที่รวมของสัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งมีความหมายเมื่อมีการกระทำระหว่างกัน

การลูกเสือไทยเป็นระบบสังคมระบบหนึ่ง หน่วยงานต่างๆ ที่อยู่ภายในการลูกเสือไทยจึงถือเป็นระบบย่อยซึ่งทุกหน่วยงานมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ หน่วยงานต่างๆ เหล่านี้รวมกันเป็นโครงสร้างของการลูกเสือไทย ดังนั้นในการที่จะพัฒนาให้การลูกเสือไทยเกิดการพัฒนาและเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นจึงต้องมีเป้าหมายที่ต้องดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมาย (Goal Attainment) ที่กำหนดไว้ และบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการลูกเสือไทยต้องมีการปรับตัว (Adaptation) เพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จถึงเป้าหมาย นอกจากนี้การลูกเสือไทยจะต้องมีการบูรณาการ (Integration) โดยการประสานความร่วมมือในทุกหน่วยงานและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทย และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนการลูกเสือไทยจะต้องมีการรักษาแบบแผน (Pattern Maintenance of Latency) เพื่อเป็นการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของการลูกเสือไทย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และ 3) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยมีขั้นตอนการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน

วิธีดำเนินการเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ให้ทราบถึงสภาพการจัดการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร เพื่อประมวลองค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพการจัดการลูกเสือไทย โดยผู้วิจัยจะศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ได้แก่ ประวัติการลูกเสือไทย พระราชบัญญัติลูกเสือ หลักสูตร เนื้อหา และวิธีการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือจากข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษ พ.ศ. 2509 เกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือ โครงสร้างการบริหารงานลูกเสือ นโยบายและแผนการดำเนินงานการลูกเสือไทย เป็นต้น แหล่งข้อมูลสำหรับการค้นคว้าเอกสาร ได้แก่ สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เว็บไซต์ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือและเอกสารต่างๆ จากห้องสมุดหรือหอสมุด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกประเภท (Typological Analysis) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Analysis) (สุภาวรงค์ จันทวานิช, 2552, p. 106) จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความ เพื่อหาข้อสรุปร่วมของข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการลูกเสือไทย การศึกษาเอกสารเป็นวิธีที่ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการจัดการลูกเสือไทยได้อย่างชัดเจน และสามารถนำไปเป็นข้อมูลใช้สำหรับจัดทำแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจข้อมูลโดยใช้มาตรวัด เพื่อให้ทราบถึงการจัดการลูกเสือไทยในอดีต จึงใช้การสำรวจข้อมูลโดยใช้มาตรวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทยที่ปรับปรุงมาจากมาตรสำนึกสากลตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย ของณัฐภรณ์ หลาวทอง (2544) และเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของภาณุภัทร ลิมจำรูญ และณัฐภรณ์ หลาวทอง (2552) รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ตามขั้นตอนที่ 1 มาสร้างมาตรวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทยเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติตามคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากการจัดการลูกเสือไทยในอดีต

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบุคคลทั่วไปที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Group) ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ และบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติอนุมาน การวิเคราะห์หึ่งค์ประกอบกลุ่มตัวอย่างจึงควรใช้ไม่ต่ำกว่า 100 คน (Saris, W.E และ Stronkhort, อ้างถึงใน ธรรมนูญฯ หลาวทอง, 2544) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เนื่องจากเป็นผู้ที่ได้เรียนกิจกรรมลูกเสือในทุกประเภท ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการลูกเสือในแต่ละช่วงเวลาที่เรียนกิจกรรมลูกเสือ

(2) เป็นผู้ทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่วัด ชุมชน และท้องถิ่น

(3) เป็นผู้ผ่านการเรียนวิชากิจกรรมลูกเสือในแต่ละช่วงระยะเวลา ได้แก่ ช่วงที่ 1 พ.ศ. 2490 – พ.ศ. 2506 ช่วงที่ 2 พ.ศ. 2507 – 2527 และช่วงที่ 3 พ.ศ. 2528 – 2550

การแบ่งช่วงปีทำการศึกษา กำหนดตามการเปลี่ยนแปลงพระราชบัญญัติการลูกเสือ ซึ่งมีสาระสำคัญในการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และการปรับเปลี่ยนลักษณะการจัดการการลูกเสือไทย ในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2490 – พ.ศ. 2506 (พระราชบัญญัติลูกเสือถูกยกเลิกใน พ.ศ. 2507) พ.ศ. 2507 – 2527 (พระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 1 – 2)) และ พ.ศ. 2528 – 2550 (พระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ 3 – 4))

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ดังแสดงในภาคผนวก ก)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยครั้งนี้ เป็นมาตรวัดคุณลักษณะพลเมืองดีที่เกิดจากการจัดการการลูกเสือไทย ที่ปรับปรุงมาจากมาตรฐานกลางตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทยของธรรมนูญฯ หลาวทอง (2544) และเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของภาณุกัทร ล้อมจำรูญและธรรมนูญฯ หลาวทอง (2552) ข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเพื่อวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย

ตอนที่ 3 คำถามเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

การกำหนดรูปแบบของข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกการสร้างข้อคำถามแบบมาตรรวมการประมาณค่าของลิเคิร์ต (Summated Rating Scale) โดยกำหนดให้มีการวัดเป็น 5 ช่วง คือ

1	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือน้อยกว่าร้อยละ 20
2	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย หรือประมาณร้อยละ 21 – 40
3	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง หรือประมาณร้อยละ 41 – 60
4	หมายถึง	ปฏิบัติมาก หรือประมาณร้อยละ 61 – 80
5	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด หรือมากกว่าร้อยละ 80

เกณฑ์การให้คะแนน สำหรับผู้ที่ตอบในแต่ละข้อได้แก่ ปฏิบัติน้อยที่สุด 1 คะแนน ปฏิบัติน้อย 2 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง 3 คะแนน ปฏิบัติมาก 4 คะแนน และปฏิบัติมากที่สุด 5 คะแนน

2.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นการตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างมีความตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) หรือไม่ มีวิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้วยการหาค่าความตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือ จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ ดร.อำนาจ ช่างเรียน และรองศาสตราจารย์ ไพรัช พันธุ์ชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรเดช ฉายอรุณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ หลาวทอง เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความครอบคลุมครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งในด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2551, p. 141) โดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้คะแนนความคิดเห็นโดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

+1 เป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปวัดได้

0 เป็นข้อคำถามที่ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้

-1 เป็นข้อคำถามที่ไม่สามารถนำไปวัดได้หรือไม่มีความเห็น

หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence)
	$\sum R$	แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ถ้าค่า IOC ที่คำนวณได้มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นสามารถนำไปใช้ได้ ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีต่ำกว่า 0.5 แสดงว่าข้อคำถามนั้นไม่สามารถนำไปใช้ได้ ต้องถูกตัดออกหรือนำไปปรับปรุงแก้ไขใหม่ให้ดีขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	=	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	n	=	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S^2_i	=	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2_x	=	ค่าความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม $\alpha = 0.964$

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (Statistical Package for Social Science Program) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลจากคำถามปลายเปิดที่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาวิเคราะห์โดยจำแนกประเภท (Typological Analysis) เปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Analysis) จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความประกอบตาราง

ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม..หลังจากศึกษาเอกสารในขั้นตอนที่ 1 และเก็บรวบรวมข้อมูลการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตจากการใช้มาตราวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากการจัดการการลูกเสือไทย เพื่อให้ทราบถึงการจัดการการลูกเสือไทยในปัจจุบัน จึงสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นจากการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ตามขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือ และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย รวมจำนวนทั้งสิ้น 31,255 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Group) ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย จึงใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบพื้นที่ (Area Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือ และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามานะ (Yamané, 1960, pp. 1088-1089)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

ในที่นี้กำหนดให้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 แทนค่าสูตรในประชากร ได้โรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 397 โรงเรียน เมื่อได้โรงเรียนที่เป็นสังกัดของกลุ่มประชากรแล้วจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือ และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างจากลูกเสือสามัญในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนละ 1 คน ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่และลูกเสือวิสามัญในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนละ 2 คน ผู้กำกับลูกเสือ โรงเรียนละ 1 คน และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,234 คน ตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เขตตรวจราชการของ กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน เขตพื้นที่ การศึกษา	จำนวนประชากร (โรงเรียน)		จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง(โรงเรียน)		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		ประถม	มัธยม	ประถม	มัธยม	ลส.	ผกก.	ผอ.
เขตตรวจราชการที่ 1	12	807	220	10	4	18	14	14
เขตตรวจราชการที่ 2	10	1,038	62	17	1	19	18	18
เขตตรวจราชการที่ 3	14	2,202	207	27	3	33	30	30
เขตตรวจราชการที่ 4	6	799	71	9	1	11	10	10
เขตตรวจราชการที่ 5	13	1,698	136	21	3	27	24	24
เขตตรวจราชการที่ 6	11	1,679	134	21	3	27	24	24
เขตตรวจราชการที่ 7	19	3,086	244	38	4	46	32	32
เขตตรวจราชการที่ 8	23	3,243	192	40	3	46	43	43
เขตตรวจราชการที่ 9	20	3,705	299	38	6	50	44	44
เขตตรวจราชการที่ 10	20	4,351	342	54	7	68	61	61
เขตตรวจราชการที่ 11	21	4,521	294	57	6	69	63	63
เขตตรวจราชการที่ 12	15	1,764	161	22	2	26	24	24
รวม	185	28,893	2,362	354	43	440	397	397
		31,255		397		1,234		

เมื่อได้จำนวนโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างแล้วจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นลำดับชั้นต่างๆ แบบลดหลั่น เริ่มจากภาค จังหวัด อำเภอ และตำบล

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ดังแสดงในภาคผนวก ข)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยในด้านการจัดการการลูกเสือไทย ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการลูกเสือไทย การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

แบบสอบถามเป็นมาตราแบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ คือน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย (วิเชียร เกตุสิงห์, 2534, p. 69) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายความว่า	ตามสภาพจริงของการลูกเสือไทย ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายความว่า	ตามสภาพจริงของการลูกเสือไทย ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายความว่า	ตามสภาพจริงของการลูกเสือไทย ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายความว่า	ตามสภาพจริงของการลูกเสือไทย ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายความว่า	ตามสภาพจริงของการลูกเสือไทย ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นการตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างมีความตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) หรือไม่ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเดียวกับข้อ 2.3.1

3.3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับลูกเสือผู้กำกับลูกเสือ และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน/ผู้บริหารโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 โรงเรียน และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์อันดับแอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของ

แบบสอบถามสำหรับลูกเสือ $\alpha = 0.982$ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับผู้กำกับลูกเสือ/ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน $\alpha = 0.985$

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ในการออกหนังสือถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 ทำหนังสือเสนอผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน เพื่อลงนามในหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา

3.4.3 ส่งหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาพร้อมแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยแนบซองเปล่าจำหน่ายซองพร้อมติดแสตมป์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืน และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้รับผิดชอบงานลูกเสือในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ติดตาม รวบรวม และส่งข้อมูลกลับคืนมาเพื่อดำเนินงาน

3.4.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองในบางส่วน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (Statistical Package for Social Science Program) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติภาคบรรยาย ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลจากคำถามปลายเปิดที่แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาวิเคราะห์โดยจำแนกประเภท (Typological Analysis) เปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive Analysis) จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความมีตารางประกอบ

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

วิธีดำเนินการเพื่อรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพของการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ซึ่งต้องรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือไทย จึงใช้เทคนิคเดลฟายซึ่งเป็นขบวนการที่ใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเดียวกัน (ใจทิพย์ เชื้อรัตนทิพย์, มปท.: ออนไลน์) โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญไม่ต้องมาประชุมพบปะกัน ผู้วิจัย

สามารถระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในที่ต่างๆ ได้โดยไม่มีข้อจำกัด จึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการการลูกเสือไทย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือ จากสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สถานศึกษา และสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ตามรายละเอียดดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการการลูกเสือไทย โดยเป็นผู้ที่เคยสอนหรือปฏิบัติงานสอนกิจกรรมลูกเสือ หรือผู้ที่ทำงานด้านการลูกเสือไทยมาแล้วไม่ต่ำกว่า 10 ปี
- 2) เป็นผู้มีความสามารถในการตรวจตรา แนะนำ ชี้แจง และรายงานเพื่อให้การบริหารงานลูกเสือเป็นไปตามนโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบ และแบบธรรมเนียมของลูกเสือ

กลุ่มตัวอย่าง จะใช้การสุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง (Purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 20 คน ได้แก่

- (1) นางจากรุวรรณ พวงวิเศษสุนทร ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (2) นายจักรพงษ์ ทัพหปริญญา รองผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (3) นายพรชัย ผุดผ่อง ผู้กำกับลูกเสือวิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการสยาม
- (4) นางวรรณภา พรหมถาวร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาและส่งเสริมการจัดการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
- (5) นายวิรัช บุญชัยศรี ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (6) ว่าที่ร้อยตรีชัยนิตย์ พรรณาวร ผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง
- (7) นายประเทือง วัชรพงษ์เทพ ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (8) นางศิริณี บุญปลั่งมรก ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (9) นางสาวรณิ เฉวียงหงส์ ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (10) นายสมหมาย วีระชิงชัย ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (11) นายเก่งกิจ สุชีลักษณ์ ผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย
- (12) นายสมมติชัย หงส์ทอง ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (13) นายสมพงษ์ แสนแก้ว ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (14) นายเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรรม ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (15) นางสาวสมคิด เข้มทอง ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (16) นายทองชูป ศรแก้ว ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (17) นายสมสุข สว่างคำ ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (18) นายยุคศิลป์ ไชยภักดิ์ รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเหมืองแดง
- (19) นางสาวจิราภรณ์ วงศ์ถิรวัดน์ ผู้ตรวจการประจำสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
- (20) นายไพฑูรย์ พันธุ์ชาติรี ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีพณิชยการราชดำเนิน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ดังแสดงในภาคผนวก ค)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด ดังนี้

1.2.1 แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยนำข้อมูลที่ได้จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มาจัดทำแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการลูกเสือไทย การจัดกิจกรรมลูกเสือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

1.2.1.1 การตรวจสอบเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดังกล่าวเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา เมื่อผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมแล้ว จึงนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ จากนั้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือ จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ ดร.อำนาจ ช่างเรียน และรองศาสตราจารย์ ไพรัช พันธุ์ชาติรี และผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรเดช ฉายอรุณ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นจึงนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

1.2.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ติดต่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างเพื่ออธิบายหัวข้อ ลักษณะงานวิจัยและเรียนปรึกษาเพื่อถามความสมัครใจที่ต้องเสียสละทำหน้าที่ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวน 3 ครั้ง

2) ส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยให้เวลาในการตอบแบบสอบถามภายใน 2 สัปดาห์ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

3) เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

1.2.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกประเภท เปรียบเทียบข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบ จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความ เพื่อหาข้อสรุปพร้อมของข้อมูลและนำมาจัดทำแบบสอบถามปลายปิดชุดที่ 2

1.2.2 แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยการแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายความว่า เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายความว่า เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายความว่า เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายความว่า เห็นด้วยน้อยที่สุด

โดยข้อความที่นำมาใช้จะได้มาจากข้อสรุปพร้อมของข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในชุดที่ 1

1.2.2.1 การตรวจสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เป็นการตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความตรงเชิงประจักษ์หรือไม่ และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดังกล่าวเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา เมื่อผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมแล้ว จึงนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

1.2.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

1.2.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติภาคบรรยาย โดยการหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range)

1.2.3 แบบสอบถามชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ โดยใช้ข้อความคำถามเดียวกับแบบสอบถามชุดที่ 2 พร้อมทั้งแสดงค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ในแต่ละตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ตอบในแบบสอบถามชุดที่ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้เห็นความแตกต่างระหว่างคำตอบเดิมของตน และคำตอบที่ได้จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด แล้วพิจารณาทบทวนอีกครั้งว่าต้องการยืนยันคำตอบเดิมหรือต้องการเปลี่ยนแปลงคำตอบใหม่ หากยืนยันคำตอบเดิมที่ไม่ตรงกับความคิดเห็นของกลุ่มนั้น ก็ขอร้องให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นๆ แสดงเหตุผลประกอบท้ายตารางของข้อความแต่ละข้อ กรณีที่ผู้เชี่ยวชาญท่านใดมีความคิดเห็นไม่ตรงกลุ่มและไม่ได้แสดงเหตุผลอธิบายประกอบความคิดเห็นของตน ถือว่าผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นยอมรับและเห็นด้วยกับความคิดเห็นของกลุ่มส่วนใหญ่

1.2.3.1 การตรวจสอบเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เป็นการตรวจสอบว่าแบบสอบถามที่สร้างมีความตรงเชิงประจักษ์หรือไม่ และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดังกล่าว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา เมื่อผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมแล้ว จึงนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

1.2.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามชุดที่ 2 ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

1.2.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติภาคบรรยาย โดยการหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter quartile range) เหมือนแบบสอบถามชุดที่ 2 ผลการวิจัยที่ได้จะนำเสนอในรูปแบบของเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่พัฒนามาจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับมาตรฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดค่ามัธยฐานเพื่อแสดงความหมายของคำตอบ ดังนี้ (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2535)

4.50 ขึ้นไป	หมายความว่า	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายความว่า	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายความว่า	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายความว่า	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อย
ต่ำกว่า 1.49	หมายความว่า	กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับข้อความนั้นในระดับน้อยที่สุด

การสรุปความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญนั้นจะใช้ค่ามัธยฐานที่มากกว่าหรือเท่ากับ 4.00 ขึ้นไป (แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ว่าข้อความนั้นเหมาะสมและสามารถนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในระดับมากกว่าขึ้นไป) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 บนสเกล 5 (แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญให้ความสอดคล้องร่วมกันหรือคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน) และนำข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญให้ความสอดคล้องร่วมกันหรือคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกันในขอบเขตแต่ละด้าน เพื่อเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทย

เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ถูกต้องและครบถ้วน สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี จึงได้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ และมีบทบาทสำคัญในการจัดการการลูกเสือไทย แบบเจาะจง จำนวน 7 ท่าน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1) ผู้มีบทบาทในการวางนโยบายเพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของการลูกเสือไทย ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย จำนวน 2 คน ประกอบด้วย (1) พลเรือเอกสุชาติ กลศาสตร์เสนี และ (2) พลอากาศเอกสมชัย พละพงศ์

2) ผู้มีบทบาทในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและตามนโยบายของสภาลูกเสือไทย ส่งเสริมความสัมพันธ์กับคณะลูกเสือนานาชาติ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จัดการทรัพย์สินของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และให้ความเห็นชอบในการลงทุนเพื่อประโยชน์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย (1) นายพะยอม แก้วกำเนิด (2) นายวายุ พยัคฆินทร และ (3) ดร.ประกอบ มุกระ

3) ผู้มีบทบาทในการควบคุมดูแลกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของทางราชการ และคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ รวมทั้งถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของลูกเสือ จัดให้มีการฝึกอบรมหรือการประชุมลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและเจ้าหน้าที่ลูกเสือ จัดทำรายงานประจำปีพร้อมงบดุลเสนอคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ จัดให้มีทะเบียนและสถิติต่างๆ เกี่ยวกับลูกเสือ ประสานและส่งเสริมสำนักงานลูกเสือจังหวัดและสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่ นายเดช วรเจริญศรี ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการลูกเสือแห่งชาติ

4) ผู้มีบทบาทส่งเสริมสนับสนุนและประสานกิจการลูกเสือให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยลูกเสือ ข้อบังคับสภาการศึกษาไทย และนโยบายของกระทรวง ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนานักเรียน นักศึกษา โดยผ่านกระบวนการลูกเสือ จำนวน 1 คน ได้แก่ นายสายัณห์ สันทัด ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ดังแสดงในภาคผนวก ง)

เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น โดยมีลักษณะเป็นคำถามที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปรัชญาการลูกเสือ การจัดการการลูกเสือไทย แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคามของการลูกเสือไทยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

2.3.1 นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างที่จัดทำขึ้นจากกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา เมื่อผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมแล้ว จึงนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

2.3.2 นำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง ที่ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือ จำนวน 2 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ ดร.อำนาจ ช่างเรียน และรองศาสตราจารย์ ไพรัช พันธุ์ชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา จำนวน 1 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรเดช ฉายอรุณ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์และการวิจัย หลังจากนั้นนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและดำเนินการปรับแก้ไขแล้วนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลตามที่ได้กำหนดไว้

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกประเภท วิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความ เพื่อหาข้อสรุปร่วมของข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ตอนที่ 3 เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

วิธีดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สามารถนำไปใช้และปฏิบัติได้จริง ผู้วิจัยนำข้อสรุปจากการวิเคราะห์ข้อมูลในวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม (SWOT) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกประเภท เปรียบเทียบข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความ เพื่อหาข้อสรุปรวมของข้อมูลและยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

หลังจากที่ดำเนินการสรุปข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และดำเนินการยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีเรียบร้อยแล้ว จึงนำร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม(Focus Group) ผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทยที่มีประสบการณ์ด้านการลูกเสือไทย เพื่อหาข้อสรุปรวมของข้อมูลและทำให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ ถูกต้องและครบถ้วน จากนั้นจึงนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีฉบับสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม (โยธิน แสงดี, 2549, p. 80)

ผู้ร่วมการสนทนากลุ่มเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการลูกเสือไทยจำนวน 9 คน โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามรายละเอียดดังนี้

1) ผู้มีบทบาทในการวางนโยบายเพื่อความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของการลูกเสือไทย ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย จำนวน 4 คน ประกอบด้วย (1) พลเรือเอกสุชาติ กลศาสตร์เสนี (2) พลอากาศเอกสมชัย พลพงษ์ (3) นายวายุพยัคฆินทร และ (4) นายนิคม อินทรโสภ

2) ผู้มีบทบาทในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติและตามนโยบายของสภาลูกเสือไทย ส่งเสริมความสัมพันธ์กับคณะลูกเสือนานาชาติ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จัดการทรัพย์สินของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และให้ความเห็นชอบในการลงทุนเพื่อประโยชน์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย (1) นายสมมาตร สังขพันธ์ (2) นายคงวุฒิ ไพบูลย์ศิลป์ และ (3) ดร.ประกอบ มุกระ

3) ผู้มีบทบาทในการตรวจตรา แนะนำ ชี้แจง และรายงานเพื่อให้การบริหารงานลูกเสือเป็นไปตามนโยบาย ข้อบังคับ ระเบียบ และแบบธรรมเนียมของลูกเสือ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง

ผู้ตรวจการลูกเสือ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ นาคสัมฤทธิ์ และ (2) นายโอฬาร เก่งรักษัสัตว์

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (ดังแสดงในภาคผนวก จ)

เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่มคือร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ในประเด็นดังต่อไปนี้

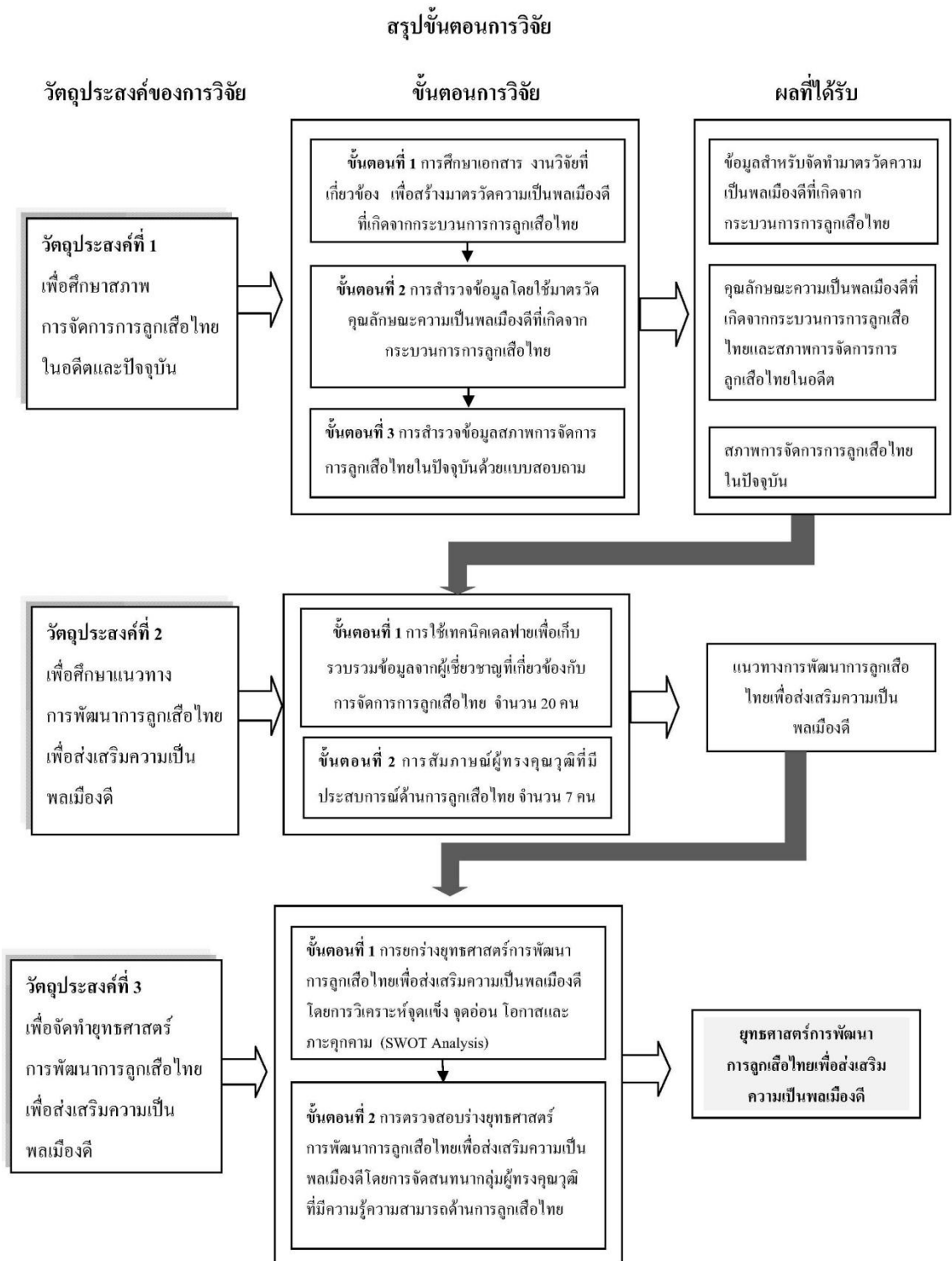
2.2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีมีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมควรมีการปรับปรุงอย่างไร

2.2.2 ปัจจัยใดที่จะส่งเสริมให้การลูกเสือไทยเกิดการพัฒนา

2.2.3 เงื่อนไขใดที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาลูกเสือไทย

จากนั้นนำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีที่ได้รับการตรวจสอบจากการสนทนากลุ่มมาดำเนินการปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องและวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นจึงนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะและนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้สมบูรณ์ต่อไป

สรุปได้ขั้นตอนการวิจัยดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 4

สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และ 3) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต

การวิเคราะห์สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต ใช้มาตรวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ และบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ จำนวน 100 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 100 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลคำถามปลายเปิดโดยจำแนกประเภท เปรียบเทียบข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความมีตารางประกอบ

ตอนที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 100 คน เป็นเพศชายจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 และเป็นเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 ส่วนใหญ่มีอายุ 21 – 30 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมามีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 และมีอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 72.0 รองลงมา มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 โดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 95.0 รองลงมานับถือศาสนาอิสลาม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และไม่นับถือศาสนาใดๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างใน 3 ลำดับแรก คือ อาชีพรับราชการ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 41.0 รองลงมาอาชีพอื่นๆ จำนวน 22 คน (พนักงานบริษัทเอกชน, เกษียณอายุราชการ, นักศึกษา) คิดเป็นร้อยละ 22.0 และอาชีพพนักงานของรัฐ / องค์กรอิสระ / มูลนิธิ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และรายได้ของกลุ่มตัวอย่างใน 3 ลำดับแรก คือ 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมาได้ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 และ 30,001 – 45,0000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 ตามลำดับ

ประเภทลูกเสือที่เคยเรียนมากที่สุด คือ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 37.82 รองลงมาเคยเรียนลูกเสือสามัญ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 31.51 ลูกเสือสำรอง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 22.27 และลูกเสือวิสามัญ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 ตามลำดับ ช่วงเวลาที่เรียนลูกเสืออยู่ในช่วง พ.ศ. 2528 – 2550 มากที่สุด เป็นจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 รองลงมา พ.ศ. 2507 ถึง 2527 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 28.00 และ พ.ศ. 2490 – 2506 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ตามลำดับสำหรับความสำเร็จหรือสิ่งทีภาคภูมิใจของกลุ่มตัวอย่างในสามลำดับแรก คือ การเห็นคุณค่าในตนเองมากที่สุด จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 21.87 รองลงมา ภูมิใจในอาชีพ/ หน้าที่การงาน จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 21.53 และชีวิตครอบครัว จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 19.79 ผลงานประทับใจที่มีจำนวนสูงสุดในสามลำดับแรก คือ ด้านการศึกษามากที่สุด จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมา ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 และด้านอาชีพ/ หน้าที่การงาน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ส่วนวิธีการแก้ปัญหาที่มีจำนวนสูงสุดในสามลำดับแรก คือ การใช้สติไตร่ตรองเพื่อแก้ปัญหา จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมาการหาสาเหตุของการเกิดปัญหาและแก้ไข จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 และปรึกษากับคนในครอบครัว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดว่าตนเองเป็นพลเมืองดี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 99.0 และไม่เป็นพลเมืองดี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	44	44.0
หญิง	56	56.0
รวม	100	100.0
อายุ		
21 – 30 ปี	45	45.0
31 – 40 ปี	20	20.0
41 – 50 ปี	14	14.0
51 – 60 ปี	15	15.0
61 ปีขึ้นไป	6	6.0
รวม	100	100.0

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิสูงสุดทางการศึกษา		
ปริญญาตรี	72	72.0
ปริญญาโท	26	26.0
ปริญญาเอก	2	2.0
รวม	100	100.0
ศาสนา		
พุทธ	95	95.0
คริสต์	1	1.0
อิสลาม	3	3.0
อื่นๆ (ไม่นับถือศาสนาใดๆ)	1	1.0
รวม	100	100.0
อาชีพ		
รับราชการ	41	41.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	1	1.0
ค้าขาย	7	7.0
พนักงานของรัฐ / องค์กรอิสระ / มูลนิธิ	19	19.0
ธุรกิจส่วนตัว	6	6.0
อาชีพอิสระ	4	4.0
อื่นๆ (บริษัทเอกชน, เกษียณอายุ, นักศึกษา)	22	22.0
รวม	100	100.0
รายได้		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	22	22.0
15,001 – 30,000 บาท	43	43.0
30,001 – 45,000 บาท	18	18.0
45,001 – 60,000 บาท	9	9.0
60,001 – 75,000 บาท	2	2.0
75,001 ขึ้นไป	6	6.0
รวม	100	100.0
ประเภทลูกเสือที่เรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
สำรอง (ป.1-3)	53	22.27
สามัญ (ป.4-6)	75	31.51
สามัญรุ่นใหญ่ (ม.1-3)	90	37.82
วิสามัญ (ม.4-6 / ปวช.1-3)	20	8.40
รวม	238	100.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ช่วงเวลาที่เรียนลูกเสือ		
พ.ศ. 2490 - 2506	11	11.00
พ.ศ. 2507 - 2527	28	28.00
พ.ศ. 2528 - 2550	61	61.00
รวม	100	100.0
ความสำเร็จหรือสิ่งที่ภาคภูมิใจ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ด้านชีวิตครอบครัว	57	19.79
ด้านอาชีพ/ หน้าที่การงาน	62	21.53
ด้านการศึกษา	54	18.75
ด้านคุณค่าในตนเอง	63	21.87
ด้านการยอมรับจากสังคม/ ชุมชน/ บุคคล	52	18.06
รวม	288	100.0
ผลงานที่ประทับใจที่สุด		
ด้านชีวิตครอบครัว	9	9.0
ด้านอาชีพ/ หน้าที่การงาน	16	16.0
ด้านการศึกษา	31	31.0
ด้านคุณค่าในตนเอง	29	29.0
ด้านการยอมรับจากสังคม/ ชุมชน/ บุคคล	2	2.0
ไม่มีผลงานที่ประทับใจ	13	13.0
รวม	100	100.0
วิธีการแก้ปัญหา		
ใช้สติไตร่ตรองเพื่อแก้ปัญหา	50	50.0
หาสาเหตุของการเกิดปัญหาและแก้ไข	19	19.0
ปรึกษากับคนในครอบครัว	8	8.0
จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและค่อยๆ แก้ไข	4	4.0
ปรึกษาผู้ที่มีประสบการณ์	4	4.0
แก้ปัญหาด้วยเหตุและผล	4	4.0
คิดให้รอบคอบแล้วค่อยแก้ปัญหา	3	3.0
พักผ่อน แล้วค่อยมาหาทางแก้ไข	2	2.0
เข้าวัดทำบุญ	2	2.0
บอกกับตัวเองว่าไม่มีปัญหาใดแก้ไม่ได้	1	1.0
ลงมือทำ	1	1.0

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
พูดคุย เจริญ	1	1.0
ใช้หลักการทางศาสนาแก้ไขปัญหา	1	1.0
รวม	100	100.0
การประพัติน		
เป็นพลเมืองดี	99	99.0
ไม่เป็นพลเมืองดี	1	1.0
รวม	100	100.0

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสติปัญญา พบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณารายข้อส่วนใหญ่ปฏิบัติตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติตามคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.93$) แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.76$) และรู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสติปัญญา

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ชอบค้นหาความรู้รอบตัวมากขึ้น	3.61	.840	มาก
2. แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี	3.76	.866	มาก
3. คิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ	3.61	.994	มาก
4. ใช้ความรู้ทางการลูกเสือกับชีวิตประจำวัน	3.32	.952	ปานกลาง
5. นำทักษะที่ได้จากกระบวนการลูกเสือไปใช้ในการประกอบอาชีพ	3.23	1.053	ปานกลาง
6. รู้สิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย	3.93	.902	มาก
7. รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม	3.75	.851	มาก
8. จัดบันทึกสรุปความรู้/ประสบการณ์ต่างๆ เสมอ	3.22	1.021	ปานกลาง
9. ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ให้ผู้อื่นเสมอ	3.51	.969	มาก
ภาพรวมด้านสติปัญญา	3.54	.698	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านจิตใจดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณา

รายชื่อส่วนใหญ่ปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) สำหรับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ภูมิใจในความเป็นคนไทย ($\bar{X} = 4.44$) และเคารพในผู้ที่อาวุโสกว่า ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านจิตใจดี

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	4.55	.796	มากที่สุด
2. ปฏิบัติตนเป็นคนพูดจริงทำจริง	3.95	.804	มาก
3. เคารพในผู้ที่อาวุโสกว่า	4.37	.800	มาก
4. ช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนและสังคมด้วยความสมัครใจ	3.91	.911	มาก
5. อาสาช่วยงานผู้อื่นเสมอ	3.84	.950	มาก
6. ปฏิบัติงานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ	4.08	.837	มาก
7. มีความกระตือรือร้นตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงาน	4.02	.876	มาก
8. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เสมอ	3.81	.918	มาก
9. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี	4.10	.847	มาก
10. ตอบแทนผู้มีพระคุณเสมอ	4.27	.962	มาก
11. รักษาเกียรติของตน ครอบครัวและประเทศชาติ	4.29	.880	มาก
12. อ่อนน้อมถ่อมตนกับผู้มีอาวุโสมากกว่า	4.28	.866	มาก
13. สามารถทำงานต่างๆ ได้ด้วยตนเอง	4.16	.813	มาก
14. ภูมิใจในความเป็นคนไทย	4.44	.795	มาก
15. สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นแม้จะมีวัฒนธรรมต่างกัน	4.10	.810	มาก
16. แสดงความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	4.13	.837	มาก
17. ร่วมกิจกรรมสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.17	.954	มาก
18. มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส	4.09	.900	มาก
19. มองโลกในแง่ดีเสมอ	3.91	.944	มาก
20. แสดงอาการทางกายและวาจาต่อผู้อื่นอย่างสุภาพ	4.01	.847	มาก
21. ใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	3.99	.835	มาก
22. ดำรงชีวิตตามบรรทัดฐานของสังคม	3.93	.832	มาก
23. มีส่วนร่วมในการเผยแพร่และอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมไทย	3.64	.905	มาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
24. ไม่เอาเปรียบผู้อื่น	4.19	.837	มาก
25. เสียสละเวลาทำประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม	3.71	.880	มาก
ภาพรวมด้านจิตใจดี	4.07	.645	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสุขภาพดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อพิจารณารายข้อส่วนใหญ่ปฏิบัติตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การออกกำลังกาย อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) สำหรับการปฏิบัติตามคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.16$) มีร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 3.92$) และทำความสะอาดที่พัก / สถานที่ทำงานสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสุขภาพดี

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ไม่มีโรคประจำตัวที่เกิดจากการใช้ชีวิตประจำวัน	3.88	1.037	มาก
2. มีร่างกายที่ได้สัดส่วน สมวัย	3.77	.930	มาก
3. มีร่างกายแข็งแรง	3.92	.872	มาก
4. ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายสม่ำเสมอ	4.16	.861	มาก
5. ทำความสะอาดที่พัก / สถานที่ทำงานสม่ำเสมอ	3.90	.882	มาก
6. ออกกำลังกาย อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน	3.11	1.270	ปานกลาง
7. พักผ่อนติดต่อกันอย่างน้อยวันละ 7 ชั่วโมง	3.67	1.025	มาก
ภาพรวมด้านสุขภาพดี	3.77	.764	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสังคมดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณา รายข้อทุกข้อปฏิบัติตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติตามคุณลักษณะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.16$) เคารพสิทธิผู้อื่น ($\bar{X} = 4.10$) และใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ด้านสังคมดี

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีความตรงต่อเวลาเสมอ	3.79	.880	มาก
2. ปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคม	3.96	.816	มาก
3. ทำกิจวัตรของตนเองตามกำหนดเวลา	3.76	.878	มาก
4. เคารพสิทธิผู้อื่น	4.10	.810	มาก
5. ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	3.84	.762	มาก
6. มีความเสียสละพร้อมที่จะกระทำเพื่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	3.95	.783	มาก
7. มีความอดทนในการเรียนและการทำงาน	4.05	.744	มาก
8. สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี	3.80	.804	มาก
9. รับฟังความคิดเห็นและคำวิจารณ์ของผู้อื่น	3.90	.772	มาก
10. มีความตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.92	.800	มาก
11. ร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.77	.886	มาก
12. ปฏิบัติตนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.72	.817	มาก
13. ใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง	4.06	.919	มาก
14. เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย	4.16	.825	มาก
15. มีหน้าตาที่แจ่มใสและแสดงรอยยิ้มกับผู้อื่นเสมอ	3.92	.849	มาก
16. ไม่มีอคติและขัดแย้งกับผู้ที่มีความคิดเห็นไม่เหมือนกับตนเอง	3.96	.816	มาก
17. ใช้วาจาที่สุภาพ และเป็นมิตรกับคนทั่วไป	3.96	.816	มาก
ภาพรวมด้านสังคมดี	3.91	.619	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณา รายด้านทุกด้านปฏิบัติตนตามคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับมาก โดยเรียงลำดับคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองดีจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 4.07$) ด้านสังคมดี ($\bar{X} = 3.91$) ด้าน สุขภาพดี ($\bar{X} = 3.77$) และด้านสติปัญญาดี ($\bar{X} = 3.54$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย ภาพรวมรายด้าน

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านสติปัญญาดี	3.54	.698	มาก
ด้านจิตใจดี	4.07	.645	มาก
ด้านสุขภาพดี	3.77	.764	มาก
ด้านสังคมดี	3.91	.619	มาก
ภาพรวมรายด้าน	3.83	.607	มาก

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างอายุที่แตกต่างกันต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยไม่แตกต่างกัน มีค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ .075 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจิตใจดี ด้านสุขภาพดี และด้านสังคมดี มีค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .386 .402 และ .120 ตามลำดับ ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสติปัญญาดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ .009 ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างอายุที่แตกต่างกันต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านสติปัญญาดี	ระหว่างกลุ่ม	4	6.388	1.597	3.623	.009**
	ภายในกลุ่ม	95	41.876	.441		
	ทั้งหมด	99	48.264			
ด้านจิตใจดี	ระหว่างกลุ่ม	4	1.748	.437	1.049	.386
	ภายในกลุ่ม	95	39.564	.416		
	ทั้งหมด	99	41.312			
ด้านสุขภาพดี	ระหว่างกลุ่ม	4	2.381	.595	1.018	.402
	ภายในกลุ่ม	95	55.541	.585		
	ทั้งหมด	96	57.922			

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่เกิดจากกระบวนการ การลูกเสือไทย	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	4	3.096	.774	2.20	.07
	ภายในกลุ่ม	95	33.426	.352	0	5
	ทั้งหมด	99	36.522			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาเรียนลูกเสือแตกต่างกันต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทย พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงเวลาที่เรียนลูกเสือแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทยไม่แตกต่างกัน มีค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ .086 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจิตใจดี ด้านสุขภาพดี และด้านสังคมดี มีค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .178 .474 และ .137 ตามลำดับ ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงเวลาที่เรียนลูกเสือแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทยไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสติปัญญา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงเวลาที่เรียนลูกเสือแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ .010 ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาการเรียนลูกเสือที่แตกต่างกันต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทย

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ที่เกิดจากกระบวนการ การลูกเสือไทย	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านสติปัญญาดี	ระหว่างกลุ่ม	2	4.386	2.193	4.848	.010**
	ภายในกลุ่ม	97	43.878	.452		
	ทั้งหมด	99	48.264			
ด้านจิตใจดี	ระหว่างกลุ่ม	2	1.445	.723	1.758	.178
	ภายในกลุ่ม	97	39.866	.411		
	ทั้งหมด	99	41.312			
ด้านสุขภาพดี	ระหว่างกลุ่ม	2	.885	.442	.752	.474
	ภายในกลุ่ม	97	57.038	.588		
	ทั้งหมด	99	57.922			

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

คุณลักษณะความเป็นพลเมือง ดีที่เกิดจากกระบวนการ การลูกเสือไทย	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านสังคมดี	ระหว่างกลุ่ม	2	1.527	.763	2.033	.137
	ภายในกลุ่ม	97	36.430	.376		
	ทั้งหมด	99	37.957			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.805	.903	2.522	.086
	ภายในกลุ่ม	97	34.717	.358		
	ทั้งหมด	99	36.522			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการจัดการในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า โรงเรียนมินโยบาย แผนงาน และมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการจัดการ

ด้านการจัดการการลูกเสือไทย	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนมินโยบาย แผนงาน และมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนลูกเสือ	3.56	1.113	มาก
2. โรงเรียนจัดสรรทรัพยากรในการเรียนการสอนลูกเสืออย่างเพียงพอ	3.47	1.049	ปานกลาง
3. โรงเรียนมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนการสอนลูกเสือทุกครั้ง	3.27	1.072	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการจัดการ	3.43	.997	ปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 3 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดสรรกิจกรรมลูกเสือได้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในขณะนั้น ($\bar{X} = 3.32$) โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 3.43$) และโรงเรียนมีการจัดสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ด้านการเรียนกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.47$) ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนมีการจัดเนื้อหาการเรียนกิจกรรมลูกเสือเหมาะสมกับวัยของลูกเสือ	3.59	1.026	มาก
2. โรงเรียนมีการจัดสาระกิจกรรมลูกเสือได้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในขณะนั้น	3.32	1.072	ปานกลาง
3. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมให้ลูกเสือได้เข้าค่ายและฝึกปฏิบัติเป็นประจำทุกปี	3.72	1.164	มาก
4. โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ	3.43	1.057	ปานกลาง
5. โรงเรียนมีการจัดสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ด้านการเรียนกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอ	3.47	1.096	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการจัดกิจกรรม	3.50	.948	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มี 2 ข้อที่กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ตรงต่อเวลาในการมาสอนทุกครั้ง ($\bar{X} = 3.61$) และเอาใจใส่ในการสอนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.55$) ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือ

ด้านครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. เอาใจใส่ในการสอนเป็นอย่างดี	3.55	1.067	มาก
2. เทคนิคและวิธีการสอนสนุกทำให้ลูกเสืออยากเรียน	3.45	1.242	ปานกลาง
3. ตรงต่อเวลาในการมาสอนทุกครั้ง	3.61	1.171	มาก
4. มีความรู้และทักษะในการสอนวิชาลูกเสือเป็นอย่างดี	3.43	1.225	ปานกลาง
5. สามารถถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาสาระ และการฝึกปฏิบัติให้กับลูกเสือได้เป็นอย่างดี	3.43	1.087	ปานกลาง
ภาพรวมด้านครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือ	3.50	1.053	มาก

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะในเรื่องโรงเรียนควรมีบุคลากรที่สอนลูกเสือโดยเฉพาะ เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านลูกเสือให้กับลูกเสือมากกว่านี้ ($f=2$) ควรมีการสอดแทรกธรรมะและมารยาทไทยให้กับเด็กรุ่นใหม่ เพราะวิชาเหล่านี้ถูกยกเลิกไป ($f=1$) ควรเพิ่ม

ทักษะความรู้ต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคมากขึ้น เช่น วัฒนธรรม วิถีชีวิตและอื่นๆ (f=1) ครูมีส่วนสำคัญมากแม้มีความรู้ด้านลูกเสือมากแต่ถ้าไม่มีเทคนิควิธีการสอนเด็กก็ไม่อยากเรียน และครู/ผู้กำกับลูกเสือบางคนชอบเปลี่ยนแบบการฝึกวินัยของทหาร ซึ่งไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียน (f=1) ควรเสริมเนื้อหาที่เป็นปัจจุบันในกิจกรรมลูกเสือ (f=1) และควรมีการฝึกกิจกรรมลูกเสือมากกว่านี้ (f=1) ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการการลูกเสือไทย

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
1.	โรงเรียนควรมีบุคลากรที่สอนลูกเสือโดยเฉพาะ เพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านลูกเสือให้กับลูกเสือมากกว่านี้	2
.	ควรมีการสอดแทรกธรรมะและมารยาทไทยให้กับเด็กรุ่นใหม่ เพราะวิชาเหล่านี้ถูกยกเลิกไป	1
3.	ควรเพิ่มทักษะความรู้ต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคมากขึ้น เช่น วัฒนธรรม วิถีชีวิตและอื่นๆ	1
4.	ครูมีส่วนสำคัญมาก แม้มีความรู้ด้านลูกเสือมากแต่ถ้าไม่มีเทคนิควิธีการสอนเด็กก็ไม่อยากเรียน และครู/ผู้กำกับลูกเสือบางคนชอบเปลี่ยนแบบการฝึกวินัยของทหาร ซึ่งไม่เหมาะกับวัยของผู้เรียน	1
5.	ควรเสริมเนื้อหาที่เป็นปัจจุบันในกิจกรรมลูกเสือ	1
6.	อยากให้มีการฝึกกิจกรรมลูกเสือมากกว่านี้	1

สรุปได้ว่า สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต **ด้านการจัดการการลูกเสือไทย** มีการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรฐาน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามตรวจสอบและประเมินผลทางการลูกเสือไทย ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แต่ยังคงพัฒนาการจัดสรรทรัพยากรด้านการจัดการการลูกเสือไทยให้เพียงพอและเหมาะสมต่อการดำเนินงาน รวมทั้งควรมีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสืออย่างจริงจัง เนื่องจากการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตมีเพียงผู้ตรวจการลูกเสือที่ทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลเท่านั้น จึงมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนสถานศึกษาที่มีอยู่ รวมทั้งยังไม่มีหน่วยงานภายนอกทำหน้าที่ตรวจติดตาม ประเมินผลสถานศึกษา

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย มีวิธีการจัดเนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติและการประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของลูกเสือ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 โดยการจัดกิจกรรมที่ให้ลูกเสือได้ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ตนถนัดในทีกลางแจ้ง และมีโอกาสบำเพ็ญประโยชน์เพื่อผู้อื่น ทั้งนี้ยังฝึกหัดให้มีความรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น มีนิสัยใจคอดีเป็นที่วางใจได้ สามารถเป็นผู้นำและปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น สำหรับการจัดการสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ของการลูกเสือไทยเป็นการติดตามสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติตาม

หลักของการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือควรเสริมเนื้อหาที่เป็นปัจจุบันในกิจกรรมลูกเสือ และควรมีการฝึกกิจกรรมลูกเสือมากกว่านี้ เพราะผู้ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือในอดีตไม่สามารถนำความทักษะ ความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์กับการใช้ชีวิตในปัจจุบันได้

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย มีการคัดเลือกครูผู้สอนลูกเสือตามคุณสมบัติทั่วไปที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ถึงกระนั้นการจัดการการลูกเสือไทยควรมีบุคลากรที่สอนลูกเสือโดยเฉพาะ มีการพัฒนา การส่งเสริม และการเสริมสร้างให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือมีทักษะด้านการสอน การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพด้านการลูกเสือ

สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตส่งผลต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้แก่ลูกเสือทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ **ด้านสติปัญญาดี** ลูกเสือสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม รู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย **ด้านจิตใจดี** ลูกเสือมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นคนไทย เคารพในผู้ที่อาวุโสกว่า **ด้านร่างกายดี** ลูกเสือมีการดูแลรักษาความสะอาดร่างกายสม่ำเสมอ มีร่างกายแข็งแรง ทำความสะอาดที่พัก / สถานที่ทำงานสม่ำเสมอ **ด้านสังคมดี** ลูกเสือมีความเคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย เคารพสิทธิผู้อื่น และใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง ซึ่งผลที่เกิดขึ้นนี้มาจากการจัดการการลูกเสือไทยที่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในปัจจุบัน

การวิเคราะห์สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในปัจจุบันใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการลูกเสือ/ผู้กำกับลูกเสือ และชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับลูกเสือ/เนตรนารี

แบบสอบถามชุดที่ 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการการลูกเสือไทย ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน จำนวน 397 คน และผู้กำกับลูกเสือ จำนวน 397 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 2 ครั้ง ได้รับกลับคืนในส่วนของผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนจำนวน 289 ชุด คิดเป็นร้อยละ 72.80 และผู้กำกับลูกเสือ จำนวน 286 ชุด คิดเป็นร้อยละ 72.04 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2.1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยในด้านการจัดการการลูกเสือไทย การจัดกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2.1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการลูกเสือไทย การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกประเภท เปรียบเทียบข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความมีตารางประกอบ

แบบสอบถามชุดที่ 2 เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีใน 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญาดี ด้านจิตใจดี ด้านสุขภาพดี และด้านสังคมดี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลูกเสือ/เนตรนารี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 440 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 2 ครั้ง ได้รับกลับคืน จำนวน 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.32 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 2.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2.2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในด้านสติปัญญาดี ด้านจิตใจดี ด้านสุขภาพดี และด้านสังคมดี โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2.2.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพคาดหวังต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย โดยจำแนกประเภท เปรียบเทียบข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความมีตารางประกอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามผู้อำนวยการลูกเสือ/ ผู้กำกับลูกเสือ (ชุดที่ 1)

ตอนที่ 2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชุดที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 78.4 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 21.6 เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 81.3 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 18.7 และกลุ่มผู้กำกับลูกเสือเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 75.5 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 24.5 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.0 และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.2 ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือมีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.6 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.7 และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.3 และกลุ่มผู้กำกับลูกเสือมีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.5 และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.1 ตามลำดับ วุฒิทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง 3 ลำดับแรก อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาคือระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 38.8 และกำลังศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 13.1 เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือ 3 ลำดับแรกอยู่ในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 50.2 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.7 และกำลังศึกษาในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 14.5 และกลุ่มผู้กำกับลูกเสือมีวุฒิการศึกษา อยู่ในระดับปริญญา

ตรี คิดเป็นร้อยละ 59.1 รองลงมาคือระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 27.3 และกำลังศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 11.5 ตามลำดับ

ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวกับการลูกเสือ เมื่อพิจารณาภาพรวมใน 3 ลำดับแรก พบว่ามีระยะเวลา 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาคือ 12-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.7 และ 15-18 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.5 เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการลูกเสือ 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.4 รองลงมาคือ 15-18 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.3 และ 18-21 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.6 และกลุ่มผู้กำกับลูกเสือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการลูกเสือ 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.8 รองลงมาคือ 12-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 11.2 และ 15-18 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ ด้านวุฒิทางการลูกเสือของกลุ่มตัวอย่าง 3 ลำดับแรกอยู่ในขั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C.) คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาขั้นความรู้ขั้นสูง (W.B.) คิดเป็นร้อยละ 18.3 และขั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.) คิดเป็นร้อยละ 13.2 เมื่อพิจารณารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือมีวุฒิทางการลูกเสือขั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C.) คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาคือขั้นความรู้ขั้นสูง (W.B.) คิดเป็นร้อยละ 19.0 และขั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.) คิดเป็นร้อยละ 12.1 และกลุ่มผู้กำกับลูกเสือมีวุฒิทางการลูกเสือขั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C.) คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมาคือขั้นความรู้ขั้นสูง (W.B.) คิดเป็นร้อยละ 17.5 และขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรม (A.L.T.) คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชุดที่ 1

ข้อมูลทั่วไป	ผู้อำนวยการลูกเสือ		ผู้กำกับลูกเสือ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	235	81.3	216	75.5	451	78.4
หญิง	54	18.7	70	24.5	124	21.6
รวม	289	100.0	286	100.0	575	100.0
อายุ						
ต่ำกว่า 21 ปี			4	1.4	4	.7
21 - 30 ปี	7	2.4	21	7.3	28	4.9
31 - 40 ปี	24	8.3	46	16.1	70	12.2
41 - 50 ปี	51	17.7	70	24.5	121	21.0
51 - 60 ปี	207	71.6	145	50.7	352	61.2
รวม	289	100.0	286	100.0	575	100.0
วุฒิสูงสุดทางการศึกษา						
ปริญญาตรี	83	28.7	169	59.1	252	43.8
กำลังศึกษาปริญญาโท	42	14.5	33	11.5	75	13.1
ปริญญาโท	145	50.2	78	27.3	223	38.8

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ผู้อำนวยการ ลูกเสือ		ผู้กำกับลูกเสือ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กำลังศึกษาปริญญาเอก	10	3.4	5	1.7	15	2.6
ปริญญาเอก	9	3.2	1	.4	10	1.7
รวม	289	100.0	286	100.0	575	100.0
ประสบการณ์ทำงานด้านการ ลูกเสือ	6	2.1	13	4.6	19	3.3
0 - 3 ปี						
3 - 6 ปี	5	1.7	24	8.4	29	5.0
6 - 9 ปี	13	4.5	18	6.3	31	5.4
9 - 12 ปี	15	5.2	25	8.7	40	7.0
12 - 15 ปี	18	6.2	32	11.2	50	8.7
15 - 18 ปี	21	7.3	28	9.8	49	8.5
18 - 21 ปี	19	6.6	12	4.2	31	5.4
21 ปีขึ้นไป	192	66.4	134	46.8	326	56.7
รวม	289	100.0	286	100.0	575	100.0
วุฒิทางการลูกเสือ						
ไม่เคยผ่านการอบรม	5	1.7	6	2.1	11	1.9
ชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.)	35	12.1	41	14.3	76	13.2
ชั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C.)	125	43.3	104	36.4	229	39.8
ชั้นความรู้ขั้นสูง (W.B.)	55	19.0	50	17.5	105	18.3
ชั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรม (A.L.T.C.)	21	7.3	21	7.3	42	7.3
ชั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรม A.L.T.)	27	9.3	43	15.0	70	12.2
ชั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรม (L.T.C.)	12	4.2	8	2.8	20	3.5
ชั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรม (L.T.)	9	3.1	13	4.6	22	3.8
รวม	289	100	286	100	575	100

ตอนที่ 2.1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยในด้านการจัดการการลูกเสือไทย การจัดกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยด้านการจัดการการลูกเสือไทยในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 3.90$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดโครงสร้าง

ของกองลูกเสืออย่างเป็นระบบ เช่น กลุ่ม กอง และหมู่ ($\bar{X} = 4.17$) มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมลูกเสือ ($X = 4.05$) และมีการมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดโครงสร้างของกองลูกเสืออย่างเป็นระบบ เช่น กลุ่ม กอง และหมู่ ($X = 4.22$) มีการมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{X} = 4.13$) และมีการสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือมี ($\bar{X} = 4.11$) ตามลำดับ

กลุ่มผู้กำกับลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดโครงสร้างของกองลูกเสืออย่างเป็นระบบ เช่น กลุ่ม กอง และหมู่ ($X = 4.13$) มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมลูกเสือ ($X = 4.01$) มีการกำหนดขั้นตอนปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.95$) และมีการมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเป็นลายลักษณ์อักษร ($X = 3.95$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย ด้านการจัดการการลูกเสือไทย

การจัดการการลูกเสือไทย	ผู้อำนวยการลูกเสือ		แปลผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปลผล	ภาพรวม		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีการกำหนดนโยบายด้านกิจกรรมลูกเสือ	3.90	.771	มาก	3.82	.837	มาก	3.86	.805	มาก
2. มีการวางแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือที่สอดคล้องกับนโยบายของคณะลูกเสือแห่งชาติ	3.98	.788	มาก	3.83	.801	มาก	3.90	.797	มาก
3. มีการนำแผนงานที่กำหนดตามนโยบายไปใช้ในเชิงปฏิบัติ	3.94	.772	มาก	3.72	.856	มาก	3.83	.822	มาก
4. มีการจัดสรรทรัพยากรทั้งคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างพอเพียง	3.87	.795	มาก	3.60	.897	มาก	3.74	.856	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การจัดการการลูกเสือไทย	ผู้อำนวยการ ลูกเสือ		แปล ผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปล ผล	ภาพรวม		แปล ผล
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
6. มีมาตรการและกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ	3.82	.783	มาก	3.66	.809	มาก	3.74	.799	มาก
7. มีการจัดโครงสร้างของกองลูกเสืออย่างเป็นระบบ เช่น กลุ่ม กอง และหมู่	4.22	.749	มาก	4.13	.791	มาก	4.17	.771	มาก
8. มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมลูกเสือ	4.08	.684	มาก	4.01	.693	มาก	4.05	.689	มาก
9. มีการกำหนดขั้นตอนปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือที่เหมาะสม	4.05	.725	มาก	3.95	.704	มาก	4.00	.716	มาก
10. มีการปฏิบัติงานตามแผนกิจกรรมลูกเสือ	4.02	.766	มาก	3.86	.799	มาก	3.94	.786	มาก
11. มีการสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ	4.11	.822	มาก	3.86	.882	มาก	3.99	.860	มาก
12. มีการจัดสายงานการบังคับบัญชากิจกรรมลูกเสือชัดเจน	4.00	.856	มาก	3.87	.872	มาก	3.94	.866	มาก
13. มีการมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเป็นลายลักษณ์อักษร	4.13	.824	มาก	3.95	.870	มาก	4.04	.851	มาก
14. มีการกำหนดลักษณะของภารกิจและอำนาจหน้าที่ให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือ	4.07	.766	มาก	3.93	.814	มาก	4.00	.792	มาก
15. มีการสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ	3.99	.707	มาก	3.85	.826	มาก	3.92	.771	มาก
16. มีการทำให้งานบรรลุสู่เป้าหมายกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	3.73	.809	มาก	3.60	.879	มาก	3.67	.846	มาก
17. มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ	3.88	.840	มาก	3.76	.860	มาก	3.82	.851	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การจัดการการลูกเสือไทย	ผู้อำนวยการลูกเสือ		แปลผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปลผล	ภาพรวม		แปลผล
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
18. มีการประเมินกิจกรรมลูกเสือตามเกณฑ์ การประเมินคุณภาพงานกิจกรรมลูกเสือภายในสถานศึกษาของ สมศ.	3.95	.909	มาก	3.84	.894	มาก	3.90	.902	มาก
19. มีการสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานของกิจกรรมลูกเสือในรอบปี	3.83	.835	มาก	3.69	.901	มาก	3.76	.871	มาก
20. มีการนำผลการปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือ ในปีที่ผ่านมาปรับปรุงทุกครั้ง	4.09	.736	มาก	3.91	.825	มาก	4.00	.786	มาก
21. มีวิธีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มงาน กิจกรรมลูกเสือ	4.03	.771	มาก	3.82	.837	มาก	3.98	.791	มาก
22. มีการจัดทำเนื้อหาสาระกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	4.07	.766	มาก	3.93	.814	มาก	4.00	.792	มาก
ภาพรวมด้านการจัดการการลูกเสือไทย	3.98	.594	มาก	3.83	.652	มาก	3.90	.627	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.52$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.52$) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.41$) และมีกิจกรรมที่สร้างความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.53$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.53$)

มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.49$) และมีกิจกรรมที่สร้างความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.34$) ตามลำดับ

กลุ่มผู้กำกับลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.51$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($\bar{X} = 4.51$) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.32$) และมีกิจกรรมที่สร้างความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ

การจัดกิจกรรมลูกเสือ	ผู้อำนวยการลูกเสือ		แปลผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปลผล	ภาพรวม		แปลผล
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. มีการดำเนินการเกี่ยวกับตำรา เอกสาร ด้านกิจกรรมลูกเสือ	3.88	.768	มาก	3.72	.842	มาก	3.80	.809	มาก
2. มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมลูกเสือต่อเนื่อง/เหมาะสม	3.97	.741	มาก	3.85	.792	มาก	3.91	.768	มาก
3. มีการอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ	3.97	.704	มาก	3.85	.806	มาก	3.91	.758	มาก
4. มีการกำหนดเนื้อหาสาระให้ลูกเสือได้ฝึกปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตจริง	4.04	.697	มาก	3.91	.772	มาก	3.97	.737	มาก
5. มีการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เพิ่มทักษะการดำรงชีวิต	4.05	.754	มาก	3.92	.775	มาก	3.98	.766	มาก
6. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนาสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคมให้แก่ลูกเสือ	4.06	.711	มาก	3.89	.764	มาก	3.98	.741	มาก
7. มีกิจกรรมที่ฝึกความคิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบ	3.85	.764	มาก	3.72	.769	มาก	3.79	.768	มาก
8. มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการตามวัยของลูกเสือ	4.17	.691	มาก	3.98	.693	มาก	4.08	.698	มาก

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมลูกเสือ	ผู้อำนวยการ ลูกเสือ		แปล ผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปล ผล	ภาพรวม		แปล ผล
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
9. มีกิจกรรมเกี่ยวกับระบอบ ประชาธิปไตย	4.21	.708	มาก	4.00	.738	มาก	4.10	.730	มาก
10. มีกิจกรรมที่สร้างความ เสียสละ และการกตัญญูรู้คุณ	4.24	.694	มาก	4.02	.737	มาก	4.13	.723	มาก
11. มีกิจกรรมสร้างความมี วินัย และเคารพในกฎระเบียบ	4.29	.700	มาก	4.10	.782	มาก	4.19	.747	มาก
12. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมมนุษย สัมพันธ์	4.24	.673	มาก	4.03	.723	มาก	4.14	.705	มาก
13. มีกิจกรรมที่สร้างจิตอาสา พร้อมช่วยเหลือผู้อื่นและ ส่วนรวม	4.29	.662	มาก	4.13	.768	มาก	4.21	.720	มาก
14. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.49	.646	มาก	4.32	.728	มาก	4.41	.693	มาก
15. มีกิจกรรมที่สร้างความ ซื่อสัตย์	4.34	.659	มาก	4.19	.744	มาก	4.27	.705	มาก
16. มีกิจกรรมทำให้เห็นคุณค่า ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย	4.20	.683	มาก	4.02	.726	มาก	4.11	.709	มาก
17. มีกิจกรรมส่งเสริมศีลธรรม	4.30	.697	มาก	4.16	.738	มาก	4.23	.721	มาก
18. มีกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	4.53	.736	มาก ที่สุด	4.51	.680	มาก ที่สุด	4.52	.708	มาก ที่สุด
19. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ เอื้อต่อการเรียนกิจกรรม ลูกเสือ	4.14	.726	มาก	3.98	.768	มาก	4.06	.751	มาก
20. มีสื่อที่เหมาะสมกับ การเรียนกิจกรรมลูกเสือ	4.09	.739	มาก	3.88	.841	มาก	3.98	.797	มาก
21. มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับการเรียน กิจกรรมลูกเสือทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา	4.06	.753	มาก	3.87	.842	มาก	3.97	.803	มาก
22. มีการสร้างบรรยากาศใน การจัดกิจกรรมลูกเสือ	4.09	.713	มาก	3.90	.810	มาก	4.00	.768	มาก
ภาพรวมด้านการจัดกิจกรรม ลูกเสือไทย	4.15	.553	มาก	3.99	.604	มาก	4.07	.584	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทยในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ มีการสอบเลื่อนขั้นทางลูกเสือตามที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด ($\bar{X} = 3.46$) มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสืออย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.94$) มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของสมาชิกในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.93$) และมีการกำหนดคุณสมบัติของครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือตามเกณฑ์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสืออย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.05$) มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของสมาชิกในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.04$) มีการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในด้านการสอนกิจกรรมลูกเสือให้กับผู้กำกับลูกเสือและมีการกระตุ้นความกระตือรือร้นของผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

กลุ่มผู้กำกับลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณารายข้อส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ มีการสอบเลื่อนขั้นทางลูกเสือตามที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด ($\bar{X} = 3.40$) มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีการกำหนดคุณสมบัติของครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือตามเกณฑ์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ($\bar{X} = 3.83$) มีระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสืออย่างเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.82$) มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของสมาชิกในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) และมีการพัฒนาผู้กำกับลูกเสือในด้านความรู้เกี่ยวกับลูกเสืออย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.69$) ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย	ผู้อำนวยการลูกเสือ		แปลผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปลผล	ภาพรวม		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. มีระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสืออย่างเป็นธรรม	4.05	.760	มาก	3.82	.797	มาก	3.94	.786	มาก
2. มีการกำหนดคุณสมบัติผู้กำกับลูกเสือตามเกณฑ์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	3.93	.851	มาก	3.83	.847	มาก	3.88	.850	มาก
3. มีการพัฒนาความรู้ด้านลูกเสืออย่างต่อเนื่อง	3.89	.869	มาก	3.69	.843	มาก	3.79	.861	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย	ผู้อำนวยการลูกเสือ		แปลผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปลผล	ภาพรวม		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. มีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้กำกับลูกเสือเกิดความมานะในการปฏิบัติงานลูกเสือ	3.92	.822	มาก	3.57	.867	มาก	3.75	.862	มาก
5. มีระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสืออย่างเป็นธรรม	4.05	.760	มาก	3.82	.797	มาก	3.94	.786	มาก
6. มีการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในด้านการสอนกิจกรรมลูกเสือให้แก่ผู้กำกับลูกเสือ	3.95	.792	มาก	3.66	.810	มาก	3.81	.813	มาก
7. มีการใช้ภาวะผู้นำจูงใจให้ผู้กำกับลูกเสือและครูอยากทำงานกิจกรรมลูกเสือมากขึ้น	3.94	.806	มาก	3.61	.906	มาก	3.78	.872	มาก
8. มีการกระตุ้นผู้กำกับลูกเสือให้เกิดความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมลูกเสือ	3.95	.843	มาก	3.65	.853	มาก	3.80	.861	มาก
9. มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของสมาชิกในสถานศึกษา	4.04	.763	มาก	3.82	.815	มาก	3.93	.796	มาก
10. มีระบบพี่เลี้ยงให้แก่ครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือ	3.74	.923	มาก	3.46	.917	มาก	3.60	.930	มาก
11. มีระบบการทำงานที่เอื้อต่อผู้กำกับลูกเสือ	3.85	.810	มาก	3.55	.878	มาก	3.70	.856	มาก
12. มีระบบสารสนเทศเอื้อต่อการสอนกิจกรรมลูกเสือ	3.77	.854	มาก	3.49	.908	ปานกลาง	3.63	.891	มาก
13. มีการสร้างเครือข่ายการทำงานด้านกิจกรรมลูกเสือให้กับผู้กำกับลูกเสือ	3.76	.842	มาก	3.50	.894	มาก	3.63	.877	มาก
14. มีการส่งเสริมความก้าวหน้าให้ผู้กำกับลูกเสือในด้านอาชีพ	3.76	.852	มาก	3.44	.974	ปานกลาง	3.60	.927	มาก

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย	ผู้อำนวยการลูกเสือ		แปลผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปลผล	ภาพรวม		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
15. มีการให้ทุนสนับสนุนผู้กำกับลูกเสือเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถด้านการลูกเสือ	3.83	.764	มาก	3.48	.931	ปานกลาง	3.66	.868	มาก
16. มีการส่งเสริมให้ผู้กำกับลูกเสือใช้สื่อ นวัตกรรมในการสอนหลากหลาย	3.74	.872	มาก	3.48	1.013	มาก	3.61	.953	มาก
17. มีการสอบเลื่อนขั้นทางลูกเสือตามที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด	3.52	1.057	มาก	3.39	1.057	ปานกลาง	3.46	1.058	ปานกลาง
ภาพรวมด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย	3.85	.689	มาก	3.59	.752	มาก	3.72	.732	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณารายข้อ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ มีค่าตอบแทน/รางวัลให้กับผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่อุทิศตนปฏิบัติงานนอกเวลา ($\bar{X} = 3.12$) มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีความภาคภูมิใจทุกครั้งที่ตั้งเครื่องแบบลูกเสือ ($\bar{X} = 4.33$) มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.23$) และมีการเสริมสร้างคุณค่าของการเป็นผู้กำกับลูกเสือ ($\bar{X} = 4.14$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณารายข้อ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ มีค่าตอบแทน/รางวัลให้กับผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่อุทิศตนปฏิบัติงานนอกเวลา ($\bar{X} = 3.22$) มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีความภาคภูมิใจทุกครั้งที่ตั้งเครื่องแบบลูกเสือ ($\bar{X} = 4.33$) มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.23$) และมีมีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับผู้กำกับลูกเสือที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ

กลุ่มผู้กำกับลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นข้อ มีความภาคภูมิใจทุกครั้งที่ตั้งเครื่องแบบลูกเสือ ($\bar{X} = 4.30$) มีการปฏิบัติในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ มีความภาคภูมิใจทุกครั้งที่ตั้งเครื่องแบบลูกเสือ ($\bar{X} = 4.31$) มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.21$) และมีการเสริมสร้างคุณค่าของการเป็นผู้กำกับลูกเสือ ($\bar{X} = 4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนา การลูกเสือไทย	ผู้อำนวยการลูกเสือ		แปลผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปลผล	ภาพรวม		แปลผล
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. มีความภาคภูมิใจทุกครั้งที่ตั้งเครื่องแบบลูกเสือ	4.33	.772	มาก	4.30	.821	มาก	4.33	.796	มาก
2. มีการเสริมสร้างคุณค่าของการเป็นผู้กำกับลูกเสือ	4.16	.782	มาก	4.09	.886	มาก	4.14	.835	มาก
3. มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ	4.23	.829	มาก	4.19	.920	มาก	4.23	.875	มาก
4. มีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับผู้กำกับลูกเสือที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา	4.18	.830	มาก	3.87	.960	มาก	4.03	.909	มาก
5. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูที่เป็นผู้กำกับลูกเสือเป็นพิเศษ	3.68	.992	มาก	3.44	1.069	ปานกลาง	3.56	1.037	มาก
6. มีการนำผลงานด้านการเป็นผู้กำกับลูกเสือมาใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะ	3.56	1.124	มาก	3.28	1.161	ปานกลาง	3.42	1.150	ปานกลาง
7. มีค่าตอบแทน/รางวัลให้กับผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่อุทิศตนปฏิบัติงานนอกเวลา	3.22	1.183	ปานกลาง	3.01	1.205	ปานกลาง	3.12	1.197	ปานกลาง
8. มีการสร้างตัวชี้วัดเพื่อประเมินการปฏิบัติงานการลูกเสือที่เป็นมาตรฐาน	3.60	1.008	มาก	3.35	1.044	ปานกลาง	3.48	1.032	ปานกลาง

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนา การลูกเสือไทย	ผู้อำนวยการลูกเสือ		แปลผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปลผล	ภาพรวม		แปลผล
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
9. ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานด้านการลูกเสือมีความเหมาะสม	3.67	.902	มาก	3.45	.948	ปานกลาง	3.56	.931	มาก
10. ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานด้านการลูกเสือสามารถปฏิบัติได้จริง	3.72	.882	มาก	3.54	.939	มาก	3.63	.915	มาก
11. มีฐานข้อมูลด้านการลูกเสือที่ทันสมัย	3.58	.924	มาก	3.46	.962	ปานกลาง	3.52	.944	มาก
12. มีฐานข้อมูลที่สนับสนุนการทำงานด้านการลูกเสือได้เป็นอย่างดี	3.64	.903	มาก	3.45	.930	ปานกลาง	3.55	.920	มาก
13. สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีฐานข้อมูลส่วนกลางที่สนับสนุนการเรียนการสอนด้านการลูกเสือ	3.56	.938	มาก	3.42	1.023	ปานกลาง	3.49	.983	มาก
14. ฐานข้อมูลของสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติงาน	3.59	.959	มาก	3.47	.975	ปานกลาง	3.53	.967	มาก
ภาพรวมด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย	3.75	.741	มาก	3.58	.793	มาก	3.67	.771	มาก

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) โดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้อำนวยการลูกเสือมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) เช่นเดียวกับกลุ่มผู้กำกับลูกเสือที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) โดยเรียงลำดับภาพรวมรายด้านของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 4.15$) ด้านการจัดการลูกเสือไทย ($\bar{X} = 3.98$) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ($\bar{X} = 3.85$) และด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการ
ลูกเสือไทย ภาพรวมรายด้าน

ภาพรวมรายด้าน	ผู้อำนวยการ ลูกเสือ		แปล ผล	ผู้กำกับลูกเสือ		แปล ผล	ภาพรวม		แปล ผล
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
ด้านการจัดการการลูกเสือ ไทย	3.98	.594	มาก	3.83	.652	มาก	3.90	.627	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ	4.15	.553	มาก	3.99	.604	มาก	4.07	.584	มาก
ด้านการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการลูกเสือไทย	3.85	.689	มาก	3.59	.752	มาก	3.72	.732	มาก
ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการ พัฒนาการลูกเสือไทย	3.75	.741	มาก	3.58	.793	มาก	3.67	.771	มาก
ภาพรวมรายด้าน	3.93	.585	มาก	3.75	.637	มาก	3.84	.618	มาก

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างวุฒิทางการลูกเสือที่แตกต่างกันต่อการปฏิบัติตาม
กระบวนการการลูกเสือไทย พบว่า ในภาพรวม ผู้อำนวยการลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือที่มีวุฒิ
ทางการลูกเสือที่แตกต่างกันมีการปฏิบัติตามกระบวนการการลูกเสือไทยแตกต่างกัน มีค่าความน่าจะเป็น
(Probability) เท่ากับ .044 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ และด้าน
การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย มีค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ .163 และ .071
ตามลำดับ ซึ่งมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 หมายความว่า ผู้อำนวยการลูกเสือและผู้กำกับ
ลูกเสือที่มีวุฒิทางการลูกเสือที่แตกต่างมีการปฏิบัติตามกระบวนการการลูกเสือไทยไม่แตกต่างกัน
ยกเว้นด้านการจัดการการลูกเสือไทย และด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย พบว่า
ผู้อำนวยการลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือที่มีวุฒิทางการลูกเสือที่แตกต่างกันมีการปฏิบัติตาม
กระบวนการการลูกเสือไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความน่าจะเป็น
เท่ากับ .015 และ .050 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบระหว่างวุฒิทางการลูกเสือที่แตกต่างกันต่อการปฏิบัติตาม
กระบวนการการลูกเสือไทย

กระบวนการ การลูกเสือไทย	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการจัดการการลูกเสือไทย	ระหว่างกลุ่ม	5	5.022	1.004	2.845	.015*
	ภายในกลุ่ม	401	141.577	.353		
	ทั้งหมด	406	146.599			

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

กระบวนการ การลูกเสือไทย	ความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ	ระหว่างกลุ่ม	5	2.535	.507	1.586	.163
	ภายในกลุ่ม	401	128.212	.320		
	ทั้งหมด	406	130.746			
ด้านการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการลูกเสือไทย	ระหว่างกลุ่ม	5	5.242	1.048	2.049	.071
	ภายในกลุ่ม	401	205.222	.512		
	ทั้งหมด	406	210.465			
ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการ พัฒนาการลูกเสือไทย	ระหว่างกลุ่ม	5	6.522	1.304	2.240	.050*
	ภายในกลุ่ม	401	233.515	.582		
	ทั้งหมด	406	240.036			
ภาพรวมรายด้าน	ระหว่างกลุ่ม	5	4.098	.820	2.298	.044*
	ภายในกลุ่ม	401	143.004	.357		
	ทั้งหมด	406	147.102			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2.3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการลูกเสือไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดการการลูกเสือไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดใน 5 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือ (f=17) ขาดการสนับสนุนงบประมาณด้านลูกเสือ (f=7) ครูผู้สอนลูกเสือเป็นครูที่มีการสอนวิชาเอกซึ่งเป็นงานในหน้าที่หลัก จึงไม่ค่อยสนใจสอนกิจกรรมลูกเสือ (f=7) ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสือ (f=6) และโรงเรียนมีบุคลากรจำนวนน้อย (f=6) ยังไม่มีแผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ขาดการวางแผนในระยะยาว (f=4) ครูขาดเจตคติที่ดีต่อการสอนกิจกรรมลูกเสือ (f=3) **ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย** พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดใน 5 ลำดับแรก ได้แก่ สถานที่ในสถานศึกษาไม่เอื้อให้จัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ (f=14) บุคลากรขาดความชำนาญและไม่เข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมลูกเสือ (f=9) สื่อการเรียนการสอนมีน้อย (f=4) ลูกเสือ-เนตรนารีมีจำนวนมากการจัดการดูแลเป็นไปตามสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ (f=4) ขาดหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ (f=2) และข้อบังคับลูกเสือใช้มาเป็นระยะเวลาเกินกว่า 30 ปี ควรมีการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาให้ทันสมัย (f=2)

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดใน 5 ลำดับแรก ได้แก่ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อบรมและไม่มีวุฒิทางลูกเสือ (f=13) ครูไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ (f=13) ครูขาดความกระตือรือร้นไม่มีการพัฒนาตนเองในการเข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือ (f=9) ผู้กำกับลูกเสือไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการลูกเสือ (f=6) ครูไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ส่งผลให้นักเรียนไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ

ทำให้ขาดระเบียบวินัย (f=6) การนำผลงานด้านการเป็นผู้กำกับลูกเสือมาใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะยังทำได้ยากและการประเมินเพื่อทำผลงานไม่ค่อยผ่าน เพราะยังไม่ทราบวิธีการและกฎเกณฑ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติที่กำหนด (f=3) **ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการลูกเสือไทย** กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดใน 5 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อเสนอสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือยังไม่ค่อยเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งยังไม่มีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (f=7) ไม่มีค่าตอบแทนหรือรางวัลที่บุคลากรอุทิศตนนอกเวลางานในการทำหน้าที่ผู้กำกับลูกเสือ (f=3) ไม่มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมลูกเสือ (f=3) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติควรสนับสนุนค่าอบรม/รางวัลให้กับผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือทุกระดับอย่างชัดเจน (f=1) การยกย่องเชิดชูเกียรติลูกเสือมีน้อยมาก (f=1) และขาดผู้ให้การสนับสนุนและทำงานเพื่อลูกเสืออย่างจริงจัง (f=1) ดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการการลูกเสือไทย

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
ด้านการจัดการการลูกเสือไทย		
1.	ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือ	17
2.	ขาดการสนับสนุนงบประมาณด้านลูกเสือ	7
3.	ครูผู้สอนลูกเสือเป็นครูที่มีการสอนวิชาเอก ซึ่งเป็นงานในหน้าที่หลัก จึงไม่ค่อยสนใจสอนกิจกรรมลูกเสือ	7
4.	ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสือ	6
5.	โรงเรียนมีบุคลากรจำนวนน้อย	6
6.	ไม่มีแผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนและขาดการวางแผนในระยะยาว	4
7.	ครูขาดเจตคติที่ดีต่อการสอนกิจกรรมลูกเสือ	3
8.	ควรมีการสอดแทรกธรรมะและมารยาทไทยให้กับเด็กรุ่นใหม่ เพราะวิชาเหล่านี้ถูกยกเลิกไป	3
9.	ไม่ค่อยมีผู้อยากจะทำหน้าที่ผู้กำกับลูกเสือ	3
10.	มีเวลาในการจัดกิจกรรมลูกเสือน้อย	2
11.	ควรมีเกณฑ์และรายละเอียดที่ชัดเจนในการประเมินกิจกรรมลูกเสือ	2
12.	ขาดการตรวจติดตามและประเมินผลการจัดการ	2
13.	เอกสารข้อบังคับและกฎหมายต่างๆ ของลูกเสือหาซื้อได้ยาก สำนักงานลูกเสือแห่งชาติควรจัดทำและแจกให้แก่โรงเรียน รวมทั้งแนวปฏิบัติแผนภูมิการปฏิบัติงานไม่ชัดเจน	1
14.	เขตพื้นที่การศึกษา บุคลากรขาดการนำนโยบายสู่แนวปฏิบัติที่ถูกต้อง	1
15.	การสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือให้กับนักเรียนและครูต้องสร้างให้มีความรู้ สื่อที่ดี และรักการดำเนินกิจกรรมลูกเสือว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์	1

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย		
16.	ควรเน้นการตระหนักในกิจกรรมลูกเสือโดยจัดพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในโรงเรียน สร้างความตระหนักในภาระกิจลูกเสือร่วมกัน	1
17.	สถานที่ในสถานศึกษาไม่เอื้อให้จัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ	14
18.	บุคลากรขาดความชำนาญและไม่เข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมลูกเสือ	9
19.	สื่อการเรียนการสอนยังน้อยอยู่	4
20.	ลูกเสือ-เนตรนารีมีจำนวนมาก การจัดการดูแลเป็นไปตามสภาพแวดล้อมที่มีอยู่	4
21.	ขาดหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ	2
22.	ข้อบังคับลูกเสือใช้มาเป็นระยะเวลาเกินกว่า 30 ปี ควรมีการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาให้ทันสมัย	2
23.	การเดินทางและค่าใช้จ่ายในการเข้าค่ายสูง	1
24.	การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษายังไม่ต่อเนื่อง และขาดปฏิทินการปฏิบัติงานที่ชัดเจน	1
25.	ขาดความร่วมมือ บุคลากรขาดความรู้ ขาดทักษะ การเปิดอบรมหรือพัฒนาไม่ควรเสียค่าใช้จ่ายใดๆ	1
26.	มีหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หน่วยงานของกระทรวงศึกษามาจัดกิจกรรมลูกเสือ	1
27.	ผู้กำกับลูกเสือไม่ปฏิบัติกิจกรรม 5 ขั้นตอน ในการเปิด-ปิดประชุมกอง	1
28.	การจัดกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ จัดได้ไม่สมบูรณ์เนื่องจากขัดกับหลักศาสนา	1
29.	โรงเรียนมีกิจกรรมอื่นมากทำให้การจัดกิจกรรมลูกเสือขาดความต่อเนื่อง	1
ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย		
30.	ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อบรมและไม่มีวุฒิทางลูกเสือ	13
31.	ครูไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ	13
32.	ครูขาดความกระตือรือร้น ไม่มีการพัฒนาตนเองในการเข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือ	9
33.	ผู้กำกับลูกเสือไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการลูกเสือ	6
34.	ครูไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ส่งผลให้นักเรียนไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ทำให้ขาดระเบียบวินัย	6
35.	การนำผลงานด้านการเป็นผู้กำกับลูกเสือมาใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะยังทำได้ยากและการประเมินเพื่อทำผลงานไม่ค่อยผ่าน เพราะยังไม่ทราบวิธีการและกฎเกณฑ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติที่กำหนด	3

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
36.	ครูที่สอนลูกเสือมีน้อย	2
37.	ไม่มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้กำกับลูกเสือ	2
38.	ไม่ค่อยมีทุนสนับสนุนผู้กำกับให้เข้ารับการอบรม	2
39.	ควรมีการส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้กำกับลูกเสือมากกว่านี้	2
40.	ไม่มีแรงกระตุ้นที่จะสานต่อจากผู้กำกับลูกเสือรุ่นเก่าและรุ่นใหม่	1
41.	ไม่มีการให้ความดีความชอบกับผู้ปฏิบัติงานด้านลูกเสือ	1
42.	ควรมีการสนับสนุนทุนเพื่อผลิตสื่อ นวัตกรรมการสอนในระดับโรงเรียนให้มากกว่านี้	1
43.	ยังไม่มีกระบวนการที่พัฒนาครูผู้สอนลูกเสือหรือผู้กำกับที่ชัดเจน	1
44.	ค่าอบรมผู้กำกับลูกเสือแพงมาก ไม่เอื้อต่อการสนับสนุน	1
45.	ครูส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะพัฒนาและเข้ารับการประเมินเพื่อรับรางวัล	1
46.	ควรจัดระบบให้มีครูลูกเสือเหมือนวิชาอื่นๆ	1
47.	ขาดการสนับสนุนและขวัญกำลังใจจากคนส่วนใหญ่ในสังคม	1
48.	การทำวิทยฐานะชำนาญการพิเศษของครูผู้สอนลูกเสือผ่านการประเมินน้อยมาก ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจ	1
49.	การสอบเลื่อนขั้นหรือทำผลงานด้านลูกเสือใช้ขั้นตอนที่ยาก	1
ด้านปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการลูกเสือไทย		
50.	ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือยังไม่ค่อยเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งยังไม่มีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน	7
51.	ไม่มีค่าตอบแทนหรือรางวัลที่บุคลากรอุทิศตนนอกเวลางานในการทำหน้าที่ผู้กำกับลูกเสือ	3
52.	ไม่มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมลูกเสือ	3
53.	สำนักงานลูกเสือแห่งชาติควรสนับสนุนค่าอบรม/รางวัล ให้กับผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือทุกระดับอย่างชัดเจน	1
54.	การยกย่องเชิดชูเกียรติลูกเสือมีน้อยมาก	1
55.	ขาดผู้ให้การสนับสนุนและทำงานเพื่อลูกเสืออย่างจริงจัง	1
56.	สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนควรสำรวจความต้องการของผู้กำกับลูกเสือเพื่อนำมาปรับปรุงการลูกเสือให้ดียิ่งขึ้น	1

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ควรจัดให้มีการจำหน่ายเครื่องแบบลูกเสือ/เนตรนารีให้เพียงพอกับความต้องการ
2. จัดทำคู่มือการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ-เนตรนารีประเภทต่างๆ และผู้บังคับบัญชาระดับต่างๆ เผยแพร่และปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบใหม่
3. การลูกเสือควรมีนโยบายที่เป็นการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

4. การประสานงานและการจัดกิจกรรมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญว่ามีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงกิจกรรมลูกเสือมากน้อยเพียงใด มีนโยบายและจิตสำนึกในเรื่องนี้หรือไม่ ถ้าผู้บริหารมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับลูกเสือ การทำงานของบุคลากรก็จะไปได้เป็นอย่างดี ถ้าขาดความตระหนักกิจกรรมลูกเสือก็จะชบเซา
5. โรงเรียนขยายโอกาส ฐานข้อมูลยังไม่สมบูรณ์เนื่องจากครูต้องทำหน้าที่หลายอย่าง
6. เจ้าหน้าที่และผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีความรู้ด้านการลูกเสือ
7. โรงเรียนขนาดเล็กมีลูกเสือไม่มาก ครูจึงมีการช่วยเหลือและร่วมมือกันดีในการทำกิจกรรมลูกเสือ สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ลูกเสือมีจำนวนมาก แต่ครูสอนลูกเสือมีจำนวนน้อย
8. ควรให้ผู้บริหารต้องผ่านกระบวนการลูกเสือก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง อย่างน้อยขั้น A.T.C.
9. แยกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสร้างบุคลากรทางการลูกเสือโดยตรง
10. ควรมีการอบรมผู้กำกับลูกเสือให้มากกว่านี้
11. ควรพัฒนา ปรับปรุงพระราชบัญญัติลูกเสือและหลักสูตรต่างๆ ให้มีความทันสมัยและมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน
12. การประสานงานจากสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนกับกองลูกเสือเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์หรือกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวกับการลูกเสือ มีระยะเวลา 21 ปีขึ้นไป มีวุฒิทางการลูกเสืออยู่ในขั้นความรู้ชั้นสูง (A.T.C.) สำหรับสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย**ด้านการจัดการการลูกเสือไทย** แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีการจัดโครงสร้างของกองลูกเสืออย่างเป็นระบบ เช่น กลุ่ม กอง และหมู่ มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมลูกเสือ และมีการมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเป็นลายลักษณ์อักษร **ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย** สถานศึกษามีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมีกิจกรรมที่สร้างความซื่อสัตย์ **ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย** สถานศึกษามีระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสืออย่างเป็นธรรม มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของสมาชิกในสถานศึกษา และมีการกำหนดคุณสมบัติของครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือตามเกณฑ์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ **ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย** ครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทยมีความภาคภูมิใจทุกครั้งที่ได้แต่งเครื่องแบบลูกเสือ มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ และมีการเสริมสร้างคุณค่าของการเป็นผู้กำกับลูกเสือ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการการลูกเสือไทย พบว่า ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณด้านลูกเสือ ครูผู้สอนลูกเสือเป็นครูที่มีการสอนวิชาเอกซึ่งเป็นงานในหน้าที่หลัก จึงไม่ค่อยสนใจสอนกิจกรรมลูกเสือ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และโรงเรียนมีบุคลากรจำนวนน้อย ยังไม่มีแผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ขาดการวางแผนในระยะยาว ครูขาดเจตคติที่ดีต่อการสอนกิจกรรมลูกเสือ สถานที่ในสถานศึกษาไม่เอื้อให้จัดกิจกรรมลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรขาด

ความชำนาญและไม่เข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมลูกเสือ สื่อการเรียนการสอนมีน้อย ขาดหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ และข้อบังคับลูกเสือเข้ามาเป็นระยะเวลาเกินกว่า 30 ปี ควรมีการปรับเปลี่ยนหรือพัฒนาให้ทันสมัย ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อบรมและไม่มีวุฒิทางลูกเสือ ครูไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ครูขาดความกระตือรือร้นไม่มีการพัฒนาตนเองในการเข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการลูกเสือ ครูไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ส่งผลให้นักเรียนไม่แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ทำให้ขาดระเบียบวินัย การนำผลงานด้านการเป็นผู้กำกับลูกเสือมาใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะยังทำได้ยากและการประเมินเพื่อทำผลงานไม่ค่อยผ่าน เพราะยังไม่ทราบวิธีการและกฎเกณฑ์ของคณะลูกเสือแห่งชาติที่กำหนด ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือยังไม่ค่อยเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งยังไม่มีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน ไม่มีค่าตอบแทนหรือรางวัลที่บุคลากรอุทิศตนนอกเวลาในการทำงานที่ผู้กำกับลูกเสือ ไม่มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติควรสนับสนุนค่าอบรม/รางวัล ให้แก่ผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือทุกระดับอย่างชัดเจน การยกย่องเชิดชูเกียรติลูกเสือมีน้อยมาก และขาดผู้ให้การสนับสนุนและทำงานเพื่อลูกเสืออย่างจริงจัง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามลูกเสือ (ชุดที่ 2)

ตอนที่ 2.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชุดที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.7 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 37.3 มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.9 รองลงมาคืออายุระหว่าง 10-12 ปี คิดเป็นร้อยละ 46.8 และ 16 – 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.3 เป็นลูกเสือ/เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 48.9 รองลงมาเป็นลูกเสือ/เนตรนารีสามัญ คิดเป็นร้อยละ 46.8 และลูกเสือ/เนตรนารีวิสามัญ คิดเป็นร้อยละ 4.3 และเป็นลูกเสือ/เนตรนารีเหล่าเสนา คิดเป็นร้อยละ 95.4 รองลงมาเป็นลูกเสือ/เนตรนารีเหล่าสมุทร คิดเป็นร้อยละ 2.5 และลูกเสือ/เนตรนารีเหล่าอากาศ คิดเป็นร้อยละ 2.1 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ชุดที่ 2

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	205	62.7
หญิง	122	37.3
รวม	327	100.0
อายุ		
10 - 12 ปี	153	46.8
13 – 15 ปี	160	48.9
16 - 18 ปี	14	4.3
รวม	327	100

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของลูกเสือ/เนตรนารี		
สามัญ	153	46.8
สามัญรุ่นใหญ่	160	48.9
วิสามัญ	14	4.3
รวม	327	100.0
เหล่าของลูกเสือ/เนตรนารี		
เหล่าเสนา	312	95.4
เหล่าสมุทร	8	2.5
เหล่าอากาศ	7	2.1
รวม	327	100

ตอนที่ 2.1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในด้านสติปัญญาดี ด้านจิตใจดี ด้านสุขภาพดี และด้านสังคมดี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยด้านสติปัญญาดี ในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีทักษะแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้ ($\bar{X} = 4.25$) กิจกรรมลูกเสือช่วยเพิ่มทักษะการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.20$) มีการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ($\bar{X} = 4.17$) และมีการฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีด้านสติปัญญาดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก สำหรับการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีทักษะแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าได้ ($\bar{X} = 4.23$) มีการฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ($\bar{X} = 4.20$) และกิจกรรมลูกเสือช่วยเพิ่มทักษะการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมลูกเสือไทย ด้านสติปัญญาดี

ด้านสติปัญญาดี	การปฏิบัติ		แปลผล	ความเป็นผลเบื้องต้น		แปลผล
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. มีการสอนเกี่ยวกับปรัชญาการลูกเสือไทย	3.97	.758	มาก	3.96	.765	มาก
2. มีเอกสารประกอบการเรียนเกี่ยวกับปรัชญาการลูกเสือไทย	3.75	.854	มาก	3.83	.855	มาก
3. มีความรู้ในเรื่องปรัชญาการลูกเสือไทย	3.77	.859	มาก	3.87	.845	มาก
4. สามารถนำปรัชญาการลูกเสือไทยไปประยุกต์ใช้ในชีวิต	4.01	.824	มาก	4.06	.813	มาก
5. เนื้อหาสาระกิจกรรมลูกเสือที่สถานศึกษาจัดสอดคล้องกับหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ	4.08	.790	มาก	4.09	.791	มาก
6. สถานศึกษามีตำรา เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือไว้ให้ศึกษาอย่างพอเพียง	3.76	.918	มาก	3.88	.893	มาก
7. มีการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและเหมาะสม	4.17	1.90 6	มาก	4.08	.823	มาก
8. มีการอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียนกิจกรรมลูกเสือทุกครั้ง	4.00	.846	มาก	4.05	.823	มาก
9. มีการฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง	4.17	.813	มาก	4.20	.809	มาก
10. กิจกรรมลูกเสือช่วยเพิ่มทักษะการดำรงชีวิต	4.20	.762	มาก	4.18	.803	มาก
11. กิจกรรมลูกเสือฝึกความคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างเป็นระบบ	3.99	.768	มาก	4.03	.756	มาก
12. กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย	4.18	.755	มาก	4.13	.785	มาก
13. กิจกรรมลูกเสือฝึกทักษะในด้านวิชาการและวิชาชีพ	3.97	.751	มาก	4.05	.740	มาก
14. กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีทักษะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้	4.25	.712	มาก	4.23	.728	มาก
ภาพรวมด้านสติปัญญาดี	4.02	.589	มาก	4.04	.620	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยด้านจิตใจดีในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ

ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.60$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.60$) กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความอดทน อดกลั้นในตนเอง ($\bar{X} = 4.53$) กิจกรรมลูกเสือสร้างความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.53$) และกิจกรรมลูกเสือสอนให้เกิดวินัยและความเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 4.50$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีด้านจิตใจดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก ยกเว้น กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.57$) ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.57$) กิจกรรมลูกเสือสร้างความมีวินัย และการเคารพในกฎระเบียบของสังคมและกิจกรรมลูกเสือสร้างความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.48$) และกิจกรรมลูกเสือสอนให้เกิดวินัยและความเป็นระเบียบ และ กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความอดทน อดกลั้นในตนเอง ($\bar{X} = 4.47$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับตามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านจิตใจดี

ด้านจิตใจดี	การปฏิบัติ		แปลผล ระดับ	ความเป็นพลเมืองดี		แปลผล ระดับ
	\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.	
1. กิจกรรมลูกเสือช่วยพัฒนาจิตใจ เพื่อให้ลูกเสือ/เนตรนารีเป็นคนดีของประเทศชาติ	4.41	.698	มาก	4.34	.735	มาก
2. ท่านมีความภูมิใจทุกครั้งที่ได้เครื่องแบบลูกเสือ/เนตรนารี	4.40	.737	มาก	4.38	.718	มาก
3. ท่านปฏิบัติตามคำปฏิญาณของลูกเสือในทุกโอกาส	4.06	.835	มาก	4.42	3.084	มาก
4. กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความเสียสละและการกตัญญูรู้คุณ	4.43	.716	มาก	4.46	.728	มาก
5. กิจกรรมลูกเสือสร้างความมีวินัย และการเคารพในกฎระเบียบของสังคม	4.47	.650	มาก	4.48	.693	มาก
6. กิจกรรมลูกเสือสร้างจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม	4.46	.692	มาก	4.41	.729	มาก
7. กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	4.60	.626	มากที่สุด	4.57	.647	มากที่สุด
8. กิจกรรมลูกเสือสร้างความซื่อสัตย์	4.53	.678	มากที่สุด	4.48	.704	มาก

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ด้านจิตใจดี	การปฏิบัติ		แปลผล	ความเป็นผลเมืองดี		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9. กิจกรรมลูกเสือสอนให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย	4.35	.738	มาก	4.38	.759	มาก
10. กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมศีลธรรมและมีความเมตตากรุณา	4.42	.667	มาก	4.39	.679	มาก
11. กิจกรรมลูกเสือสอนให้เคารพในศาสนาทุกศาสนาอย่างเท่าเทียมกัน	4.32	.727	มาก	4.36	.745	มาก
12. กิจกรรมลูกเสือสอนให้เกิดวินัยและความเป็นระเบียบ	4.50	.662	มากที่สุด	4.46	.703	มาก
13. กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความอดทน อดกลั้นในตนเอง	4.53	.661	มากที่สุด	4.47	.703	มาก
14. กิจกรรมลูกเสือทำให้กล้าตัดสินใจ	4.38	.713	มาก	4.37	.733	มาก
15. กิจกรรมลูกเสือสอนให้แสดงออกทางกายและวาจาต่อผู้อื่นอย่างสุภาพ	4.37	.712	มาก	4.38	.704	มาก
16. กิจกรรมลูกเสือทำให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี	4.28	.765	มาก	4.30	.773	มาก
ภาพรวมด้านจิตใจดี	4.40	.534	มาก	4.4	.600	มาก
				1		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยด้านสุขภาพดีในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือทำให้ร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 4.43$) กิจกรรมลูกเสือทำให้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.37$) และกิจกรรมลูกเสือทำให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัยของลูกเสือ ($\bar{X} = 4.36$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีด้านสุขภาพดีอยู่ในระดับมาก สำหรับการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือทำให้ร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 4.44$) กิจกรรมลูกเสือทำให้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.41$) และกิจกรรมลูกเสือทำให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัยของลูกเสือ ($\bar{X} = 4.37$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับตามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านสุขภาพดี

ด้านสุขภาพดี	การปฏิบัติ		แปลผล ระดับ	ความเป็น พลเมืองดี		แปลผล ระดับ
	\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.	
1. กิจกรรมลูกเสือทำให้ร่างกายแข็งแรง	4.43	.664	มาก	4.44	.637	มาก
2. กิจกรรมลูกเสือทำให้พัฒนาการเหมาะสมวัย	4.36	.669	มาก	4.37	.692	มาก
3. กิจกรรมลูกเสือทำให้มีภูมิต้านทานโรค	4.18	.803	มาก	4.20	.812	มาก
4. กิจกรรมลูกเสือทำให้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	4.37	.747	มาก	4.41	.728	มาก
5. กิจกรรมลูกเสือทำให้รักษาความสะอาดของร่างกายสม่ำเสมอ	4.23	.802	มาก	4.28	.788	มาก
6. กิจกรรมลูกเสือทำให้ออกกำลังกายสม่ำเสมอ	4.30	.787	มาก	4.33	.743	มาก
ภาพรวมด้านสุขภาพดี	4.31	.610	มาก	4.33	.606	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยด้านสังคมดีในภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X} = 4.53$) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X} = 4.53$) กิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ($\bar{X} = 4.49$) และกิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.47$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีด้านสังคมดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก สำหรับการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X} = 4.46$) และกิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.44$) กิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ($\bar{X} = 4.42$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านสังคมดี

ด้านสังคมดี	การปฏิบัติ		แปลผล ระดับ	ความเป็น พลเมืองดี		แปลผล ระดับ
	\bar{x}	S.D.		\bar{x}	S.D.	
1. กิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง	4.49	.683	มาก	4.42	.695	มาก
2. กิจกรรมลูกเสือทำให้รู้คุณค่าและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด	4.30	.735	มาก	4.30	.750	มาก

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ด้านสังคมดี	การปฏิบัติ		แปลผล	ความเป็นผลเมืองดี		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. กิจกรรมลูกเสือทำให้รักและเห็นประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม	4.40	.686	มาก	4.36	.720	มาก
4. กิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดความรับผิดชอบ	4.47	.682	มาก	4.44	.712	มาก
5. กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	4.53	.655	มากที่สุด	4.46	.713	มาก
6. กิจกรรมลูกเสือฝึกการอยู่ร่วมกันในสังคมกับบุคคลอื่น เคารพในสิทธิของตนและผู้อื่น	4.46	.702	มาก	4.39	.769	มาก
7. กิจกรรมลูกเสือทำให้เข้าใจจากสภาพและเป็นมิตรกับคนทั่วไป	4.37	.797	มาก	4.33	.763	มาก
8. กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเสียสละพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ	4.39	.751	มาก	4.37	.756	มาก
9. กิจกรรมลูกเสือทำให้เข้าใจและรู้จักระบอบประชาธิปไตย	4.24	.855	มาก	4.34	.716	มาก
ภาพรวมด้านสังคมดี	4.40	.503	มาก	4.37	.510	มาก

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมรายด้าน พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นผลเมืองดี พบว่า การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อความเป็นผลเมืองดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับภาพรวมสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนลูกเสือที่ส่งผลต่อความเป็นผลเมืองดี จากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านจิตใจดี ($\bar{X} = 4.40$) ด้านสังคมดี ($\bar{X}=4.40$) ด้านสุขภาพดี ($\bar{X}=4.31$) และด้านสติปัญญาดี ($\bar{X}=4.02$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนลูกเสือที่ส่งผลต่อความเป็นผลเมืองดี ภาพรวม

ภาพรวมการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยที่ส่งผลต่อความเป็นผลเมืองดี	การปฏิบัติ		แปลผล	ความเป็นผลเมืองดี		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านสติปัญญาดี	4.02	.589	มาก	4.04	.620	มาก
ด้านจิตใจดี	4.40	.534	มาก	4.41	.600	มาก
ด้านสุขภาพดี	4.31	.610	มาก	4.33	.606	มาก
ด้านสังคมดี	4.40	.503	มาก	4.37	.510	มาก
ภาพรวม	4.28	.472	มาก	4.29	.505	มาก

ตอนที่ 2.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสติปัญญาดี พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่ลูกเสือไทยได้ปฏิบัติมีผลต่อสติปัญญาด้านกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (f=17) สอนให้ลูกเสือมีความรู้มากขึ้นและมีความคิดสร้างสรรค์ (f=6) ควรนำความรู้ที่เรียนจากกิจกรรมลูกเสือไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเรียนผูกเงื่อน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการผูกสิ่งของต่างๆ ได้ (f=5) **ด้านจิตใจดี** พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ สอนลูกเสือให้มีจิตอาสา (f=10) การมองโลกในแง่ดี (f=6) ทำให้มีคุณธรรม จริยธรรม (f=5) และรู้จักเสียสละ (f=5) **ด้านสุขภาพดี** พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ กิจกรรมต่างๆ ที่ลูกเสือได้ปฏิบัติมีผลทำให้ลูกเสือแข็งแรง (f=26) สอนให้มีความอดทน (f=7) และสอนให้บริหารร่างกายและตรวจสุขภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอ (f=3) **ด้านสังคมดี** พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะที่มีค่าความถี่สูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ ลูกเสืออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (f=11) มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นและมีมนุษยสัมพันธ์ (f=10) สอนให้มีวินัยและรู้จักหน้าที่ของตนเอง (f=8) ดังตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
ด้านสติปัญญาดี		
1.	กิจกรรมที่ลูกเสือไทยได้ปฏิบัติมีผลต่อสติปัญญาด้านกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	17
2.	สอนให้ลูกเสือมีความรู้มากขึ้นและมีความคิดสร้างสรรค์	6
3.	ควรนำความรู้ที่เรียนจากกิจกรรมลูกเสือไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเรียนผูกเงื่อน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการผูกสิ่งของต่างๆ ได้	5
4.	ทำให้ลูกเสือสามารถแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ	3
5.	ทำให้ลูกเสือกล้าแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	1
6.	ทำให้ลูกเสือเป็นคนมีเหตุมีผล	1
7.	ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้หลายๆ ด้าน	1
8.	ลูกเสือสามารถแยกแยะสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดได้	1
9.	อยากให้มีการฝึกลูกเสือทุกชั้นตอน แต่เวลาเรียน 1 ชั่วโมงน้อยเกินไป	1
ด้านจิตใจดี		
10.	สอนลูกเสือให้มีจิตอาสา	10
11.	การมองโลกในแง่ดี	6
12.	ทำให้มีคุณธรรม จริยธรรม	5
13.	รู้จักเสียสละ	5

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
14.	สอนให้เป็นคนมีระเบียบ และพุดจาสุภาพ	4
15.	มีระเบียบวินัย เป็นคนตรงต่อเวลา	4
16.	มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส	4
17.	สอนให้เป็นคนดีต่อสังคม	3
18.	มีความเมตตา	3
19.	มีจิตใจเข้มแข็งไม่ย่อท้อต่อความทุกข์ยาก	3
20.	มีความซื่อสัตย์	2
21.	สำนึกในความเป็นไทย	1
22.	สอนให้เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทย	1
23.	สอนให้มีความรักชาติมากขึ้น	1
24.	มีความกตัญญู	1
25.	ควรเพิ่มความสนุกสนาน ร่าเริง	1
26.	อยากให้มีการบำเพ็ญประโยชน์แก่ส่วนรวมเดือนละ 1 ครั้ง	1
27.	ควรใช้จิตวิทยาในการสอนกิจกรรมลูกเสือ	1
ด้านสุขภาพ		
28.	สุขภาพของลูกเสือจะแข็งแรงเพราะกิจกรรมต่างๆ ที่ลูกเสือได้ปฏิบัติมีผลต่อสุขภาพ	26
29.	มีความอดทน	7
30.	สอนให้บริหารร่างกาย ตรวจสอบสุขภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอ	3
31.	การเรียนรู้ลูกเสือทำให้ได้ออกกำลังกายและได้ทำในสิ่งที่อยากทำ	2
32.	สอนให้รู้จักรักษาสุขภาพ	2
33.	ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	1
34.	รู้จักรักษาความสะอาดของร่างกาย	1
ด้านสังคม		
35.	ลูกเสืออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	11
36.	มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่นและมีมนุษยสัมพันธ์	10
37.	สอนให้มีวินัยและรู้จักหน้าที่ของตนเอง	8
38.	สอนให้รู้จักปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย	5
39.	เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี	5
40.	มีความรักสามัคคี	3
41.	รู้จักใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด	2
42.	เป็นตัวอย่างที่ดีของบุคคลทั่วไป	2

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ลำดับที่	รายการ	ความถี่ (f)
43.	เป็นพลเมืองดีของชาติ	2
44.	เคารพความคิดของผู้อื่นและให้เกียรติกันและกัน	1
45.	ให้ลูกเสือได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้น	1
46.	ทำให้รู้จักสภาพของสังคม	1

สรุปได้ว่า สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในปัจจุบัน **ด้านการจัดการการลูกเสือไทย** มีการกำหนดนโยบาย แผนงานและมาตรฐาน การจัดสรรทรัพยากร และการติดตามตรวจสอบและประเมินผลทางการลูกเสือไทย ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 และพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แต่กระนั้นควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงานการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน และมีการวางแผนในระยะยาว

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย มีวิธีการจัดเนื้อหาสาระ การฝึกปฏิบัติและการประยุกต์ใช้การจัดการสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ของการลูกเสือไทยได้เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการของลูกเสือ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 และตามหลักของการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ แต่การจัดกิจกรรมลูกเสือควรมีการพัฒนาสถานที่ในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งควรเพิ่มสื่อการเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือให้มีความหลากหลาย เพียงพอและเหมาะสมกับกิจกรรมแต่ละประเภท

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย มีระบบการคัดเลือกครูผู้สอนลูกเสือ และมีการกำหนดคุณสมบัติของครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือ ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ถึงกระนั้นครูและบุคลากรทางการลูกเสือยังขาดความชำนาญและไม่เข้าใจในวิธีการลูกเสือ จึงควรมีการพัฒนา การส่งเสริม และการเสริมสร้างให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือมีทักษะ ความรู้และประสบการณ์ด้านการลูกเสือ รวมทั้งส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพด้านการลูกเสือ

สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในปัจจุบันส่งผลต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้แก่ลูกเสือทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ **ด้านสติปัญญา** ลูกเสือสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี มีทักษะการดำรงชีวิต รู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม รู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย **ด้านจิตใจ** ลูกเสือมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นคนไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย มีความอ่อนน้อม แสวงออกทางกายและวาจาอย่างสุภาพ **ด้านร่างกาย** ลูกเสือมีการดูแลรักษาความสะอาดร่างกายสม่ำเสมอ มีร่างกายแข็งแรง ทำความสะอาดที่พัก / สถานที่ทำงานสม่ำเสมอ **ด้านสังคม** ลูกเสือมีความเคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย เคารพสิทธิผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำและเป็นผู้ตามที่ดี รัก

และเห็นประโยชน์ของสิ่งแวดลอม ซึ่งผลที่เกิดขึ้นนี้มาจากการจัดการการลูกเสือไทยที่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ

จากข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบันมีความสอดคล้องกันทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ **ด้านการจัดการการลูกเสือ** ตามโครงสร้างที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด การมีนโยบาย แผนงานและมาตรฐานในการจัดการการลูกเสือไทย ซึ่งพระราชบัญญัติลูกเสือที่มีการปรับเปลี่ยน แก้ไขมาถึง 5 ฉบับเป็นการปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย ไม่กระทบต่อการจัดการการลูกเสือในโครงสร้างหลัก **ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ** มีการจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมลูกเสือเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของลูกเสือ และมีการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่อง ตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่ใช้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังไม่ได้มีการปรับเปลี่ยน **ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย** มีระบบการคัดเลือกและมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ซึ่งครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทยยังต้องการได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการลูกเสือ และต้องการได้รับการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพ

สำหรับสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบันที่มีความแตกต่างกันด้านการจัดการการลูกเสือไทยในเรื่อง การจัดสรรทรัพยากรในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาโดยเฉพาะ สามารถทำให้ลดภาระงานของผู้ตรวจการลูกเสือและเพิ่มจำนวนการตรวจติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือได้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ การจัดสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ด้านกิจกรรมลูกเสือ เทคนิคและวิธีการสอน ความรู้และทักษะในการสอนกิจกรรมลูกเสือ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาและการฝึกปฏิบัติ ซึ่งปัจจุบันมีการจัดการการลูกเสือไทยตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่มีเป้าหมายและกรอบแนวทางที่มีการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ รวมทั้งสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการการลูกเสือไทยให้สามารถสนองต่อการปฏิบัติงานได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

สภาพการจัดการการลูกเสือไทยทั้งอดีตและปัจจุบันมีความสอดคล้องกันทั้ง 4 ด้าน ซึ่งต้องการส่งเสริมให้ลูกเสือมีความเป็นพลเมืองดี ทั้ง**ด้านสติปัญญาดี** ที่สามารถมีการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี รู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย **ด้านจิตใจดี** ที่สามารถส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเสียสละและการกตัญญูรู้คุณ สร้างจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย **ด้านร่างกายดี** ที่สามารถส่งเสริมให้ลูกเสือมีร่างกายแข็งแรง มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายสม่ำเสมอ และ**ด้านสังคมดี** ที่สามารถส่งเสริมให้ลูกเสือมีความเสียสละพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เคารพ

และปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้คุณค่าและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เคารพในสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น เข้าใจและใช้สิทธิในระบอบประชาธิปไตย และใช้วาจาสุภาพและเป็นมิตรกับคนทั่วไป เนื่องจากพระราชบัญญัติลูกเสือตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนถึง ฉบับปัจจุบันได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการลูกเสือที่เน้นความเป็นพลเมืองดี โดยการพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศไทย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 5

แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ในบทนี้ เป็นการนำเสนอแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยใช้วิธีเทคนิคเดลฟายและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทย เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพของการลูกเสือไทย และนำมาวิเคราะห์ให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ซึ่งแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้วยเทคนิคเดลฟาย

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้วยเทคนิคเดลฟาย มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ชุด แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับการวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟายรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามที่แสดงความเห็นเกี่ยวกับปรัชญาการลูกเสือไทย การจัดการการลูกเสือไทย การจัดการกิจกรรมลูกเสือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ แต่เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้ใช้ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย จึงต้องมีการสอบถามถึงปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย และจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามของการลูกเสือไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุนให้การลูกเสือไทยเกิดความยั่งยืน แบบสอบถามชุดที่ 2 และชุดที่ 3 แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือไทย จำนวน 20 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนธันวาคม 2555 จนถึงเดือนมีนาคม 2556 วิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกประเภท เปรียบเทียบข้อมูล และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย จากนั้นนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการพรรณนาความ เพื่อหาข้อสรุปร่วมของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติภาคบรรยาย โดยการหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อพิจารณาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์จำแนกตามรายด้านของการลูกเสือไทย จากแบบสอบถามรอบที่ 3 มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการจัดการการลูกเสือไทย พบว่า ค่ามัธยฐานจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการจัดการการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระดับมากที่สุดทุกข้อ (มัธยฐาน เท่ากับ 4.50 - 5.00)

เมื่อพิจารณาค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการจัดการการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ (ค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.00)

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย พบว่า ค่ามัธยฐานจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระดับมากที่สุดทุกข้อ (มัธยฐาน เท่ากับ 4.50 - 5.00) ยกเว้น ข้อ 5.2 การส่งเสริมครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือให้ได้วุฒิทางการลูกเสือไม่น้อยกว่า 3 ประเภท ข้อ 5.3 กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือเหมือนการเรียนวิชาอื่นๆ และข้อ 6.1 การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือด้วยการเพิ่มค่าตอบแทนซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมาก (มัธยฐาน เท่ากับ 4.00)

เมื่อพิจารณาค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ (ค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.00) ยกเว้น ข้อ 5.2 ส่งเสริมให้ได้วุฒิทางการลูกเสือไม่น้อยกว่า 3 ประเภท และข้อ 5.3 กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือเหมือนการเรียนวิชาอื่นๆ (ค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ = 2.00)

ด้านการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทย พบว่า ค่ามัธยฐานจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระดับมากที่สุดทุกข้อ (มัธยฐาน เท่ากับ 4.50 - 5.00) ยกเว้น ข้อ 3.2 วิธีการสร้างภาคีเครือข่ายการลูกเสือไทยด้วยการลงนามความร่วมมือและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ข้อ 3.4 การกำหนดภารกิจ อำนวยการหน้าที่ วิธีปฏิบัติ การบริหารจัดการร่วมกันกับเครือข่าย และแบ่งความรับผิดชอบ อำนวยการหน้าที่ ภารกิจ บทบาท และปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ทำร่วมกันในกรอบการเจรจา และข้อ 4.4 มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหา สาเหตุ แนวทางหรือโอกาสการพัฒนาและร่วมกันพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขตามข้อมูลที่ศึกษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมาก (มัธยฐาน เท่ากับ 4.00)

เมื่อพิจารณาค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ (ค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.00) ยกเว้น ข้อ 4.2 การเป็นเจ้าของโครงการเพื่อให้เกิดความร่วมมือและมีความต่อเนื่อง (ค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ = 1.75)

ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย พบว่า ค่ามัธยฐานจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีในระดับมากที่สุดทุกข้อ (มัธยฐาน เท่ากับ 4.50 - 5.00)

เมื่อพิจารณาค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ (ค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.00)

ด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสพัฒนาและภาวะคุกคามของการลูกเสือไทย พบว่า ค่ามัธยฐาน จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสพัฒนาและภัยคุกคามของการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ในระดับมากที่สุดทุกข้อ (มัธยฐาน เท่ากับ 4.50 - 5.00) ยกเว้น ข้อ 1.2 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นประมุขของการลูกเสือไทย และข้อ 4.5 ขาดความสุจริตและความโปร่งใสในกิจการลูกเสือ ซึ่ง ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมาก (มัธยฐาน เท่ากับ 4.00)

เมื่อพิจารณาค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสพัฒนาและภาวะคุกคามของการลูกเสือไทย ที่ต้องการให้นำไปเป็นเกณฑ์กำหนดแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็น สอดคล้องกันทุกข้อ (ค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์ ไม่เกิน 1.00) ยกเว้น ข้อ 1.3 การลูกเสือไทยถูก กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่เด็กทุกคนต้องเรียน ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และข้อ 2.4 โครงสร้างการลูกเสือมีหลายหน่วยงาน ขาดความชัดเจนและเกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน (ค่าพิสัย อินเทอร์ควอไทล์ = 1.75) ดังตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยอินเทอร์ควอไทล์จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือ ไทย จากแบบสอบถามรอบที่สาม จำแนกเป็นรายด้านและข้อ

รายด้าน	รายข้อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
ด้านการจัดการการลูกเสือไทย	1. วิสัยทัศน์และพันธกิจของการลูกเสือไทย ที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองดี			
	<u>1.1 วิสัยทัศน์</u>			
	1.1.1 มุ่งเน้นพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งเป้าหมายที่จะปลูกฝังให้ลูกเสือเป็นพลเมืองดี	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.1.2 การสร้างให้เด็กมีวินัย มีความเหมาะสมและตอบสนองการลูกเสือได้ดี	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.1.3 พัฒนาลูกเสือทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม เป็นพลเมืองดีของชาติและมีความเป็นพลโลก	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.1.4 พัฒนาลูกเสือให้เป็นผู้มีศีลธรรมและกล้าที่จะทำความดี รู้จักหน้าที่ของตน และไม่เอาเปรียบผู้อื่น	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	1.2 พันธกิจ			
	1.2.1 ส่งเสริม พัฒนาเด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.2.3 มุ่งพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยด้วยกระบวนการลูกเสือที่เป็นสากลและมุ่งพัฒนาผู้กำกับลูกเสือที่มีคุณภาพ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.2.4 สร้างความศรัทธาต่อกิจการลูกเสือ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2. นโยบายของการลูกเสือไทยที่มีอยู่เดิม ควรดำเนินการโดย			
	2.1 การนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2.2 กำหนดหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2.3 ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบอย่างทั่วถึง	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2.4 ส่งเสริมให้เป็นนโยบายแห่งชาติ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	3. กลไกการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี			
	3.1 ควรมีการปรับโครงสร้างการบริหารงานให้เกิดความรับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียว	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	3.2 คณะกรรมการบริหาร ควรมีอำนาจ และบทบาทหน้าที่ในการจัดการกิจการลูกเสือในหน่วยงานหลัก	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ ความสอดคล้อง
	3.3 ตั้งหน่วยงานติดตาม ดูแล ให้คำแนะนำช่วยเหลือ สนับสนุน ทั้งงบประมาณและบุคลากรเป็นเอกเทศ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4. โครงสร้างการลูกเสือไทยในปัจจุบันควรมีการปรับเปลี่ยน			
	4.1 มีหน่วยงานรับผิดชอบเพียงหน่วยงานเดียวและจัดทำโครงสร้างการบริหารงานกระจายลงไปที่องค์การปกครองท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกแห่ง	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4.2 ควรแบ่งภาระงานให้ชัดเจนและกำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีขอบข่ายหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4.3 ควรแยกลูกเสือและการฝึกอบรมผู้ใหญ่ออกจากกัน โดยตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบลูกเสือให้อยู่ในหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน ส่วนการอบรมผู้ใหญ่ควรแยกออกไปต่างหาก	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4.4 ควรกำหนดให้กรรมการบริหารงานวิชาการกับการฝึกอบรมอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน	4.5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	5. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารตามโครงสร้างของการลูกเสือไทย ที่สามารถทำให้การลูกเสือไทยขับเคลื่อนได้อย่างสมบูรณ์			

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ ความสอดคล้อง
	5.1 มีบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	5.2 ผู้บริหารต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	5.3 ผู้บริหารต้องมีความรู้และใจรักการลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	5.4 ผู้บริหารต้องมีการติดตามและประเมินผล	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	6. การจัดทำมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานด้านการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับเด็กและเยาวชน			
	6.1 มีคู่มือสำหรับการสอนและฝึกอบรมให้ชัดเจนและเป็นแนวทางเดียวกัน	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	6.2 มีมาตรฐานและตัวชี้วัดตามวิสัยทัศน์และพันธกิจ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็กและเยาวชน	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	6.3 มีคณะกรรมการร่างเกณฑ์การประเมินโดยรับฟังความคิดเห็นจากบุคลากรทางการลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	7. กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของการลูกเสือไทยที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยให้เข้มแข็ง			
	7.1 มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยจัดทำเป็นรายงานประจำปี	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	7.2 มีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ ความสอดคล้อง
	7.3 เป็นการประเมินตามสภาพจริงครอบคลุมกิจกรรมการเรียนการสอนและหลักสูตร และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	7.4 ทุกระดับต้องมีกรอบการประเมินและทำการประเมินอย่างจริงจัง	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	8. การจัดสรรทรัพยากรของการลูกเสือไทยในด้านกำลังคนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด			
	8.1 จัดสรรให้หน่วยงานหรือองค์การที่รับผิดชอบโดยตรง	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	8.2 มีการกระจายอำนาจ ทั้งในเรื่องงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ไปตามสายงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	8.3 จัดสรรให้เพียงพอต่อความต้องการในแต่ละพื้นที่ พร้อมทั้งมีการตรวจสอบและประเมิน เพื่อให้ใช้ทรัพยากรด้วยความคุ้มค่า	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย	1. การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็กและเยาวชน			
	1.1 จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	1.2 จัดกิจกรรมให้หลากหลายทันสมัย และตรงตามความต้องการของลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	1.3 จัดกิจกรรมให้ลูกเสือปฏิบัติจริง	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	1.4 จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ลูกเสือมีส่วนร่วมทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2.การจัดเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีแก่ลูกเสือไทย			
	2.1 สอดคล้องและสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2.2 ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2.3 ยึดหลักคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2.4 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2.5 ส่งเสริมหลักประชาธิปไตย	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	3. การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนาให้ลูกเสือไนมีคุณลักษณะพลเมืองดี			
	3.1 เป็นกิจกรรมจิตอาสา เน้นให้ลูกเสือได้บำเพ็ญประโยชน์	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	3.2 เป็นกิจกรรมที่สร้างการยอมรับและปฏิบัติตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	3.3 เป็นกิจกรรมที่มีการคิดวางแผน และกระทำร่วมกัน	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	3.4 เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างระเบียบวินัยและการอยู่ร่วมกัน	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	4. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ลูกเสือสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้			
	4.1 จัดในรูปแบบกิจกรรม เน้นการปฏิบัติ ไม่ใช่วิชาการที่เน้นทฤษฎี	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยมศึกษา	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	4.2 จัดกิจกรรมที่มีความสนุกและสอดแทรกเนื้อหาลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	4.3 จัดกิจกรรมตามความต้องการของลูกเสือ	4	1	เห็นด้วยมาก/สอดคล้องกัน
	4.4 จัดกิจกรรมแบบเสริมประสบการณ์และจำลองสถานการณ์	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	5. การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในค่ายลูกเสือให้เหมาะสมกับลูกเสือทุกประเภท			
	5.1 จัดให้สอดคล้องตามหลักสูตรกระบวนการ รวมทั้งมีการบูรณาการกิจกรรมลูกเสือในแต่ละประเภท	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	5.2 จัดให้ลูกเสือได้ใช้ชีวิตอยู่ค่ายพักแรมและได้เรียนรู้จากธรรมชาติ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	5.3 จัดกิจกรรมเน้นการปฏิบัติที่เป็นทีม	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	5.4 จัดกิจกรรมเพื่อทดสอบความรู้ที่เรียนมา โดยการปฏิบัติในค่ายลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	6. สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมให้ลูกเสือได้เรียนรู้			
	อย่างมีประสิทธิภาพ			
	6.1 เป็นธรรมชาติ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	6.2 กว้างขวาง เพียงพอต่อจำนวนลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	6.3 เป็นสถานที่โล่งแจ้ง	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	7. ลักษณะของวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมลูกเสือมีประสิทธิภาพ ควรมีลักษณะ			
	7.1 ทันสมัย คงทน แข็งแรงเหมาะสม เพียงพอและปลอดภัย	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	7.2 เป็นธรรมชาติมากที่สุด	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	7.3 สอดคล้องกิจกรรมลูกเสือที่จัด	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	7.4 ดึงดูดและน่าสนใจ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	8. ลักษณะแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมลูกเสือมากที่สุด			
	8.1 มีบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	8.2 มีความปลอดภัย	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	8.3 เป็นแหล่งเรียนรู้จริง เช่น สถานที่ บุคคล โครงการพระราชดำริต่างๆ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย	1. หลักเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลเพื่อเป็นผู้กำกับลูกเสือที่มีประสิทธิภาพ			
	1.1 มีความรักและศรัทธาในกิจการลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.2 มีความเสียสละและอดทน	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.3 เห็นคุณค่าในกิจการลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	1.4 มีภาวะผู้นำ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	1.5 มีความรู้และทักษะทางการ ลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2. ลักษณะครูหรือบุคลากรทาง การลูกเสือที่ส่งเสริมให้การลูกเสือ ไทยพัฒนา			
	2.1 มีความเสียสละ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2.2 มีความรู้และทักษะการ ลูกเสือ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2.3 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเสมอ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3. ระบบควบคุมคุณภาพของครู หรือบุคลากรทางการลูกเสือ			
	3.1 มีการติดตาม และ ประเมินผล	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.2 มีการทบทวนและฝึกอบรม	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.3 มีเกณฑ์ประเมินคุณภาพ ลูกเสือในสถานศึกษา	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4. การพัฒนาครูหรือบุคลากรทาง การลูกเสือ			
	4.1 สนับสนุนให้ครูหรือบุคลากร ทางการลูกเสือเข้าอบรมอย่าง ต่อเนื่อง	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4.2 สนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรม ลูกเสือในประเทศและต่างประเทศ	4	1	เห็นด้วยมาก/ สอดคล้องกัน
	4.3 สนับสนุนให้ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือได้เข้าร่วมการแข่งขัน ทักษะทางการลูกเสือ	4.5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยมศึกษา	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	4.4 ฝึกให้ครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	5. การส่งเสริมครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือ			
	5.1 ส่งเสริมให้ทำผลงานลูกเสือเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	5.2 ส่งเสริมให้ได้วุฒิทางลูกเสือไม่น้อยกว่า 3 ประเภท	4	2	เห็นด้วยมาก/ไม่สอดคล้องกัน
	5.3 กำหนดให้กิจกรรมลูกเสือเหมือนการเรียนวิชาอื่นๆ	4	2	เห็นด้วยมาก/ไม่สอดคล้องกัน
	5.4 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือของครูในสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	6. วิธีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือ			
	6.1 เพิ่มค่าตอบแทนให้กับผู้ที่ปฏิบัติงานทางการลูกเสือ	4	1	เห็นด้วยมาก/สอดคล้องกัน
	6.2 สามารถนำผลงานทางการลูกเสือไปใช้ในการประเมินคุณภาพทางวิชาการได้	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	6.3 มีการประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้ปฏิบัติงานลูกเสือดีเด่น	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	6.4 มีรางวัลสำหรับผู้ปฏิบัติงานลูกเสือดีเด่น	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	6.5 ให้คุณค่าและเห็นความสำคัญของผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
ด้านการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทย	1. การลูกเสือไทยจะเกิดความเข้มแข็งและการพัฒนาได้ ต้องได้รับความร่วมมือ			
	1.1 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและ กิจการนักเรียน สภาลูกเสือไทย กรรมการ บริหารลูกเสือแห่งชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิลูกเสือไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น สมาคม/สโมสรลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	1.2 กลุ่มบุคคล องค์กรที่มี เป้าหมายร่วมกัน ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับเขต พื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาคและ ระดับชาติ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	1.3 บุคลากรทางการลูกเสือทุก ภาคส่วน กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น สโมสรลูกเสือ และ อาสาสมัครลูกเสือ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2. รูปแบบภาคีเครือข่ายการลูกเสือไทย			
2.1 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ เป็นแกนหลัก มี สพฐ. สถานศึกษา ครู และภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ส่งผ่านไปสู่ลูกเสือ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน	
2.2 ระบบคณะวิทยากรผู้ปฏิบัติ ระบบลูกโซ่ และสัมพันธ์กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน	
2.3 ทุกหน่วยงานที่เป็นเครือข่าย ร่วมกันคิด วางแผน ประเมินผลและ เรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	4.5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ ความสอดคล้อง
	2.4 ให้ความช่วยเหลือ ดูแลซึ่งกันและกันแบบพี่ช่วยน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3. วิธีการสร้างภาคีเครือข่ายการ ลูกเสือไทย			
	3.1 เขียนเป็นโครงการความร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพื่อให้การสนับสนุนในกิจการลูกเสือ	4.5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.2 ลงนามความร่วมมือและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่น จัดกิจกรรมการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาอบรมลูกเสือ การจัดงานชุมนุมลูกเสือ	4	1	เห็นด้วยมาก/ สอดคล้องกัน
	3.3 เชิญเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้เรียนรู้ แต่งตั้งเป็นคณะทำงานในกิจกรรมต่างๆ และเป็นพี่ปรึกษากิจการลูกเสืออย่างเป็นทางการ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.4 การกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่ วิธีปฏิบัติ การบริหารจัดการ ร่วมกันกับเครือข่าย และแบ่งความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ ภารกิจ บทบาท แล้วปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ตกลงกันในกรอบการเจรจา	4	1	เห็นด้วยมาก/ สอดคล้องกัน
	4. บทบาทหน้าที่ของภาคีเครือข่าย การลูกเสือไทยเพื่อทำให้การลูกเสือ ไทยเกิดความเข้มแข็งและพัฒนา อย่างต่อเนื่อง			
	4.1 ให้ความร่วมมือ สนับสนุน แลกเปลี่ยน ถ่ายโอนความรู้ วางแผน ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผล ร่วมกัน	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	4.2 เป็นเจ้าของโครงการเพื่อให้เกิดความร่วมมือและมีความต่อเนื่อง	4.5	1.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ไม่สอดคล้องกัน
	4.3 ให้การสนับสนุน ส่งเสริมร่วมมือในการจัดกิจกรรมทั้งภาคปฏิบัติและภาควิชาการในทุกระดับ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	4.4 มีการศึกษา วิจัย เกี่ยวกับสภาพปัญหา สาเหตุ แนวทางหรือโอกาส การพัฒนาและร่วมกันพัฒนาปรับปรุง และแก้ไขตามข้อมูลที่ศึกษา	4	1	เห็นด้วยมาก/สอดคล้องกัน
	4.5 ร่วมกันกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา รวมทั้งมีอำนาจในการตัดสินใจ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
ด้านปัจจัย เกื้อหนุนต่อ การพัฒนาการ ลูกเสือไทย	1. ปัจจัยเกื้อหนุนที่สามารถพัฒนาการลูกเสือไทยให้มีความเข้มแข็งและเกิดการพัฒนา			
	1.1 การสร้างคุณค่าของการลูกเสือไทย	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.2 การให้ขวัญและกำลังใจเพื่อเป็นแรงผลักดันให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือเกิดแรงจูงใจปฏิบัติงาน	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.3 จัดทำคู่มือหรือหลักสูตรลูกเสือในทุกระดับ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.4 การสร้างฐานข้อมูลการลูกเสือที่ครบถ้วน สมบูรณ์และทันสมัย	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	1.5 จัดทำระบบบริหารงานลูกเสือให้สามารถตรวจสอบ ติดตามการทำงานได้	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน
	2. หน่วยงานหรือบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ในการสร้างปัจจัยเกื้อหนุน			
2.1 ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างปัจจัยเกื้อหนุน	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/สอดคล้องกัน	

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มีมาตรฐาน	พิสัยอินเทอร์ ควอไทล์	ความคิดเห็น/ ความสอดคล้อง
	2.2 กระทรวงศึกษาธิการ เขต พื้นที่การศึกษา	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2.3 ผู้บริหารระดับกระทรวง กรม รวมถึงครูหรือบุคลากรทางการศึกษา	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2.4 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สถานศึกษาที่มีกองลูกเสือ สโมสร ลูกเสือกลุ่มต่างๆ ที่ดำเนินกิจการ ลูกเสือ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3. วิธีการที่ทำให้ปัจจัยเกื้อหนุน สามารถส่งเสริมการลูกเสือไทยให้ เกิดการพัฒนายังต่อเนื่อง			
	3.1 ผู้บริหารต้องมีใจรักและ ศรัทธาในกิจการลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.2 สร้างเจตคติที่ดีต่อกิจการ ลูกเสือ	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.3 การประสานงานความ ร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.4 มีการกำกับดูแล ติดตาม อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
ด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส พัฒนาและ ภาวะคุกคาม ของการลูกเสือ ไทย	1. จุดแข็งของการลูกเสือไทย			
	1.1 สถาปนาโดยพระบาทสมเด็จพระ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	1.2 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นประมุขของการลูกเสือไทย	4	0	เห็นด้วยมาก/ สอดคล้องกัน
	1.3 การลูกเสือไทยถูกกำหนดไว้ ในหลักสูตรสถานศึกษาที่เด็กทุกคน ต้องเรียน ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่ว ประเทศ	5	1.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ ไม่สอดคล้องกัน
	1.4 มีงบประมาณจากรัฐ สนับสนุน	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	1.5 เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะ การมีวินัย การทำงานและอยู่ร่วมกัน เป็นระบบหมู่	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	2. จุดอ่อนของการลูกเสือไทย			
	2.1 ผู้บริหารทุกระดับไม่เห็นความสำคัญและไม่สนับสนุนในกิจการลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2.2 ผู้กำกับลูกเสือขาดความรู้ที่แท้จริงและไม่ใส่ใจพัฒนาตนเอง	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2.3 ขาดการสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรทางการลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	2.4 โครงสร้างการลูกเสือมีหลายหน่วยงาน ขาดความชัดเจนและเกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน	5	1.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ ไม่สอดคล้องกัน
	2.5 ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ไม่ให้ความสำคัญและขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3. โอกาสพัฒนาของการลูกเสือไทย			
	3.1 ผู้บริหารทุกระดับ ต้องให้ความสนใจ เห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำกระบวนการลูกเสือไปใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.2 การสร้างความร่วมมือ การส่งเสริมและการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือได้เข้าร่วมงานชุมนุมลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.4 การกำหนดนโยบายด้านการลูกเสือที่ชัดเจน มีการติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง	5	0	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	3.5 การจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือและการพัฒนาผู้กำกับลูกเสือ	5	0.75	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

รายด้าน	รายชื่อ	มัธยฐาน	พิสัยอินเทอร์ควอไทล์	ความคิดเห็น/ความสอดคล้อง
	4. ภาวะคุกคามของการลูกเสือไทย			
	4.1 การเปลี่ยนแปลงของสังคม ทำให้เด็กอยากรู้อยากลองสิ่งใหม่ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4.2 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ และขาดการใส่ใจต่อกิจการลูกเสือ	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4.3 ผู้บริหารระดับสูงในกิจการลูกเสือขาดความรู้และการพัฒนา ด้านลูกเสืออย่างจริงจัง	5	1	เห็นด้วยมากที่สุด/ สอดคล้องกัน
	4.4 สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญ ร่วมมือและนำชั่วโมงลูกเสือไปทำกิจกรรมอื่น	5	1	เห็นด้วยมาก/ สอดคล้องกัน
	4.5 ขาดความสุจริตและความโปร่งใสในกิจการลูกเสือ	4	1	เห็นด้วยมาก/ สอดคล้องกัน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทย

เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ถูกต้องและครบถ้วน สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ได้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการการลูกเสือไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดการการลูกเสือไทย

1) วิสัยทัศน์และพันธกิจของการลูกเสือไทยที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองดี จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทย พบว่า ในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของการลูกเสือไทยเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและแนวทางเดียวกัน ควรมีวิสัยทัศน์และ พันธกิจที่มุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาตนเองให้สามารถช่วยเหลือตนเอง ผู้อื่นและสังคม รวมทั้งมีคุณธรรมและมีวินัย โดยผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทยทุกฝ่ายต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้ อีกทั้งต้องทำให้ทุกภาคส่วนเห็นถึงคุณค่าของการลูกเสือไทย ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ผู้นำปัจจุบันนี้มองภาพลูกเสือไม่ชัดเจน มองภาพลูกเสือเป็นเพียงของเล่น เป็นเหมือนกับเกม คือไม่คิดเลยว่าลูกเสือสร้างคนได้จริง และเป็นปรัชญา เป็นวิธีการที่มีคุณค่าต่อสังคม ผู้ใหญ่ยังคิดไม่ถึง คิดแต่เรื่องภายนอก ที่จริงแล้ว

ลูกเสือพยายามปลุกฝังคนให้เป็นคน” (สายัณห์ สันทัต, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“พันธกิจเป็นพันธกิจของรัฐบาลที่จะต้องสนับสนุนเกี่ยวกับการลูกเสือให้มีความเข้มแข็งเจริญรุ่งเรือง ตามนโยบายของรัฐบาล ภารกิจขึ้นอยู่กับการบริหารและการจัดการ เนื่องจากการลูกเสือไทยมีโครงสร้างซับซ้อนจึงทำให้การบริหารจัดการ คนที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่องไม่เพียงพอต่อระบบงาน ก็เลยขึ้นอยู่กับผู้บริหารคนเดียว ทำให้ผิดหลักการในการที่จะพัฒนากิจกรรมใดๆก็ตาม ทุกคนต้องมีส่วนร่วมและมอบหมายหน้าที่ให้ชัดเจนและผู้ที่ได้รับมอบหมายก็รับผิดชอบ ไม่ใช่เป็นผู้บริหารเพียงตำแหน่ง ซึ่งประเทศไทยเสียโอกาสที่คนดีๆ ที่มีใจรักลูกเสือเข้าใจลูกเสือ มีศักยภาพในกิจการลูกเสือไทย จึงไม่กล้าเข้ามาเต็มที่หรือไม่มีโอกาสตรงนี้ประเทศไทยเราเสียโอกาสมาก” (ประกอบ มุกระ, สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2555)

“ตอนที่ผมอยู่อังกฤษ โรงเรียนที่อังกฤษดูแลเด็กเป็นอย่างดี เวลาเรียนหนังสือแบบชั้นเด็กๆ ของเขา โรงเรียนจะดูแลเด็กทุกวิชาไม่ใช่เฉพาะครูที่ดูแลด้านการปกครอง ลูกผมอยู่โรงเรียนประจำทุกเทอมนี้ ประเทศอังกฤษจะมี 3 เทอม โรงเรียนจะเรียกผู้ปกครองมาพบ มีอาจารย์ของแต่ละวิชานั่งเรียงกัน เมื่อผู้ปกครองเข้าไป ครูก็บอกถึงการเรียนเด็กในแต่ละวิชาว่าดีหรือไม่ดี แม้แต่เรื่องพฤติกรรมของเด็กครูก็จะคอยดูแล และก็จะบอกให้ผู้ปกครองทราบถึงพฤติกรรมของลูกว่า มีความประพฤติเป็นเช่นไร คือ ครูจะดูแลทั้งหมด แล้วโรงเรียนก็มีการสอนเกี่ยวกับเรื่องศีลธรรม เช่น จะเรื่องจริยธรรม เพราะฉะนั้นโรงเรียนที่ประเทศอังกฤษจะไม่เน้นเรื่องการศึกษาเท่าไร เขาต้องการความรู้ ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่วนเรื่องการศึกษาเขาจะถือว่าจินตนาการสำคัญที่สุด” (พลเรือเอกสุชาติ กลศาสตร์เสนี, สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2555)

2) นโยบายของการลูกเสือไทย ที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีด้วยการกำหนดให้การลูกเสืออยู่ในแผนการศึกษาแห่งชาติและกิจกรรมลูกเสืออยู่ในระบบการศึกษาเช่นปัจจุบัน โดยรัฐบาลต้องมีนโยบายที่ต่อเนื่องและผลักดันไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“นโยบาย 15 ประการที่ตั้งไว้นานแล้ว ไม่เคยมีใครอ่านเลย แล้วก็ไม่มีเป้าหมาย จึงเป็นการทำงานที่ไม่มีทิศทางที่ชัดเจน ก็เหมือนกับบริหารงานไปวันๆ ผมนึกถึงบ้านคนที่เขามีฐานะ เขาจะรู้เลยว่าเขานี้เขาจะทำอะไร บ่ายทำอะไร กลางวันทำอะไร และมีทิศทางว่าจะบริหารบ้านเขาให้เจริญก้าวหน้าขึ้นไปหรือให้คงสภาพไว้ แต่ปัจจุบันเราเหมือนกับ “คนที่เป็นเจ้าของบ้านหรือเจ้าของลูกเสือในปัจจุบันนี้เหมือนกับเป็นคนเก็บขยะ พอตื่นเช้าขึ้นมา ก็เดินเร่ร่อนไป เจอขวดเก็บ

ขวด เพราะฉะนั้นบ้านก็ยังทรุดโทรมอยู่ ทิศทางในการทำงานไม่มี ทำไปวันๆ โดยไม่มีเป้าหมายชัดเจน เพราะฉะนั้นครอบครัวนั้นก็เลยยากจนไปอีกนานแสนนาน トラบไตที่ยังได้หัวหน้าครอบครัวแบบนี้ คือผมใช้คำเปรียบเทียบกับว่า หัวหน้าครอบครัวของลูกเสือเปรียบเสมือนคนเก็บขยะ ซึ่งเป็นอาชีพที่ต่ำสุดที่คนพึงจะมีในปัจจุบัน อาจจะได้ดีกว่าขอทานชนิดหนึ่ง คนขอทานหมดปัญญาแล้ว แต่คนเก็บขยะก็ยังดีบ้างคือเก็บขยะเจออะไรก็เก็บ เจอคนมาก็เห็นว่าอันนั้นดี อันนี้ดี ตรงนั้นดีก็ไปโดยที่ไม่มีเป้าหมายว่าจะทำอะไร ซึ่งในปัจจุบันเป็นอย่างนี้” (สายัณห์ สันทัด, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“ผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือไทยได้เคยจัดทำนโยบายของการลูกเสือไทยไว้ค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งด้านความมุ่งหวังและวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ โครงสร้างการบริหารจัดการ บทบาทหน้าที่ของสภาลูกเสือไทย คณะกรรมการบริหารการลูกเสือ สถานศึกษา กิจกรรมลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือ ค่ายลูกเสือ การงบประมาณ ความสัมพันธ์กับองค์การลูกเสือโลกและลูกเสือนานาชาติ ฯลฯ แต่นโยบายเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจจากองค์การบริหารลูกเสือ นโยบายเหล่านี้จึงไม่แพร่หลายและไม่ได้นำมาปฏิบัติหรือพัฒนาให้บังเกิดผลดีตามที่นโยบายมุ่งหวัง” (พชนอม แก้วกำเนิด, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2555)

3) กลไกในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อการจัดการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ต้องเริ่มจากการบริหารจัดการลูกเสือ ตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงจนถึงผู้กำกับลูกเสือในโรงเรียน โดยเฉพาะความรับผิดชอบหน้าที่ การเป็นต้นแบบที่ดี และการส่งเสริมจิตอาสา ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ต้องเริ่มต้นที่ครู คือ ต้องเริ่มที่แม่แบบ ถ้าแกะแบบดีก็ดีหมด ผมอยากจะเน้นครู ในตัวของครูเองเขาไม่ได้มีเวลาว่างที่จะมาสอนลูกเสือ เขาเป็นครูที่มีวิชาอื่น เช่น สังคม ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ซึ่งมีภาระงานเต็มตัวอยู่แล้ว ครูที่สอนลูกเสือโดยเฉพาะไม่มี แต่ถ้าจะแก้กลไกนี้ จะต้องมีการเปิดหลักสูตรปริญญาตรีหรือหลักสูตรเสริมในเรื่องลูกเสือโดยเฉพาะ ที่เป็นวิทยฐานะโดยตรง ซึ่งจะได้กลไกที่แน่นอนออกมาเพราะเขาไม่ใช่มวยแทน ถ้าอะไรก็แล้วแต่ที่ทำด้วยมวยแทน จะไม่ค่อยได้ผล ยกวันเสียแต่เราจะจัดตั้งกองลูกเสือขึ้นโดยสมัครใจหรือลูกเสืออาสา นั้นจะแก้ได้แต่ไม่ต้องคำนึงถึงปริมาณ ต้องคำนึงถึงคุณภาพอย่างเดียว” (วายุ พยัคฆ์บุตร, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“กลไกที่จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อกิจการลูกเสือที่สำคัญที่สุดอยู่ที่การบริหารจัดการลูกเสือ โดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ที่จำเป็นต้องมีเลขานุการของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติที่รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่โดยตรง โดยเฉพาะ เต็มเวลา และเป็นผู้มีอุดมการณ์เพื่อ

การลูกเสือ มีประสบการณ์ ความสามารถในการระดมการลูกเสือในระดับสูง มีสมรรถภาพในการบริหารงาน เริ่มจากจุดนี้กิจการลูกเสือจะเริ่มเดินเครื่อง พัฒนาไปสู่นโยบายและความมุ่งหวังตามปรัชญาของการลูกเสือ” (พะยอม แก้วกำเนิด, **สัมภาษณ์**, 21 กันยายน 2555)

4) โครงสร้างการลูกเสือไทยในปัจจุบันมีความซับซ้อน เนื่องจากงานด้านลูกเสือขึ้นกับหลายหน่วยงาน ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการบริหารจัดการตั้งแต่บทบาทของผู้บริหาร หน้าที่ของผู้ปฏิบัติ รูปแบบการทำงาน งบประมาณ อัตรากำลัง และการติดตามประเมินผล ดังนั้นควรมีการกำหนดโครงสร้างและมอบหมายบทบาทหน้าที่ให้แต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน เพื่อให้การบริหารจัดการไม่ให้เกิดการทับซ้อนและผิดบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ในสายตาของผมโครงสร้างเหล่านี้ไม่ใช่ปัญหา เพราะโครงสร้างก็คือคนเขียน ส่วนการดำเนินการหรือการให้บทบาทกับหน่วยงานเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งตรงนี้เราก็ชัดเจนในหลายเรื่อง คือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นองค์การรวมที่จะดูแลลูกเสือทั่วประเทศ ส่วนสำนักงานลูกเสือฯ ก็จะทำให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ การจัดสรรงบประมาณไปสู่เด็ก ส่วน สพฐ. ก็มีหน่วยงานที่จะดูแลสถานศึกษาในสังกัด สพฐ. โดยหลายคนเข้าใจผิดคิดว่าลูกเสือจะเดินได้ด้วยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเท่านั้น แต่ความจริงไม่ใช่ลูกเสือจะต้องเดินไปพร้อมๆ กันทุกภาคส่วน ซึ่งอันนี้ผมว่าถ้าเข้าใจในบทบาทนี้ทุกคนช่วยกันและรู้บทบาทของตนเอง” (สายัณห์ สันทัด, **สัมภาษณ์**, 18 กันยายน 2555)

“ตั้งแต่เปลี่ยนโครงสร้างกระทรวงศึกษาฯ จากเดิม 14 กรม เปลี่ยนเป็น 5 แห่ง ก็ทำความวุ่นวายให้กับลูกเสือ เพราะว่า 5 แห่ง ไม่ขึ้นต่อกัน แล้วงานของกระทรวงศึกษาฯ ก็ไม่ประสานกัน หน่วยงานทางการศึกษามันแยกกันอยู่ คือ เดิมกรมพลศึกษาขึ้นกับกระทรวงแล้วก็แยกไปอยู่กับกีฬา จึงมาตั้งสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ซึ่งสำนักงานนี้ขึ้นกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แต่ลูกเสือส่วนใหญ่อยู่กับ สพฐ. และอยู่กับอาชีวฯ ซึ่งไม่ประสานงานกัน และสำนักงานลูกเสือแห่งชาติก็แยกออกไป พุดตรงๆ ขณะนี้คุณภาพก็ต่ำลง สำนักงานลูกเสือแห่งชาติก็ทำแต่เรื่องฝึกอบรม” (พลเรือเอกสุชาติ กลศาสตร์เสนี, **สัมภาษณ์**, 26 กันยายน 2555)

5) เกณฑ์มาตรฐาน การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของการลูกเสือไทย ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยให้เข้มแข็ง ซึ่งในปัจจุบันการลูกเสือไทยมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือในสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน (สมศ.) ยอมรับไว้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมินผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษา แต่เกณฑ์ดังกล่าวยังมิได้มีการปฏิบัติตามเกณฑ์อย่างจริงจัง ดังนั้นในการจัดการด้านลูกเสือควรคำนึงถึงองค์ประกอบและตัวชี้วัดตามเกณฑ์ดังกล่าวให้

ครบถ้วน เพื่อให้การจัดการด้านลูกเสือมีผลสัมฤทธิ์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ นอกจากนี้ในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลยังต้องได้รับการปรับปรุงทั้งระบบ เพราะยังขาดการตรวจสอบอย่างจริงจังและไม่ได้มีการนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการแก้ไขข้อบกพร่องนั้นๆ เนื่องจากการตรวจสอบและประเมินผลถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพงาน ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ที่จริงแล้วเรามีเกณฑ์ประเมินของ สมศ. อยู่ เพื่อให้ทำให้การลูกเสือมีมาตรฐาน แต่ความจริงแล้วถ้าทุกภาคส่วนตั้งแต่คณะกรรมการบริหาร สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ บุคลากรทางการลูกเสือ และสถานศึกษา ถ้าทุกคนเข้าใจหลักการ วิธีการ และเป้าหมายของลูกเสือ และดำเนินการตามข้อบังคับคู่มือที่กำหนดไว้ ไม่จำเป็นต้องมีมาตรฐานอื่นอีกแล้ว พอเพียงเลย” (สายัณห์ สันทัด, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“ยังไม่มีประสิทธิภาพ เกือบจะกล่าวได้ว่า ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างมีระบบ งานด้านผู้ตรวจการลูกเสือยังต้องการการปรับปรุงทั้งระบบอีกมาก งานติดตามประเมินผลส่วนมากดำเนินการเฉพาะงานประเมินผลงานของผู้กำกับลูกเสือที่ไปเข้ารับการฝึกอบรมมาแล้ว ต้องนำความรู้ ประสบการณ์มาฝึกปฏิบัติ มีการตรวจประเมินผลงานเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการฝึกอบรมจนได้คุณวุฒิทางการลูกเสือในระดับสูงต่อไป” (พะยอม แก้วกำเนิด, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2555)

“การตรวจสอบและการประเมินเราอ่อนมาก ตรงนี้ต้องแก้ไขให้ดีขึ้น ในกิจกรรมทุกอย่างเราต้องมีการตรวจสอบ เราต้องสรุปประเมินออกมาเพื่อเป็นข้อมูลในงานต่อไป” (ประกอบ มุกระ, สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2555)

6) การจัดสรรทรัพยากรของการลูกเสือไทยในด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับการดำเนินงานของการลูกเสือไทยยังคงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับงานของการลูกเสือไทย เนื่องจากปัจจุบันจำนวนลูกเสือและค่ายลูกเสือมีปริมาณมาก จะใช้งบประมาณของรัฐแหล่งเดียวไม่เพียงพอ อัตราบุคลากรด้านการลูกเสือที่มีความรู้ความสามารถด้านการลูกเสือน้อย ต้องใช้ครูในโรงเรียนซึ่งผ่านการอบรมลูกเสือขั้นต้นมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือ ซึ่งครูบางท่านก็มีวัยที่ต่างกับวัยของลูกเสือมากอาจทำให้ไม่เข้าใจธรรมชาติของลูกเสือที่เป็นวัยเด็ก ในส่วนของค่ายลูกเสือยังขาดการพัฒนาและดูแลรักษาอีกมากสาเหตุจากการขาดกำลังคนและงบประมาณ รวมทั้งขาดการบริหารจัดการที่ดี ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“งบประมาณรัฐบาลมีน้อยและก็ช้า ในการจัดงบประมาณแต่ละงวด ทุกคนก็ไปเร่งกันปลายปี เดือนสิงหาคม กันยายน ซึ่งทำให้การทำงานของลูกเสือไม่สะดวก ลูกเสือต้องเป็นงบประมาณล่วงหน้า เพราะกิจกรรมต้องจัดซื้อจัดหาและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ ตัวบุคคล ตัวบุคคลไม่ค่อยเข้าใจ ไม่เรียนรู้เรื่องการใช้จ่ายงบประมาณ ไม่สามารถจะเขียนงบประมาณรองรับการจัดกิจกรรมเพื่อสนองต่อเด็ก

ได้ทัน ส่วนเรื่องบุคลากรไม่เหมาะสมอย่างมาก คือ เรื่องเกณฑ์อายุ ณ ปัจจุบัน ต้องคำนึงถึงเรื่องอายุของผู้กำกับลูกเสือแต่ละประเภทให้สอดคล้องกับอายุของเด็ก ไม่ใช่ลูกเสือสำรองไปเจอผู้กำกับลูกเสืออายุ 60 ปีหรือ 50 ปี ซึ่งไม่เหมาะสมกัน อย่างถ้าลูกเสือสำรองอายุ 8-11 ปี ผู้กำกับลูกเสือก็ไม่ควรเกิน 20 ปี ความรู้สึกละและธรรมชาติของคนอายุประมาณนี้ไปด้วยกันได้ สามารถพูดความจริงได้ ทุกวันนี้เหมือนหลอกกัน คนอายุ 60 ปี ก็ไม่ได้รักเด็ก 8 ปีเหมือนกันหมดเพราะเขามีลูก เขาก็เบื่อเด็กแล้ว แต่ถ้าเอาครูที่มีอายุ 20 ปี ลงไปสอนเด็ก 8 ปี ก็จะย้อนได้ว่า ตอน 8 ปี สมัยก่อนเป็นอย่างไร ซึ่งจะทุ่มเททั้งความรักความเอ็นดูให้แก่เด็กอย่างเต็มที่ เมื่อมีใจให้แล้วการถ่ายทอดก็จะดี ตรงนี้สำคัญเขาไม่ค่อยนึกกัน” (วายุ พยัคฆ์บุตร, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“ในเรื่องของทรัพยากรก็มีปัญหา ถึงแม้ขณะนี้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจะเป็นนิติบุคคล แต่ว่าในการที่จะทำงบประมาณเพื่อของงบประมาณแก่รัฐนั้น ยังเชื่อมอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ เพราะฉะนั้นลูกเสือจะเป็นส่วนถูกจัดสรรให้อยู่หลังสุด ดังนั้นผมยังมองว่า สำนักงานลูกเสือแห่งชาติต้องทำงบประมาณเอง ไม่ต้องผ่านกระทรวงศึกษาธิการ ประการที่สอง ทรัพย์สินของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีมาก เราสามารถที่จะสร้างรายได้ขึ้นมาด้วยตัวของเราเอง” (พลอากาศเอก สมชัย พลพะวงศ์, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2555)

“ทั้งงบประมาณและตัวบุคลากร ผมคิดว่ากิจการลูกเสือจะขับเคลื่อนได้ต้องมีงบประมาณเป็นหลัก ด้านบุคลากรยังอยากให้มีเจ้าหน้าที่ตำแหน่งลูกเสือจังหวัดสักคนหนึ่งเพื่อเป็นตัวขับเคลื่อน ถ้าติดขัดก็ให้ออกกฎหมายลูกถ้าไม่ขัดกับกฎหมายแม่ ก็ให้ออกมาใช้ได้ ถูกไหม มีเส้นที่ตรงนี้แหละกฎหมาย” (เดช วรเจริญศรี, สัมภาษณ์, 26 ตุลาคม 2555)

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย

1) การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับเด็กและเยาวชนในปัจจุบันควรต้องมีการพัฒนาและจัดทำหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือทุกประเภท โดยจัดกิจกรรมตามหลักเกณฑ์และวิธีการของลูกเสือ จัดให้ลูกเสือได้รู้จักการอยู่ร่วมกัน การมีระเบียบวินัย ความอดทน การเสียสละ ความซื่อสัตย์ การให้ความช่วยเหลือต่อผู้อื่น ทั้งนี้ต้องปรับกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับจำนวนลูกเสือและเวลาที่ใช้ในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ที่เกาหลีทำวิจัย พบว่า การสอนลูกเสือใช้ Scout method ดีที่สุด ได้ผลดีที่สุด คุณจะออกแบบเกมอย่างไรไม่ต่างกัน แต่พื้นฐานต้องการให้อยู่ในธรรมชาติ เพราะว่าคนยังสมัยใหม่ เด็กจะไปเล่นคอมพิวเตอร์ ยังไม่ได้ออกกำลังกาย เด็กสมัยก่อนยังไม่มีคอมพิวเตอร์ ยังวิ่งกันเยอะเยอะ เดียวนี้ใช้นิ้วมือกดเกมอย่างเดียว จึงยัง

ต้องการกิจกรรมแบบลูกเสือมากขึ้น” (พลเรือเอกสุชาติ กลศาสตร์เสนี, สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2555)

“กิจกรรมของลูกเสือจะมีเรื่องของการฝึกอบรมเด็กให้รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่าง มีระเบียบวินัย รู้จักการอดทน รู้จักการเสียสละ เป็นกิจกรรมเล็กๆ ค่อยๆสร้าง ขยายในระดับตำบล เริ่มจากเล็กๆ ในโรงเรียนระดับตำบล เริ่มจัดกันมาเป็นระดับ อำเภอ ระดับจังหวัด ผู้ใหญ่ไม่ต้องทำเพียงแต่ให้งบประมาณ ให้ลูกเสือมีการ พัฒนาที่ดีขึ้น น่าจะเป็นแผนระยะยาว เป็นอย่างนี้ลูกเสือเราจะอยู่ไปทั่วประเทศ และเด็กจะรู้ด้วยว่าลูกเสือคืออะไร ลูกเสือไม่ใช่แต่งตัวโก้ๆ อย่างเดียว ลูกเสือต้องมีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัยและช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ” (ประกอบ มุกระ, สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2555)

2) การจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนาให้ลูกเสือมีคุณลักษณะพลเมืองดี นั้น ควรต้องจัดให้ตรงกับแก่นของลูกเสือ ตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ โดยเน้นที่ความสำคัญและเป็นการจัดเนื้อหาสาระที่ลูกเสือเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้จริง และเนื่องจากลูกเสือเป็นวัยที่อยากเรียนรู้จึงไม่ควรเน้นเรื่องของการห้ามกระทำ เพราะจะเป็นการปิดกั้นความคิดเชิงสร้างสรรค์หรือการอยากเรียนรู้ของลูกเสือ สิ่งที่จะทำให้ลูกเสือเรียนรู้ได้ดีที่สุดคือเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ด้วยกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เป็นผู้มีจิตอาสา มีวินัย และรู้จักหน้าที่ของตน นอกจากนี้ยังต้องเสริมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมให้กับลูกเสืออีกด้วย ดังปรากฏในคำให้ สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ข้อสำคัญจะจัดให้ลูกเสือกระทำกิจกรรมอะไรด้วยกระบวนการกลุ่มเพื่อให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ ให้เป็นผู้มีวินัย ให้เป็นผู้รู้จักหน้าที่ของตน มิใช่บรรยายให้ ลูกเสือฟัง แต่หากิจกรรมให้ลูกเสือกระทำด้วยกระบวนการกลุ่ม กระทำกิจกรรม นั้นๆ แล้วเกิดความเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีวินัย รู้จักหน้าที่ของตน” (พะยอม แก้วกำเนิด, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2555)

“คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ ครูบาอาจารย์น่าจะเน้นตรงนี้ เพราะว่าเป็น หัวใจของกระบวนการลูกเสือแต่ละคนจะเน้นบางจุดที่เขาสามารถทำได้ และต้องมี ตัวอย่างให้เขาเห็นด้วย เช่น ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้ ประเด็นสำคัญอย่างไร แม้แต่ ผู้ใหญ่เราก็ต้องอธิบายให้เขาเพราะบางคนท่องเก่งมาก แต่ไม่ได้ปฏิบัติ ยกประเด็น เล็กๆ แล้วค่อยซึมซับ ถ้ามีพื้นฐานเป็นคนมีระเบียบวินัยก็จะง่ายต่อการเรียนรู้ แต่ ถ้าเราไม่มีระเบียบวินัย ไม่มีมารยาท ลูกเสือต้องเป็นผู้มีมารยาทเพราะเป็นผู้ที่เจริญ ต้องรู้ว่าอะไรควรอะไรไม่ควร เพราะฉะนั้นตรงนี้จึงสำคัญ” (ประกอบ มุกระ, สัมภาษณ์, 26 กันยายน 2555)

3) สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพของลูกเสือที่ต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จึงควรเป็นสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมธรรมชาติมากที่สุด เพื่อให้ลูกเสือได้สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้เรียนมาประยุกต์กับกิจกรรมที่ผู้กำกับลูกเสือจัดให้ตามวิธีการของการลูกเสือ รวมทั้งยังทำให้ลูกเสือเกิดความซึมซับกับธรรมชาติซึ่งประกอบด้วยต้นไม้ ลำธาร อากาศที่บริสุทธิ์ จนเกิดความรักและหวงแหนธรรมชาติ นอกจากนี้ยังควรมีแหล่งเรียนรู้อื่นที่เป็นสถานที่จริง เช่น แหล่งเรียนรู้ของชุมชน แหล่งเรียนรู้ของรัฐบาล สถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อให้ลูกเสือได้ลองปฏิบัติและเห็นสภาพการทำงานจริง แต่แหล่งการเรียนรู้ที่ดีที่สุดของการลูกเสือคือผู้กำกับลูกเสือ เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและเป็นแบบอย่างของลูกเสือที่ลูกเสือสามารถเรียนรู้ได้ง่ายที่สุด ถ้าผู้กำกับลูกเสือประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีลูกเสือก็จะปฏิบัติตามในสิ่งที่ดีเช่นกัน ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สิ่งแวดล้อมหลัก คือ ธรรมชาติ ขาดไม่ได้เลยธรรมชาติที่ดี ธรรมชาติที่ดีประกอบด้วย ต้นไม้ใบหญ้ามีคุณค่าแม้กระทั่งดอกหญ้าดอกเดียวก็มีคุณค่า อากาศที่ดี ถ่ายเทสะดวก” (วายุ พยัคฆันตร, **สัมภาษณ์**, 18 กันยายน 2555)

“สภาพแวดล้อมที่ดีคือ มีผู้กำกับลูกเสือดี วัสดุอุปกรณ์ดี สถานที่ดี ผู้ให้การสนับสนุนดี สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ทำให้กิจการลูกเสือเจริญ อันดับแรกเลย ผู้กำกับลูกเสือต้องดี ผมให้คะแนนสูงสุด 70% ส่วนการสนับสนุนด้านอื่นๆ เป็นองค์ประกอบ เพราะว่าถ้าผู้กำกับลูกเสือดีก็จะหาสิ่งเหล่านี้ได้เพราะผู้กำกับลูกเสือเป็นหัวใจหลักของกิจกรรมลูกเสือ” (สายัณห์ สันทัด, **สัมภาษณ์**, 18 กันยายน 2555)

4) วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้กิจกรรมลูกเสือมีประสิทธิภาพ ซึ่งการกำหนดวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ในแต่ละสิ่งต้องให้สอดคล้องและเหมาะสมกับกิจกรรมลูกเสือในแต่ละประเภท ดังนั้นผู้กำกับลูกเสือต้องออกแบบและเลือกสรรอุปกรณ์ที่สามารถส่งเสริมให้กิจกรรมลูกเสือแต่ละกิจกรรมพัฒนาทั้งในด้านจิตใจ สติปัญญา ร่างกายและสังคมให้กับลูกเสือ ทั้งนี้การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมลูกเสืออาจต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงเป็นสิ่งที่ผู้อำนวยการลูกเสือหรือผู้กำกับลูกเสือต้องใช้ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนสำหรับการให้ความช่วยเหลือในด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ หรือแม้แต่บุคลากร เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือในแต่ละครั้งสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“วัสดุอุปกรณ์ต้องให้มีความเหมาะสม แข็งแรงและปลอดภัย ที่สำคัญ วัสดุอุปกรณ์ที่ดีต้องให้สอดคล้องกับวิชาหรือกิจกรรมที่จัด โดยในการจัดนั้นต้องแผนแนวคิดไว้ในเรื่องของวัสดุที่เขาทำ เช่น เขาต้องไปทำแพ ถ้าผู้กำกับลูกเสือจ่ายเชือกในลอนไปผูกแพ ไม่ได้ ต้องจ่ายเชือกมะนิลา แล้วเชือกมะนิลา 4 เกลียวก็สู้ 3 เกลียวไม่ได้ ขณะเดียวกันสิ่งที่ประกอบวัสดุอุปกรณ์ก็คือ น้ำ ถ้าเอาเชือก 3 เกลียวผูกลงทะเลก็ไม่แน่น แต่ถ้าเอา 3 เกลียวไปผูกในลำธารที่น้ำขุ่นๆ เชือกจะแน่น เพราะน้ำขุ่นจะรัดเชือก” (วายุ พยัคฆ์บุตร, **สัมภาษณ์**, 18 กันยายน 2555)

“วัสดุอุปกรณ์ในปัจจุบันราคาไม่แพงและสามารถหาได้ง่าย แต่วิธีการที่ควรทำอย่างยิ่งคือการรวมกลุ่มกัน โรงเรียนไม่จำเป็นต้องมีทุกอย่าง เพียงแต่หลายๆ โรงเรียนใครมีอะไรก็มารวมกัน เหมือนกับในหมู่บ้านจะมีวัด เวลาจะเลี้ยงคนจำนวนมาก ไม่มีอุปกรณ์พอในบ้าน เพราะฉะนั้นชาวบ้านก็จะช่วยกันซื้ออุปกรณ์ไปไว้ที่วัด เวลาที่มีงานทำบุญบ้าน งานบวช งานแต่งที่จัดที่บ้านเขาก็จะไปยืมหม้อจาน ชามที่วัด ถ้าโรงเรียนทำระบบเดียวกันกับวัดก็จะทำให้การบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะโรงเรียนแต่ละแห่งคงไม่จัดกิจกรรมพร้อมกัน เพราะฉะนั้นโรงเรียนแต่ละแห่งก็ไม่ต้องซื้ออุปกรณ์ไว้มาก พอเวลาจะใช้ก็ไปยืมกัน ถ้ายืมไปแล้วของเสียหายโรงเรียนที่ยืมก็ซ่อมมาคืนหรือถ้าของหายก็ซื้อมาใช้ นอกจากนี้เรื่องรูปแบบเครื่องแต่งกายโรงเรียนทุกแห่งก็ต้องมีให้ครบถ้วน โรงเรียนควรทำระบบคลังอุปกรณ์ เครื่องแบบ เด็กคนไหนไม่มีก็มายืมและเมื่อเรียนเสร็จก็เอามาคืน โรงเรียนใหญ่ที่มีฐานะดีๆ ก็บริจาคเสื้อผ้าให้กับโรงเรียนเล็กๆ เราก็จะมีของใช้ไม่ขาดแคลน” (สายัณห์ สันทัด, **สัมภาษณ์**, 18 กันยายน 2555)

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

1) คุณลักษณะบุคคลที่เหมาะสมต่อการเป็นผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือเพื่อส่งเสริมให้การลูกเสือมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสือ ทั้งนี้ผู้ที่ทำงานด้านการลูกเสือได้ดั้นต้องเป็นผู้มีอุดมการณ์ที่จะกระทำงานเพื่อส่วนรวม มีใจอาสา ศรัทธาและรักในการลูกเสือ พร้อมทั้งจะอุทิศตนและเวลาในการทำคุณประโยชน์ให้กับส่วนรวม นอกจากนี้ต้องเป็นผู้พร้อมจะเรียนรู้ตลอดเวลาและสามารถนำความรู้ในวงกว้างมาบูรณาการเพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับลูกเสือ ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สิ่งแรกที่ต้องดูคือเรื่องของความสมัครใจ เนื่องจากลูกเสือเป็นเรื่องของอาสาสมัคร ถ้าเขาไม่สมัครใจก็อยู่ไม่ได้ แต่ถ้าเขาสมัครใจและเห็นคุณค่าก็จะอยู่ได้ อันต่อมาก็คือทักษะส่วนบุคคล คนเหล่านี้จะต้องรู้จักจิตวิทยาของเด็ก รักเด็ก และมีทัศนคติที่ดีต่อเด็กคือมองเด็กในแง่บวก มองว่าเด็กสามารถแก้ไข

ปรับเปลี่ยน และพัฒนาได้ ผู้กำกับลูกเสือต้องมีศรัทธา 3 – 4 ศรัทธา คือ ศรัทธา ในความดี ศรัทธากิจการลูกเสือเชื่อว่าลูกเสือเป็นคนดีได้ ศรัทธาในตนเองเชื่อว่าตนเองสามารถทำงานได้ ที่สำคัญคือศรัทธาในตัวเด็กเชื่อว่าเด็กนั้นพัฒนาได้ด้วยกระบวนการลูกเสือ และต้องเข้าใจธรรมชาติและวัยของเด็กในแต่ละวัย ต้องมีความรักความศรัทธา และต้องบริหารจัดการเป็นต้องเข้าใจระบบหมู่ของลูกเสือ” (สายัณห์ สันทัด, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“ความมีอุดมการณ์ที่จะกระทำเพื่อส่วนรวม เพื่อพัฒนาเยาวชน รักที่จะกระทำกิจกรรมร่วมกับเยาวชนและมีความสนใจในกิจการลูกเสือ เป็นเกณฑ์สำคัญที่สุดในการสรรหาบุคลากรทางการลูกเสือ” (พะยอม แก้วกำเนิด, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2555)

2) ระบบควบคุมคุณภาพของครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือ เพื่อให้การลูกเสือสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยเริ่มควบคุมคุณภาพตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือจนกระทั่งถึงการยุติหน้าที่ในกระบวนการลูกเสือ เป็นเหมือนวงจรชีวิต (Life Cycle) ของบุคลากรทางการลูกเสือ และต้องมีการควบคุมดูแลตามระดับขั้นโดยการนิเทศงานของผู้กำกับลูกเสือ นอกจากนี้ควรต้องมีการทบทวนให้กับผู้กำกับลูกเสือเป็นระยะ เพื่อให้ทราบถึงการนำความรู้และทักษะจากการอบรมไปถ่ายทอดให้กับลูกเสือว่าพบปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และได้นำไปใช้จริงหรือไม่ ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“อันนี้สำคัญมาก ประเทศไทยละเลยเรื่องนี้มาก ระบบการดำเนินการ นอกจากจะมีการฝึกอบรมแล้วจะต้องมีหลักสูตรทบทวน หลักสูตรทบทวนน่าจะจัดอย่างน้อย 5 ปีต่อครั้ง ถ้าไม่มีการทบทวนก็ถือว่าไม่ดำเนินการตามที่เหมาะสม และอาจไม่มีสิทธิที่จะเป็นผู้กำกับลูกเสือต่อ ถ้ามีเงื่อนไขแบบนี้คนก็จะฝึกทบทวน เหมือนกับการต่ออายุใบอนุญาตของครู เช่นเดียวกับระดับของวิทยากรที่ต้องมีการทบทวน ถ้าไม่มีการทบทวนก็ไม่มีสิทธิเป็นวิทยากร” (สายัณห์ สันทัด, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

3) การพัฒนาและส่งเสริมครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือเพื่อให้การลูกเสือไทยเกิดความเข้มแข็งได้นั้นต้องมีการจัดการที่เป็นระบบ โดยส่งเสริมให้ครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือได้ฝึกอบรมและเรียนรู้ด้านการลูกเสือสูงขึ้นตามระดับขั้น ทั้งนี้ทุกคนควรมีความรู้และทักษะทางการลูกเสือในขั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C) และพัฒนาให้ได้รับความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ให้ความรู้ที่สูงขึ้น หมายความว่า ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือในแต่ละประเภท ได้มีการอบรมหลักสูตรที่สูงขึ้น และผู้บริหาร หน่วยงานจะต้องใจกว้าง มีการส่งไปอบรมหรือดูงาน หรือไปช่วยงานลูกเสือที่อื่น บ้าง เขาได้ประสบการณ์มาแบ่งปันกัน เช่น โรงเรียนนี้มีอบรมรองผู้กำกับลูกเสือ ผู้ กำกับลูกเสือ เขาขอเชิญเป็นวิทยากรก็ให้ไปช่วยเขา ถ้าไม่ไปร่วมกับผู้อื่นก็จะไม่ เห็นตัวอย่างที่ดี นอกจากนี้ตัวครูเองก็ต้องรู้จักพัฒนาตัวเอง ต้องไม่เกิดจากการ บังคับ ครูต้องชวนชวน ฝึกฝนตัวเองอยู่เป็นประจำ ลูกเสือก็เหมือนกีฬา ทักษะ ต้องฝึกฝน ทั้งไม่ได้” (วายุ พยัคฆ์บุตร, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

4) การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูหรือบุคลากรทางการ ลูกเสือ เป็นการสร้างความกระตือรือร้นและแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน ทำให้บุคคล หรือกลุ่มคนที่จะปฏิบัติงานเกิดพลังผลักดันและทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ก่อให้เกิด ความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ สร้างความร่วมมือร่วมใจ มีความ เชื่อมั่น และศรัทธาในองค์การที่ตนปฏิบัติงานอยู่ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ให้กับครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือจึงควรให้มีการนำผลงานทางการลูกเสือมาเสนอ ผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะเหมือนกับการสอนในวิชาการอื่น ๆ ได้ เพื่อให้เปิดโอกาส ให้เกิดการแสดงผลงานและคุณค่าของการลูกเสือให้สาธารณชนได้ประจักษ์ รวมทั้ง สร้างความภาคภูมิใจให้กับผู้ทำผลงาน นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมความดีความชอบ ด้วยการยกย่องหรือให้รางวัลกับครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือ ดังปรากฏในคำให้ สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“การเลื่อนวิทยฐานะ เพราะ วิชาลูกเสือสามารถเสนอผลงานวิทยฐานะได้ แต่มีข้อแม้ว่า โรงเรียนต้องจัดทีมช่วยครู เพราะครูต้องสอนวิชาหลัก สอนวิชา ลูกเสือแล้วเอาวิชาลูกเสือมาทำผลงานขอเลื่อนระดับ ครูทำไม่ไหวหรอก ถึงทำได้ก็ ไม่ดี ถ้าโรงเรียนคิด ถ้าจะใจกว้างอยากได้ครูคนนี้ทำให้ดี ๆ จัดทีมมาช่วยเลย ต่าง คนต่างช่วย เมื่อคณิตศาสตร์ทำก็เอาคนมาช่วยคณิตศาสตร์ เมื่อลูกเสือทำก็เอาคน มาช่วยลูกเสืออย่างนี้เขาเรียกไปด้วยกันมาด้วยกัน ครูก็เกิดกำลังใจ” (วายุ พยัคฆ์บุตร, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“ปัจจุบันก็มีอยู่แล้วคือ เหยียดลูกเสือสุดดีสำหรับข้าราชการก็น่าจะเพียงพอ และยังมีเหยียดลูกเสือยั่งยืน การทำงานลูกเสือเหมือนกับการปฏิบัติงานทั่วไปควรมี การส่งเสริมให้มีความดีความชอบโดยให้ถือว่าการดำเนินงานด้านลูกเสือเป็นการ ช่วยชาติอย่างหนึ่ง สามารถนำมาคิดในภาระงานได้ แต่ต้องมีเงื่อนไขให้ทำงานใน ภาระงานหลักก่อน” (สายัณห์ สันทัด, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

1) การพัฒนาการลูกเสือไทยให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกำลังคน นโยบายและงบประมาณ เนื่องจากคนเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นพลังผลักดันให้เกิดการกระทำ ในทางการลูกเสือนั้นผู้บริหารเป็นกลไกที่กำกับดูแลการดำเนินงาน สำหรับผู้กำกับลูกเสือเป็นฟันเฟืองที่คอยขับเคลื่อนให้การลูกเสือเดินไปข้างหน้า โดยมีงบประมาณเป็นเชื้อเพลิงที่ให้พลังงานสำหรับการทำงาน นอกจากนี้ 3 ปัจจัยดังกล่าวแล้ว การลูกเสือยังต้องมีฐานข้อมูลที่เสถียร มีข้อมูลที่ครบถ้วนและพร้อมต่อการใช้งาน นอกเหนือจากฐานข้อมูลแล้วในด้านการประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการทำให้การลูกเสือเผยแพร่เป็นที่ยอมรับของสังคม ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เรื่องหนึ่ง กำลัง คือ คน หมายถึง ตั้งแต่ผู้บังคับบัญชาาระดับสูงลงมา เรื่องสำคัญที่สอง คือ นโยบาย เรื่องที่สามคือ บุคลากร เรื่องที่สี่คือ งบประมาณ และสุดท้ายคือ ครอบครัว ครอบครัวของเด็ก ถ้าพ่อแม่เข้าใจเรื่องลูกเสือดี พ่อแม่ต้องสนับสนุน พ่อแม่บอกให้ลูกเรียนลูกเสือ แต่ถ้าพ่อแม่ไม่เข้าใจก็จะคิดว่าเรื่องค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับลูกเสือเป็นภาระ เพราะเราไม่ทำกิจการลูกเสือให้สำคัญ ไม่ทำกิจการลูกเสือให้พ่อแม่ผู้ปกครองเห็นว่า เด็กเมื่อเรียนลูกเสือแล้ว เด็กจะมีโอกาสที่ดีกว่าคนที่ไม่เรียนลูกเสือ เมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจอย่างนี้ ก็สนับสนุน” (วายุ พยัคฆ์บุตร, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“บุคคลระดับบริหารต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลูกเสือให้มากๆ ผู้ปฏิบัติต้องมีความคิดที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดี ทั้งสองส่วนนี้ต้องเข้าใจลูกเสือให้ดี ส่วนในเรื่องฐานข้อมูลตอนนี้ยังไม่นิ่ง เนื่องจากฐานข้อมูลมีการแก้ไขบ่อย และข้อมูลมีอยู่ในองค์กรต่างๆ มากมาย ไม่ใช่อยู่ที่องค์กรเดียว สำนักงานลูกเสือแห่งชาติถึงแม้จะดูแลลูกเสือทั้งระบบแต่การหาข้อมูลแค่ผ่านคนผ่านการอบรมไปแล้วก็คน อยู่ที่ไหนบ้าง ก็ยังทำได้ยาก แต่คิดว่าจะทำเพราะเมื่อมีข้อมูลแล้วเราจะบริหารจัดการได้ง่าย” (สายัณห์ สันทัด, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“ไม่มีปัจจัยเกื้อหนุนใดสำคัญเท่ากับปัจจัยบุคคล ปัจจัยอื่นๆ เป็นปัจจัยที่บุคคลสามารถทำขึ้นได้บุคคลนั้นจะตั้งใจสร้างขึ้น บุคคลจึงสำคัญที่สุด กล่าวได้ว่าหากสามารถกำหนดให้มีเลขาธิการของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ เป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะกิจการลูกเสือ ทำหน้าที่เต็มเวลา เป็นผู้มีอุดมการณ์ทางการลูกเสือและสมรรถนะทางการบริหาร จะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนากิจการลูกเสือ” (พะยอม แก้วกำเนิด, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2555)

2) การสร้างปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยต้องได้รับความร่วมมือและแรงสนับสนุนจากหน่วยงานหรือบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับ

การลูกเสือ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เป็นต้นสังกัดในการกำกับดูแลกิจการลูกเสือต้องดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อสร้างให้ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนาหรือปรับปรุงแก้ไขวิธีการปฏิบัติงานหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการลูกเสือให้สามารถส่งเสริมปัจจัยเกื้อหนุนและเกิดการพัฒนาลูกเสือไทยอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏในคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“รัฐบาลต้องกำหนดเป็นนโยบาย รัฐบาลคือต้นหน เป็นเหมือนเสาหลัก สภานายก กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการบริหารจะต้องเป็นหลัก ต้องเอาจริงเอาจัง ต้องทุ่มเท ต้องให้กำลังใจ เมื่อเสาหลักเหล่านี้ปฏิบัติแล้ว หน่วยงานฝ่ายปฏิบัติก็จะทำตาม เพราะเห็นว่าผู้บริหารให้ความสำคัญ เราไม่แยกหน่วยงานเล็ก ผมมุ่งที่รัฐบาล เพราะว่าลูกเสือเป็นกำลังหลักของประเทศชาติ มีไม่น้อยกว่า 6 ล้านคน ถ้าเราได้ฝึกดี เมื่อบ้านเมืองมีวิกฤต คนก็จะดีและมีระเบียบแบบญี่ปุ่น” (วายุพยัคฆ์มนตรี, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“หน่วยงานที่มีลูกเสือต้องร่วมมือกันทุกคน ซึ่งผมได้จัดทำ template ไว้ให้โรงเรียนทุกโรงเรียนได้ลงข้อมูล แต่ปรากฏว่าในปีต่อไปภารกิจนี้เป็นของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานลูกเสือแห่งชาติก็ไม่ได้ทำอะไรต่อ จึงทำให้ฐานข้อมูลอยู่หนึ่งกับที่ ถ้าจะทำได้จริงต้องจ้างบริษัทมาดำเนินการและผู้เกี่ยวข้องกับลูกเสือทุกคนต้องให้ข้อมูล” (สายัณห์ สันทัต, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2555)

“เลขาธิการของคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติเป็นปัจจัยบุคคลที่สำคัญที่สุด การจัดหา แต่งตั้งเลขาธิการนี้ อาจกระทำได้หลายวิธี เป็นต้นว่า กำหนดให้รองปลัดกระทรวงคนหนึ่งมาเป็นเลขาธิการลูกเสือเต็มเวลา (ตาม พ.ร.บ. ลูกเสือฉบับปัจจุบัน) หรือขอกำหนดให้มีรองปลัดกระทรวงเพิ่มอีกตำแหน่งหนึ่ง แล้วสรรหาบุคคลมาแต่งตั้งให้เป็นรองปลัดกระทรวงและแต่งตั้งให้เป็นเลขาธิการลูกเสือ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติลูกเสือ หากเป็นเวลาระยะยาว ก็คือ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลูกเสือฉบับปัจจุบัน โดยกำหนดให้มีการสรรหาเลขาธิการลูกเสือและกำหนดคุณสมบัติให้ชัดเจน” (พะยอม แก้วกำเนิด, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2555)

ตอนที่ 3 สรุปแนวทางการพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

จากข้อค้นพบของการวิจัย แสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทยมีความคิดเห็นในแต่ละด้านตามทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural Functionalism Theory) ดังต่อไปนี้

ด้านการจัดการการลูกเสือไทย

การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีเพื่อเป็นแม่บทและแนวทางเดียวกันในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นที่ตัวเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองดีของชาติและพลโลก ตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการลูกเสือ พ.ศ. 2551 (G) และมีพันธกิจที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม มีคุณธรรม รู้จักหน้าที่ของตนและไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจโดยรัฐบาลและควรจัดทำเป็นนโยบายแห่งชาติที่รัฐบาลให้การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและผลักดันไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ซึ่งในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติต้องมีหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบอย่างชัดเจน ทั้งนี้ควรแยกบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้การศึกษากับลูกเสือในสถานศึกษาออกจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้ความรู้แก่ผู้กำกับลูกเสือ เพื่อให้การทำงานไม่เกิดความซ้ำซ้อนและลดขั้นตอนการทำงาน

นอกจากการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจนแล้ว ในส่วนของกรรมการสภาลูกเสือไทย กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ กรรมการลูกเสือจังหวัด และกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา ตามโครงสร้างของพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ควรมีความเชื่อมโยงหน้าที่ความสัมพันธ์ในการดูแลงานลูกเสือในทุกระดับ และลดช่องว่างหรือสูญญากาศของการทำงานในกระบวนการการลูกเสือ สิ่งที่สำคัญในการจัดการการลูกเสือไทยอีกประการหนึ่งคือการบริหารจัดการที่ต้องควบคุมดูแลให้มีการดำเนินงานตามแผนงาน ระยะเวลาและเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานและการตรวจติดตามประเมินผลถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการลูกเสือไทยมีการจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษา ที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ใช้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมินคุณภาพสถานศึกษา จึงควรมีการดำเนินงานตามเกณฑ์ดังกล่าวอย่างจริงจัง เพราะเมื่อปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้วจะทราบถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าประสบความสำเร็จหรือต้องมีการปรับปรุง พัฒนาในด้านใดบ้าง

สำหรับการจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังตามโครงสร้างการลูกเสือ ซึ่งงบประมาณการลูกเสือจะจัดตั้งจาก 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อบริหารจัดการภายในสำนักงานสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนเพื่อบริหารจัดการด้านวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในหมวดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งทั้ง 3 หน่วยงานจะอยู่ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นในการใช้งบประมาณจึงต้องให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการของบประมาณและมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประสิทธิผลโดยตรงกับการลูกเสือด้านอัตรากำลังของการลูกเสือก็มีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ อัตรากำลังของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน จะเป็นอัตรากำลังในด้านการลูกเสือโดยตรง ส่วนอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะเป็นอัตรากำลังด้านครูผู้สอน ซึ่งไม่ได้มีหน้าที่รับผิดชอบงานลูกเสือเป็นงานหลัก รวมทั้งสำนักงานลูกเสือจังหวัดและสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาก็จะใช้อัตรากำลังภายในหน่วยงานดังกล่าวทำหน้าที่ด้านการลูกเสือเช่นเดียวกัน จึงเป็นปัญหาต่อการจัดการลูกเสือในด้านการบังคับบัญชาและการดำเนินงานเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานมิได้มีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงและไม่มีความรู้ความชำนาญในงานด้านการ

ลูกเสือ ดังนั้นในการจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังควรมีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบประสานงานดูแลในด้านนี้โดยตรงเพื่อลดทอนภาระหน้าที่ของบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานด้านการลูกเสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย

การพัฒนาเด็กและเยาวชนด้วยกระบวนการลูกเสือเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยการจัดกิจกรรมลูกเสือด้วยวิธีการทางลูกเสือ นั้น กิจกรรมที่จัดต้องเหมาะสมกับวัยของลูกเสือเนื่องจากลูกเสือเริ่มตั้งแต่วัยประถมศึกษา (ป.1 – ป.6) จนถึงระดับมัธยมศึกษา (ม.1 – ม.6) หรืออาชีวศึกษา ซึ่งเด็กจะมีวัยที่แตกต่างกันในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้นกิจกรรมที่จัดให้กับลูกเสือจึงต้องมีความหลากหลาย สามารถปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับยุคสมัยและตรงตามความต้องการของลูกเสือทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการของลูกเสือ ในการจัดกิจกรรมลูกเสือนั้นควรมุ่งเน้นให้ลูกเสือเป็นผู้มีจิตอาสา มีวินัยและรู้จักหน้าที่ของตนด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ที่เกิดจากกระบวนการกลุ่มโดยยึดกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติเพื่อให้ลูกเสือได้ประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และซึมซับกับธรรมชาติที่แท้จริง ในส่วนแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือมากที่สุดคือตัวผู้กำกับลูกเสือ นั้นเป็นเพราะผู้กำกับลูกเสือถือเป็นต้นแบบของการเรียนรู้เนื่องจากใกล้ชิดกับลูกเสือมากที่สุด ดังนั้นผู้กำกับลูกเสือจึงควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกเสือ อาทิ การแต่งเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้องทุกครั้งที่มีการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ การประพฤติตนตามขนบธรรมเนียมของไทย นอกจากนี้ต้องเป็นผู้มีความรู้และทักษะทางการลูกเสือเพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ลูกเสือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาลูกเสือด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคมตามแนวทางการพัฒนาลูกเสือ 8 ประการนั้น เป็นการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของชาติบ้านเมือง เนื่องจากต้องการให้ลูกเสือได้รับการพัฒนาทางกาย พัฒนาทางสติปัญญา พัฒนาทางจิตใจและศีลธรรม พัฒนาในเรื่องการสร้างค่านิยมและเจตคติ พัฒนาทางสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล พัฒนาทางสัมพันธ์ภาพทางสังคม พัฒนาทางสัมพันธ์ภาพต่อชุมชน และพัฒนาทางด้านความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งในทุกการพัฒนาแล้วแต่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันของลูกเสือทั้งสิ้น ซึ่งปัจจุบันการจัดกิจกรรมลูกเสือจะดำเนินการตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นกฎหมายลูก ทั้งนี้ข้อบังคับฯดังกล่าวยังมีได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่ จึงควรมีการทบทวนปรับปรุงข้อบังคับฯ ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลูกเสือ กอปรกับเพื่อเป็นแนวทางเดียวกันในการจัดกิจกรรมลูกเสือให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสือต่อไป

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

ครูและบุคลากรทางการลูกเสือเป็นกลุ่มบุคคลที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นในการคัดเลือกหรือกำหนดตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากรทางการลูกเสือจึงต้องมีเกณฑ์คุณลักษณะที่เหมาะสมโดยเฉพาะครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือต้องเป็นผู้มีความรักศรัทธาและเห็นคุณค่าในการลูกเสือ มีความเสียสละ อดทน และมีภาวะผู้นำ มี

ความรู้และทักษะการลูกเสือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเสมอ รวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัยและสังคมของเด็กในแต่ละยุคสมัยได้ (A) จากการพัฒนาของโลกที่ก้าวไกล ครูและบุคลากรทางการลูกเสือจึงต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรอบรู้อยู่เสมอ เพราะระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมายหลักด้านการลูกเสือจะเป็นเพียงแม่บทในการดำเนินงานแต่ในด้านการสอนกิจกรรมลูกเสือ ครูต้องนำเนื้อหาสาระมาประยุกต์กับกิจกรรมให้ลูกเสือได้เรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนให้ครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือได้เข้าอบรมและเข้าร่วมกิจกรรมทางการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เมื่อได้รับการอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมแล้วต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อทวนสอบว่าครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือได้นำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้กับการจัดกิจกรรมลูกเสือหรือไม่ และยังเป็นการช่วยสนับสนุนอุดหนุนโหว่และลดช่องว่างเมื่อพบว่าครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือมีปัญหาอุปสรรคในการนำความรู้ ประสบการณ์ไปใช้โดยการจัดอบรมเพิ่มเติม เนื่องจากครูและบุคลากรทางการลูกเสือไม่ได้เรียนมาทางการลูกเสือโดยตรง จึงขาดทักษะในการจัดกิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากกิจกรรมลูกเสือจะมีเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาเท่านั้น ไม่มีการเรียนการสอนในระดับปริญญา และผู้เรียนส่วนใหญ่เมื่อเรียนลูกเสือประเภทสามัญรุ่นใหญ่ (ม.3) แล้วก็จะเลิกเรียนลูกเสือ แต่จะหันไปเรียน รด. แทน จึงขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในทางการลูกเสือ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้โดยการลูกเสือควรจัดทำหลักสูตรด้านการลูกเสือโดยตรงในการศึกษาระดับปริญญา เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านลูกเสือให้สามารถพัฒนาการลูกเสือให้ก้าวหน้าต่อไป

นอกจากการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีการส่งเสริมและสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะผลักดันให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและพร้อมที่จะทำงานให้หน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมให้นำผลงานทางการลูกเสือขอเลื่อนวิทยฐานะ การสร้างขวัญและกำลังใจโดยมีค่าตอบแทนให้กับครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่ปฏิบัติงานนอกเวลาทำการ การนำชั่วโมงการสอนกิจกรรมลูกเสือมาคิดภาระงานได้ การประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสือดีเด่น และการสร้างคุณค่าให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสือ ปัจจุบันสำนักงานลูกเสือแห่งชาติได้กำหนดให้เหรียญลูกเสือและการยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้ที่ทำคุณประโยชน์ให้การลูกเสือ ซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ซึ่งในการที่บุคคลจะได้รับเหรียญลูกเสือหรือการยกย่องเชิดชูเกียรตินั้นต้องได้รับการพิจารณาและเสนอชื่อจากคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ จากนั้นจึงนำความขึ้นกราบบังคมทูลขอรับพระราชทานต่อไป แต่ก็ยังไม่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสืออย่างทั่วถึงได้ จึงเป็นเรื่องที่หน่วยงานต้นสังกัดทางการลูกเสือต้องร่วมกันสร้างมาตรการต่างๆ มารองรับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือให้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสืออย่างภาคภูมิใจ

ด้านการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทย

การลูกเสือไทยเป็นการทำงานในลักษณะมหภาคครอบคลุมลูกเสือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือทั่วประเทศ จึงต้องมีการประสานงานและได้รับความร่วมมือจากกลุ่มบุคคล หน่วยงานหลายระดับเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนการทำงานไปสู่เป้าหมายคือเด็กและเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างความร่วมมือและการประสานงานให้เกิดความราบรื่นและมีความสะดวกได้นั้นจึงควรสร้างเครือข่ายการลูกเสือให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการเชื่อมโยงกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานที่ร่วมทำงานเพื่อการ

ลูกเสือและมีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี (I) โดยเครือข่ายการลูกเสือควรประกอบด้วย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นแกนหลัก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อประสานความร่วมมือ ให้การสนับสนุนในกิจการลูกเสือและร่วมจัดกิจกรรมลูกเสือ การสร้างเครือข่ายการลูกเสือในระดับนโยบายอาจเป็นการกำหนดและแบ่งภารกิจ อำนาจหน้าที่ วิธีปฏิบัติ การจัดการร่วมกันของภาคีเครือข่ายตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้ร่วมกัน สำหรับระดับปฏิบัติอาจใช้วิธีการร่วมกันเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมลูกเสือในแต่ละโครงการ การร่วมเป็นคณะกรรมการในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการลูกเสือ ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจของสมาชิกในเครือข่าย และในการทำกิจกรรมต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องไม่กระทบกับตัวบุคคลหรือองค์การของสมาชิกเครือข่ายด้วย

การสร้างเครือข่ายที่ดีนั้น สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกผูกพันกัน มีการรับรู้ภารกิจในมุมมองเดียวกัน มีวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายร่วมกัน มีผลประโยชน์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมเท่าเทียมกัน (win – win) การมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งและลดจุดอ่อนของกันและกัน มีการเกื้อหนุนพึ่งพาและปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หากสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทยขึ้นได้แล้วจะทำให้การพัฒนาการลูกเสือไทยกระทำได้ง่ายยิ่งขึ้น ด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์จากกลุ่มสมาชิก ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน สร้างความร่วมมือและระบบการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อกันในกลุ่มสมาชิกเครือข่าย

ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

การพัฒนาการลูกเสือไทยให้รูกหน้าและดำเนินต่อไปเพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองดี นอกเหนือจากการจัดการการลูกเสือ แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ การสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทยแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่นที่เกื้อหนุนให้การลูกเสือก้าวเดินได้อย่างมั่นคง นับจากที่การลูกเสือก่อกำเนิดมาเป็นเวลากว่าหนึ่งร้อยปีนั้นบุคคลในวงการลูกเสือต่างรู้ถึงคุณค่าของการลูกเสือที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีทั้งเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ แต่มีคนอีกจำนวนมากที่ยังไม่เห็นคุณค่าของการลูกเสือ นั้นเพราะการลูกเสือยังขาดการประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติอย่างจริงจังที่แสดงให้เห็นถึงคุณความดีของบุคคลที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างคุณค่าของการลูกเสือให้เป็นที่ประจักษ์กับสาธารณชน (L)

จากการที่ประเทศไทยมีจำนวนลูกเสือมากในลำดับต้นๆ ของโลก จึงเป็นเรื่องท้าทายสำหรับการจัดการข้อมูลของการลูกเสือ ดังนั้นฐานข้อมูลถือเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการ เพราะเป็นส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจของผู้บริหารและช่วยการทำงานของปฏิบัติให้มีความรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ แม้ปัจจุบันสำนักงานลูกเสือแห่งชาติจะมีระบบฐานข้อมูลด้านการลูกเสือแต่ก็ยังไม่มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัยและตรงตามความเป็นจริง เนื่องจากในการรวบรวมข้อมูลต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย อาทิ ข้อมูลด้านจำนวนลูกเสือ จำนวนผู้กำกับลูกเสือ และผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน ต้องได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาเป็นผู้ให้ข้อมูล เป็นต้น ทั้งนี้ถ้าสามารถจัดทำฐานข้อมูลที่สมบูรณ์จะทำให้การลูกเสือสามารถบริหารจัดการทั้งงบประมาณ อัตรากำลังและการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ทางการลูกเสือได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากฐานข้อมูลที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนทางเทคโนโลยีแล้ว มีอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการลูกเสือเช่นกัน นั่นคือ ตัวบุคลากร คนถือเป็นปัจจัยหลัก 1 ใน 3 ของการจัดการ แม้ระบบทุกอย่างจะสมบูรณ์แต่ถ้าคนไม่ปฏิบัติก็ไม่เกิดผลใดๆ ดังนั้นในทางการลูกเสือบุคลากรจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาการลูกเสือ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในระดับบริหารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการลูกเสือไทย ดังที่กล่าวมาแล้วว่า คณะกรรมการสภาลูกเสือไทย คณะกรรมการบริหารสำนักงานลูกเสือ และผู้บริหารการลูกเสือในอีกหลายตำแหน่งมิได้มีหน้าที่ในการลูกเสือโดยตรง แต่เป็นผู้ที่มาโดยตำแหน่งตามโครงสร้างที่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ดังนั้นบางคนจึงอาจขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะทางการลูกเสือ ไม่เห็นคุณค่าของการลูกเสือ ส่งผลต่อการบริหารจัดการการลูกเสือ จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาบุคคลกลุ่มนี้ให้เห็นคุณค่าและศรัทธาในการลูกเสือไทย ดังความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านที่ให้ความเห็นว่าคุณค่าของลูกเสือระดับบริหารต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการลูกเสือให้มาก โดยเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะการลูกเสือและปฏิบัติงานเต็มเวลา เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทางการลูกเสือและมีสมรรถนะทางการจัดการการลูกเสือ

จากข้อค้นพบข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ควรมีแนวทางการพัฒนาใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดการการลูกเสือไทย 2) ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย 3) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย 4) ด้านการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทย และ 5) ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย ซึ่งการดำเนินงานทั้ง 5 ด้านต้องสอดคล้องและเกื้อกูลกัน โดยต้องเริ่มพัฒนาตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของการลูกเสือไทยตามหลักปรัชญาการลูกเสือที่มุ่งให้พลเมืองเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ เสียสละ และให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทยอย่างชัดเจน เมื่อมอบหมายหน้าที่แล้วต้องมีการควบคุมดูแลและติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ควรมีการจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังให้เพียงพอและเหมาะสมกับการดำเนินงานด้านการลูกเสือ

การจัดกิจกรรมลูกเสือต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของลูกเสือในด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม กิจกรรมลูกเสือที่จัดต้องมีความหลากหลาย สามารถปฏิบัติได้จริง ตรงกับความต้องการ ยุคสมัย และตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) โดยเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ลูกเสือเรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมีวินัย รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ยึดถือกฎและคำปฏิญาณลูกเสือเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ทั้งนี้ผู้กำกับลูกเสือต้องเป็นต้นแบบที่ดีทั้งในด้านประพฤติและปฏิบัติ เพื่อให้ลูกเสือสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

ผู้ที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมลูกเสือและถือเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงานของการลูกเสือคือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ซึ่งเป็นพลังหลักที่จะนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์และพันธกิจที่กำหนดไว้ ดังนั้นในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ต้องเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเป็นครูและบุคลากรทางการลูกเสือ โดยต้องคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรัก ศรัทธาและเห็นคุณค่าในการลูกเสือ มีความเสียสละ อดทน มีภาวะผู้นำ มีความรู้และทักษะทางการลูกเสือ เมื่อได้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นครูและบุคลากรทางการลูกเสือแล้ว การ

ลูกเสือต้องมีกระบวนการที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ เพื่อดำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณค่าต่อการลูกเสือไทย โดยสนับสนุนให้มีความรู้และทักษะทางการลูกเสือเพิ่มเติมอยู่เสมอ การยกย่องเชิดชูเกียรติสำหรับครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่กระทำความดี การส่งเสริมให้เพิ่มวิถีสานะทางการลูกเสือ

นอกจากการส่งเสริม สนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือแล้ว ในการทำงานด้านการลูกเสือต้องมีการประสานงานกับบุคคล หน่วยงาน หรือองค์การต่างๆ ดังนั้นสิ่งที่จะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จลุล่วงด้วยดีต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือทุกฝ่าย การสร้างเครือข่ายจึงเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นสำหรับการลูกเสือไทย ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทยต้องอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจของสมาชิกในเครือข่าย กิจกรรมที่ทำให้มีลักษณะเท่าเทียมกันหรือมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน สมาชิกมีความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเครือข่ายที่สร้างขึ้นนี้อาจทำในลักษณะการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ด้านการลูกเสือ การสร้างความร่วมมือและระบบการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อกันในกลุ่มสมาชิกเครือข่าย

การทำงานในระบบเครือข่ายต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นสิ่งเกื้อหนุนให้การดำเนินงานของเครือข่ายการลูกเสือไทยเกิดการขับเคลื่อนและพัฒนา ซึ่งในปัจจุบันระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นระบบที่ได้รับการยอมรับจากสังคมว่าเป็นสามารถช่วยให้การทำงานและการติดต่อสื่อสารมีความสะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้นการลูกเสือไทยจึงควรนำระบบสารสนเทศเข้ามาช่วยพัฒนาฐานข้อมูลด้านการลูกเสือให้มีความทันสมัยและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายสมาชิกการลูกเสือไทยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้การลูกเสือไทยยังต้องเร่งประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจอันดีต่อสาธารณชนเพื่อให้รับทราบและรู้ถึงคุณค่าของการลูกเสือที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างพลเมืองดีของสังคมไทยและสังคมโลก ปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งของการลูกเสือไทยคือ ผู้บริหาร ทั้งผู้บริหารในสถานศึกษาและผู้บริหารในสำนักงานลูกเสือแห่งชาติที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ด้านการบริหารจัดการการลูกเสือและเป็นผู้มีอุดมการณ์ทางการลูกเสือ

บทที่ 6

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

การนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สำหรับใช้เป็นแนวทางในการจัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์ของประเทศไทย จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้สอบถามผู้เชี่ยวชาญและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี นำมาสรุปประเด็นโดยการวิเคราะห์ SWOT เพื่อยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี จากนั้นจัดการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ยกร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

จากการเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือไทยด้วยเทคนิคเดลฟาย และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี สามารถนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) ตามกรอบการพัฒนากลุ่มลูกเสือไทย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการการลูกเสือไทย ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ผสมกับปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนากลุ่มลูกเสือไทย สามารถสรุปผลการวิจัยการจัดการการลูกเสือไทยได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการการลูกเสือไทย

1.1 จุดแข็ง (Strengths)

ผลจากการวิเคราะห์สภาพการจัดการลูกเสือไทยและสภาวะแวดล้อมภายในที่ส่งเสริมการพัฒนากลุ่มลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีจุดแข็งดังนี้

1.1.1 การลูกเสือไทยเป็นกิจการที่ได้รับการสถาปนาจากพระมหากษัตริย์โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 เพื่อต้องการให้เด็กชายไทยได้รู้จักหน้าที่อันพึงกระทำและปลูกฝังความคิด พัฒนาร่างกายและจิตใจ เพื่อการสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ เนื่องจากมีประวัติอันยาวนานที่สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นผู้ปกป้องประเทศจากอริราชศัตรูและปกครองอาณาจักรมาด้วยความผาสุก ดังนั้นพสกนิกรชาวไทยจึงมีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างยิ่ง

1.1.2 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นประมุขของการลูกเสือไทย ซึ่งเป็นประเทศเดียวในโลกที่พระมหากษัตริย์ทรงเห็นถึงคุณประโยชน์ของการลูกเสือและทรงโปรดเกล้าฯ เป็นองค์ประมุข อันก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ลูกเสือทั้งปวง

1.1.3 การลูกเสือไทยถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่เด็กทุกคนต้องเรียนครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ จึงถือได้ว่าเป็นการปลูกฝังและสืบสานกิจการลูกเสือให้เด็กทุกคนได้เรียนรู้ ฝึกฝนและพัฒนาตน

1.1.4 การลูกเสือไทยมีงบประมาณจากรัฐสนับสนุน เนื่องจากกิจการลูกเสือถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาซึ่งเด็กทุกคนต้องเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องใช้งบประมาณสนับสนุนเหมือนกับการเรียนในหลักสูตรอื่นๆ ซึ่งแตกต่างจากการลูกเสือในหลาย ประเทศ ที่การลูกเสือเกิดจากจิตอาสาและองค์การลูกเสือต้องหารายได้เลี้ยงตัวเองหรือมาจากการรับบริจาคจากแหล่งทุน

1.1.5 การลูกเสือไทยมีเครือข่ายลูกเสือความร่วมมือทางการลูกเสือในหลายระดับทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงเป็นโอกาสที่จะสร้างความเข้มแข็งทางการลูกเสือเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับเด็กและเยาวชน

1.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการลูกเสือไทยและสถานะแวดล้อมภายในที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีจุดอ่อนดังนี้

1.2.1 ขาดการกำหนดนโยบายด้านการลูกเสือที่ชัดเจน นโยบายเป็นส่วนสำคัญเพื่อเป็นการให้แนวทางปฏิบัติ ถ้านโยบายชัดเจนก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติทำงานได้ตรงตามนโยบายและนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดมากที่สุด

1.2.2 โครงสร้างการลูกเสือมีหลายหน่วยงาน ขาดความชัดเจนและเกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน เนื่องจากการลูกเสือมุ่งเน้นการบ่มเพาะเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือจึงอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนการจัดการด้านลูกเสือจะขึ้นกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน โดยทั้ง 3 หน่วยงานอยู่ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ถึงแม้ว่าการดำเนินงานของทั้ง 3 หน่วยงานจะมีภาระกิจที่แตกต่างกัน แต่การที่จะนำนโยบายสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาต้องมีความร่วมมือของทั้ง 3 หน่วยงาน จึงมีความซ้ำซ้อนในการทำงานและการติดต่อประสานงานของผู้ปฏิบัติ เนื่องจากยังขาดความชัดเจนในการกำหนดขอบข่ายหน้าที่และการมอบหมายงาน รวมทั้งในส่วนของสถานศึกษายังมีการแบ่งส่วนงานตามเขตพื้นที่การศึกษา จึงเป็นการยากสำหรับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้ครบทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

1.2.3 ผู้บริหารทุกระดับไม่เห็นความสำคัญและไม่สนับสนุนในกิจการลูกเสือ เช่น ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนมองเห็นว่าการลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ไม่ส่งผลต่อการนำไปใช้ในการศึกษาต่อของเด็กเทียบเท่ากับวิชาการอื่นๆ นอกจากนี้คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติไม่ได้รับผิดชอบงานลูกเสือเป็นงานหลักและไม่สามารถปฏิบัติงานลูกเสือได้เต็มเวลา โดยเฉพาะตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติที่มาจากผู้ดำรงตำแหน่งของรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งถือเป็นฟันเฟืองหลักที่จะผลักดันนโยบายและแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ไปสู่ผู้ปฏิบัติก็มีได้มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะงานลูกเสือเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่การลูกเสือต้องมีผู้บริหารที่มีความรู้และความเข้าใจในกิจการลูกเสือจึงจะสามารถขับเคลื่อนให้การลูกเสือพัฒนาต่อไปได้

1.2.4 ขาดการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสืออย่างจริงจัง ทำให้ไม่รับรู้ว่ามีสิ่งใดควรดำเนินการต่อ ควรส่งเสริมเพิ่มและควรปรับปรุงแก้ไข จึงไม่เกิดการพัฒนาให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

1.2.5 การใช้เงินอุดหนุนการศึกษาในส่วนค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาที่ไม่ถูกต้องส่วนตามวัตถุประสงค์ของการจัดสรรงบประมาณ โดยเงินในส่วนนี้จะรวมถึงการจัดกิจกรรมลูกเสือซึ่งสถานศึกษายังมิได้มีการแบ่งสัดส่วนของการใช้เงินอย่างเหมาะสม จึงส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ

1.2.6 ขาดตำราและเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือเพื่อเป็นคู่มือและแนวทางปฏิบัติสำหรับการจัดกิจกรรมลูกเสือ

1.2.7 ผู้บริหารในกิจการลูกเสือขาดความรู้และการพัฒนาด้านลูกเสืออย่างจริงจัง เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงมาจากหลายภาคส่วน ยังขาดความรู้และทักษะด้านการลูกเสือ รวมทั้งทัศนคติที่ดีต่อการลูกเสือ จึงทำให้ไม่เข้าใจเรื่องต่างๆ ของการลูกเสือว่ามีความสำคัญอย่างไรต่อการพัฒนาเด็กและประเทศชาติ

1.2.8 ฐานข้อมูลด้านการลูกเสือยังไม่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน เนื่องจากข้อมูลเป็นส่วนสำคัญสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงานที่ต้องใช้พิจารณาว่าจะดำเนินงานไปในทิศทางใด และมีสิ่งใดเป็นสิ่งที่เร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการ

1.3 โอกาส (Opportunities)

ผลจากการวิเคราะห์สภาพการจัดการลูกเสือไทยและสภาวะแวดล้อมภายนอกที่ส่งเสริมการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีโอกาสในการพัฒนาดังนี้

1.3.1 การลูกเสือเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี

1.3.2 การลูกเสือเป็นการศึกษาในระบบ กำกับดูแลโดยรัฐบาล ดังนั้นจึงจำเป็นที่รัฐต้องให้การสนับสนุนด้วยการกำหนดให้การลูกเสืออยู่ในแผนการศึกษาแห่งชาติและกิจกรรมลูกเสืออยู่ในระบบการศึกษาเช่นปัจจุบัน โดยรัฐบาลต้องมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและผลักดันไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

1.3.3 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นเลขาธิการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ มีการบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการ จึงมีโอกาที่จะปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางการลูกเสือให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานทางการลูกเสือ

1.3.4 การลูกเสือไทยได้รับการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือและการพัฒนาผู้บังคับบัญชาลูกเสือจากรัฐบาล ซึ่งงบประมาณเป็นส่วนช่วยให้การดำเนินงานราบรื่นและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานในระดับหนึ่ง รัฐจึงควรสนับสนุนงบประมาณให้การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือให้กับสถานศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสื่อดำเนินได้ตามวัตถุประสงค์และแผนงานที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ต้องเป็นภาระของสถานศึกษาหรือผู้ปกครอง

1.3.5 การตรวจติดตามประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน (สมศ.) ซึ่งเป็นองค์การในกำกับของรัฐ และผู้ตรวจการลูกเสือที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ตรวจประเมิน ดังนั้นจึงเป็นที่ทั้งสองหน่วยงานจะต้องทำงานอย่างจริงจังเพื่อช่วยสร้างความเข้มแข็งให้การลูกเสือไทย โดยนำตามข้อเท็จจริงที่ตรวจพบจากการ

เรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา นำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยให้ตรงกับประเด็นที่ควรส่งเสริมและควรปรับปรุงของแต่ละสถานศึกษา

1.3.6 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีคณะกรรมการซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านจากองค์กรและหน่วยงานหลายภาคส่วน ทำให้ได้รับความร่วมมือ การส่งเสริมและการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.3.7 การจัดงานชุมนุมลูกเสือ เป็นการรวมเครือข่ายทางการลูกเสือเพื่อให้ได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายทางการลูกเสือเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนให้กิจการลูกเสือเกิดการพัฒนา

1.4 ภาวะคุกคาม (Threats)

ผลจากการวิเคราะห์สภาพการจัดการลูกเสือไทยและสภาวะแวดล้อมภายนอกที่เป็นภาวะคุกคามต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี มีดังนี้

1.4.1 ขาดการพัฒนาให้มีความสุจริตและความโปร่งใสในการลูกเสือ ซึ่งเป็นระบบการศึกษาระบบใหญ่ที่มีผู้เกี่ยวข้องในหลายภาคส่วน มีการดำเนินงานทั้งเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ จึงเป็นหน่วยงานที่มีงบประมาณในการบริหารจัดการจำนวนมาก ดังนั้นจึงเป็นช่องทางหรือมีโอกาสให้เกิดการดำเนินงานที่ไม่สุจริตและขาดความโปร่งใสในการบริหารจัดการในบางส่วนได้ง่าย

1.4.2 การบุกรุกพื้นที่ของค่ายลูกเสือ เนื่องจากค่ายลูกเสือในประเทศไทยมีจำนวนมากทั้งค่ายของรัฐและเอกชน แต่ค่ายลูกเสือที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติซึ่งได้รับงบประมาณในการบริหารจัดการค่ายจากรัฐบาล จึงไม่เพียงพอต่อการดูแลค่ายลูกเสือในแต่ละแห่งที่มีพื้นที่จำนวนมากแต่มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ดูแล บำรุง รักษาค่ายลูกเสือจำนวนน้อย และค่ายลูกเสือโดยส่วนใหญ่ไม่มีเขตแนวกำแพงกำหนดพื้นที่อย่างชัดเจน ทำให้ประชาชนที่พักอาศัยบริเวณรอบค่ายลูกเสอรุกล้ำเข้ามาในเขตพื้นที่ของค่ายลูกเสือ ซึ่งเมื่อนานวันจึงทำให้เกิดสิ่งปลูกสร้างถาวร นอกจากนี้พื้นที่บางพื้นที่ของค่ายลูกเสือเป็นพื้นที่ของหน่วยงานอื่น จึงมีโอกาสที่หน่วยงานเจ้าของพื้นที่จะขอพื้นที่ค่ายลูกเสือคืน

1.4.3 ความมุ่งหวังของผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในการศึกษาด้านวิชาการของเด็ก เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การลูกเสือไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม จึงเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือต้องเร่งพัฒนาและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องด้านการลูกเสือให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวมองเห็นคุณค่าและเกิดความศรัทธาในการลูกเสือ

1.4.4 การไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการนำกระบวนการลูกเสือไปใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ ส่งผลต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยให้ได้รับความศรัทธาและเห็นคุณค่าจากสาธารณชน

2. ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือ

2.1 จุดแข็ง (Strengths)

ผลจากการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและสภาวะแวดล้อมภายในที่ส่งเสริมการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีจุดแข็งด้านแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสื่อดังนี้

2.1.1 การลูกเสือเป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะ การมีวินัย การทำงานและอยู่ร่วมกัน เป็นระบบหมู่ ซึ่งทำให้ลูกเสือได้นำทักษะและการปฏิบัติที่ฝึกฝนมาไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันทั้ง ในครอบครัว ชุมชนและสังคมได้เป็นอย่างดี

2.1.2 กระบวนการลูกเสือปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสร้าง วินัยให้กับลูกเสือด้วยการกระทำตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือและสร้างให้ลูกเสือรู้จักการคิด วิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

2.1.3 กิจกรรมลูกเสือสร้างภาวะผู้นำและการเป็นผู้ตามที่ดี รวมทั้งทำให้ลูกเสือมีความรู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย

2.1.4 ผู้กำกับลูกเสือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือส่วนใหญ่มี ใจรักการลูกเสือ เป็นผู้เสียสละและเห็นคุณค่าของการลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือจึงเป็นแม่แบบหลักของ การพัฒนาลูกเสือให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.1.5 การลูกเสือมีค่ายลูกเสือจำนวนมากที่จะฝึกทักษะและเสริมสร้างจิตอาสาให้กับ ลูกเสือ โดยผ่านการอยู่ค่ายพักแรมและฝึกฝนด้วยวิธีทางการลูกเสือ

2.1.6 การลูกเสือเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละ วัย เนื่องจากกิจกรรมลูกเสือในแต่ละประเภทจะพิจารณาจากช่วงวัยที่เด็กควรได้รับการพัฒนา เช่น ลูกเสือสำรองจะเป็นกิจกรรมที่คำนึงถึงพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจเป็นพื้นฐาน ลูกเสือสามัญเป็น การเริ่มฝึกอบรมให้มีความรับผิดชอบมากขึ้น เริ่มมีกิจกรรมใช้ชีวิตกลางแจ้งและการผจญภัย เน้น ระบบหมู่ การเป็นผู้นำ รวมทั้งการบำเพ็ญประโยชน์ทั่วไป ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เป็นการฝึกอบรมและ กิจกรรมระบบหมู่ ฝึกให้มีความรับผิดชอบสูงขึ้น เป็นผู้นำในระบอบประชาธิปไตย

2.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและสภาวะแวดล้อมภายในที่เป็น อุปสรรคต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีจุดอ่อนดังนี้

2.2.1 การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือขาดการปฏิบัติอย่างจริงจัง สืบเนื่องจาก การที่ผู้กำกับลูกเสือไม่ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมลูกเสือ และขาดทักษะในการสอนลูกเสือ มัก ใช้เวลาการเรียนกิจกรรมลูกเสือไปสอนเพิ่มเติมให้กับวิชาอื่นๆ หรือใช้ในกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน และการเรียนกิจกรรมลูกเสือมีเพียงสัปดาห์ละ 1 คาบเรียนเท่านั้น จึงเป็นอุปสรรคอันสำคัญของการ เรียนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาอย่างมาก

2.2.2 กิจกรรมลูกเสือยังไม่สามารถปลูกฝังความซื่อสัตย์ ความเสียสละและจิตอาสา ให้กับลูกเสือ โดยอาจเกิดจากเวลาในการเรียนกิจกรรมลูกเสือน้อยเกินไปและขาดการบูรณาการ กิจกรรมลูกเสือกับสาระวิชาหรือกิจกรรมอื่นๆ

2.2.3 กิจกรรมลูกเสือขาดความร่วมมือ หลักสูตรยังมิได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสม กับการดำเนินชีวิตของคนยุคปัจจุบัน และตรงตามความต้องการของลูกเสืออย่างแท้จริง

2.2.4 ผู้กำกับลูกเสือขาดเทคนิค วิธีการสอนและความสามารถในการถ่ายทอด ความรู้และการทำให้ลูกเสือเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม จึงส่งผลให้ลูกเสือ ไม่สามารถนำความรู้ด้านการลูกเสือไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2.5 ผู้กำกับลูกเสือที่รับผิดชอบงานด้านการลูกเสือโดยตรงมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการสอนกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งผู้กำกับลูกเสือส่วนใหญ่มีภาระงานสอนและงานประจำตามภาระงานที่กำหนดในตำแหน่ง จึงไม่สามารถทุ่มเทเวลาให้กับการสอนกิจกรรมลูกเสือได้

2.2.6 ครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ส่วนใหญ่ไม่ชอบกิจกรรมลูกเสือแต่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบกิจกรรมลูกเสือ ทำให้การจัดกิจกรรมลูกเสือไม่เป็นไปตามหลักสูตรการจัดกิจกรรมลูกเสือ

2.2.7 ลูกเสือซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีวิถีคิดและวิถีชีวิตที่รักความสะดวกสบาย ไม่ชอบความลำบากหรือต้องทำอะไรด้วยตนเอง ทำให้เป็นอุปสรรคในการสอนกิจกรรมลูกเสือที่ต้องฝึกฝนให้ลูกเสือสามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้

2.2.8 การประเมินคุณภาพงานลูกเสือภายในสถานศึกษาที่ผ่านมา ตรวจสอบประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้ประเมินไม่มีทักษะความชำนาญในการลูกเสือ จึงเกิดช่องว่างในการตรวจสอบประเมินด้านการลูกเสือ

2.2.9 การจัดกิจกรรมลูกเสือจะดำเนินการตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ยังไม่ได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2.3 โอกาส (Opportunities)

ผลจากการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและสภาวะแวดล้อมภายนอกที่ส่งเสริมการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีโอกาสการพัฒนาทางการจัดกิจกรรมลูกเสือดังนี้

2.3.1 พระราชบัญญัติการลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 9 กำหนดให้กระทรวงศึกษามีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือเพื่อให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นโอกาสที่จะปรับปรุงหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันและตรงตามความต้องการของลูกเสือ

2.3.2 การลูกเสือไทยมีองค์การลูกเสือโลกคอยให้การสนับสนุนและเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการทางการลูกเสือ เพื่อให้ประเทศที่เป็นสมาชิกนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติและสามารถปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศตน

2.3.3 การลูกเสือมีค่ายลูกเสือเอกชนที่สามารถรองรับการเข้าค่ายของลูกเสือที่มีจำนวนมาก โดยใช้วิธีและกระบวนการทางการลูกเสือ

2.3.4 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ลูกเสือได้เข้าร่วมงานชุมนุมลูกเสือระดับชาติและงานชุมนุมลูกเสือโลก เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้ลูกเสือได้เรียนรู้และสร้างเครือข่ายกับเพื่อนต่างสถาบันและต่างชาติ

2.3.5 มีผู้กำกับลูกเสือที่จัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่งทั่วประเทศ จึงสามารถช่วยประสานงาน อำนวยความสะดวกและร่วมพัฒนาการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ภาวะคุกคาม (Threats)

ผลจากการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือและสภาวะแวดล้อมภายนอกที่เป็นภาวะคุกคามต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ มีดังนี้

2.4.1 การเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้เด็กและเยาวชนอยากรู้ อยากลองสิ่งใหม่ ส่งผลต่อพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน ที่มักจะเรียนรู้จากเทคโนโลยีมากกว่าเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ จึงเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับการเรียนรู้ของการลูกเสือที่มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) เพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์และทักษะในการปฏิบัติ

2.4.2 ความมุ่งหวังของผู้ปกครองที่อยากให้บุตรหลานของตน มีโอกาสสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยเน้นให้บุตรหลานเรียนรู้เฉพาะด้านวิชาการและเทคโนโลยี และมองเห็นว่ากิจกรรมลูกเสือไม่สำคัญและส่งผลต่ออนาคตการทำงานและความเป็นอยู่ของเด็กและเยาวชน

2.4.3 การเข้าค่ายลูกเสือแบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งเกิดจากการแข่งขันทางการค้าที่ผู้ประกอบการธุรกิจค่ายลูกเสือเอกชนได้จัดการทั้งด้านวิทยากร การปรุงอาหาร ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อรองรับการเข้าค่ายของลูกเสือ โดยผู้บังคับบัญชาลูกเสือไม่ต้องดำเนินการเอง รวมทั้งลูกเสือก็มิได้รับการฝึกฝนให้เกิดการพัฒนาและทำกิจกรรมบางอย่างด้วยตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องและตอบสนองกับวิธีการทางการลูกเสือ

2.4.4 ปัญหาทางสังคมที่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ติดเกมส์และสื่อเทคโนโลยีต่างๆ จึงไม่สนใจที่จะเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมลูกเสือ

2.4.5 กิจกรรมลูกเสือไม่ได้รับความสนใจจากนักศึกษา เนื่องจากไม่มีหลักสูตรหรือวิชาด้านการลูกเสือให้เรียนในระดับอุดมศึกษา

3. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

3.1 จุดแข็ง (Strengths)

ผลจากการวิเคราะห์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือและสภาวะแวดล้อมภายในที่ส่งเสริมการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีจุดแข็งดังนี้

3.1.1 เครื่องแบบลูกเสือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือจะเกิดความภาคภูมิใจและมีความรู้สึกว่าคุณค่าต่อการลูกเสือทุกครั้งที่ได้แต่งเครื่องแบบลูกเสือ ดังนั้น เครื่องแบบลูกเสือจึงเป็นเสมือนสัญลักษณ์ของการลูกเสือที่เมื่อผู้สวมใส่เครื่องแบบลูกเสือจะได้รับการยอมรับและการรับรู้จากสังคมว่าบุคคลผู้นั้นเป็นลูกเสือ

3.1.2 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีส่วนพัฒนาลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือ มีหน้าที่รับผิดชอบจัดการฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือโดยตรง ซึ่งมีการจัดฝึกอบรมให้กับผู้บังคับบัญชาลูกเสือโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นประจำทุกปี ปีละ 3-4 ครั้ง

3.1.3 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือส่วนใหญ่เป็นผู้รักและศรัทธาในการลูกเสือ จึงมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนและรับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้ ทักษะทางการลูกเสือเพิ่มขึ้น

3.1.4 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือผู้ที่ทำหน้าที่ให้การฝึกอบรมและพัฒนาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ พิจารณาคุณสมบัติให้ความเห็นชอบในการเป็น

คณะผู้ให้การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือโดยตรง ทำให้สามารถควบคุมคุณภาพของคณะผู้ให้การฝึกอบรมได้ ส่งผลต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ได้รับความรู้และทักษะที่ถูกต้องตรงตามกระบวนการทางการลูกเสือ

3.1.5 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ มีคู่มือและเอกสารเพื่อใช้ในการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกประเภท และทุกระดับ

3.1.6 การลูกเสือมีผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนและผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่ง ซึ่งสามารถเชื่อมโยงและก่อให้เกิดเครือข่ายทางการลูกเสือเพื่อร่วมมือกันพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือได้เป็นอย่างดี

3.1.7 การลูกเสือมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหลากหลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน จึงเป็นกำลังสำคัญที่จะส่งเสริมและร่วมพัฒนาการลูกเสือ

3.1.8 พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 58 ให้มีเหรียญลูกเสือสดุดีเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ไว้สำหรับพระราชทานแก่บุคลากรทางการลูกเสือและบุคคลอื่น บรรดาผู้ที่มีอุปการคุณต่อการลูกเสือถึงขนาด หรือที่ได้อุทิศกำลังกายหรือกำลังความคิดในการประกอบกิจการให้บังเกิดคุณประโยชน์แก่การลูกเสือตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 60 กำหนดให้มีการมอบเหรียญลูกเสือสดุดีให้กับผู้กระทำความดีความชอบด้านการลูกเสือ

3.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือและสภาวะแวดล้อมภายในที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีจุดอ่อนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ดังนี้

3.2.1 ขาดระบบการคัดเลือกผู้สมควรเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือ เนื่องจากผู้บังคับบัญชาลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือเป็นตัวกลางสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านการลูกเสือ ดังนั้นเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเหมาะสมต่อการเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือ จึงควรมีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เพื่อส่งเสริมให้การลูกเสือมีประสิทธิภาพ

3.2.2 ครูและบุคลากรทางการลูกเสือขาดความรู้และทักษะที่แท้จริงด้านการลูกเสือ เนื่องจากครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่มาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือมิได้เรียนจบมาทางลูกเสือโดยตรง แต่มีความรู้และทักษะจากการเข้าร่วมฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือชั้นเบื้องต้นเท่านั้น จึงขาดความชำนาญในการถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านการลูกเสือให้กับลูกเสือ

3.2.3 ผู้กำกับลูกเสือส่วนใหญ่เป็นครูที่มีหน้าที่หลักในการสอนวิชาการตามกลุ่มสาระต่างๆ จึงมีความคิดว่างานลูกเสือเป็นงานฝากและไม่สามารถนำผลงานด้านลูกเสือมาเลื่อนวิทยะฐานะได้

3.2.4 การมีภาระหน้าที่อื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้เป็นผู้ดูแลและปฏิบัติซึ่งงานลูกเสือเป็นงานที่ต้องการความเสียสละและอุทิศตนที่จะส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เป็นพลเมืองดีด้วยการปฏิบัติ จึงเป็นเรื่องยากที่ครูจะทุ่มเททั้งเวลาและกำลังกายใจให้กับงานลูกเสืออย่างเต็มที่เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับงานสอนที่เป็นภาระหลัก

3.2.5 การสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ จึงไม่สนับสนุนและส่งเสริมครูที่สอนลูกเสือ ก่อให้เกิดการขาดแรงกายแรงใจในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย ส่งผลให้ครูผู้สอนลูกเสือส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญในการสอนกิจกรรมลูกเสือเพราะเห็นว่าไม่สามารถผลักดันให้ตนได้รับการสนับสนุนหรือได้รับการยกย่องเชิดชูใดๆ จากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว จึงเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาการลูกเสือให้เจริญก้าวหน้า

3.2.6 ครูและบุคลากรในสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญและขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ดังที่กล่าวมาแล้วว่าครูและบุคลากรในสถานศึกษา มิได้มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือเพียงอย่างเดียว และมีได้สำเร็จการศึกษาในด้านการลูกเสือ (ซึ่งไม่มีหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาที่จัดการศึกษาหลักสูตรการลูกเสือ) จึงทำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาต้องทุ่มเทเวลาและการปฏิบัติงานในภาระกิจหลัก และมีความคิดว่างานลูกเสือเป็นภาระจึงขาดความใส่ใจที่จะพัฒนาตนและเรียนรู้เกี่ยวกับการลูกเสือเพิ่มเติม

3.4.4 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินการเลื่อนวิทยฐานะของบุคลากรทางการลูกเสือ ไม่มีความรู้ และไม่เข้าใจในบริบทของกระบวนการลูกเสือ ทำให้มุมมองในการประเมินเป็นไปตามหลักเกณฑ์ทางวิชาการแต่ไม่ตรงตามหลักสูตรการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือไม่ผ่านการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ

3.3 โอกาส (Opportunities)

ผลจากการวิเคราะห์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือและสภาวะแวดล้อมภายนอกที่ส่งเสริมการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่ามีโอกาสการพัฒนา ดังนี้

3.3.1 การลูกเสือมีผู้เชี่ยวชาญด้านลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศจำนวนมากที่เอื้อต่อการสร้างเครือข่ายลูกเสือเพื่อพัฒนาการลูกเสือไทยในทุกระดับ ทั้งในสถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษา และจังหวัด

3.3.5 การลูกเสือเป็นขบวนการระดับโลก โดยมีการจัดงานชุมนุมลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ ในงานชุมนุมลูกเสือแต่ละครั้งจะมีกิจกรรมครบทุกด้านตั้งแต่ ด้านการบริหารจัดการ การจัดกิจกรรมลูกเสือ จนถึงการประเมินผล การจัดงานชุมนุมดังกล่าวจึงเป็นการจัดงานที่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือสามารถเรียนรู้ทุกกระบวนการในการลูกเสือได้เป็นอย่างดี

3.3.3 สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ มีเครือข่ายความร่วมมือกับการลูกเสือในต่างประเทศ จึงเป็นโอกาสที่จะพัฒนาและสร้างประสบการณ์ให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมลูกเสือจากต่างประเทศมาบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางการลูกเสือ

3.4 ภาวะคุกคาม (Threats)

ผลจากการวิเคราะห์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือและสภาวะแวดล้อมภายนอกที่เป็นภาวะคุกคามต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ดังนี้

3.4.1 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และหลักเกณฑ์การเลื่อนวิทยฐานะของกระทรวงศึกษาธิการไม่เอื้อต่อความก้าวหน้าทางอาชีพของครู และบุคลากรทางการลูกเสือที่จะนำภาระงานด้านการลูกเสือมาเลื่อนวิทยฐานะ

3.4.2 ระบบการศึกษาในระดับปริญญาไม่มีหลักสูตรผลิตครูด้านการลูกเสือ จึงทำให้ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการลูกเสือที่จะถ่ายทอดและสืบสานให้ลูกเสือเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3.4.3 ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการลูกเสือที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการและวิทยากรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย ซึ่งในอนาคตจะเกิดสูญญากาศในการทำงานด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสพัฒนา และภัยคุกคามดังกล่าว สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 การวิเคราะห์ SWOT การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

รายด้าน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
การจัดการ การลูกเสือไทย	1) ได้รับการสถาปนา โดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 2) มีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นพระประมุข ของการลูกเสือไทย 3) กำหนดไว้ใน หลักสูตรสถานศึกษาที่ เด็กทุกคนต้องเรียน 4) มีงบประมาณจาก รัฐบาลสนับสนุนอย่าง 5) มีเครือข่ายหลาย ระดับทั้งในประเทศ และต่างประเทศ	1) มีนโยบายด้านการ ลูกเสือที่ไม่ชัดเจน 2) มีโครงสร้างการ ลูกเสือที่ประกอบด้วย หลายหน่วยงาน ขาด ความชัดเจนและเกิด ความซ้ำซ้อนในการ ทำงาน 3) ไม่ได้รับการสนับสนุน และให้ความสำคัญใน กิจการลูกเสือจาก ผู้บริหารทุกระดับ 4) ไม่มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมิน ผลการเรียนการสอน กิจกรรมลูกเสืออย่าง จริงจัง 5) มีการใช้เงินอุดหนุน การศึกษาค่ากิจกรรม พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษาไม่ถูก สัดส่วน	1) เป็นกระบวนการที่ ส่งเสริมต่อการพัฒนา เด็กและเยาวชนให้ เป็นพลเมืองดี 2) เป็นการศึกษาใน ระบบที่อยู่ภายใต้การ สนับสนุนโดยรัฐบาล 3) มีหน่วยงานหลักที่มี ฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ในกำกับของ กระทรวงศึกษาธิการ 4) มีงบประมาณ สนับสนุนการจัด กิจกรรมลูกเสือและ การพัฒนา ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ จากรัฐบาล 5) มีหน่วยงานที่ทำ หน้าที่ตรวจติดตาม ประเมินผลการเรียน การสอนกิจกรรม ลูกเสือทั้งภายในและ ภายนอก	1) ขาดการพัฒนา ให้เกิดความสุจริต และความโปร่งใส ในกิจการลูกเสือ 2) มีการบุกรุกพื้นที่ ของค่ายลูกเสือจาก ชุมชน 3) ไม่เห็นคุณค่า และความสำคัญ ทางการลูกเสือของ ผู้ปกครอง ครู และ สังคม

ตารางที่ 6.1 การวิเคราะห์ SWOT การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

รายด้าน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
		6) มีตำราและเอกสารต่างๆ ด้านการลูกเสือไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติ7) ผู้บริหารในการลูกเสือมีความรู้และทักษะด้านการลูกเสือจำนวนน้อย8) มีฐานข้อมูลด้านการลูกเสือที่ไม่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน	6) มีคณะกรรมการจากหลายภาคส่วน 7) มีเครือข่ายในหลายภาคส่วน	
แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย	1) เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะ การมีวินัย การทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นระบบหมู่ 2) ปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสร้างวินัยให้กับลูกเสือ 3) สร้างภาวะผู้นำและการเป็นผู้ตามที่ดีในระบอบประชาธิปไตย 4) มีผู้กำกับลูกเสือซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของลูกเสือ 5) มีค่ายลูกเสือจำนวนมากที่จะฝึกทักษะและเสริมสร้างจิตอาสา 6) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย	1) ขาดการถ่ายทอดและปฏิบัติกิจกรรมลูกเสืออย่างจริงจัง 2) ไม่สามารถปลูกฝังความซื่อสัตย์ ความเสียสละและจิตอาสาให้กับลูกเสือได้ 3) ขาดการบูรณาการกิจกรรมลูกเสือกับสาระวิชาหรือกิจกรรมอื่นๆ 4) ขาดความร่วมมือหลักสูตรยังไม่ได้มีการปรับปรุง 5) ขาดเทคนิค วิธีการสอนและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ 6) มีผู้กำกับลูกเสือมีใจรักและชอบกิจกรรมลูกเสือไม่เพียงพอ 7) ขาดการสร้างทัศนคติเชิงบวกให้กับลูกเสือ 8) ขาดผู้มีความรู้ด้านการลูกเสือในการตรวจประเมินสถานศึกษา 9) ไม่มีการปรับปรุงหลักสูตรด้านการลูกเสือสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	1) มีกระทรวงศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลูกเสือ 2) มีองค์การลูกเสือโลกให้การสนับสนุนและกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการทางการลูกเสือ 3) มีค่ายลูกเสือเอกชนที่สามารถรองรับการเข้าค่ายของลูกเสือที่มีจำนวนมาก 4) มีการจัดให้ลูกเสือได้ร่วมงานชุมนุมลูกเสือระดับชาติและงานชุมนุมลูกเสือโลก 5) มีผู้กำกับลูกเสือที่จัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่งทั่วประเทศ	1) มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่เน้นเทคโนโลยี 2) ความมั่งคั่งของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 3) มีการแข่งขันทางการค้าของผู้ประกอบการธุรกิจค่ายลูกเสือเอกชน 4) มีสื่อและเทคโนโลยีที่ดึงดูดความสนใจของลูกเสือมากกว่ากิจกรรมลูกเสือ 5) นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่สนใจกิจกรรมลูกเสือ

ตารางที่ 6.1 (ต่อ)

รายด้าน	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)	โอกาส (O)	ภาวะคุกคาม (T)
การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย	1) มีเครื่องแบบที่สร้างความภาคภูมิใจให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ 2) มีหน่วยงานที่พัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ 3) มีบุคลากรที่รักและศรัทธาในการลูกเสือ 4) มีหน่วยงานพิจารณาคุณสมบัติบุคคลที่เป็นคณะผู้ให้การฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 5) มีคู่มือและเอกสารเพื่อใช้ในการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือทุกประเภท และทุกระดับ	1) ไม่มีระบบการคัดเลือกผู้บังคับบัญชาลูกเสือและ ผู้กำกับลูกเสือ 2) มีความรู้และทักษะด้านการลูกเสือไม่เพียงพอ 3) มีทัศนคติเชิงลบต่อการลูกเสือ 4) มีภาระงานหลักจำนวนมาก 5) ขาดการสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาตามสายงาน 6) ขาดความร่วมมือจากครูและบุคลากรในสถานศึกษา	1) มีผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากหลากหลายองค์กร 3) มีผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนและผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่ง 4) มีเหรียญลูกเสือสดุดีมอบให้แก่บุคลากรทางการลูกเสือและบุคคลอื่น 5) มีการจัดงานชุมนุมลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ 6) มีเครือข่ายความร่วมมือกับการลูกเสือในต่างประเทศ	1) พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการไม่เอื้อต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ 2) ไม่มีหลักสูตรผลิตครูด้านการลูกเสือ 3) มีผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการลูกเสือที่ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการและวิทยากรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงวัย 4) ขาดผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้กระบวนการลูกเสือในการตรวจประเมิน

เมื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสพัฒนาและภาวะคุกคามของการพัฒนาการลูกเสือไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีแล้ว ผู้วิจัยได้หาแนวทางเพื่อเสริมจุดแข็ง ลดจุดอ่อน และหาแนวทางเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสเพื่อพัฒนาและหาแนวทางเพื่อลดหรือบรรเทาต่อภาวะคุกคาม โดยจับคู่จุดแข็งหลัก - โอกาสหลัก (SO) จุดแข็งหลัก - ภาวะคุกคามหลัก (ST) จุดอ่อนหลัก - โอกาสหลัก (WO) และจุดอ่อนหลัก - ภาวะคุกคามหลัก (WT) ซึ่งสามารถจัดทำเป็นร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการการลูกเสือไทย ด้านการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ดังนี้

ด้านการจัดการการลูกเสือไทย

1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการจัดการการลูกเสือไทย จากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดแข็งหลัก – โอกาสหลัก (SO) ดังนี้

จุดแข็งการลูกเสือไทยที่ได้รับการสถาปนาโดยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 แห่งราชวงศ์จักรี และมีพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระประมุข โดยมีปรัชญาที่ต้องการปลูกฝังให้ลูกเสือเป็นคนดีด้วยการยึดถือคำสัจย์ เสียสละ และมีจิตอาสาพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โอกาส คือ ขบวนการลูกเสือเป็นการศึกษาในระบบ ภายใต้การกำกับดูแลโดยรัฐบาล มีสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ให้ความสนับสนุนและได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาล

ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับกรณีนี้ คือ **ปรับวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาการลูกเสือ**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจการลูกเสือไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับนโยบาย นำหลักปรัชญาการลูกเสือมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์และพันธกิจ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ที่สะท้อนถึงหลักปรัชญาการลูกเสือซึ่งต้องการให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นสมาชิกที่ดีทั้งสังคมไทยและสังคมโลก และมีพันธกิจที่ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยึดถือคำสัจย์ยิ่งชีพ และพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ นำสู่การกำหนดเป็นนโยบายที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทยต้องนำไปแนวทางการปฏิบัติ

(2) กำหนดพันธกิจที่ต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือนำนโยบายไปจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการประชุมหารือร่วมกันเพื่อกำหนดพันธกิจของการลูกเสือไทย มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ

(3) กำหนดแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษาจัดการประชุมผู้กำกับลูกเสือเพื่อกำหนดแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการลูกเสือไทยและเพื่อไม่ให้เกิดการจัดกิจกรรมอื่นมากระทบกับการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ โดยมีการกำหนดระยะเวลาและขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างชัดเจน พร้อมทั้งประกาศเป็นแผนกิจกรรมประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง

(4) จัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์การลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลูกเสือให้กับหน่วยงานและสถานศึกษาอย่างพอเพียง โดยการของบประมาณจากภาครัฐและขอการสนับสนุนจากเครือข่ายความร่วมมืออื่นๆ

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการจัดการการลูกเสือไทย วิเคราะห์โดยการจับคู่จุดแข็งหลัก – ภาวะคุกคามหลัก (ST) ดังนี้

2.1) จุดแข็งของการลูกเสือไทย คือ มีเครือข่ายทางการลูกเสือหลายระดับทั้งในประเทศและต่างประเทศ และภาวะคุกคาม คือ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติมีความรู้ ทักษะด้านการลูกเสือไม่เพียงพอ

ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับกรณีนี้ คือ **เพิ่มขีดความสามารถด้านความรู้และทักษะการลูกเสือของผู้บริหารการลูกเสือไทย**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) เพิ่มพูนความรู้ด้านการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดโครงการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการลูกเสือให้กับคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ในลักษณะการทำกิจกรรมที่แฝงความรู้และทักษะด้านการลูกเสือ โดยใช้เครือข่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(2) พัฒนาศักยภาพของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติการประชุมผู้บริหารลูกเสือโลกโดยการเชิญผู้บริหารระดับสูงในองค์การลูกเสือทุกภาคพื้นทวีป ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการดำเนินงานกิจการลูกเสือ

(3) ปรับกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือ ให้เป็นผู้ที่ต้องได้รับการอบรมด้านการลูกเสือและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้านการลูกเสือ สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้การลูกเสือพัฒนาก้าวหน้าขึ้นได้

2.2) จุดแข็งของการลูกเสือไทยมีเงินงบประมาณจากรัฐบาลสนับสนุนให้มีการดำเนินงานด้านการลูกเสือ และภาวะคุกคาม คือ ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ค่ายลูกเสือของชุมชนและการขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดินของค่ายลูกเสือ

ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับกรณีนี้ คือ **เสริมสร้างทรัพยากรเพื่อการจัดการค่ายลูกเสือ**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่ที่ค่ายลูกเสือตั้งอยู่ กำหนดขอบเขตและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่บางส่วนของค่ายที่ยังไม่ได้มีการพัฒนา การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และสำนักงานลูกเสือแห่งชาติในการใช้ประโยชน์จากค่ายลูกเสือร่วมกัน

(2) พัฒนาระบบการจัดการค่ายลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดการประชุมร่วมกับผู้อำนวยการค่ายลูกเสือ เพื่อหาแนวทางการจัดทำระบบการจัดการค่ายลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ควรมีการจัดทำรายงานประจำปีผลการดำเนินงานของค่ายลูกเสือ

(3) การระดมทุนจากเครือข่ายทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาค่ายลูกเสือ โดยขอความอนุเคราะห์จากเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุนกิจการลูกเสือและจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อระดมทุนสำหรับพัฒนาค่ายลูกเสือ

(4) สร้างกลุ่มลูกเสืออาสา โดยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สถานศึกษาในร่วมหารือเพื่อเปิดรับสมัครผู้สนใจกิจการลูกเสือ เพื่อทำหน้าที่และให้การสนับสนุนกิจการลูกเสือในทุกภูมิภาคอย่างกว้างขวาง รวมทั้งจับมือกับภาคธุรกิจในพื้นที่สร้างพันธมิตรเพื่อร่วมส่งเสริมกิจการลูกเสือ

(5) เพิ่มขีดความสามารถการจัดการค่ายลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมประชุมหารือกับเจ้าของค่ายลูกเสือเอกชน เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการค่ายลูกเสือร่วมกันระหว่างค่ายลูกเสือของรัฐและเอกชน โดยดึงจุดแข็งของแต่ละค่ายมาร่วมกันจัดกิจกรรมค่ายพักแรมให้กับลูกเสือและเป็นสถานที่ฝึกอบรมให้กับบุคลากรทางการลูกเสือ และการพัฒนาค่ายลูกเสือให้เป็นสถานที่ประชุม สัมมนาและฝึกอบรมหรือสถานที่พักให้กับผู้สนใจภายนอก

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็น

พลเมืองดีด้านการจัดการการลูกเสือไทย จากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดอ่อนหลัก – โอกาสหลัก (WO) ดังนี้

3.1) จุดอ่อนของการลูกเสือไทยโครงสร้างการลูกเสือไทยประกอบด้วยหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ขาดความเชื่อมโยงกัน เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ขาดการกำหนดนโยบายด้านการลูกเสือที่ชัดเจน การไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการลูกเสือ ผู้บริหารทุกระดับไม่ให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญ ขาดการตรวจประเมินที่มีคุณภาพ ขาดเอกสาร ตำราทางการลูกเสือ และขาดฐานข้อมูลทางการลูกเสือที่ใช้ในการบริหารจัดการ โอกาส คือ เป็นการศึกษาในระบบ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นนิติบุคคลมีความคล่องตัวในการจัดการสูง มีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลทุกปี มีคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มีการจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างเครือข่ายทั้งระดับชาติและนานาชาติ และมีช่องทางและสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย

ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับกรณีนี้ คือ **พัฒนาระบบการจัดการมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งการลูกเสือไทย**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) ปรับระบบการจัดการการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน จัดการประชุมหารือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างบทบาทหน้าที่และภาระงานที่ทับซ้อน เพื่อนำไปสู่การกำหนดระบบการบริหารจัดการและบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ก่อเกิดความร่วมมือและเพิ่มศักยภาพในการทำงาน

(2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ตามภาระงานของหน่วยงาน สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน มีหน่วยงานย่อยที่มีภาระหน้าที่เหมือนกัน จึงควรมีการกำหนดและแบ่งหน้าที่การทำงานให้ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน โดยกำหนดให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีหน้าที่ควบคุมดูแลระบบการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ ส่วนสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนมีหน้าที่ควบคุมดูแลระบบลูกเสือ

(3) ยกกระดับการตรวจติดตามประเมินผลการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน (สมศ.) จัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการตรวจประเมินสถานศึกษาด้านการลูกเสือ โดยในการตรวจสถานศึกษาทุกแห่งจะมีผู้ตรวจการลูกเสือ

ร่วมเป็นกรรมการประเมินสถานศึกษาด้วยทุกครั้ง เพื่อให้การตรวจประเมินด้านการลูกเสือตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาได้

(4) ศูนย์คลังปัญญาการลูกเสือ (SSC: Scout Skill Center) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และเครือข่ายด้านการลูกเสือ สร้างศูนย์คลังปัญญาการลูกเสือ เพื่อสร้าง พัฒนา จัดเก็บ รวบรวมเอกสาร คู่มือ และตำราต่างๆ ด้านการลูกเสือ

3.2) จุดอ่อนของการลูกเสือไทย คือ การไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของกระบวนการลูกเสือ ผู้บริหารทุกระดับไม่ให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญ และขาดฐานข้อมูลทางการลูกเสือที่ใช้ในการบริหารจัดการ โอกาส คือ มีงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลทุกปี มีการจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างเครือข่ายทั้งระดับชาติและนานาชาติ และมีช่องทางและสื่อประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย

ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับกรณีนี้ คือ **พัฒนาสื่อสารสนเทศเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีการลูกเสือไทย**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างแนวคิดเชิงบวกด้านการลูกเสือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมประชุมหาแนวทางการสร้างทัศนคติเชิงบวกให้แก่คณะกรรมการทุกคณะในสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและผู้บริหารสถานศึกษา

(2) เชิดชูคุณค่าการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดงานประชุมและนิทรรศการด้านการลูกเสือไทย เพื่อแสดงศักยภาพของลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือที่มีต่อสังคม ทั้งจัดการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

(3) สร้างความโดดเด่นด้านการลูกเสือที่ส่งเสริมพลเมืองดีและช่วยเหลือสังคม โดยกำหนดให้มีสัญลักษณ์ของการกระทำความดีของลูกเสือ จัดการแสดงผลงานของการลูกเสือที่ช่วยเหลือสังคม การยกย่องและประกาศเกียรติคุณแก่ลูกเสือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่กระทำความดีในงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติและงานชุมนุมลูกเสือโลก จัดกิจกรรมประกวดลูกเสือคนดีของสังคม รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นการเผยแพร่ภาพลักษณ์อันดีของการลูกเสือ

(4) การประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนร่วมมือกับภาคเอกชนจัดกิจกรรมส่งเสริมและเผยแพร่กิจการลูกเสือ อาทิ การนำลูกเสือเข้าร่วมทำกิจกรรมในงานวาระต่างๆ การแสดงผลงานในรูปแบบสื่อ ผ่านช่องทางการสื่อสารที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย อาทิ สื่อออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงผลงานของการลูกเสือไทย

ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย

1) ยุทธศาสตร์การพัฒนากการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือไทยจากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดแข็งหลัก – โอกาสหลัก(SO) ดังนี้

จุดแข็งการลูกเสือไทย คือ การปลูกฝังความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ควมมีวินัย สร้างภาวะผู้นำและทักษะตามระบอบประชาธิปไตย เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการทุกช่วงวัยของลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดของลูกเสือโอกาส คือ

กระทรวงศึกษาธิการให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลูกเสือ มุ่งองค์การลูกเสือโลกให้การสนับสนุนและกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการทางการลูกเสือ มีค่ายลูกเสือเอกชนจำนวนมาก มีการจัดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติและลูกเสือโลก เพื่อให้ลูกเสือได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกิจกรรมลูกเสือ

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกรณีนี้ คือ **ยกระดับความเข้มแข็งการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างผู้นำและปลูกจิตสำนึกระบอบประชาธิปไตย สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ มุ่งเน้นการสร้างภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี นำหลักการ สิทธิหน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมาประยุกต์กับกิจกรรมลูกเสือในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระวิชาเพื่อร่วมกันจัดเนื้อหาวิชาเข้ากับกิจกรรมลูกเสือ อาทิ จัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกับวิชาสังคมศึกษา ในเนื้อหาลูกเสือกับประชาธิปไตยไทย

(2) ส่งเสริมพันธกิจหลักตามหลักปรัชญาการลูกเสือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือที่มุ่งเน้นการทำตามคำสัตย์ปฏิญาณ เสียสละและมีจิตอาสาด้วยการให้ลูกเสือได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยการให้ลูกเสือร่วมถือคำสัตย์สัญญาที่จะปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มาจากความคิดเห็นของลูกเสือส่วนรวมร่วมกัน การจัดให้ลูกเสือได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ก่อให้เกิดจิตอาสา อาทิ ลูกเสือพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนหรือรุ่นน้องในด้านต่างๆ ลูกเสือผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(3) เครือข่ายพันธกิจหลักประชาธิปไตย สถานศึกษาจัดให้ลูกเสือที่เป็นผู้นำร่วมสร้างเครือข่ายต้นกล้าผู้นำในระบอบประชาธิปไตย เพื่อเกิดความเชื่อมโยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความร่วมมือและการเป็นต้นแบบในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ต้นกล้าผู้นำได้เข้าร่วมงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติและลูกเสือโลก เพื่อหาประสบการณ์ เสริมสร้างและเปลี่ยนเรียนรู้ระบบการปกครองในลักษณะอื่นๆ จากเพื่อนลูกเสือต่างชาติ

(4) ศูนย์เครือข่ายผู้กำกับลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนจัดประชุมหารือผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนและวิทยากรของค่ายลูกเสือเอกชน เพื่อพิจารณากำหนดองค์ประกอบ รูปแบบและแนวทางการทำงานร่วมกันในรูปแบบเครือข่ายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สร้างความเข้าใจ ข้อตกลงและกำหนดบทบาทหน้าที่ ในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายและดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือตามวิธีการทางการลูกเสือ

(5) ระดมสรรพกำลังทรัพยากรเพื่อเกื้อหนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษาทั้งในระดับชั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาจัดประชุมหารือร่วมกัน เพื่อหาแนวทางให้ความช่วยเหลือกับสถานศึกษาที่มีอัตราการด้านบุคลากรครูไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเพื่อแลกเปลี่ยนให้ยืมวัสดุอุปกรณ์หรือใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งร่วมกันจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อเป็นแรงเสริมให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเกิดความเข้มแข็งและมีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย จากกรณีวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดแข็งหลัก – ภาวะคุกคามหลัก (ST) ดังนี้

จากจุดแข็งของกิจกรรมลูกเสือไทย คือ เป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะสังคม มีกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการช่วงวัยของเด็กและเยาวชน ภาวะคุกคาม

คือ ขาดหลักสูตรลูกเสือในระดับอุดมศึกษา การเรียนกิจกรรมลูกเสือมีเวลาน้อยทำให้ไม่สามารถสร้างความซื่อสัตย์ ความเสียสละและการช่วยเหลือผู้อื่นให้กับลูกเสือได้ การเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมปัจจุบันที่แตกต่างจากอดีต การใช้เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและความบันเทิง และการศึกษาวิชาทหารแทนการเรียนลูกเสือวิสามัญ

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกรณีนี้ คือ **เปลี่ยนกระบวนการทัศนหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิต**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) พัฒนาหลักสูตรเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต นำเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในการใช้ชีวิตประจำวันและกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบูรณาการกับกระบวนการทางการลูกเสือเพื่อสร้างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือให้ตอบสนองผู้เรียนและสังคม อาทิ การใช้ระบบ GPS ในการเดินทางไกลแทนเข็มทิศ การจุดไฟด้วยพลังงานแสงอาทิตย์

(2) พัฒนากิจกรรมลูกเสือคนตรีสังคม โดยการสร้างกิจกรรมที่พัฒนาทั้งสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ เพื่อส่งเสริมให้ลูกเสือเกิดจิตสำนึกที่ยึดถือความซื่อสัตย์ มีจิตสาธารณะและพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยการให้ลูกเสือได้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่พบในสังคม

(3) สร้างต้นแบบกิจกรรมลูกเสือที่บูรณาการกับบริบทท้องถิ่น โดยการวิจัยหรือศึกษาการจัดกิจกรรมลูกเสือที่ใช้สิ่งแวดล้อมหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นจนประสบความสำเร็จในการสร้างพลเมืองดีของชุมชน เพื่อนำมาเป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมลูกเสือในท้องถิ่นอื่นๆ

(4) การต่อยอดกิจกรรมลูกเสือในระดับอุดมศึกษา สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/ กองลูกเสือในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยนำกระบวนการทางการลูกเสือมาใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้มีการนำกระบวนการลูกเสือมาพัฒนาเยาวชนของชาติอย่างต่อเนื่อง

(5) ประยุกต์กิจกรรมลูกเสือให้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน อาทิ การนำสื่อเทคโนโลยีมาปรับใช้กับกิจกรรมลูกเสือที่อยู่ในสังคมเมือง สำหรับการจัดกิจกรรมลูกเสือที่อยู่ในสังคมชนบทด้วยการนำสิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมตัวลูกเสือมาประยุกต์กับกิจกรรมลูกเสือ

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย จากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดอ่อนหลัก – โอกาสหลัก (WO) ดังนี้

จุดอ่อนของกิจกรรมลูกเสือไทย คือ ขาดการถ่ายทอดและปฏิบัติอย่างจริงจัง ขาดเทคนิคและวิธีการสอนที่โน้มน้าวความสนใจของลูกเสือ ผู้กำกับลูกเสือมีภาระงานหลักปริมาณมาก และครูที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่สอนกิจกรรมลูกเสือไม่ชอบทำกิจกรรมลูกเสือ โอกาส คือ กระทรวงศึกษาธิการให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลูกเสือ มีค่ายลูกเสือเอกชน และมีเครือข่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือที่เข้มแข็ง

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกรณีนี้ คือ **เพิ่มขีดความสามารถของผู้กำกับลูกเสือ**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) พัฒนาศักยภาพผู้กำกับลูกเสือ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สนับสนุนให้มีการศึกษา ฝึกอบรมพัฒนาครูผู้ทำหน้าที่สอนกิจกรรมลูกเสือให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้าน ทฤษฎีและทักษะทางการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง โดยใช้งบประมาณจากส่วนกลาง

(2) ผู้กำกับลูกเสือพี่เลี้ยง โดยสถานศึกษากำหนดให้ผู้กำกับลูกเสือที่ปฏิบัติหน้าที่สอน กิจกรรมลูกเสือที่มีระยะเวลาการทำงานมากกว่าจับคู่บัดดี้กับครูที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือรุ่น ใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในลักษณะพี่เลี้ยง เป็นการเรียนรู้งานโดยตรง

(3) ค่ายลูกเสือมืออาชีพ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดการประชุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาค่ายลูกเสือของรัฐให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมให้กับลูกเสือได้ทุกประเภททุกระดับ โดยมีเครือข่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักสูตรและจัดกิจกรรมภายในค่าย ลูกเสือ รวมทั้งประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับค่ายเอกชนเพื่อเรียนรู้วิธีบริหารจัดการ ค่าย ร่วมปฏิบัติและเพิ่มประสบการณ์สอนกิจกรรมลูกเสือ

(4) การทบทวนภาระงานของผู้กำกับลูกเสือ รวมงานสอนหลักและภาระงานสอน ด้านกิจกรรมลูกเสือครูที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้กำกับลูกเสือเป็นภาระงานเดียวกัน เพื่อให้ สามารถนำไปคำนวณและกำหนดภาระงานในหน้าที่ของครูแต่ละคนได้อย่างถูกต้องและเสมอภาค

4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านแนวทางการ จัดกิจกรรมลูกเสือไทย จากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดอ่อนหลัก – ภาวะคุกคามหลัก (WT) ดังนี้

จากจุดอ่อนของกิจกรรมลูกเสือไทย คือ ลูกเสือมีวิถีคิดและทัศนคติในเชิงลบต่อ กิจกรรมลูกเสือเพราะชอบความสะดวกสบายมากกว่า ภาวะคุกคาม คือ ความมุ่งหวังของผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อความสำเร็จด้านการศึกษาของลูกเสือ การแข่งขันทางธุรกิจของค่าย ลูกเสือเอกชน

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกรณีนี้ คือ **ปรับทัศนคติเพื่อเสริมความเชื่อมั่นต่อ การลูกเสือไทย**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) เปลี่ยนแนวคิดทัศนคติของลูกเสือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือที่ส่งเสริม แนวความคิดและทัศนคติเชิงบวกให้ลูกเสือเห็นถึงคุณประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือชี้ให้เห็น ว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้ลูกเสือพัฒนาตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ โดยให้ลูกเสือได้ฝึกปฏิบัติบนพื้นฐานของความสมัครใจเพื่อให้เห็นคุณค่าและเกิดจิต อาสาเมื่อได้ทำกิจกรรมลูกเสือ

(2) สร้างการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลูกเสือสมัยใหม่ ให้ลูกเสือได้ร่วม คิดร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมบนแนวทางกระบวนการลูกเสือ เพื่อให้ลูกเสือเกิดความรู้สึกร่วมใน กิจกรรมที่เกิดจากความคิด ความต้องการของกลุ่มลูกเสือเองอย่างแท้จริง กิจกรรมที่จัดต้องมีความทำ ทาย สนุกสนาน เหมาะสมกับวัยของลูกเสือ ทำให้ลูกเสืออยากเข้าร่วมกิจกรรม ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ข้อสำคัญต้องทำกิจกรรมด้วยกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ลูกเสือเกิดความผูกพันกับเพื่อนลูกเสือ ด้วยกัน มีความรับผิดชอบและมีจิตอาสา

(3) สร้างความเชื่อมั่นทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับ สถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือแก่ครู

และผู้ปกครอง รวมทั้งเผยแพร่กิจกรรมที่ลูกเสียกระทำดีต่อสังคมให้เป็นที่ประจักษ์ของบุคคลทั่วไป ทางสื่อสาธารณะในรูปแบบต่างๆ

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสียไทย

1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสียไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสียไทยจากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดแข็งหลัก – โอกาสหลัก (SO) ดังนี้

จากจุดแข็งของการลูกเสียไทย คือ สำนักงานลูกเสียแห่งชาติมีส่วนพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสีย และมีคู่มือ เอกสารประกอบการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสียและผู้บังคับบัญชาลูกเสีย โอกาส คือ มีผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสียทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีผู้อำนวยการลูกเสียโรงเรียนและผู้กำกับลูกเสียในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่ง มีการจัดงานชุมนุมลูกเสียระดับชาติและระดับโลกทุกปี สำนักงานลูกเสียแห่งชาติมีเครือข่ายความร่วมมือกับการลูกเสียในต่างประเทศ

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกรณีนี้ คือ **จัดการความรู้สู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสีย**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) วิเคราะห์ คัดเลือกองค์ความรู้ สำนักงานลูกเสียแห่งชาติจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสีย เพื่อร่วมกันวิเคราะห์คุณสมบัติที่จำเป็นต่อการเป็นผู้กำกับลูกเสีย และคัดเลือกเนื้อหาสาระ ความรู้ที่ครูและบุคลากรทางการลูกเสียต้องเรียนรู้และปฏิบัติ

(2) รวบรวมความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) รวบรวมความรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนานและแฝงอยู่ในตัวผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสีย โดยการจัดเวทีเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่แต่ละคนสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสียได้

(3) จัดการศึกษาและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถด้านการลูกเสียให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสีย โดยสนับสนุนให้ได้เข้าร่วมหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในงานชุมนุมลูกเสียแห่งชาติหรืองานชุมนุมลูกเสียโลก เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ตรง

(4) จัดการอบรมให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติ สำนักงานลูกเสียแห่งชาติจัดการอบรมผู้กำกับลูกเสียและผู้บังคับบัญชาลูกเสียโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยใช้เครือข่ายวิทยากรทางการลูกเสียเป็นผู้ให้การอบรม และจัดการอบรมอย่างต่อเนื่องโดยกระจายโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสียได้เข้ารับการอบรมอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง

(5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือบุคลากรทางการลูกเสียระหว่างประเทศ สำนักงานลูกเสียแห่งชาติร่วมมือกับองค์การลูกเสียโลก จัดประชุมบุคลากรทางการลูกเสียระหว่างประเทศเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลูกเสีย มีการนำเสนองานวิจัยต่างๆ ด้านการลูกเสีย เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรทางการลูกเสีย

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสียไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสียไทย จากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดแข็งหลัก – ภาวะคุกคามหลัก (ST) ดังนี้

จุดแข็งของการลูกเสือไทย คือ มีเครื่องแบบลูกเสือที่แสดงถึงการเป็นลูกเสือก่อให้เกิดความภาคภูมิใจต่อครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือมีใจรักและศรัทธาในการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีการพิจารณาคัดเลือกคุณสมบัติของบุคคลที่จะเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ภาวะคุกคาม คือ ขาดความต่อเนื่องของการศึกษาด้านการลูกเสือ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุทำให้ขาดความต่อเนื่องของผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการลูกเสือ

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกรณีนี้ คือ **ยกระดับความเข้มแข็งของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) อ่างไรซึ่งเครื่องแบบลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสถานศึกษาร่วมมือกันกำหนดให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือต้องสวมใส่เครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือ ทั้งนี้การแต่งเครื่องแบบต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนด ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือเป็นแบบอย่างที่ดีในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เพื่อให้ลูกเสือได้เรียนรู้ในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

(2) สร้างหรือพัฒนาหลักสูตรการจัดการการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติประสานงานและร่วมหารือกับมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรการลูกเสือหรือบรรจุนี้อาชีวศึกษาด้านการลูกเสือไว้ในหลักสูตรระดับปริญญา เพื่อผลิตครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

(3) สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสอรุ่นใหม่ จัดการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือเพื่อหาแนวทางการพัฒนาผู้นำที่จะมาทำหน้าที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือวิทยากรลูกเสอรุ่นใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีคุณสมบัติที่พร้อมจะเป็นวิทยากรได้เข้ามาเรียนรู้และทำหน้าที่วิทยากรในการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ เพื่อลดช่องว่างและเกิดการพัฒนามาให้มีผู้บังคับบัญชาและวิทยากรทางการลูกเสือมากขึ้น

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือทำงานวิจัยด้านการลูกเสือเพื่อนำข้อค้นพบจากงานวิจัยมาพัฒนาการลูกเสือให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวิจัยให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ นอกจากนี้ยังสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ในการขอประเมินเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย จากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดอ่อนหลัก - โอกาสหลัก (WO) ดังนี้

จุดอ่อนของการลูกเสือไทย คือ ขาดระบบการคัดเลือกผู้สมควรเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือ ขาดการสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจจากผู้บริหาร โอกาส คือ มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีการให้เหรียญสดุดีเพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อการลูกเสือ

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกรณีนี้ คือ **เสริมพลังด้านขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ**

แนวทางหรือมาตรการ

(1) ปรับระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสือ ที่มีพื้นฐานความรู้ทางการลูกเสือ มีคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาสู่การเป็นผู้กำกับลูกเสือที่ดี มีความรักและศรัทธาในการลูกเสือ ชอบทำกิจกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ และมีจิตอาสาเสียสละเวลาเพื่อกิจการลูกเสือ

(2) การให้ค่าตอบแทนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ร่วมประชุมหารือกับสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อหาแนวทางและกำหนดอัตราค่าตอบแทนวิทยฐานะด้านการลูกเสือให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ เช่นเดียวกับค่าตอบแทนวิชาชีพด้านอื่นๆ

(3) การให้เหรียญสดุดีแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ร่วมประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางการให้เหรียญสดุดีลูกเสือแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ โดยกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผลงาน และขีดความสามารถด้านการลูกเสือ จัดให้มีเหรียญสดุดีเป็นลำดับขั้นเช่นเดียวกับการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการ

4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทยจากการวิเคราะห์โดยการจับคู่จุดอ่อนหลัก – ภาวะคุกคามหลัก (WT) ดังนี้
จุดอ่อนของการลูกเสือไทย คือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทยขาดทักษะ ความรู้ ความชำนาญด้านการลูกเสือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทยมีทัศนคติเชิงลบต่อการลูกเสือ ขาดความร่วมมือของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ภาวะคุกคาม คือ กฎ ระเบียบของราชการไม่เอื้อต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ การประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะด้านการลูกเสือขาดผู้มีความรู้และทักษะด้านการลูกเสือร่วมประเมิน

ดังนั้น ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับกรณีนี้ คือ **สร้างเครือข่ายความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการลูกเสือเพื่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ**
แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ร่วมจัดเวทีแสดงผลงานทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่ผลงานและสร้างเครือข่ายของครูและบุคลากรทางการลูกเสือด้านการลูกเสือ

(2) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจด้านงานวิจัยและการทำผลงาน สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดประชุมเพื่อรับทราบปัญหาจากการทำผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ และจัด ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยและผลงานต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการขอเลื่อนวิทยฐานะ

(3) สร้างตัวชี้วัดการประเมินเลื่อนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ สร้างมาตรฐานตัวชี้วัดการปฏิบัติงานด้านการลูกเสือ โดยใช้เกณฑ์ความสามารถเฉพาะทาง และส่งเสริมให้มีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

จากการจับคู่จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสพัฒนา และภัยคุกคามดังกล่าว สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนารูกลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี 3 ด้าน ได้ดังตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 สรุปผลการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนารูกลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี 3 ด้าน

รายด้าน	(SO)	(ST)	(WO)	(WT)
การจัดการ การลูกเสือไทย	- ปรับวิสัยทัศน์เพื่อ การพัฒนาตามหลัก ปรัชญาการลูกเสือ	- เพิ่มขีดความสามารถ ด้านความรู้และทักษะ การลูกเสือของผู้บริหาร การลูกเสือไทย - เสริมสร้างทรัพยากร เพื่อการจัดการค่าย ลูกเสือ	- พัฒนาระบบการ จัดการมุ่งเสริมสร้าง ความเข้มแข็งการ ลูกเสือไทย - พัฒนาสื่อ สารสนเทศเพื่อสร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีการ ลูกเสือไทย	
การจัดกิจกรรม ลูกเสือไทย	- ยกระดับความ เข้มแข็งการจัด กิจกรรมลูกเสือให้ สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน	- เปลี่ยนกระบวนการทัศน์ หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ สู่การประยุกต์ใช้ในชีวิต	- เพิ่มขีด ความสามารถของผู้ กำกับลูกเสือ	- ปรับทัศนคติเพื่อ เสริมความเชื่อมั่น ต่อการลูกเสือไทย
การพัฒนาครู และบุคลากร ทางการลูกเสือ ไทย	- จัดการความรู้สู่การ พัฒนาครูและบุคลากร ทางการลูกเสือ	- ยกระดับความเข้มแข็ง ของครูและบุคลากร ทางการลูกเสือ	- เสริมพลังขวัญและ กำลังใจของครูและ บุคลากรทางการ ลูกเสือ	- สร้างเครือข่าย ความร่วมมือของครู และบุคลากร ทางการลูกเสือเพื่อ ความก้าวหน้าใน สายอาชีพ

จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนารูกลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis ตามกรอบการพัฒนารูกลูกเสือไทย 3 ด้าน คือ การจัดการการลูกเสือไทย การจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย สามารถสรุปเป็น (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนารูกลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ตามกรอบการพัฒนารูกลูกเสือไทย 3 ด้าน (MAP Scouting) ซึ่งกำหนดเป็นยุทธศาสตร์หลักและยุทธศาสตร์รองได้ ดังตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนารูกลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ตามกรอบการพัฒนารูกลูกเสือไทย 3 ด้าน (MAP Scouting)

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนารูกลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี		
ด้านจัดการการลูกเสือไทย (Management: M)	ด้านการจัดกิจกรรม การลูกเสือไทย (Activities: A)	ด้านการพัฒนาครูและ บุคลากรทางการลูกเสือไทย (People: P)
ยุทธศาสตร์หลัก: ปรับวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนา ตามหลักปรัชญาการลูกเสือ	ยุทธศาสตร์หลัก: ยกระดับความเข้มแข็งการจัด กิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน	ยุทธศาสตร์หลัก: จัดการความรู้สู่การพัฒนาครู และบุคลากรทางการลูกเสือ
ยุทธศาสตร์รอง: - เพิ่มขีดความสามารถด้าน ความรู้และทักษะการลูกเสือ ของผู้บริหารการลูกเสือไทย - เสริมสร้างทรัพยากรเพื่อการ จัดการค่ายลูกเสือ - พัฒนาระบบการจัดการมุ่ง เสริมสร้างความเข้มแข็งการ ลูกเสือไทย - พัฒนาสื่อสารสนเทศเพื่อสร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีการลูกเสือไทย	ยุทธศาสตร์รอง: - เปลี่ยนกระบวนการทัศน์หลักสู่ตร กิจกรรมลูกเสือสู่การ ประยุกต์ใช้ในชีวิต - เพิ่มขีดความสามารถผู้กำกับ ลูกเสือ - ปรับทัศนคติเพื่อเสริมความ เชื่อมั่นต่อการลูกเสือไทย	ยุทธศาสตร์รอง: - ยกระดับความเข้มแข็งของครู และบุคลากรทางการลูกเสือ - เสริมพลังขวัญและกำลังใจ ของครูและบุคลากรทางการ ลูกเสือ - สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ของครูและบุคลากรทางการ ลูกเสือเพื่อความก้าวหน้าในสาย อาชีพ

ตอนที่ 2 การตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์การพัฒนารูกลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

หลังจากที่ดำเนินการสรุปข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิและนำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามเรียบร้อยแล้ว จากนั้นจึงนำร่างยุทธศาสตร์การพัฒนารูกลูกเสือไทย เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีเสนอผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าว เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2557 เวลา 09.30 – 12.00 น. ณ ห้องประชุมอภิรักษ์ จันทิมาล สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการ นักเรียน โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน คือ

1. พลเรือเอก สุชาติ กลศาสตร์เสนี	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย
2. พลอากาศเอก สมชัย พลพงษ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย
3. นายนิคม อินทรโสภา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย
4. นายประกอบ มุกระ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย
5. นายวายุ พยัคฆ์ขันตร	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย
6. นายสมมาตร สังขพันธ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย
7. นายพะยอม แก้วกำเนิด	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภาลูกเสือไทย
8. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ นาคสัมฤทธิ์	ผู้ตรวจการลูกเสือไทย
9. นายโอฬาร เก่งรักษ์สัตว์	ผู้ตรวจการลูกเสือไทย

จากการประชุมวิพากษ์ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ผลการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์หลัก และยุทธศาสตร์รองรวมทั้งแนวทาง/มาตรการมีความเป็นไปได้ ทั้งนี้ขอเสนอแนะเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดการลูกเสือไทย

ยุทธศาสตร์หลัก: ปรับวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาการลูกเสือ

ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เพิ่มในเรื่องการจัดงบประมาณให้เป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารโดยประสานงานกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ทั้งนี้รายได้ดังกล่าวได้มาจากการสนับสนุนของรัฐบาลและจากการดำเนินงานตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551
2. การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ เมื่อกำหนดแล้วควรเสนอสภาลูกเสือไทยเพื่อรับทราบและผ่านความเห็นชอบ
3. ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้าไปในวิสัยทัศน์หรือพันธกิจด้วย

ยุทธศาสตร์รอง: เพิ่มขีดความสามารถด้านความรู้และทักษะการลูกเสือของผู้บริหารการลูกเสือไทย ผู้ทรงคุณวุฒิขอคิดเห็นว่า

1. เรื่องการเพิ่มพูนความรู้ด้านการลูกเสือ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าระดับใดต้องเพิ่มเติมความรู้ด้านใด เช่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิควรได้รับความรู้และทักษะด้านการบริหารกิจการลูกเสือ และควรมีความรู้ด้านการลูกเสืออย่างน้อยระดับ A.T.C. (2 ท่อน)
2. ควรเพิ่มเรื่องการปรับทัศนคติของผู้บริหารทุกระดับให้เห็นความสำคัญของการลูกเสือ
3. ควรหา Training Needs ของผู้บริหารก่อนจัดหลักสูตรการอบรมให้ความรู้ เพื่อให้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของผู้เข้ารับการอบรม

ยุทธศาสตร์รอง: เสริมสร้างทรัพยากรเพื่อจัดการค่ายลูกเสือ ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้ค่ายลูกเสือหารายได้จากการร่วมลงทุนกับภาคเอกชน หรือจากทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ เพราะ พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ.

2551 ได้กำหนดให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติสามารถดำเนินการหารายได้ได้ตาม มาตรา 21

2. นอกจากการเป็นค่ายลูกเสือแล้ว สามารถจัดทำเป็นศูนย์กิจกรรม ลูกเสือ ศูนย์การเรียนรู้ของเยาวชน และศูนย์การพักผ่อนของชุมชน

3. สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผู้ว่าราชการจังหวัด และหน่วยงานต้น สังกัดทางการศึกษาควรมีนโยบายให้สถานศึกษาไปใช้ค่ายลูกเสือเป็นประจำเพื่อให้ ค่ายลูกเสือสามารถพัฒนาตนเองได้

4. สิ่งสำคัญค่ายต้องมีมาตรฐานค่าย

5. ให้มีการสนับสนุนค่ายเอกชนเพื่อลดอัตราการใช้ค่ายราชการ

ยุทธศาสตร์รอง: พัฒนาระบบการจัดการมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งการลูกเสือไทย

ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อคิดเห็นว่า

1. ในการพัฒนาระบบการจัดการควรรวมถึงสำนักงานลูกเสือจังหวัด และสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่ด้วย

2. สร้างความเชื่อมโยงตามโครงสร้างของระบบการจัดการ

3. ควรปรับปรุง พัฒนาระบบและตัวบุคคลในเรื่องผู้ตรวจการลูกเสือ

4. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ควรทำหน้าที่ให้เต็มที่และกำหนดตัวบ่งชี้ เกณฑ์คุณภาพเรื่องลูกเสือไว้เฉพาะ

ยุทธศาสตร์รอง: พัฒนาสื่อสารสนเทศเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของลูกเสือไทย ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ข้อเสนอแนะว่า ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ข้อนี้ควรเปลี่ยนมาเป็นข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์หลักโดยใช้ ชื่อ “สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการลูกเสือไทย” เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำให้ประชาชนทุกระดับเห็น คุณค่าและเข้าใจถึงการพัฒนาพลเมืองด้วยกิจกรรมลูกเสือ

ด้านการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย

ยุทธศาสตร์หลัก: ยกกระดับความเข้มแข็งการจัดกิจกรรมการลูกเสือให้สอดคล้องกับ สถานการณ์ปัจจุบัน ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมลูกเสือต้องยึดวิธีการของลูกเสือ (Scout Method) แต่ต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยของลูกเสือ

ยุทธศาสตร์รอง: เปลี่ยนกระบวนการทัศนหลักสู่กิจกรรมการลูกเสือสู่การประยุกต์ใช้ใน ชีวิต ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะว่า ไม่ควรต้องมีคำว่า “สู่การประยุกต์ใช้ในชีวิต” เพราะเป็น หลักการของการลูกเสืออยู่แล้ว เพียงแต่ต้องเน้นว่าของเดิมเป็นอย่างไร ปัจจุบันเป็นอย่างไร ประโยชน์ คืออะไร และสามารถประยุกต์กับอนาคตได้อย่างไร

ยุทธศาสตร์รอง: เพิ่มขีดความสามารถของผู้กำกับลูกเสือ ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะ ว่า ควรเน้นให้ผู้กำกับลูกเสือมีความรู้ ทักษะและความชำนาญด้านการลูกเสือและควรเพิ่มเติมเรื่อง การสร้างทัศนคติที่ดีด้านการลูกเสือให้กับผู้กำกับลูกเสือ

ยุทธศาสตร์รอง: ปรับทัศนคติเพื่อเสริมความเชื่อมั่นต่อการลูกเสือไทย ผู้ทรงคุณวุฒิ มีข้อเสนอแนะว่า หัวข้อนี้เป็นหัวข้อสำคัญ ควรเป็นข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์หลักซึ่งนำไปรวมกับข้อเสนอ เชิงยุทธศาสตร์การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการลูกเสือไทย

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

ยุทธศาสตร์หลัก: จัดการความรู้สู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะว่า ครูและบุคลากรทางการลูกเสือควรต้องมีความรอบรู้ในเรื่องจิตวิทยา สุขภาพ อนามัยและศิลปะ

ยุทธศาสตร์รอง: เสริมพลังขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ผู้ทรงคุณวุฒิมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประกาศเกียรติคุณแก่ครู บุคลากรทางการลูกเสือและบุคคลทั่วไปที่ได้รับเหรียญสดุดีเพื่อเป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้เกิดจิตอาสาต่อบุคคลทั่วไป

ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้นำมาปรับและจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีฉบับสมบูรณ์ ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์หลัก 9 ยุทธศาสตร์รอง และมีแนวทาง/มาตรการ ดังนี้

1) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการการลูกเสือไทย (Management: M)

1.1) ยุทธศาสตร์หลัก: สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการลูกเสือไทย

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างแนวคิดทัศนคติเชิงบวกด้านการลูกเสือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมประชุมหาแนวทางการสร้างทัศนคติเชิงบวกให้แก่คณะกรรมการทุกคณะในสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อให้เห็นถึงคุณประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งให้เห็นว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้ลูกเสือพัฒนาตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยให้ลูกเสือได้ฝึกปฏิบัติบนพื้นฐานของความสมัครใจเพื่อให้เห็นคุณค่าและเกิดจิตอาสาเมื่อได้ทำกิจกรรมลูกเสือ

(2) เชิดชูคุณค่าการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดงานประชุมและนิทรรศการด้านการลูกเสือไทย เพื่อแสดงศักยภาพของลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือที่มีต่อสังคม รวมทั้งเผยแพร่กิจกรรมที่ลูกเสือกระทำดีต่อสังคมให้เป็นที่ประจักษ์ของบุคคลทั่วไปทางสื่อสาธารณะในรูปแบบต่างๆ และดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

(3) สร้างความโดดเด่นด้านการลูกเสือที่ส่งเสริมพลเมืองดีและช่วยเหลือสังคม โดยกำหนดให้มีสัญลักษณ์ของการทำความดีของลูกเสือ จัดการแสดงผลงานของการลูกเสือที่ช่วยเหลือสังคม การยกย่องและประกาศเกียรติคุณแก่ลูกเสือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่ทำความดีในงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติและงานชุมนุมลูกเสือโลก จัดกิจกรรมประกวดลูกเสือคนดีของสังคม รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นการเผยแพร่ภาพลักษณ์อันดีของการลูกเสือ

(4) การประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนร่วมมือกับภาคเอกชนจัดกิจกรรมส่งเสริมและเผยแพร่กิจการลูกเสือ อาทิ การนำลูกเสือเข้าร่วมทำกิจกรรมในงานวาระต่างๆ การแสดงผลงานในรูปแบบสื่อ ผ่านช่องทางการสื่อสาร

ที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย อาทิ สื่อออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงผลงานของการลูกเสือไทย

1.2) ยุทธศาสตร์รอง: ปรับวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาการลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจการลูกเสือไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับนโยบายนำหลักปรัชญาการลูกเสือมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์และพันธกิจ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา และภาคประชาชน ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สะท้อนถึงหลักปรัชญาการลูกเสือซึ่งต้องการให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นสมาชิกที่ดีทั้งสังคมไทยและสังคมโลก และมีพันธกิจที่ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยึดถือคำสัตย์ยังชีพ และพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ โดยการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ เมื่อกำหนดแล้วต้องเสนอสภาลูกเสือไทยเพื่อรับทราบและผ่านความเห็นชอบ หลังจากนั้นจึงนำสู่การกำหนดเป็นนโยบายที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือไทยต้องนำไปแนวทางการปฏิบัติ

(2) กำหนดกลยุทธ์ที่ต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือนำนโยบายไปจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการประชุมหารือร่วมกันเพื่อกำหนดกลยุทธ์ของการลูกเสือไทย มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ

(3) กำหนดแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษาจัดการประชุมผู้กำกับลูกเสือ เพื่อกำหนดแผนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการลูกเสือไทยและเพื่อไม่ให้เกิดการจัดกิจกรรมอื่นมากระทบกับการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ โดยมีการกำหนดระยะเวลาและขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างชัดเจน พร้อมทั้งประกาศเป็นแผนกิจกรรมประจำปีของสถานศึกษาเพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง

(4) จัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์การลูกเสือไทย คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติประสานงานกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลูกเสือให้กับหน่วยงานและสถานศึกษาอย่างพอเพียง ทั้งนี้รายได้ดังกล่าวได้มาจากการสนับสนุนของรัฐบาลและจากการดำเนินงานตามมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 รวมทั้งขอการสนับสนุนจากเครือข่ายความร่วมมืออื่นๆ

1.3) ยุทธศาสตร์รอง: เพิ่มขีดความสามารถด้านการลูกเสือแก่ผู้บริหารการลูกเสือไทย

แนวทางหรือมาตรการ

(1) เพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดโครงการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการลูกเสือให้ผู้บริหารของการลูกเสือในแต่ละระดับ เช่นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ควรมีความรู้และทักษะด้านการบริหารกิจการลูกเสือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ด้านการลูกเสือในระดับ A.T.C ทั้งนี้การจัดกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้อาจหา Training Needs ของผู้บริหารก่อนจัดหลักสูตรการอบรมให้ความรู้ เพื่อให้ตรงตามความต้องการที่แท้จริงของผู้บริหารที่เข้ารับการอบรม โดยอาจจัดในลักษณะการทำกิจกรรมที่แฝง

ความรู้และทักษะด้านการลูกเสือ และใช้เครือข่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(2) พัฒนาศักยภาพของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติการประชุมผู้บริหารลูกเสือโลกโดยการเชิญผู้บริหารระดับสูงในองค์การลูกเสือทุกภาคพื้นทวีป ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการดำเนินงานกิจการลูกเสือ

(3) ปรับกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือ ให้เป็นผู้ที่ต่อได้รับการอบรมด้านการลูกเสือและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้านการลูกเสือ สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้การลูกเสือพัฒนาก้าวหน้าขึ้นได้

1.4) ยุทธศาสตร์รอง: เสริมสร้างทรัพยากรเพื่อการจัดการค่ายลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่ที่ค่ายลูกเสือตั้งอยู่ กำหนดขอบเขตและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่บางส่วนของค่ายที่ยังไม่ได้มีการพัฒนา การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และสำนักงานลูกเสือแห่งชาติในการใช้ประโยชน์จากค่ายลูกเสือร่วมกัน

(2) พัฒนาระบบการจัดการค่ายลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดการประชุมร่วมกับผู้อำนวยการค่ายลูกเสือทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อหาแนวทางการจัดทำมาตรฐานค่ายและระบบการจัดการค่ายลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ควรมีการจัดทำรายงานประจำปีผลการดำเนินงานของค่ายลูกเสือ

(3) ระดมทุนจากเครือข่ายทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาค่ายลูกเสือ โดยขอความอนุเคราะห์จากเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุนกิจการลูกเสือและจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อระดมทุนสำหรับพัฒนาค่ายลูกเสือ

(4) แสวงหารายได้เพื่อพัฒนาค่ายลูกเสือ โดยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมลงทุนกับภาคเอกชนหรือหน่วยงานราชการอื่นๆ เพื่อหาเงินเข้าเป็นรายได้ของค่ายลูกเสือ ในรูปแบบของศูนย์กิจกรรมลูกเสือ ศูนย์การเรียนรู้ของเยาวชน และศูนย์พักผ่อนของชุมชน ทั้งนี้อาจขอความร่วมมือจากผู้ว่าราชการจังหวัด และหน่วยงานต้นสังกัดทางการศึกษาให้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาไปใช้ค่ายลูกเสือเป็นประจำเพื่อให้ค่ายลูกเสือสามารถพัฒนาตนเองได้

(5) สร้างกลุ่มลูกเสืออาสา โดยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สถานศึกษาเข้าร่วมหารือเพื่อเปิดรับสมัครผู้สนใจกิจการลูกเสือ เพื่อทำหน้าที่และให้การสนับสนุนกิจการลูกเสือในทุกภูมิภาคอย่างกว้างขวาง รวมทั้งจับมือกับภาคธุรกิจในพื้นที่สร้างพันธมิตรเพื่อร่วมส่งเสริมกิจการลูกเสือ

(6) เพิ่มขีดความสามารถการจัดการค่ายลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมประชุมหารือกับเจ้าของค่ายลูกเสือเอกชน เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการค่ายลูกเสือร่วมกันระหว่างค่ายลูกเสือของรัฐและเอกชน โดยดึงจุดแข็งของแต่ละค่ายมาร่วมกันจัดกิจกรรมค่ายพักแรม

ให้กับลูกเสือและเป็นสถานที่ฝึกอบรมให้กับบุคลากรทางการลูกเสือ และการพัฒนาค่ายลูกเสือให้เป็นสถานที่ประชุม สัมมนาและฝึกอบรมหรือสถานที่พักให้กับผู้สนใจภายนอก

1.5) ยุทธศาสตร์รอง: พัฒนาระบบการจัดการมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งการลูกเสือไทย

แนวทางหรือมาตรการ

(1) ปรับระบบการจัดการการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สำนักงานลูกเสือจังหวัดและสำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่ การศึกษาจัดการประชุมหรือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง บทบาทหน้าที่และภาระงานที่ทับซ้อน เพื่อนำไปสู่การกำหนดระบบการบริหารจัดการและบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ก่อเกิดความร่วมมือและเพิ่มศักยภาพในการทำงาน

(2) กำหนดบทบาทหน้าที่ตามภาระงานของหน่วยงาน สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน มีหน่วยงานย่อยที่มีภาระหน้าที่เหมือนกัน จึงควรมีการกำหนดและแบ่งหน้าที่การทำงานให้ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน โดยกำหนดให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีหน้าที่ควบคุมดูแลระบบการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือและค่ายลูกเสือ ส่วนสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนมีหน้าที่ควบคุมดูแลระบบลูกเสือ

(3) ยกกระตือรือร้นการตรวจติดตามประเมินผลการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน (สมศ.) จัดประชุมเพื่อสร้างตัวบ่งชี้และเกณฑ์ในเรื่องลูกเสือโดยเฉพาะพร้อมทั้งกำหนดค่าคะแนนการประเมิน โดยในการตรวจสอบสถานศึกษาทุกแห่งจะมีผู้ตรวจการลูกเสือร่วมเป็นกรรมการประเมินสถานศึกษาด้วยทุกครั้ง เพื่อให้การตรวจประเมินด้านการลูกเสือตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาได้

(4) ศูนย์คลังปัญญาการลูกเสือ (SSC: Scout Skill Center) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และเครือข่ายด้านการลูกเสือ สร้างศูนย์คลังปัญญาการลูกเสือ เพื่อสร้าง พัฒนา จัดเก็บ รวบรวมเอกสาร คู่มือ และตำราต่างๆ ด้านการลูกเสือ

สามารถสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการจัดการการลูกเสือไทย (Management: M) ได้ดังแผนภูมิที่ 6.1

แผนภูมิที่ 6.1 สรุปรุยุทธศาสตร์ด้านการจัดการการลูกเสือไทย (Management: M)

2) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย (Activities: A)

2.1) ยุทธศาสตร์หลัก: ยกระดับความเข้มแข็งการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างผู้นำและปลูกจิตสำนึกระบอบประชาธิปไตย สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือ มุ่งเน้นการสร้างภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี นำหลักการ สิทธิหน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยไทยมาประยุกต์กับกิจกรรมลูกเสือตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) ที่เหมาะสมกับวัยของลูกเสือในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระวิชา เพื่อร่วมกันจัดเนื้อหาวิชาเข้ากับกิจกรรมลูกเสือ อาทิ จัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกับวิชาสังคมศึกษา ในเนื้อหาลูกเสือกับประชาธิปไตยไทย

(2) ส่งเสริมพันธุ์กล้าตามหลักปรัชญาการลูกเสือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือที่มุ่งเน้นการทำตามคำสัตย์ปฏิญาณ เสียสละและมีจิตอาสาด้วยการให้ลูกเสือได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยการให้ลูกเสือร่วมถือคำสัตย์สัญญาที่จะปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มาจากความคิดเห็นของลูกเสือส่วนรวมร่วมกัน การจัดให้ลูกเสือได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ก่อให้เกิดจิตอาสา อาทิ ลูกเสือพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนหรือรุ่นน้องในด้านต่างๆ ลูกเสือผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(3) เครือข่ายพันธุ์กล้าประชาธิปไตย สถานศึกษาจัดให้ลูกเสือที่เป็นผู้นำร่วมสร้างเครือข่ายต้นกล้าผู้นำในระบอบประชาธิปไตย เพื่อเกิดความเชื่อมโยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความร่วมมือและการเป็นต้นแบบในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ต้นกล้าผู้นำได้เข้าร่วมงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติและลูกเสือโลก เพื่อหาประสบการณ์ เสริมสร้างและเปลี่ยนเรียนรู้ระบบการปกครองในลักษณะอื่นๆ จากเพื่อนลูกเสือต่างชาติ

(4) ศูนย์เครือข่ายผู้กำกับลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนจัดประชุมหารือผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนและวิทยากรของค่ายลูกเสือเอกชน เพื่อพิจารณากำหนดองค์ประกอบ รูปแบบและแนวทางการทำงานร่วมกันในรูปแบบเครือข่ายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สร้างความเข้าใจ ข้อตกลงและกำหนดบทบาทหน้าที่ ในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายและดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือตามวิธีการทางการลูกเสือ

(5) ระดมกำลังทรัพยากรเพื่อเกื้อหนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษาทั้งในระดับชั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาจัดประชุมหารือร่วมกัน เพื่อหาแนวทางให้ความช่วยเหลือกับสถานศึกษาที่มีอัตรากำลังด้านบุคลากรครูไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเพื่อแลกเปลี่ยน ให้อุปกรณ์หรือใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งร่วมกันจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อเป็นแรงเสริมให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเกิดความเข้มแข็งและมีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2.2) ยุทธศาสตร์รอง: เปลี่ยนกระบวนทัศน์หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) พัฒนาหลักสูตรเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต นำเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในการใช้ชีวิตประจำวันและกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบูรณาการกับกระบวนทางการลูกเสือเพื่อสร้างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือให้ตอบสนองผู้เรียนและสังคม ทั้งนี้ผู้กำกับลูกเสือต้องถ่ายทอดและอธิบายให้ลูกเสือเห็นถึงวิวัฒนาการของอุปกรณ์ที่ใช้เดิมกับอุปกรณ์ใหม่ที่นำมาทดแทน

ว่ามีวิธีการใช้อย่างไร มีประโยชน์อย่างไร และสามารถนำไปประยุกต์กับอนาคตได้อย่างไร อาทิ การใช้ระบบ GPS ในการเดินทางไกลแทนเข็มทิศ การจุดไฟด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ การหุงข้าวด้วยหม้อหุงข้าวไฟฟ้าแทนหม้อหุงข้าวสนาม

(2) พัฒนากิจกรรมลูกเสือคนดีศรีสังคม โดยการสร้างกิจกรรมที่พัฒนาทั้งสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ เพื่อส่งเสริมให้ลูกเสือเกิดจิตสำนึกที่ยึดถือความซื่อสัตย์ มีจิตสาธารณะและพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยการให้ลูกเสือได้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่พบในสังคม

(3) สร้างต้นแบบกิจกรรมลูกเสือที่บูรณาการกับบริบทท้องถิ่น โดยการวิจัยหรือศึกษาการจัดกิจกรรมลูกเสือที่ใช้สิ่งแวดล้อมหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นจนประสบความสำเร็จในการสร้างพลเมืองดีของชุมชน เพื่อนำมาเป็นต้นแบบของการจัดกิจกรรมลูกเสือในท้องถิ่นอื่นๆ

(4) ต่อยอดกิจกรรมลูกเสือในระดับอุดมศึกษา สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/ กองลูกเสือในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยนำกระบวนการทางการลูกเสือมาใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้มีการนำกระบวนการลูกเสือมาพัฒนาเยาวชนของชาติอย่างต่อเนื่อง

(5) ประยุกต์กิจกรรมลูกเสือให้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมลูกเสือให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน อาทิ การนำสื่อเทคโนโลยีมาปรับใช้กับกิจกรรมลูกเสือที่อยู่ในสังคมเมือง สำหรับการจัดกิจกรรมลูกเสือที่อยู่ในสังคมชนบทด้วยการนำสิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมตัวลูกเสือมาประยุกต์กับกิจกรรมลูกเสือ

2.3) ยุทธศาสตร์รอง: เพิ่มขีดความสามารถของผู้กำกับลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

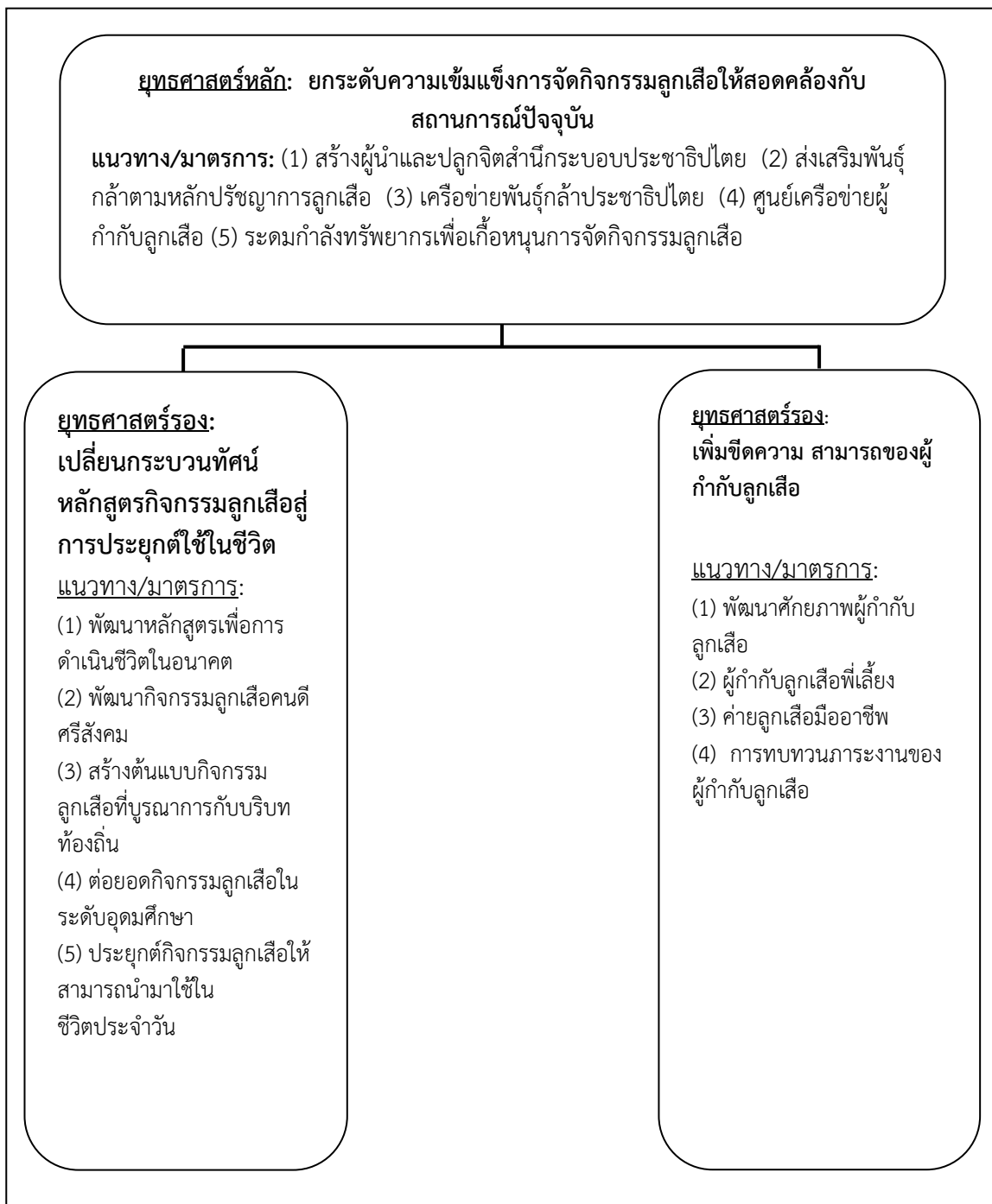
(1) พัฒนาศักยภาพผู้กำกับลูกเสือ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติสนับสนุนให้มีการศึกษา ฝึกอบรมพัฒนาครูผู้ทำหน้าที่สอนกิจกรรมลูกเสือให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านทฤษฎีและทักษะทางการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมทัศนคติที่ดีด้านการลูกเสือแก่ผู้กำกับลูกเสือ โดยใช้งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

(2) ผู้กำกับลูกเสือพี่เลี้ยง โดยสถานศึกษากำหนดให้ผู้กำกับลูกเสือที่ปฏิบัติหน้าที่สอนกิจกรรมลูกเสือที่มีระยะเวลาการทำงานมากกว่าจับคู่บัดดี้กับครูที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือรุ่นใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในลักษณะพี่เลี้ยง เป็นการเรียนรู้งานโดยตรง

(3) ค่ายลูกเสือมืออาชีพ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดการประชุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือเพื่อหาแนวทางการพัฒนาค่ายลูกเสือของรัฐให้เป็นสถานที่ที่จัดกิจกรรมให้กับลูกเสือได้ทุกประเภททุกระดับ โดยมีเครือข่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักสูตรและจัดกิจกรรมภายในค่ายลูกเสือ รวมทั้งประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับค่ายเอกชนเพื่อเรียนรู้วิธีบริหารจัดการค่าย ร่วมปฏิบัติและเพิ่มประสบการณ์สอนกิจกรรมลูกเสือ

(4) การทบทวนภาระงานของผู้กำกับลูกเสือ รวมงานสอนหลักและภาระงานสอนด้านกิจกรรมลูกเสือครูที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้กำกับลูกเสือเป็นภาระงานเดียวกัน เพื่อให้สามารถนำไปคำนวณและกำหนดภาระงานในหน้าที่ของครูแต่ละคนได้อย่างถูกต้องและเสมอภาค

สามารถสรุปข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย (Activities: A) ได้ดังแผนภูมิที่ 6.2

แผนภูมิที่ 6.2 สรุปยุทธศาสตร์ด้านการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย (Activities: A)

3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย (People: P)

3.1) ยุทธศาสตร์หลัก: จัดการความรู้สู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย แนวทางหรือมาตรการ

(1) วิเคราะห์ คัดเลือกองค์ความรู้ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์คุณสมบัติที่จำเป็นต่อการเป็นผู้กำกับลูกเสือ และคัดเลือกเนื้อหาสาระ ความรู้ที่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือต้องเรียนรู้และปฏิบัติ

(2) รวบรวมความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) รวบรวมความรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนานและแฝงอยู่ในตัวผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือ โดยการจัดเวทีเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่แต่ละคนสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือได้

(3) จัดการศึกษาและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถด้านการลูกเสือ รวมทั้งความรู้ในด้านจิตวิทยา สุขภาพ อนามัยและศิลปะให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ เพื่อให้มีความเข้าใจและนำความรู้เหล่านี้ไปถ่ายทอดให้กับลูกเสือได้อย่างลึกซึ้ง และควรมีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือได้เข้าร่วมหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติหรืองานชุมนุมลูกเสือโลก เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ตรง

(4) จัดการอบรมให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดการอบรมผู้กำกับลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยใช้เครือข่ายวิทยากรทางการลูกเสือเป็นผู้ให้การอบรม และจัดการอบรมอย่างต่อเนื่องโดยกระจายโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือได้เข้ารับการอบรมอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง

(5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือบุคลากรทางการลูกเสือระหว่างประเทศ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับองค์การลูกเสือโลก จัดประชุมบุคลากรทางการลูกเสือระหว่างประเทศเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลูกเสือ มีการนำเสนองานวิจัยต่างๆ ด้านการลูกเสือ เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรทางการลูกเสือไทย

3.2) ยุทธศาสตร์รอง: ยกระดับความเข้มแข็งของครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย แนวทางหรือมาตรการ

(1) อ่างไรซึ่งเครื่องแบบลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสถานศึกษาร่วมมือกันกำหนดให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือต้องสวมใส่เครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือ ทั้งนี้การแต่งเครื่องแบบต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนด ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือเป็นแบบอย่างที่ดีในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เพื่อให้ลูกเสือเรียนรู้สิ่งที่ดีและถูกต้อง

(2) สร้างหรือพัฒนาหลักสูตรการจัดการการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติประสานงานและร่วมหารือกับมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรการลูกเสือหรือบรรจุเนื้อหาวิชาด้านการลูกเสือไว้ในหลักสูตรระดับปริญญา เพื่อผลิตครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

(3) สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือรุ่นใหม่ จัดการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือเพื่อหาแนวทางการพัฒนาผู้นำที่จะมาทำหน้าที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือวิทยากรลูกเสือรุ่นใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีคุณสมบัติที่พร้อมจะเป็นวิทยากรได้เข้ามาเรียนรู้และทำ

หน้าที่วิทยากรในการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ เพื่อลดช่องว่างและเกิดการพัฒนามีผู้บังคับบัญชา และวิทยากรทางการลูกเสือมากขึ้น

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือทำงานวิจัยด้านการลูกเสือเพื่อนำข้อค้นพบจากงานวิจัยมาพัฒนาการลูกเสือให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวิจัยให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ นอกจากนี้ยังสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ในการขอประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

3.3) ยุทธศาสตร์รอง: เสริมพลังขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ แนวทางหรือมาตรการ

(1) ปรับระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสือ ที่มีพื้นฐานความรู้ทางการลูกเสือ มีคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาสู่การเป็นผู้กำกับลูกเสือที่ดี มีความรักและศรัทธาในการลูกเสือ ชอบทำกิจกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ และมีจิตอาสาเสียสละเวลาเพื่อกิจการลูกเสือ

(2) การให้ค่าตอบแทนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ร่วมประชุมหารือกับสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อหาแนวทางและกำหนดอัตราค่าตอบแทนวิทยฐานะด้านการลูกเสือให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ เช่นเดียวกับค่าตอบแทนวิชาชีพด้านอื่นๆ

(3) การให้เหรียญสดุดีและประกาศเกียรติแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ร่วมประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางการให้เหรียญสดุดีลูกเสือแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ โดยกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผลงานและขีดความสามารถด้านการลูกเสือ จัดให้มีเหรียญสดุดีเป็นลำดับขั้นเช่นเดียวกับการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการ และมีการประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ได้รับเหรียญสดุดีดังกล่าวให้เป็นที่แพร่หลายต่อสาธารณชน เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การลูกเสือและกระตุ้นให้บุคคลทั่วไปเกิดจิตอาสามากขึ้น

3.4) ยุทธศาสตร์รอง: สร้างเครือข่ายความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ เพื่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ

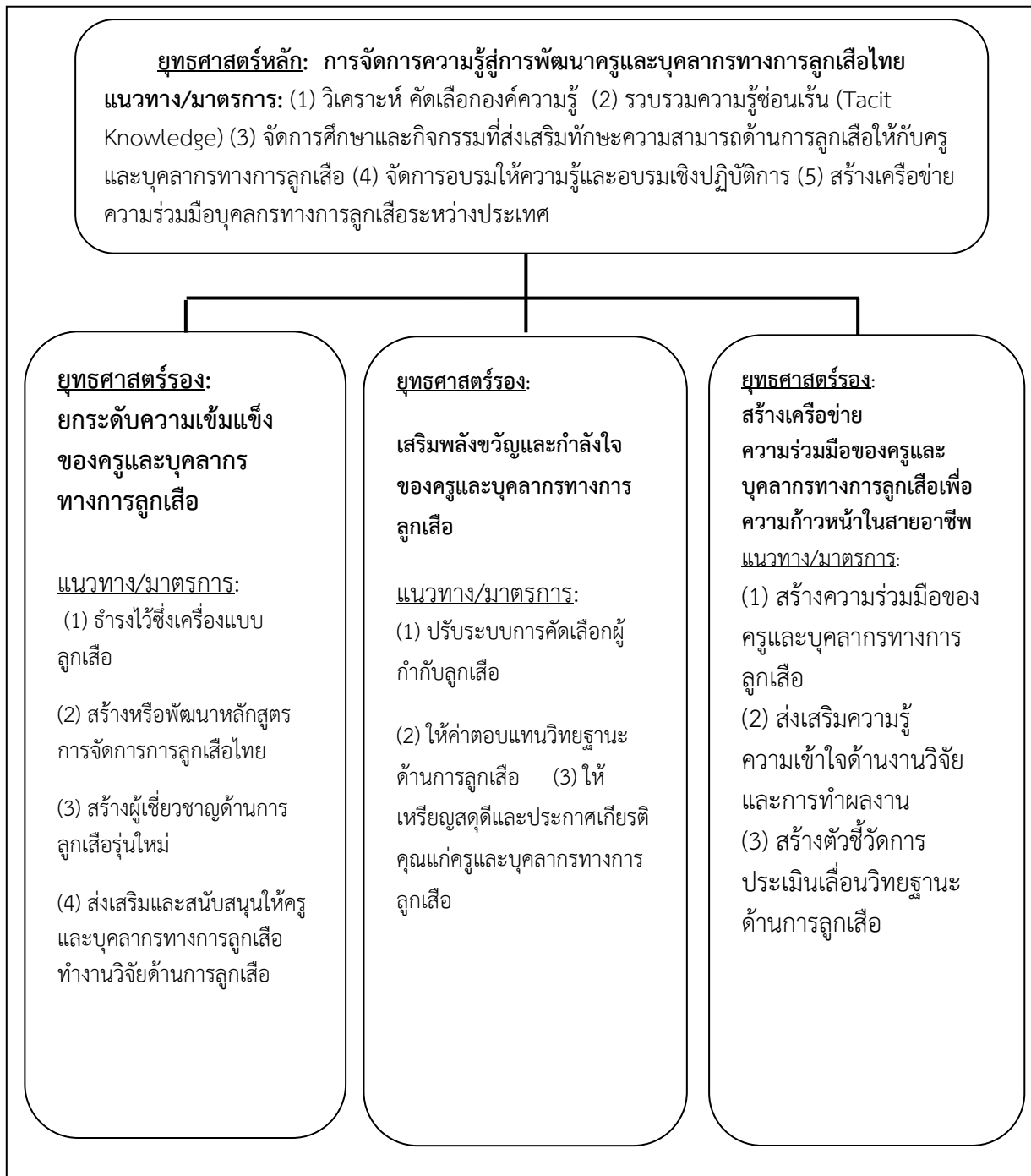
แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ร่วมจัดเวทีแสดงผลงานทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่ผลงานและสร้างเครือข่ายของครูและบุคลากรทางการลูกเสือด้านการลูกเสือ

(2) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจด้านงานวิจัยและการทำผลงาน สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดประชุมเพื่อรับทราบปัญหาจากการทำผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ และจัด ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยและผลงานต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการขอเลื่อนวิทยฐานะ

(3) สร้างตัวชี้วัดการประเมินเลื่อนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ สร้างมาตรฐานตัวชี้วัดการปฏิบัติงานด้านการลูกเสือ โดยใช้เกณฑ์ความสามารถเฉพาะทาง และส่งเสริมให้มีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

สามารถสรุปข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย (People: P) ได้ตั้งแผนภูมิที่ 6.3

แผนภูมิที่ 6.3 สรุปยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย (People: P)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีข้างต้นเป็นยุทธศาสตร์ในภาพรวมของการลูกเสือไทย ในการนำไปประยุกต์เพื่อการปฏิบัติต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานผู้มีหน้าที่หลักด้านการลูกเสือไทย ทั้งนี้การนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปใช้ต้องมีความเชื่อมโยงในทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหาร ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือ โดยขึ้นกับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งในบางจุดต้องมีการปรับโครงสร้างให้มีความสมดุลและมีการประสานงาน กำหนดแนวทางการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งงานให้ชัดเจนเพื่อลดข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกันของแต่ละหน่วยงาน สิ่งสำคัญที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้การลูกเสือไทยเกิดการพัฒนาได้แก่ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของการลูกเสือที่มุ่งให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองดี วิธีการลูกเสือ (Scout Method) ที่เป็นวิธีการสอนลูกเสือที่ทันสมัยเสมอ เครือข่ายผู้กำกับลูกเสือที่มีทั่วประเทศ กิจกรรมลูกเสือเป็นการศึกษาในระบบซึ่งเด็กทุกคนต้องผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียน ถึงกระนั้นก็มีปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย ได้แก่ โครงสร้างการลูกเสือที่อยู่ภายใต้หน่วยงานหลายหน่วยงาน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและเด็กที่ขาดทัศนคติที่ดีต่อการลูกเสือ พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ที่ยังมีได้มีการปรับปรุงให้ครอบคลุมกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือ การขาดความร่วมมือจากภาคประชาชน ผู้กำกับลูกเสือขาดทักษะความรู้ทางการลูกเสืออย่างแท้จริง จึงเป็นเรื่องท้าทายสำหรับหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการลูกเสือโดยตรงที่ต้องพัฒนาให้การลูกเสือไทยสามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้แก่เด็กและเยาวชนตามวัตถุประสงค์ของการลูกเสือ

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี เป็นการศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน การหาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และการนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และ 3) เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

การศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ใช้มาตรวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยในอดีต และใช้แบบสอบถามเพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา การลูกเสือและความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความเป็นพลเมืองดีในมิติการลูกเสือไทย เพื่อเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามสำหรับวิเคราะห์สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทราบคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยและการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต และอธิบายถึงลักษณะการจัดการการลูกเสือไทยในปัจจุบัน สรุปผลการวิจัยในรูปของตารางประกอบคำอธิบายและนำผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยในตอนต่อไป

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีเป็นการรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพของการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยใช้เทคนิคเดลฟายซึ่งเป็นขบวนการที่ใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 รอบ และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง จากนั้นนำมา วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับอนาคตภาพของการลูกเสือไทย นำเสนอผลการวิจัยในรูปของตารางประกอบคำอธิบายและในลักษณะความเรียง จำแนกตามประเด็นที่ศึกษา และนำผลการวิจัยที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินการวิจัยตอนที่ 3

การนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้สามารถนำไปใช้และปฏิบัติได้จริง โดยนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคาม (SWOT Analysis) เพื่อยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และนำร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าวมาจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทย จำนวน 9 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข และให้

ข้อเสนอแนะที่ทำให้ยุทธศาสตร์มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับการนำไปใช้ หลังจากนั้นจึงจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีฉบับสมบูรณ์

จากกระบวนการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน

ผลการศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต ซึ่งเก็บข้อมูลบุคคลทั่วไปที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือและการเก็บข้อมูลปัจจุบันจากโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต

จากการวิจัยเอกสารและสำรวจข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากบุคคลทั่วไปที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ และบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตที่ผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ จำนวน 100 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งสิ้น 100 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 พบว่า คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญาดี ด้านจิตใจดี ด้านร่างกายดี และด้านสังคมดี ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 21 – 30 ปี มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี นับถือศาสนาพุทธ อาชีพรับราชการ มีรายได้อยู่ระหว่าง 15,001 ถึง 30,000 บาท ประเภทลูกเสือที่เคยเรียนมากที่สุด คือ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ รองลงมาเคยเรียนลูกเสือสามัญ ช่วงเวลาที่เรียนลูกเสืออยู่ในช่วง พ.ศ. 2528 – 2550 รองลงมา พ.ศ. 2507 – 2527 ความสำเร็จหรือสิ่งที่ภาคภูมิใจ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ภูมิใจในอาชีพ/หน้าที่การงาน และชีวิตครอบครัว ผลงานประทับใจที่มีจำนวนสูงสุด คือ การศึกษา การเห็นคุณค่าในตนเอง และอาชีพ/หน้าที่การงาน ส่วนวิธีการแก้ปัญหาที่มีจำนวนสูงสุดในสามลำดับแรก คือ การใช้สติไตร่ตรองเพื่อแก้ปัญหา การหาสาเหตุของการเกิดปัญหาและแก้ไข และปรึกษากับคนในครอบครัว และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดว่าตนเองเป็นพลเมืองดี คิดเป็นร้อยละ 99.0 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปให้เห็นว่า คนส่วนใหญ่จะจดจำกิจกรรมลูกเสือในช่วงของการเรียนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มากที่สุดเพราะเป็นช่วงวัยที่รู้จักถูกระบบ (Formal Operation) ได้แก่ รู้จักคิดเป็นเหตุเป็นผลไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ต้องการคิดนึกด้วยตัวเอง รู้คิดด้วยภาพความคิดในใจ (Mental Images) ทำให้สามารถคิดเรื่องนามธรรมยากๆ ได้ คนที่มีสมรรถนะดีสามารถมีสมรรถนะในการทำงานมากขึ้นและดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งการเรียนกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีคติพจน์ที่สอนให้ลูกเสือ “มองไกล” (Look Wide) คือ มองให้เห็นเหตุผล มองให้เห็นคนอื่น มองให้เห็นส่วนรวม มิใช่มองแต่ตัวเองหรือผลประโยชน์ของตัวเอง จึงส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีของประเทศ

สำหรับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยในอดีต พบว่า ด้านสติปัญญาดีกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) โดยส่วนใหญ่รู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 3.93$) แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.76$) และรู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ($\bar{X} = 3.75$) ด้านจิตใจดี กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) โดยส่วนใหญ่มีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เคารพในผู้ที่อาวุโสกว่า ($\bar{X} = 4.37$) และรักษา

เกียรติของตน ครอบครัวและประเทศชาติ ($\bar{X} = 4.29$) ด้านร่างกายดี กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) โดยส่วนใหญ่ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.16$) มีร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 3.92$) และทำความสะอาดที่พัก/สถานที่ทำงานสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.90$) และด้านสังคมดี กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) โดยส่วนใหญ่เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย ($\bar{X} = 4.16$) เคารพสิทธิผู้อื่น ($\bar{X} = 4.10$) และใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อเปรียบเทียบอายุและช่วงเวลาที่เรียนลูกเสือของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยด้านสติปัญญาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ .009 และกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงเวลาเรียนลูกเสือแตกต่างกันมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทยด้านสติปัญญาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ .010 จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการการลูกเสือไทยในอดีตสามารถสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่บุคคลที่เรียนลูกเสือได้ทั้ง 4 ด้าน

ด้านการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ากระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการจัดการในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) โดยโรงเรียนมีนโยบาย แผนงาน และมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) โดยมีความเห็นว่าการเรียนยังมีการจัดสาระกิจกรรมลูกเสือได้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในขณะนั้น ($\bar{X} = 3.32$) โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมได้เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ ($\bar{X} = 3.43$) และโรงเรียนมีการจัดสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ด้านการเรียนกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.47$) ในระดับปานกลาง ส่วนความเห็นด้านครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือด้านเทคนิคและวิธีการสอนสนุกทำให้ลูกเสืออยากเรียน ($\bar{X} = 3.45$) มีความรู้และทักษะในการสอนกิจกรรมลูกเสือเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.43$) และสามารถถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาสาระ และการฝึกปฏิบัติให้กับลูกเสือได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.43$) อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า การจัดการการลูกเสือไทยในอดีตยังต้องได้รับการพัฒนาในด้านการจัดสาระกิจกรรมลูกเสือ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับยุคสมัยและมีความเพียงพอต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ นอกจากนี้ยังควรต้องพัฒนาความรู้และทักษะการสอนกิจกรรมลูกเสือให้กับครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือ

1.2 สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในปัจจุบัน

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามชุดที่ 1 สภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยใน 4 ด้าน คือ การจัดการการลูกเสือไทย แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน จำนวน 397 คน และผู้กำกับลูกเสือ จำนวน 397 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 2 ครั้ง ได้รับกลับคืนในส่วนของผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน จำนวน 289 ชุด คิดเป็นร้อยละ 72.80 และผู้กำกับลูกเสือ จำนวน 286 ชุด คิดเป็นร้อยละ 72.04 และแบบสอบถามชุดที่ 2 สภาพปัจจุบันของ

การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีใน 4 ด้าน คือ ด้านสติปัญญาดี ด้านจิตใจดี ด้านสุขภาพดี และด้านสังคมดี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลูกเสือ/เนตรนารี ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 440 คน โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 2 ครั้ง ได้รับกลับคืน จำนวน 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.32 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 78.4 มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.2 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41 - 50 ปี วุฒิทางการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 38.8 และกำลังศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 13.1 มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวกับการลูกเสือระยะเวลา 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาคือ 12 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.7 และ 15 ถึง 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.5 ด้านวุฒิทางการลูกเสืออยู่ในขั้นความรู้ขั้นสูง (A.T.C.) คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาขั้นความรู้ขั้นสูง (W.B.) คิดเป็นร้อยละ 18.3 และขั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.) คิดเป็นร้อยละ 13.2

การปฏิบัติตามสภาพปัจจุบันของการลูกเสือไทยด้านการจัดการ พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) โดยข้อที่มีการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ มีการจัดโครงสร้างของกองลูกเสืออย่างเป็นระบบ เช่น กลุ่ม กอง และหมู่ ($X = 4.17$) มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมลูกเสือ ($X = 4.05$) และมีการมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเป็นลายลักษณ์อักษร ($X = 4.04$) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 4.07$) สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ($X = 4.52$) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($X = 4.41$) และมีกิจกรรมที่สร้างความซื่อสัตย์ ($X = 4.27$) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 3.72$) สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ มีระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสืออย่างเป็นธรรมและมีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของสมาชิกในสถานศึกษา ($X = 3.94$) มีการกำหนดคุณสมบัติของครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือตามเกณฑ์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ($X = 3.88$) และมีการกระตุ้นความกระตือรือร้นของผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ ($X = 3.80$) และด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($X = 3.67$) สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ มีความภาคภูมิใจทุกครั้งที่ตั้งเครื่องแบบลูกเสือ ($X = 4.33$) มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ ($X = 4.23$) และมีการเสริมสร้างคุณค่าของการเป็นผู้กำกับลูกเสือ ($X = 4.14$) เมื่อเปรียบเทียบวุฒิทางการลูกเสือที่แตกต่างกันต่อการปฏิบัติตามกระบวนการการลูกเสือไทย พบว่า ผู้อำนวยการลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือที่มีวุฒิทางการลูกเสือที่แตกต่างกันมีการปฏิบัติตามกระบวนการการลูกเสือไทยด้านการจัดการ และด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความน่าจะเป็น (Probability) เท่ากับ .015 และ .050 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า การลูกเสือไทยในปัจจุบันดำเนินงานตามกรอบการพัฒนาการลูกเสือไทย ทั้ง 3 ด้านในระดับมากแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาจากในอดีต แต่

กระนั้นยังมีสิ่ง que การลูกเสือไทยยังต้องการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในด้านการสอบเลื่อนชั้นทางลูกเสือตามที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด ค่าตอบแทน/รางวัลให้กับผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่อุทิศตนปฏิบัติงานนอกเวลา การแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ และการเสริมสร้างคุณค่าของการเป็นผู้กำกับลูกเสือ ทั้งนี้การจัดการการลูกเสือขึ้นอยู่กับผู้ที่รับผิดชอบ ซึ่งเกิดจากการมีความรู้ด้านการลูกเสือ

สำหรับปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการการลูกเสือไทย เกิดจากผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณ ครูผู้สอนลูกเสือเป็นครูที่มีการสอนวิชาเอกซึ่งเป็นหน้าที่หลักจึงไม่ค่อยสนใจสอนกิจกรรมลูกเสือ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อบรมและไม่มีวุฒิทางลูกเสือ สถานที่ในสถานศึกษาไม่เอื้อให้จัดกิจกรรมลูกเสือ สื่อการเรียนการสอนมีน้อย ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือยังไม่ค่อยเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งยังไม่มีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน ไม่มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมลูกเสือ

สภาพปัจจุบันของการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 62.7 มีอายุระหว่าง 13 - 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.9 เป็นลูกเสือ/เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 48.9 รองลงมาเป็นลูกเสือ/เนตรนารีสามัญ คิดเป็นร้อยละ 46.8 และลูกเสือ/เนตรนารีวิสามัญ คิดเป็นร้อยละ 4.3 และเป็นลูกเสือ/เนตรนารีเหล่าเสนา คิดเป็นร้อยละ 95.4 รองลงมาเป็นลูกเสือ/เนตรนารีเหล่าสมุทร คิดเป็นร้อยละ 2.5 และลูกเสือ/เนตรนารีเหล่าอากาศ คิดเป็นร้อยละ 2.1

สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย ด้านสติปัญญาตีพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีทักษะแก้ไข้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ($\bar{X} = 4.25$) กิจกรรมลูกเสือช่วยเพิ่มทักษะการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.20$) และมีการฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีทักษะแก้ไข้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ($\bar{X} = 4.23$) มีการฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ($\bar{X} = 4.20$) และกิจกรรมลูกเสือช่วยเพิ่มทักษะการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.18$)

การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยด้านจิตใจดี พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.60$) กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความอดทน อดกลั้นในตนเองและกิจกรรมลูกเสือสร้างความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.53$) และกิจกรรมลูกเสือสอนให้เกิดวินัยและความเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) โดยข้อที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.57$) กิจกรรมลูกเสือสร้างความมีวินัย และการเคารพในกฎระเบียบของสังคมและกิจกรรมลูกเสือสร้างความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.48$) และกิจกรรม

ลูกเสือสอนให้มีความเสียสละและการกตัญญูรู้คุณ กิจกรรมลูกเสือสอนให้เกิดวินัยและความเป็นระเบียบ และ กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความอดทน อดกลั้นในตนเอง ($\bar{X} = 4.47$)

การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยด้านสุขภาพดี พบว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือทำให้ร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 4.43$) กิจกรรมลูกเสือทำให้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.37$) และกิจกรรมลูกเสือทำให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัยของลูกเสือ ($\bar{X} = 4.36$) เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) โดยข้อที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือทำให้ร่างกายแข็งแรง ($\bar{X} = 4.44$) กิจกรรมลูกเสือทำให้ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ($\bar{X} = 4.41$) และกิจกรรมลูกเสือทำให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัยของลูกเสือ ($\bar{X} = 4.37$)

การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยด้านสังคมดี พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) สำหรับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X} = 4.53$) กิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ($\bar{X} = 4.49$) และกิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี พบว่า การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือส่งผลต่อการเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) โดยข้อที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับแรก คือ กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ($\bar{X} = 4.46$) กิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ($\bar{X} = 4.49$) ตามลำดับ และกิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.44$) ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่าสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือซึ่งส่งผลต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของลูกเสือทั้ง 4 ด้าน

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพคาดหวังต่อการจัดการเรียนการสอนการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยควรนำความรู้ที่เรียนจากกิจกรรมลูกเสือไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเรียนผูกเงื่อน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการผูกสิ่งของต่างๆ ได้ สอนลูกเสือให้มีจิตอาสา รู้จักเสียสละ สอนให้บริหารร่างกาย ตรวจสอบสุขภาพร่างกายอย่างสม่ำเสมอ สอนให้มีวินัยและรู้จักหน้าที่ของตนเอง สอนให้รู้จักปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นตัวอย่างที่ดีของบุคคลทั่วไป

สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบันมีความสอดคล้องกันในด้าน**การจัดการการลูกเสือ** ตามโครงสร้างที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด การมีนโยบาย แผนงานและมาตรฐานในการจัดการการลูกเสือไทย ซึ่งพระราชบัญญัติลูกเสือที่มีการปรับเปลี่ยน แก้ไขมาถึง 5 ฉบับเป็นการปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย ไม่กระทบต่อการจัดการการลูกเสือในโครงสร้างหลัก **ด้านกา**
รจัดกิจกรรมลูกเสือ มีการจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมลูกเสือเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของลูกเสือ และมีการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่อง ตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่ใช้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งยังไม่ได้มีการปรับเปลี่ยน **ด้านกา**
รพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย มีระบบการคัดเลือกและมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ตามเกณฑ์คุณสมบัติที่

กำหนดไว้ในข้อบังคับคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ซึ่งครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทยยังต้องการได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการลูกเสือ และต้องการได้รับการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพ

สำหรับสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบันที่มีความแตกต่างกันด้านการจัดการการลูกเสือไทยในเรื่อง การจัดสรรทรัพยากรในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ เนื่องจากปัจจุบันมีหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาโดยเฉพาะ สามารถทำให้ลดภาระงานของผู้ตรวจการลูกเสือและเพิ่มจำนวนการตรวจติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือได้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ การจัดสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ด้านกิจกรรมลูกเสือ เทคนิคและวิธีการสอน ความรู้และทักษะในการสอนกิจกรรมลูกเสือ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เนื้อหาและการฝึกปฏิบัติ ซึ่งปัจจุบันมีการจัดการการลูกเสือไทยตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่มีเป้าหมายและกรอบแนวทางที่มีการพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคณาภพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคณาภพการบริหารจัดการยุคใหม่ รวมทั้งสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดการการลูกเสือไทยให้สามารถสนองต่อการปฏิบัติงานได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

สภาพการจัดการการลูกเสือไทยทั้งอดีตและปัจจุบันมีความสอดคล้องกันทั้ง 4 ด้าน ซึ่งต้องการส่งเสริมให้ลูกเสือมีความเป็นพลเมืองดี ทั้งด้าน**สติปัญญาดี** ที่สามารถมีการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบ แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี รู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย **ด้านจิตใจดี** ที่สามารถส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความเสียสละและการกตัญญูรู้คุณ สร้างจิตสาธารณะ พร้อมทั้งช่วยเหลือผู้อื่นและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย **ด้านร่างกายดี** ที่สามารถส่งเสริมให้ลูกเสือมีร่างกายแข็งแรง มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย ดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายสม่ำเสมอ และ**ด้านสังคมดี** ที่สามารถส่งเสริมให้ลูกเสือมีความเสียสละพร้อมช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้คุณค่าและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เคารพในสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น เข้าใจและใช้สิทธิในระบอบประชาธิปไตย และใช้วาจาสุภาพและเป็นมิตรกับคนทั่วไป เนื่องจากพระราชบัญญัติลูกเสือตั้งแต่ฉบับที่ 1 จนถึง ฉบับปัจจุบันได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการลูกเสือที่เน้นความเป็นพลเมืองดี โดยการพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศไทย

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ซึ่งเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือไทยด้วยเทคนิคเดลฟาย และเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep-Interview) โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านการจัดการการลูกเสือไทย

การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีเพื่อเป็นแม่บทและแนวทางเดียวกันในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นที่ตัวเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นพลเมืองดีของชาติและพลโลก ตามวัตถุประสงค์ของคณะลูกเสือแห่งชาติ ซึ่งกำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการลูกเสือ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural Functionalism Theory) ที่การลูกเสือไทยจะต้องมีเป้าหมายที่ต้องดำเนินการให้บรรลุถึงเป้าหมาย (Goal Attainment) และมีพันธกิจที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม มีคุณธรรม รู้จักหน้าที่ของตนและไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น โดยรัฐบาลเป็นผู้กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ ควรจัดทำเป็นนโยบายแห่งชาติ และมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบอย่างชัดเจน ทั้งนี้ควรแยกบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้การศึกษากับลูกเสือในสถานศึกษาออกจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้ความรู้กับผู้กำกับลูกเสือเพื่อให้งานไม่เกิดความซ้ำซ้อนและลดขั้นตอนการทำงาน สำหรับคณะกรรมการตามโครงสร้างของพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ควรมีความเชื่อมโยงบทบาทหน้าที่การดูแลงานลูกเสือในทุกระดับ และลดช่องว่างของการทำงานในกระบวนการการลูกเสือ โดยมีการควบคุมให้มีการดำเนินงานตามแผนงาน ระยะเวลาและเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ มีการจัดสรรและใช้งบประมาณตามที่ได้รับอนุมัติ ด้านอัตรากำลังควรมีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบประสานงานด้านนี้โดยตรงเพื่อลดทอนภาระหน้าที่ของบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถปฏิบัติงานด้านการลูกเสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ

กิจกรรมลูกเสือที่จัดต้องเหมาะสมกับวัยของลูกเสือในแต่ละประเภทและมีความหลากหลาย สามารถปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับยุคสมัยและตรงตามความต้องการของลูกเสือ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการของลูกเสือ และควรมุ่งเน้นให้ลูกเสือเป็นผู้มีจิตอาสา มีวินัยและรู้จักหน้าที่ของตนด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by Doing) ที่เกิดจากกระบวนการกลุ่มโดยยึดกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้ลูกเสือได้ประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติและซึมซับกับธรรมชาติที่แท้จริง รวมทั้งต้องพัฒนาให้ผู้กำกับลูกเสือปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกเสือและเป็นต้นแบบของการเรียนรู้ อาทิ การแต่งเครื่องแบบลูกเสือที่ถูกต้องทุกครั้งที่มีการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ นอกจากนี้ต้องเป็นผู้มีความรู้และทักษะทางการลูกเสือเพื่อสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ลูกเสือนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ การจัดกิจกรรมลูกเสือจะดำเนินการตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นกฎหมายลูก ทั้งนี้ข้อบังคับฯ ดังกล่าวยังมิได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่ จึงควรมีการทบทวนปรับปรุงข้อบังคับฯ ให้เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติลูกเสือ กอปรกับ เพื่อเป็นแนวทางเดียวกันในการจัดกิจกรรมลูกเสือให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสือต่อไป

3. ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

ครูและบุคลากรทางการลูกเสือเป็นกลุ่มบุคคลที่นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นในการคัดเลือกหรือกำหนดตัวบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นครูและบุคลากรทางการลูกเสือจึงต้องมีเกณฑ์คุณลักษณะที่เหมาะสมโดยเฉพาะครูที่จะมาเป็นผู้กำกับ

ลูกเสือต้องเป็นผู้มีความรักศรัทธาและเห็นคุณค่าในการลูกเสือ มีความเสียสละ อดทน และมีภาวะผู้นำ มีความรู้และทักษะการลูกเสือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเสมอ รวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัยและสังคมของเด็กในแต่ละยุคสมัยได้ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความรอบรู้อยู่เสมอ ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนให้ได้เข้าอบรมและเข้าร่วมกิจกรรมทางการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรทางการลูกเสือไม่ได้เรียนมาทางการลูกเสือโดยตรง จึงขาดทักษะในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ดังนั้นจึงควรจัดทำหลักสูตรด้านการลูกเสือโดยตรงสำหรับการศึกษาในระดับปริญญา เพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านลูกเสือให้สามารถพัฒนาการลูกเสือให้รุดหน้าต่อไป นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมและสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือเพื่อเป็นแรงกระตุ้นและผลักดันให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจพร้อมที่จะทำงานให้หน่วยงาน ด้วยการส่งเสริมให้นำผลงานทางการลูกเสือขอเลื่อนวิทยฐานะ การสร้างขวัญและกำลังใจโดยมีค่าตอบแทนให้กับครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่ปฏิบัติงานนอกเวลาทำการ การนำชั่วโมงการสอนกิจกรรมลูกเสือมาคิดภาระงานได้ การประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสือดีเด่น และการสร้างคุณค่าให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสือ ดังนั้นการลูกเสือไทยจึงจำเป็นต้องมีการปรับระบบ บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการลูกเสือให้เหมาะสมกับแนวทางปฏิบัติ (Adaptation) เพื่อให้การดำเนินการประสบความสำเร็จถึงเป้าหมาย

4. ด้านการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทย

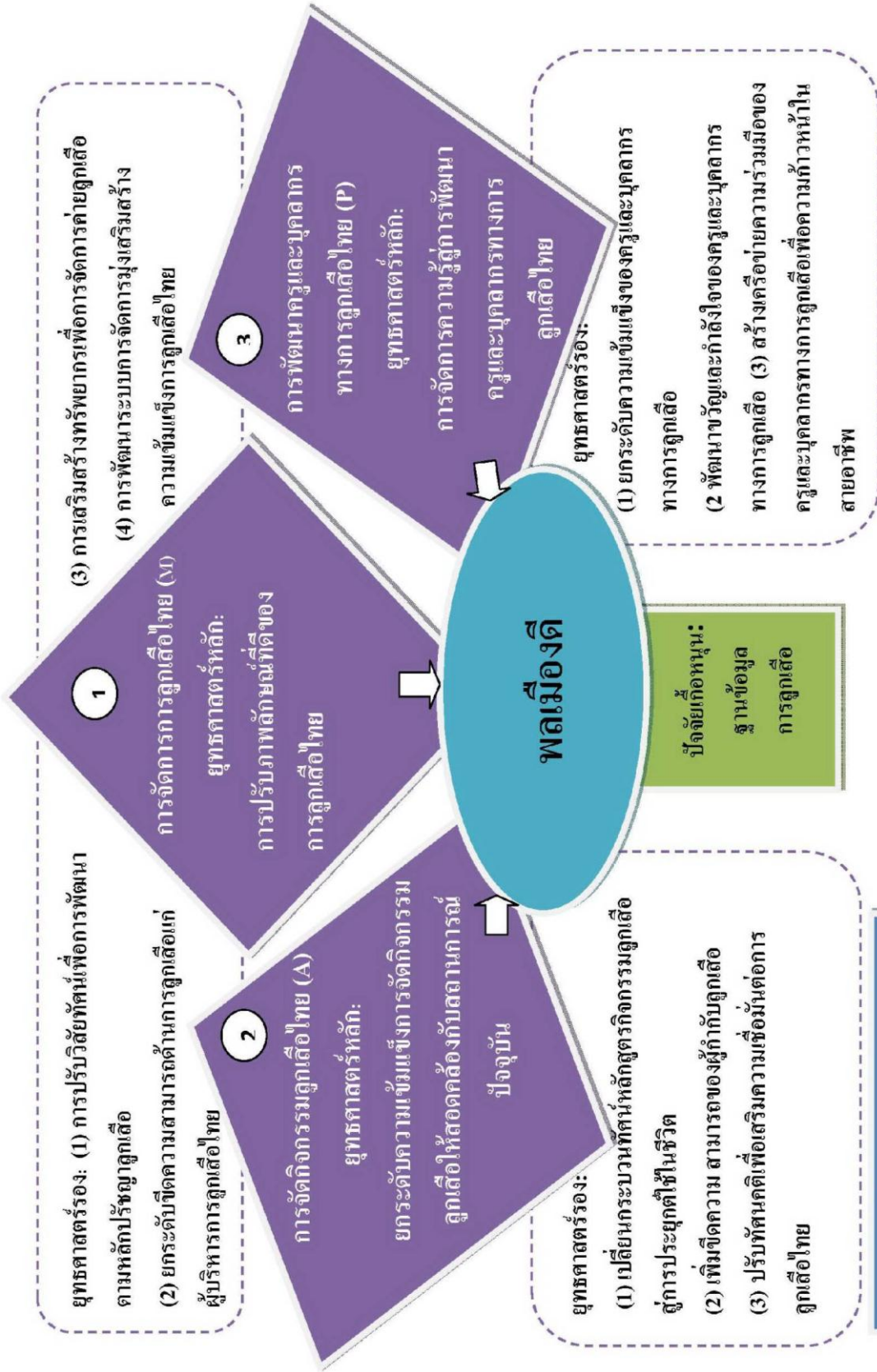
การลูกเสือไทยเป็นการทำงานในลักษณะมหภาคครอบคลุมลูกเสือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือทั่วประเทศ จึงควรสร้างเครือข่ายการลูกเสือ โดยการบูรณาการและผสานความร่วมมือ (Integration) ให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นการเชื่อมโยงกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานที่ร่วมทำงานเพื่อการลูกเสือ และมีเป้าหมายเดียวกันในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยเครือข่ายการลูกเสือควรประกอบด้วย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นแกนหลัก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อประสานความร่วมมือ ให้การสนับสนุนในกิจการลูกเสือและร่วมจัดกิจกรรมลูกเสือ การสร้างเครือข่ายการลูกเสือในระดับนโยบายควรเป็นการกำหนดและแบ่งภารกิจ อำนาจหน้าที่ วิธีปฏิบัติ การจัดการร่วมกันของภาคีเครือข่ายตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้ร่วมกัน สำหรับระดับปฏิบัติควรใช้วิธีการร่วมกันเป็นผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมลูกเสือในแต่ละโครงการ การร่วมเป็นคณะกรรมการในกิจกรรมต่างๆ ทางการลูกเสือ ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจของสมาชิกในเครือข่าย และในการทำกิจกรรมต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องไม่กระทบกับตัวบุคคลหรือองค์กรของสมาชิกเครือข่ายด้วย การสร้างเครือข่ายที่ดีนั้น สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกร่วมกัน มีการรับรู้ภารกิจในมุมมองเดียวกัน มีวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายร่วมกัน มีผลประโยชน์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมเท่าเทียมกัน (Win - Win) การมีส่วนร่วมของสมาชิก มีการเสริมสร้างความเข้มแข็งและลดจุดอ่อนของกันและกัน มีการเกื้อหนุนพึ่งพาและปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หากสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทยขึ้นได้แล้วจะทำให้การพัฒนาการลูกเสือไทยกระทำได้ง่ายยิ่งขึ้น ด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้หรือประสบการณ์จากกลุ่มสมาชิก ลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน สร้างความร่วมมือและระบบการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อกันในกลุ่มสมาชิกเครือข่าย

5. ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

นับจากที่การลูกเสือก่อกำเนิดมาเป็นเวลาหนึ่งร้อยกว่าปีนั้นบุคคลในวงการลูกเสือต่างรู้ถึงคุณค่าของการลูกเสือที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีทั้งเด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ แต่มีคนอีกจำนวนมากที่ยังไม่เห็นคุณค่าของการลูกเสือ เพราะการลูกเสือยังขาดการประชาสัมพันธ์และการปฏิบัติอย่างจริงจังที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของบุคคลที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือ โดยการลูกเสือไทยจะต้องมีการรักษาแบบแผน คงเอกลักษณ์และคุณค่า (Pattern Maintenance of Latency) ของการลูกเสือไทย จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างคุณค่าของการลูกเสือให้เป็นที่ประจักษ์กับสาธารณชน การที่ประเทศไทยมีจำนวนลูกเสือมากในลำดับต้นๆ ของโลก จึงเป็นเรื่องท้าทายสำหรับการจัดการฐานข้อมูลของการลูกเสือซึ่งข้อมูลถือเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการ เพราะเป็นส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจของผู้บริหารและช่วยการทำงานของผูปฏิบัติให้มีความรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำ นอกจากนี้บุคลากรถือเป็นปัจจัยหลักของการจัดการ โดยเฉพาะผู้บริหารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อการลูกเสือไทย ซึ่งหลายคนมิได้มีหน้าที่เฉพาะในการลูกเสือเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผู้ที่มาโดยตำแหน่งตามโครงสร้างที่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารกลุ่มนี้ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการลูกเสือให้มากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะการลูกเสือและปฏิบัติงานเต็มเวลา เป็นผู้มีความรู้ด้านการลูกเสือและมีสมรรถนะทางการจัดการ

ตอนที่ 3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

จากผลการศึกษาสภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสรุปประเด็น วิเคราะห์ SWOT และยกร่างยุทธศาสตร์ตามกรอบการพัฒนาการลูกเสือไทย 3 ด้าน จากนั้นนำเสนอในที่ประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการลูกเสือไทย เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็น “ยุทธศาสตร์ MAP Scouting” (Management: M; Activities: A; and People: P) (ภาพที่ 7.1) สำหรับการพัฒนาการลูกเสือไทย 3 ด้าน ประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก 3 ข้อ ยุทธศาสตร์รอง 9 ข้อ ดังนี้

ภาพที่ 7.1 MAP Scouting

1) ด้านการจัดการการลูกเสือไทย (Management: M)

จากการวิเคราะห์สภาพการจัดการการลูกเสือไทยและแนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทย ซึ่งต้องได้รับการปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่การลูกเสือไทย โดยเฉพาะด้านการจัดการการลูกเสือไทย (Management: M) ที่เป็นเสมือนกลไกหลักในการขับเคลื่อนให้การลูกเสือไทยบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมียุทธศาสตร์หลักและยุทธศาสตร์รองสำหรับการจัดการการลูกเสือไทย ดังนี้

1.1) ยุทธศาสตร์หลัก

ยุทธศาสตร์การปรับภาพลักษณ์ที่ดีของการลูกเสือไทย เพื่อเผยแพร่ สร้างแนวคิดเชิงบวก และเชิดชูคุณค่าด้านการลูกเสือไทยที่มีต่อสังคม โดยการจัดกิจกรรม การกำหนดสัญลักษณ์ของการกระทำความดีของลูกเสือ การแสดงผลงานในสื่อต่างๆ เพื่อแสดงศักยภาพของลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือให้ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

เพื่อให้ยุทธศาสตร์สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงมียุทธศาสตร์รองเพื่อการปฏิบัติ ดังนี้

1.2) ยุทธศาสตร์รอง

1.2.1) ยุทธศาสตร์การปรับวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาการลูกเสือ เพื่อให้การลูกเสือไทยได้มีการวิเคราะห์และทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจและแผนงานที่มีอยู่เดิม โดยนำปรัชญาการลูกเสือมาเป็นหลักในการกำหนดวิสัยทัศน์ระดับนโยบาย เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานให้ตามเป้าหมายที่กำหนดและพัฒนาให้การลูกเสือส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับเด็กและเยาวชนตามปรัชญาการลูกเสือที่ต้องการฝึกให้ลูกเสือมีความเสียสละ ถือคำสัตย์และช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งเป็นคุณลักษณะของพลเมืองดี

1.2.2) ยุทธศาสตร์ยกระดับขีดความสามารถด้านการลูกเสือแก่ผู้บริหารการลูกเสือไทย เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ ปรับกระบวนการดำเนินงานและส่งเสริมความรู้ให้กับบุคลากรที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาการลูกเสือไทยให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะด้านการลูกเสือ โดยใช้เครือข่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.2.3) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างทรัพยากรเพื่อจัดการค่ายลูกเสือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือเชิงพื้นที่ระหว่างชุมชนและค่ายลูกเสือ ในการจัดการทรัพยากรภายในและบริเวณโดยรอบค่ายลูกเสือ เพื่อลดความขัดแย้ง ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่จากค่ายลูกเสือ รวมทั้งพัฒนาระบบการจัดการและระดมทุนจากเครือข่ายทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างค่ายลูกเสือให้มีประสิทธิภาพ

1.2.4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งการลูกเสือไทย เพื่อวิเคราะห์และปรับระบบการจัดการการลูกเสือไทย โดยการปรับโครงสร้าง กำหนดบทบาทหน้าที่และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน การตรวจติดตามประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานการลูกเสือ รวมทั้งการสร้าง พัฒนา จัดเก็บ รวบรวมเอกสาร คู่มือ และตำราต่างๆ ด้านการลูกเสือเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและเพิ่มศักยภาพในการทำงาน

2) ด้านการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย (Activities: A)

กิจกรรมลูกเสือถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาให้ลูกเสือเป็นพลเมืองดีและจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภาวะคุกคามพบว่า การจัดกิจกรรมลูกเสือยังคงต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการใช้ชีวิตในปัจจุบันของลูกเสือ ซึ่งมียุทธศาสตร์หลักและยุทธศาสตร์รองสำหรับการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย ดังต่อไปนี้

2.1) ยุทธศาสตร์หลัก

ยุทธศาสตร์การยกระดับความเข้มแข็งการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสร้างผู้นำและปลูกจิตสำนึกระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาการลูกเสือ สร้างเครือข่ายเพื่อเกิดความเชื่อมโยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความร่วมมือ รูปแบบและแนวทางการทำงานร่วมกันในทุกภาคส่วน รวมทั้งสร้างความเข้าใจ ข้อตกลงและกำหนดบทบาทหน้าที่ ในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายและดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือตามวิธีการทางการลูกเสือ

ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้การนำยุทธศาสตร์ไปใช้ให้บังเกิดผล จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์รองสำหรับเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

2.2) ยุทธศาสตร์รอง

2.2.1) ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนกระบวนทัศน์หลักสู่ตรรกะการลูกเสือ เพื่อพัฒนาการวิจัย สร้างและต่อยอดแนวความคิด ประยุกต์กิจกรรมลูกเสือกับชีวิตประจำวัน โดยการพัฒนาลหลักสู่ตรรกะการดำรงชีวิตในอนาคต การบูรณาการกิจกรรมลูกเสือกับบริบทท้องถิ่นและเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างกิจกรรมที่พัฒนาทั้งสติปัญญา ร่างกายและจิตใจด้วยการให้ลูกเสือได้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่พบในสังคม

2.2.2) ยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถของผู้กำกับลูกเสือ เพื่อวิเคราะห์ ทบทวน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้กำกับลูกเสือ โดยสนับสนุนด้านการศึกษา ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการลูกเสือให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านทฤษฎีและทักษะทางการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ภาระงานของผู้กำกับลูกเสือเพื่อให้สามารถนำไปคำนวณภาระงานในหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือได้อย่างถูกต้องและเสมอภาค

3) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย (People: P)

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ไม่สามารถขาดได้ นั่นคือ บุคคล ซึ่งเป็นผู้บังคับกาลและนำเครื่องมือไปใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผล และข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 และ 2 จะเห็นว่าบุคคลในการลูกเสือ ซึ่งได้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือยังต้องได้รับการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความรู้ ทักษะ และเสริมแรงจูงใจด้านต่างๆ โดยมียุทธศาสตร์หลักและยุทธศาสตร์รอง ดังต่อไปนี้

3.1) ยุทธศาสตร์หลัก

ยุทธศาสตร์การจัดการความรู้สู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย เพื่อวิเคราะห์ คัดเลือก รวบรวมองค์ความรู้ และจัดการศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ส่งเสริมทักษะความสามารถ เสริมสร้างประสบการณ์ตรงด้านการลูกเสือ โดยกระจายโอกาสให้ครูและ

บุคลากรทางการลูกเสือได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือบุคลากรทางการลูกเสือเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลูกเสือ

นอกจากข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์หลักซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาแล้ว ยังต้องมีแนวทางหรือวิธีการในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ซึ่งกำหนดไว้ในข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เสริม ดังนี้

3.2) ยุทธศาสตร์รอง

3.2.1) ยุทธศาสตร์การยกระดับความเข้มแข็งของครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย เพื่อธำรงรักษาเอกลักษณ์ของการลูกเสือไทย ส่งเสริมและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าด้านสายอาชีพให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือเป็นต้นแบบที่ดีแก่ลูกเสือ สนับสนุนให้การเรียนกิจกรรมลูกเสือเกิดความต่อเนื่องตั้งแต่การศึกษาชั้นถึงพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา

3.2.2) ยุทธศาสตร์การเสริมพลังขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ เพื่อวิเคราะห์ ทบทวนและปรับปรุงระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสือ การให้ค่าตอบแทน วิทยฐานะด้านการลูกเสือ การเชิดชูและให้เกียรติแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

3.2.3) ยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการลูกเสือเพื่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ เพื่อสร้างความร่วมมือ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจด้านงานวิจัย และสร้างตัวชี้วัดการประเมินเลื่อนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ

ตอนที่ 2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล 3 ประเด็น คือ 1) สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน 2) แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี และ 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี มีรายละเอียด ดังนี้

1) สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีตและปัจจุบัน

1.1) สภาพการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต พบว่า ผู้ที่เคยผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือประสบความสำเร็จหรือมีสิ่งที่ภาคภูมิใจ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ภูมิใจในอาชีพ/ หน้าที่การงาน และชีวิตครอบครัว ผลงานประทับใจที่มีจำนวนสูงสุด คือ การศึกษา การเห็นคุณค่าในตนเอง และอาชีพ/ หน้าที่การงาน สำหรับวิธีการแก้ปัญหาของผู้ที่เคยผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ คือ การใช้สติไตร่ตรอง การหาสาเหตุของการเกิดปัญหาและการปรึกษากับคนในครอบครัว อาจเนื่องมาจากกิจกรรมลูกเสือสอนให้รู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยสติปัญญาและสร้างเสริมประสบการณ์ในการดำรงชีวิตให้แก่ลูกเสือ ทั้งนี้เมื่อลูกเสือได้สะสมประสบการณ์จากการเรียนรู้ด้วยการกระทำและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้แล้วจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของจันทนา บุญญานูวัตร์ (2549: บทคัดย่อ) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดู การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่อมั่นในตนเอง ความวิตกกังวล และความสามารถในการควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี

ด้านการจัดการการลูกเสือไทยในอดีต พบว่า ผู้ที่เคยผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือเห็นว่า กระบวนการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีด้านการจัดการในเรื่องการจัดสรรทรัพยากรในการเรียนการสอนลูกเสืออย่างเพียงพอ การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการเรียน การสอนลูกเสือยังมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ พบว่า โรงเรียน ยังมีการจัดสาระกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในขณะนั้น โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อม ได้เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ และโรงเรียนมีการจัดสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ด้านการ เรียนกิจกรรมลูกเสืออย่างเพียงพอในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากความรู้ความสามารถหรือหน้าที่ ภาระงานของผู้กำกับลูกเสือที่ไม่สามารถบูรณาการกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องและนำมาใช้กับ ชีวิตประจำวันของลูกเสือได้ รวมทั้งงบประมาณของโรงเรียนที่ได้รับจัดสรรตามจำนวนของนักเรียน ซึ่งมีจำนวนไม่เท่ากัน นอกจากนี้ยังขึ้นกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในแต่ละแห่งอีกด้วย สอดคล้อง กับงานวิจัยของอเนก เกตุวงศา (2549, pp. 134-138) และ พวงเพชร แก้วเสนา (2554, pp. 57-58) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการลูกเสือในสถานศึกษา ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปาน กลางทุกด้าน โดยกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีส่วนใหญ่จะใช้สถานที่บริเวณกลางแจ้งในการจัดกิจกรรม สถานศึกษาขนาดใหญ่มีผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ลูกเสือ/เนตรนารีจำนวนมากและมีความพร้อมในหลาย ด้าน แต่มักจะมีข้อจำกัดด้านบริเวณและสถานที่ ขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กมี บริเวณกว้างสามารถใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารีได้อย่างเต็มที่ แต่มักจะมีข้อจำกัดในด้าน อื่นๆ ทั้งนี้ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนและผู้กำกับลูกเสือได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการควบคุม คือ ปรับปรุงระบบการนิเทศติดตามให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง สร้างเครื่องมือ เกณฑ์การ ประเมินงานกิจการลูกเสือที่มีประสิทธิภาพ วีรยา คำแหง (2552, p. 100) ด้านการตรวจสอบ ในภาพรวมมีการปฏิบัติ การบริหารอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะข้อที่สถานศึกษามีการจัดทำสถิติ ข้อมูล และสรุปรายงานผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือนเป็นรายชื่อที่มีคะแนนน้อยที่สุด

ส่วนความคิดเห็นด้านครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือ พบว่า ด้านเทคนิคและวิธีการสอนสนุกทำ ให้ลูกเสืออยากเรียน มีความรู้และทักษะในการสอนกิจกรรมลูกเสือเป็นอย่างดี สามารถถ่ายทอด ความรู้ เนื้อหาสาระ และการฝึกปฏิบัติให้กับลูกเสือได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็น เพราะครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือมิได้สำเร็จการศึกษาด้านการลูกเสือโดยตรงและมีภาระหน้าที่หลักใน การสอนสาระวิชาอื่นๆ จึงมีความรู้และทักษะด้านการลูกเสือไม่เพียงพอต่อการสอนกิจกรรมลูกเสือ นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มักมุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านวิชาการมากกว่า ทักษะการใช้ชีวิตจึงให้การสนับสนุนการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือน้อยกว่าการเรียนการสอนสาระ วิชาอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาน ศรีมงคล (2554, pp. 63-67) ที่พบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารโรงเรียนและครู ผู้รับผิดชอบงานกิจการลูกเสือยังมีความรู้ ความเข้าใจด้านทักษะกระบวนการในการบริหารกิจกรรม ลูกเสือไม่เพียงพอ รวมทั้งการเตรียมการสอน การใช้สื่อเรียนรู้ยังไม่แสดงให้เห็นความสำคัญของ กิจการลูกเสืออย่างชัดเจน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการลูกเสือส่วนใหญ่ยังคงจัดกิจกรรมเพียงเพื่อให้ เห็นว่าได้จัดกิจกรรมแล้วเท่านั้น ณัฐพงศ์ ปะนาสังข์ (2553, p. 91) พบว่า การบริหารกิจกรรม ลูกเสือในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีปัญหาด้านบุคลากรครูไม่ให้ความสำคัญและสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือและครูผู้สอน

วิชาลูกเสือชาดขวัญกำลังใจในการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ และไม่คอยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการอบรมหลักสูตรทางลูกเสือจึงขาดทักษะในการสอนวิชาลูกเสือตามที่หลักสูตรกำหนด ขาดสื่อสำหรับจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยและไม่เหมาะสม การจัดการการลูกเสือไทยในอดีตจึงควรได้รับการพัฒนาในด้านการจัดสาระกิจกรรมลูกเสือ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้เหมาะสมกับยุคสมัยและมีความเพียงพอต่อ การเรียนกิจกรรมลูกเสือ นอกจากนี้ยังควรต้องพัฒนาความรู้และทักษะการสอนกิจกรรมลูกเสือให้แก่ครูผู้สอน/ผู้กำกับลูกเสือ

สำหรับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยในอดีต พบว่าด้านสติปัญญาดีผู้ที่เคยผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือรู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี และรู้จักแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอซึ่งเป็นผลมาจากการถูกปลูกฝังในขณะที่เป็นเยาวชนและเรียนรู้จากการเรียนกิจกรรมลูกเสือที่เป็นการเรียนระบบหมู่เพื่อให้ลูกเสือได้รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีและเรียนรู้ที่จะเคารพในสิทธิและความคิดเห็นของผู้อื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรรยา มาติลกโกวิทและคณะ (2553, pp. 263-264) ที่พบว่า คุณลักษณะความเป็นประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ของคนไทยด้านทักษะส่วนบุคคลที่ประกอบด้วยความสามารถคิดวิเคราะห์ได้อย่างเป็นระบบและรับรู้ติดตามข่าวสาร และคุณลักษณะด้านความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจการเมืองการปกครองและ ยึดมั่นในกฎหมาย แต่ทั้งนี้การลูกเสือไทยยังคงต้องปรับปรุงกระบวนการเรียนกิจกรรมลูกเสือด้านการใช้ความรู้ทางการลูกเสือกับชีวิตประจำวัน การนำทักษะที่ได้จากกระบวนการลูกเสือไปใช้ในการประกอบอาชีพ และการจดบันทึกสรุปความรู้/ประสบการณ์ต่างๆ เสมอให้กับลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, pp. 110-111) ที่พบว่า คุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ในสองทศวรรษหน้า มิติด้านทักษะความสามารถ ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในด้านการคิด ทักษะในการสื่อสาร ทักษะภาษาต่างประเทศ รวมทั้งทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะทางสังคม ทักษะการอาชีพ ทักษะทางสุนทรียะ และทักษะการจัดการที่ดี และมีมิติด้านลักษณะชีวิต คือ เป็นผู้ที่มีลักษณะชีวิตแห่งความขยันอดทน ทุ่มเท ทำงานหนัก มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ มีวิสัยทัศน์ ทำทุกอย่างอย่างเต็มที่ มีจิตสำนึกประชาธิปไตย เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีจิตสำนึกต่อผู้อื่นและส่วนรวม รวมทั้งมีลักษณะชีวิตแห่งความประหยัดอดออม

คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทยด้านจิตใจดี พบว่าผู้ที่เคยผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือมีความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เคารพในผู้ที่อาวุโสกว่า และรักษาเกียรติของตน ครอบครัวและประเทศชาติ อันเกิดจากการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือซึ่งเน้นในเรื่องคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือที่ต้องการให้ลูกเสือทุกคนเป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบและเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ของชาติ และของชุมชน สอดคล้องกับการศึกษาของชรินทร์ มั่งคั่ง (2553, pp. 82-83) ที่พบว่า คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ซึ่งมีจำนวน 8 คุณลักษณะ ปรากฏว่านักเรียนมีการปฏิบัติตามคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีมากกว่าร้อยละ 50 จำนวน 6 คุณลักษณะ คือ ซื่อสัตย์สุจริต คิดเป็น จิตสำนึกสาธารณะ มีวินัย มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านร่างกายดี พบว่า ผู้ที่เคยผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือมีการดูแลสุขภาพความสะอาดร่างกายสม่ำเสมอ มีร่างกายแข็งแรง และทำความสะอาดที่พัก/สถานที่ทำงานสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ Harris Interactive (2005:

ออนไลน์) ที่พบว่า ผู้ที่เป็นลูกเสือมีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการให้บริการชุมชน และตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์น้อยกว่าผู้ที่ไม่ใช่ลูกเสือ ผู้ที่เคยเป็นลูกเสือมีความเป็นพลเมืองดีมากกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นลูกเสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่เคยเป็นลูกเสือเป็นเวลาห้าปีหรือมากกว่านั้น ผู้ที่เป็นลูกเสือจะไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง การให้ความสำคัญกับเพื่อนบ้าน การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่และการดูแลร่างกายให้แข็งแรง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญของความเป็นพลเมืองที่ดี สำหรับด้านสังคม พบว่า ผู้ที่เคยผ่านการเรียนกิจกรรมลูกเสือเคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย เคารพสิทธิผู้อื่น และใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2548, p. 95) ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทยควรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการปกครองระดับประเทศและระดับท้องถิ่น สิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ความเชื่อมโยงกันของคนในสังคมที่มีความซบซึ้ง ความเข้าใจในการเมืองการปกครองประเทศ

1.2) สภาพการจัดการลูกเสือไทยในปัจจุบัน พบว่า การลูกเสือไทยในปัจจุบันดำเนินงานตามกรอบการพัฒนาการลูกเสือไทย ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการลูกเสือไทย ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทยในระดับมาก เนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นการปฏิรูปทั้งด้านแนวการจัดการศึกษาโดยต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ด้านการบริหารและจัดการศึกษา โดยมีการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา และด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาโดยให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีการพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง รัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอสอดคล้องกับงานวิจัยของปราโมทย์ สกฤตเดช (2552, pp. 116-122) ที่พบว่า สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีการดำเนินงานในด้านบริหาร ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตในระดับมาก โดยการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ลูกเสือ/เนตรนารีจนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์ และเจตคติที่ดี จัดโครงสร้างการบริหารงานได้เหมาะสม จัดสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยต่อการสอน ส่งเสริมบุคลากรให้มีวุฒิทางการลูกเสือสูงขึ้น มีนโยบายส่งเสริมพัฒนากิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารีที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ มีการจัดกิจกรรมทักษะทางลูกเสือและอยู่ค่ายพักแรมทุกปี แต่กระนั้นยังมีสิ่งที่ยังต้องการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในด้านการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้กำกับลูกเสือ โดยจัดให้มีการสอบเลื่อนขั้นทางลูกเสือตามที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด ค่าตอบแทน/รางวัลให้กับผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่อยู่ทัศนปฏิบัติงานนอกเวลา การแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ และการเสริมสร้างคุณค่าของการเป็นผู้กำกับลูกเสือ ทั้งนี้การจัดการลูกเสือขึ้นอยู่กับผู้ที่รับผิดชอบ ซึ่งเกิดจากการมีความรู้ด้านการลูกเสือ สอดคล้อง

กับการศึกษาวิจัยของสมาน ศรีมงคล (2554, pp. 63-67) ที่พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือด้านการจัดบุคลากรต้องมีการสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีการต่างๆ ให้ความสำคัญความชอบเป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชาเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมลูกเสือในระดับต่างๆ และการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือในระดับที่สูงขึ้น

สำหรับปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการการลูกเสือไทย เกิดจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมลูกเสือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณ ครูผู้สอนลูกเสือเป็นครูที่มี การสอนวิชาเอกซึ่งเป็นหน้าที่หลักจึงไม่ค่อยสนใจสอนกิจกรรมลูกเสือ ขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมลูกเสือ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้อบรมและไม่มีวุฒิทางลูกเสือ สถานที่ในสถานศึกษาไม่เอื้อให้จัดกิจกรรมลูกเสือ สื่อการเรียนการสอนมีน้อย ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับลูกเสือยังไม่ค่อยเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน รวมทั้งยังไม่มีตัวชี้วัดประสิทธิภาพ การทำงาน ไม่มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล ทานุพันธ์ (2548, p. 89) อเนก ปัทมพงศา (2549, บทคัดย่อ) สุเมธ สุจริตยวงศ์ (2550, p. 55) และสมบัติ ธรรมนาถพงศ์ (2551, pp. 88-89) ที่พบว่า กิจกรรมลูกเสือส่วนใหญ่มีงบประมาณจำกัดและไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสืออย่างแท้จริง ขาดความรู้ประสบการณ์ ทางลูกเสือ และไม่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรของผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ขาดการคัดเลือกบุคลากรผู้รับผิดชอบงานลูกเสือให้ตรงกับความสามารถและวุฒิทางลูกเสือ กองลูกเสือโรงเรียนยังขาดแคลนบุคลากร สิ่งของจำเป็นต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนกิจกรรมลูกเสือและไม่มีเอกสารที่เกี่ยวกับกิจกรรมของลูกเสือทั้งในส่วนของผู้บังคับบัญชาและลูกเสือ ครูผู้รับผิดชอบงานกิจกรรมลูกเสือส่วนใหญ่ยังคงจัดกิจกรรมเพียงเพื่อให้เห็นว่าได้จัดกิจกรรมแล้วเท่านั้น

สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี ด้านสติปัญญาดี พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติและจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับลูกเสือในระดับมาก โดยเฉพาะกิจกรรมลูกเสือสอนให้มีทักษะแก้ไข ปัญหาเฉพาะหน้าได้ เพิ่มทักษะการดำรงชีวิต และมีการฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนตามสาระสำคัญและวิธีการทางการลูกเสือที่ลูกเสือต้องเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ (2556, pp. 54-55) ที่พบว่า นักศึกษาวิชาการศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองมีระดับความตระหนักในความเป็นพลเมืองหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเกิดจากการที่นักศึกษาได้ฝึกวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสังคมไทยในแง่มุมต่างๆ และได้ลงมือทำกิจกรรมที่ต้องเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์จริง นักศึกษาได้ร่วมกันคิดหาหนทางแก้ปัญหาจนก่อเกิดการเรียนรู้และส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของนักศึกษา และจากการที่กิจกรรมลูกเสือสามารถสอนให้ลูกเสือมีสติปัญญาดีด้วยการคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้นั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญพิชชา มั่นคง (2554, p. 108) ที่ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ ผลการเรียนรู้เรื่องพลเมืองดีของสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสสิการ ซึ่งพบว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับสูง เนื่องมาจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผล ตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ มีการอภิปราย ทำงานร่วมกันเป็นทีม และสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง

ด้านจิตใจดี พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติและจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับลูกเสืออยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมลูกเสือสามารถส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สอนให้มีความอดทน อดกลั้นในตนเอง สร้างความซื่อสัตย์และเกิดวินัยและความเป็นระเบียบ การเคารพในกฎระเบียบของสังคม มีความเสียสละและการกตัญญูรู้คุณ เนื่องมาจากกิจกรรมลูกเสือมีหลักการ คำปฏิญาณและกฎของลูกเสือที่ใช้ในการดำเนินงานด้านการลูกเสือ โดยสอนให้ลูกเสือเป็นผู้มีเกียรติเชื่อถือได้ มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และประเทศชาติของตน เคารพในเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้อื่น และเป็นผู้ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ มกรมณีและศุภานันท์ สิทธิเลิศ (2556: ออนไลน์) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมความเป็นพลเมืองของเยาวชนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมความเป็นพลเมือง โดยมีการเคารพความแตกต่าง เคารพกฎกติกา-เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม เคารพหลักความเสมอภาค มีอิสรภาพ-พึ่งตนเองได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2548, p. 95) ซึ่งได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี โดยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นพลเมืองของเยาวชนไทยด้านการปฏิบัติตน เยาวชนควรมีการปฏิบัติตนตามกฎหมาย กฎกติกา ท้องถิ่นและศีลธรรม ปฏิบัติตนตามหลักสิทธิหน้าที่ของพลเมือง ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และร่วมกิจกรรมที่ดำรงความถูกต้อง เป็นระเบียบและความดีงามของสังคม

ด้านร่างกายดี พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติและจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับลูกเสืออยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมลูกเสือทำให้ร่างกายแข็งแรง ทำให้ลูกเสือไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และทำให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัยของลูกเสือ ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในทุกระดับกำหนดให้จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของลูกเสือ โดยคำนึงถึงพัฒนาการทั้งร่างกายและจิตใจเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546, pp. 110-111) ได้ศึกษาภาพอนาคตและคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ในสองทศวรรษหน้า ใน 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความรู้ ด้านทักษะความสามารถ และด้านลักษณะชีวิต พบว่า ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ในมิติด้านร่างกาย คือ พัฒนาการด้านร่างกายเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ตามเกณฑ์การพัฒนาในแต่ละช่วงวัย และยังสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ จันทะศักดิ์ (2550, pp. 104-110) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ซึ่งพบว่า ระดับการปฏิบัติการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้คนเป็นคนดี มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เสียสละ อดทน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ฯลฯ และยึดหลัก “ลูกเสือเป็นมิตรกับทุกคนทั่วโลก” การอบรมบ่มนิสัยลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีบ้านเมือง ทั้งนี้ในการศึกษาวิจัยของต่างประเทศเกี่ยวกับคุณค่าของคนอเมริกัน กรณีศึกษาจริยธรรมและบุคลิกภาพของ Harris Interactive (2005: ออนไลน์) พบว่า ผู้ที่เป็นลูกเสือเต็มเครื่องเต็มแอลกอฮอล์น้อยกว่าผู้ที่ไม่ใช่ลูกเสือ และมีการรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่และการดูแลร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ

ด้านสังคมดี พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติและจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับลูกเสือในระดับมาก โดยกิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เกิดมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้าง และกิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดความรับผิดชอบ เนื่องจากหลักสำคัญในการฝึกอบรมลูกเสือเพื่อให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยจะมีการกำหนดไว้ในคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เพื่อฝึกให้ลูกเสือได้บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น การฝึกด้วยระบบหมู่ซึ่งก่อให้เกิดความรับผิดชอบ การเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลและมนุษยสัมพันธ์ต่อคนในหมู่ การฝึกอบรมดังกล่าวจะฝึกผ่านกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ เช่น การอยู่ค่ายพักแรม กิจกรรมพิเศษของสถานศึกษาหรือของชุมชน เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Harris Interactive (2005: ออนไลน์) ทำการศึกษาคุณค่าของคนอเมริกัน กรณีศึกษาจริยธรรมและบุคลิกภาพ ผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่เคยเป็นลูกเสือมีความพึงพอใจกับชีวิตในปัจจุบันและมีการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน มีความสัมพันธ์ มิตรภาพและคุณค่าที่สูงขึ้นในครอบครัว ผู้ที่เป็นลูกเสือยังได้รับรายได้สูงขึ้น มีการสำเร็จการศึกษาระดับสูง และเข้าร่วมพิธีการทางศาสนาบ่อยครั้งกว่าผู้ที่ไม่เคยเป็นลูกเสือ รวมทั้งผู้ที่เป็นลูกเสือยังเป็นอาสาสมัคร เป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการให้บริการชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555, pp. 13-14) ซึ่งกล่าวว่า คุณลักษณะของพลเมืองที่สำคัญคือ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักศีลธรรมและคุณธรรมของศาสนา มีหลักการทางประชาธิปไตยในการดำรงชีวิต ปฏิบัติตนตามกฎหมายดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

2) แนวทางการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

2.1) ด้านการจัดการการลูกเสือไทย ควรเริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและนโยบายมุ่งเน้นที่เด็กและเยาวชนตามคุณลักษณะพลเมืองดีที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นทิศทางการดำเนินงาน ระดมและจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อดำเนินการตามทิศทางที่พึงประสงค์ของการลูกเสือไทย นอกจากนี้ควรมีการปรับโครงสร้างให้มียุบรวมหน่วยงานต่างๆ ด้านการลูกเสือให้มีหน่วยงานหลักเพียงหน่วยงานเดียว มีการกำหนดอำนาจบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน และมีการจัดสรรงบประมาณอัตรากำลังไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานและมีการตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ จันทะคัต (2550, pp. 104-110) และจิโรจน์ จิระวาณิชกุล (2555, pp. 23-25) พบว่า การจัดการลูกเสือควรมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานลูกเสืออย่างเหมาะสม มีการวางแผนขั้นตอนปฏิบัติงาน ติดตาม ควบคุม ประเมินและสรุปผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายที่แน่นอน มีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

2.2) ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือตามวิถีทางการลูกเสือ โดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของลูกเสือ ตามกฎและคำปฏิญาณของลูกเสือ ผ่านกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ลูกเสือเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง และเกิดการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เพื่อให้เป็นผู้รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม และรู้จักหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องคำสัตย์ที่ถือเป็นปรัชญาของการลูกเสือไทย กิจกรรมที่จัดควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ในส่วนต้นแบบและแหล่งเรียนรู้

ที่ดีที่สุดสำหรับลูกเสือคือ ตัวผู้กำกับลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ จันทะคัต (2550, p. 105) และ วรรณภา พรหมถาวร และคณะ (2551, pp. 90-91) พบว่า กระบวนการลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีบ้านเมืองและอุดมคติตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ลูกเสือมีพัฒนาการทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมและศีลธรรม โดยเน้นตามคุณลักษณะของลูกเสือ ได้แก่ ความเสียสละ ความมีวินัย ความอดทน ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นหมู่คณะ

2.3) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย ควรมีเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการคัดเลือกบุคคลที่จะเป็นผู้กำกับลูกเสือ โดยต้องมีความรักศรัทธาและเห็นคุณค่าในการลูกเสือ มีความเสียสละ อดทน และมีภาวะผู้นำ มีความรู้และทักษะการลูกเสือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเสมอ รวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับวัยและสังคมของเด็กในแต่ละยุคสมัยได้ ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนต่อครูและบุคลากรทางการลูกเสือให้ได้รับการฝึกอบรม เข้าร่วมกิจกรรมทางการลูกเสือ นอกจากนี้ควรสร้างแรงเสริมและขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ โดยการมีค่าตอบแทนให้กับครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่ปฏิบัติงานนอกเวลาทำการ การนำชั่วโมงการสอนกิจกรรมลูกเสือมาคิดภาระงานได้ การประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสือดีเด่น และการสร้างคุณค่าให้กับผู้ปฏิบัติงานด้านการลูกเสือไทยสอดคล้องกับงานวิจัยของสุเมธ สุจริตยวงศ์ (2550, p. 55) มนต์ชัย มั่นวสิน (2552, p. 76) และ สมาน ศรีมงคล (2554, p. 63) พบว่า การสรรหาบุคลากรที่มาทำหน้าที่ผู้สอนลูกเสือต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ ความสามารถ ความศรัทธา มีความเสียสละอย่างยิ่งและความสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ ต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ประสบการณ์ทางลูกเสือ รวมทั้งต้องสร้างแรงจูงใจด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บังคับบัญชาเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมลูกเสือ และการส่งเสริมสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือในระดับ ที่สูงขึ้น

2.4) ด้านการสร้างเครือข่ายการลูกเสือไทย เพื่อให้เกิดความร่วมมือและเชื่อมโยงกลุ่มบุคคลด้านการลูกเสือ ซึ่งเครือข่ายการลูกเสือไทยควรประกอบด้วย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติเป็นแกนหลัก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยอาจกำหนดระดับของเครือข่ายออกเป็นระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายต้องอยู่บนพื้นฐานความสมัครใจของสมาชิกและในการทำกิจกรรมต้องมีลักษณะเท่าเทียมหรือแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องไม่กระทบกับตัวบุคคลหรือองค์กรของสมาชิกเครือข่าย นอกจากนี้สมาชิกในเครือข่ายต้องมีความรู้สึกร่วมกัน มีการรับรู้ภารกิจในมุมมองเดียวกัน มีวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายร่วมกัน มีผลประโยชน์ที่ได้จากการร่วมกิจกรรมเท่าเทียมกัน (win-win) สอดคล้องกับงานวิจัยของจรเกียรติ เครือประดับ (2551, p. 119) จิโรจน์ จิระวาณิชกุล (2555, p. 23) และ Ward, West, Peat and Atkinson (2010: ออนไลน์) ซึ่งพบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การทำงานประสบความสำเร็จ คือ การทำงานเป็นทีม ที่ต้องประกอบด้วย วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การระดมความคิด ความร่วมมือของเครือข่ายสมาชิกเปิดใจและร่วมแก้ปัญหา การสนับสนุนไว้วางใจซึ่งกันและกัน การใช้ความขัดแย้งในทางสร้างสรรค์ การทบทวนผลงานและวิธีการทำงาน การพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานอื่น

2.5) ด้านปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย เพื่อให้การลูกเสือไทยดำรงอยู่และดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องสืบทอดตามพระราชประสงค์ขององค์พระประมุขของการลูกเสือไทย ดังนั้นการลูกเสือไทยควรเผยแพร่และสร้างบทบาทของการลูกเสือสู่สาธารณะชนเพื่อให้เห็นถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของการลูกเสือต่อการพัฒนาพลเมืองดี นอกจากนี้สิ่งสำคัญในโลกยุค ไอทีที่เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการคือ ระบบฐานข้อมูล ดังนั้นการลูกเสือไทยจึงต้องเร่งพัฒนาให้ระบบฐานข้อมูลด้านการลูกเสือมีความทันสมัยและสมบูรณ์ และพัฒนาบุคลากรระดับบริหาร ซึ่งถือเป็นกลไกหลักในการพัฒนาการลูกเสือให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการลูกเสือเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ควรเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะการลูกเสือและปฏิบัติงานเต็มเวลา เป็นผู้มีอุดมการณ์ทางการลูกเสือและมีสมรรถนะทางการจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ จันทะคัด (2550, p. 106) มนต์ชัย มั่นวศิน (2552, p. 77) และสมาน ศรีมงคล (2554, p. 65) ที่พบว่า ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจหลักการและเห็นความสำคัญของการลูกเสือ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบไม่มีทักษะความรู้เกี่ยวกับการลูกเสืออย่างแท้จริง ข้อมูลสารสนเทศไม่สมบูรณ์และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ เป็น MAP Scouting สำหรับการพัฒนาการลูกเสือไทย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการการลูกเสือไทย (Management: M) ด้านการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย (Activities: A) และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย (People: P) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่การลูกเสือไทยโดยสามารถจัดทำเป็นยุทธศาสตร์หลัก 3 ข้อ และยุทธศาสตร์รอง 9 ข้อ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

3.1) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการการลูกเสือไทย (Management: M)

จากข้อมูลที่ค้นพบว่า ประชาชนจำนวนมากยังไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการลูกเสือไทย จึงไม่ส่งเสริมให้บุตรหลานทำกิจกรรมลูกเสือ คนในวงการลูกเสือเองก็ยังไม่เข้าใจถึงปรัชญาของการลูกเสือจึงมีผู้กล่าวถึงปรัชญาการลูกเสือน้อยมาก จึงส่งผลต่อการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือที่ไม่สามารถสร้างเด็กและเยาวชนให้เติบโตตามปรัชญาการลูกเสือได้ รวมทั้งโครงสร้างของการลูกเสือไทยก็ยังไม่ถูกต้องมีการทำงานข้ามสายงาน ขาดการเชื่อมโยงการทำงานอย่างเป็นระบบ จึงทำให้ผู้มีหน้าที่ดูแลงานกิจการลูกเสือโดยตรงไม่สามารถควบคุมและให้การสนับสนุนงานลูกเสือได้เท่าที่ควร ค่ายลูกเสือขาดการพัฒนาและถูกปล่อยให้รกร้างหรือถูกบุกรุกจากบุคคลภายนอก นอกจากนี้พระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 ยังไม่ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการลูกเสือ จึงเห็นได้ว่าการลูกเสือถือเป็นระบบทางสังคมระบบหนึ่งที่มีโครงสร้างและหน้าที่ในการบ่มเพาะให้เด็กและเยาวชนเป็นพลเมืองซึ่งถือเป็นเป้าหมายหลัก เมื่อระบบย่อยเกิดปัญหาในการปฏิบัติจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ส่วนงานต่างๆ ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ รวมทั้งต้องมีการประสานการทำงานกับส่วนงานอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนไปด้วยกันทั้งระบบภายใต้แบบแผน ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม ตามทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural Functionalism Theory) ของทัลคอตต์ พาร์สันส์ (สุภางค์ จันทวนิช, 2552:165-167) ที่กล่าวว่า

การที่จะเข้าใจระบบของสังคมได้นั้นจะต้องพิจารณาถึงหน้าที่พื้นฐานสี่ประการคือ 1) ปรับตัว (Adaptation) ซึ่งเป็นหน้าที่พื้นฐานที่จะทำให้ระบบสังคมสร้างสมดุลภาพและขับเคลื่อนไปกับสภาพแวดล้อมได้ 2) เป้าหมาย (Goal Attainment) เป็นสิ่งที่ทุกระบบสังคมต้องมีเพื่อดำเนินภารกิจต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมาย 3) บูรณาการ (Integration) เนื่องจากสังคมเป็นระบบใหญ่ดังนั้นจึงประกอบด้วยระบบย่อยหลายระบบที่ทำหน้าที่ร่วมกัน เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน จึงจำเป็นต้องมีการประสาน บูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อให้สังคมดำรงอยู่และ 4) รักษาแบบแผน (Latency หรือ Pattern Maintenance) ในการที่จะทำให้ระบบย่อยต่างๆ ในสังคมกระทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์จะต้องมีการธำรงและฟื้นฟูแรงจูงใจของบุคคลและแบบแผนของสังคม เพื่อไม่ให้บุคคลเกิดความท้อแท้หรือเห็นต่างจนทำให้สังคมไม่สามารถเดินหน้าต่อไปได้

ดังนั้นยุทธศาสตร์ด้านการจัดการการลูกเสือไทย ซึ่งมีข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์หลักคือ **การปรับภาพลักษณ์ที่ดีของการลูกเสือไทย** มีแนวทาง/มาตรการ คือ สร้างแนวคิดทัศนคติเชิงบวก เชิดชูคุณค่าการลูกเสือไทย สร้างความโดดเด่นด้านการลูกเสือที่ส่งเสริมพลเมืองดีและช่วยเหลือสังคม และเครื่องมือที่จะทำให้การลูกเสือเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปคือการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ซึ่งการสร้างภาพลักษณ์องค์การเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดการสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดี และจะส่งผลไปสู่การสนับสนุน ความร่วมมือและสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างองค์การต่อองค์การหรือองค์การต่อบุคคลหรือระหว่างบุคคลต่อบุคคล (เสรี วงษ์มณฑา, 2540) สอดคล้องกับงานวิจัยของต่อตระกูล อุดลัทธ (2550, p. 115) ที่พบว่า ในการกำหนดยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทการเปิดเสรีทางการค้า ยุทธศาสตร์การสร้างภาพลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาไทย เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญยุทธศาสตร์หนึ่ง โดยการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้กับสถาบันอุดมศึกษาไทยผ่านสื่อต่างๆ รวมถึงการจัดนิทรรศการเพื่อแนะนำสถาบันอุดมศึกษาไทยในต่างประเทศ

นอกจากยุทธศาสตร์หลักแล้วยังมียุทธศาสตร์รอง คือ **การปรับวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาการลูกเสือ** เพื่อให้การลูกเสือไทยได้มีการวิเคราะห์และทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนงานที่มีอยู่เดิม โดยนำปรัชญาการลูกเสือมาเป็นหลักในการกำหนดวิสัยทัศน์ระดับนโยบาย เพื่อสร้างแนวทางการดำเนินงานให้ตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีส อุ่มสัมฤทธิ์ (2550, p. 387) ที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นยุทธศาสตร์สำหรับการเรียนการสอนด้านความมั่นคงของชาติ โดยยึดทางสายกลางที่ผสมผสานความรู้และคุณธรรมนำไปสู่ความสมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก

ยกระดับขีดความสามารถด้านการลูกเสือแก่ผู้บริหารการลูกเสือไทย เพื่อรวบรวมวิเคราะห์ ปรับกระบวนการดำเนินงานและส่งเสริมความรู้ให้แก่บุคลากรที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาการลูกเสือไทยให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะด้านการลูกเสือ โดยใช้เครือข่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมจินตนา จิรายุกุล (2554, p. 486) ที่พบว่า ปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชนคือ เครือข่ายความร่วมมือที่มีจากระบบความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ศิษย์เก่าศิษย์ปัจจุบัน และองค์กรในท้องถิ่น หน่วยงาน สถาบันการศึกษา และชุมชนที่มีความใกล้ชิดกัน

การเสริมสร้างทรัพยากรเพื่อการจัดการค่ายลูกเสือ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมือเชิงพื้นที่ระหว่างชุมชนและค่ายลูกเสือ ในการจัดการทรัพยากรภายในและบริเวณโดยรอบค่ายลูกเสือ เพื่อลดความขัดแย้ง ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่จากค่ายลูกเสือ รวมทั้งพัฒนาระบบการจัดการและระดมทุนจากเครือข่ายทุกภาคส่วนเพื่อเสริมสร้างค่ายลูกเสือให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรภัทร พิงรำพรรณ และจรรยาศรี มาติลลโกวิท (2557, p. 77) ที่พบว่า ปัจจัยเงื่อนไขสำคัญที่มีผลต่อความร่วมมือของคนในชุมชนเกิดจากความตระหนักถึงผลประโยชน์จากความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โดยไม่คอยการพึ่งพางบประมาณหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของราชการ แต่จะให้การระดมทุนของคนในชุมชน

การพัฒนาระบบการจัดการมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งการลูกเสือไทย การลูกเสือไทยยังขาดความเข้มแข็งในระบบการจัดการ ทั้งเชิงโครงสร้างและหน้าที่ รวมทั้งยังมีการใช้เส้นสายและพวกพ้องในการดำเนินงานซึ่งเป็นวัฒนธรรมเดิมๆ ที่ฝังรากลึกในคนไทย จึงควรมีการปรับระบบการจัดการการลูกเสือไทย ทั้งการปรับโครงสร้าง กำหนดบทบาทหน้าที่และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน การตรวจติดตามประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐานการลูกเสือ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ทั้ง 6 ข้อ ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม (The Rule of Law) 2) หลักคุณธรรม (Morality) 3) หลักความโปร่งใส (Accountability) 4) หลักความมีส่วนร่วม (Participation) 5) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) และ 6) หลักความคุ้มค่า (Cost-effectiveness of Economy) (ยงยุทธ วัชรดุลย์, 2557: อัดสำเนา) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของสำนักงานลูกเสือโลก (World Organization of the Scout Movement, N/A: ออนไลน์) ในยุทธศาสตร์ที่ 6 องค์การลูกเสือสำหรับศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีการทบทวนโครงสร้าง ระบบ และความสามารถในการจัดการเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่ของสังคมรวดเร็ว นอกจากนี้ยังต้องมีการสร้าง พัฒนา จัดเก็บรวบรวมเอกสาร คู่มือ และตำราต่างๆ ด้านการลูกเสือเพื่อก่อเกิดความร่วมมือและเพิ่มศักยภาพในการทำงาน และเพื่อรวบรวมองค์ความรู้ด้านการลูกเสือจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นความรู้ฝังลึกซึ่งตกผลึกจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน (Tacit Knowledge) ให้อยู่ในแหล่งเดียวกัน โดยอาจจัดเก็บในรูปแบบต่างๆ อาทิ คลังความรู้ออนไลน์ ห้องสมุดการลูกเสือ เป็นต้น

3.2) ด้านการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย (Activities: A)

จากการศึกษาที่ค้นพบว่า กิจกรรมลูกเสือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพัฒนาให้ลูกเสือเป็นพลเมืองดี แต่ในการจัดกิจกรรมลูกเสือยังมาจากการสอนตามความรู้และทักษะของผู้กำกับลูกเสือมิได้มาจากความต้องการหรือการมีส่วนร่วมของลูกเสือ ซึ่งผู้กำกับลูกเสือยังคงสอนลูกเสือตามความรู้เดิมขาดการประยุกต์กิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการใช้ชีวิตในปัจจุบันของลูกเสือ ซึ่งการจัดกิจกรรมลูกเสือต้องยึดตามวิธีการลูกเสือ (Scout Method) และสามารถอธิบายได้ว่ากิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีประโยชน์และประยุกต์กับชีวิตประจำวันได้อย่างไร นอกจากนี้การที่ผู้กำกับลูกเสือขาดความรู้และทักษะที่แท้จริงทางการลูกเสือก็เป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งต่อการถ่ายทอดความรู้และทักษะให้กับลูกเสือ ดังนั้นข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์หลักด้านแนวทางการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทยคือ **ยุทธศาสตร์การยกระดับความเข้มแข็งการจัดกิจกรรมลูกเสือ** โดยมีแนวทาง/มาตรการสร้างผู้นำและปลูกจิตสำนึกระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาการลูกเสือ สร้างเครือข่ายเพื่อเกิดความเชื่อมโยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความร่วมมือ รูปแบบและแนวทางการทำงาน

ร่วมกันในทุกภาคส่วน รวมทั้งสร้างความเข้าใจ ข้อตกลงและกำหนดบทบาทหน้าที่ ในการเข้าร่วมเป็น เครือข่ายและดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือตามวิธีการทางการลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจินตนา จิรายุกุล (2554, p. 512) ที่พบว่า เครือข่ายความร่วมมือของท้องถิ่นมีความสำคัญในการ เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชน ในการสร้างให้เครือข่ายความร่วมมือมีความเข้าใจ มี แนวทางการดำเนินงานและมีการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน สมาชิกในเครือข่ายต้องมีการแลกเปลี่ยน และแบ่งปันองค์ความรู้ ทรัพยากรและกิจกรรมต่างๆ ต่อกัน (ศศิรัศม์ วีระไวทยะ, 2554, p. 384)

ยุทธศาสตร์รองคือ **การเปลี่ยนกระบวนทัศน์หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือ** เพื่อพัฒนา การ วิจัย สร้างและต่อยอดแนวความคิด ประยุกต์กิจกรรมลูกเสือกับชีวิตประจำวัน โดยการพัฒนา หลักสูตรเพื่อการดำรงชีวิตในอนาคต การบูรณาการกิจกรรมลูกเสือกับบริบทท้องถิ่นและเทคโนโลยี สารสนเทศ การสร้างกิจกรรมที่พัฒนาทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม ด้วยการให้ลูกเสือได้ ปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่พบในสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ngoma (2006: ออนไลน์) ที่พบว่า การนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นและยัง ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ในการนำระบบ e-learning มาใช้ในการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยชิตนีย์ พบว่าครู นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยมีการเรียนรู้มากขึ้น (Ward, Ward Mary-Helen, 2010: ออนไลน์)

การเพิ่มขีดความสามารถของผู้กำกับลูกเสือ เพื่อวิเคราะห์ ทบทวน ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพของผู้กำกับลูกเสือ โดยสนับสนุนด้านการศึกษา ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการ ลูกเสือให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านทฤษฎีและทักษะทางการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ภาระงาน ของผู้กำกับลูกเสือเพื่อให้สามารถนำไปคำนวณภาระงานในหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือได้อย่างถูกต้อง และเสมอภาค เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาวิชาเอกในกลุ่มสาระที่สอน มีภาระงาน มาก ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มีการวัดประเมินผลไม่เหมาะสม ขาดการนิเทศติดตามการพัฒนาครู ขาดขวัญกำลังใจในการทำงาน และขาดอัตรากำลังของ ศึกษานิเทศที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะกลุ่ม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2553: บทสรุป ผู้บริหาร) สอดคล้องกับแผนสามปี 2011 – 2014 ของคณะกรรมการลูกเสือโลก / สำนักงานลูกเสือ โลก (World Scout Bureau, N/A: ออนไลน์) ที่จัดทำนโยบายด้านบุคลากรทางการลูกเสือ โดย ส่งเสริมวิธีการพัฒนา สนับสนุนและสร้างองค์ความรู้ของลูกเสืออย่างมืออาชีพ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการ ทำงานของบุคลากรทางการลูกเสือทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการออกแบบระบบการ ฝึกอบรมให้เหมาะสมกับบุคลากรทางการลูกเสือ

3.3) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย (People: P)

ข้อค้นพบจากการศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการลูกเสือขาดความรู้และทักษะด้าน การลูกเสือ ครูผู้สอนลูกเสือส่วนใหญ่มีภาระงานสอนในสาระวิชาด้านวิชาการเป็นหน้าที่หลักส่วนงาน ด้านการลูกเสือเป็นหน้าที่เสริม ไม่มีระบบการคัดเลือกผู้บังคับบัญชาลูกเสือและผู้กำกับลูกเสือ ขาด การสนับสนุนและสร้างขวัญกำลังใจจากผู้บังคับบัญชาตามสายงาน ส่งผลให้ผู้กำกับลูกเสือมีทัศนคติ เชิงลบต่อการลูกเสือ ดังนั้น ยุทธศาสตร์หลักด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย คือ **การจัดการความรู้สู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ** เพื่อวิเคราะห์ คัดเลือก รวบรวมองค์ ความรู้ และจัดการศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ส่งเสริมทักษะความสามารถ

เสริมสร้างประสบการณ์ตรงด้านการลูกเสือ โดยกระจายโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือบุคลากรทางการลูกเสือ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี คำริน (2547, pp. 65-66) การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักและปฏิบัติตนตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ การยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ดีเด่น การสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ ตามความต้องการของตนเอง หน่วยงานและท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์รอง คือ **การยกระดับความเข้มแข็งของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ** เพื่อธำรงรักษาเอกลักษณ์ของการลูกเสือไทย ส่งเสริมและพัฒนาความเจริญก้าวหน้าด้านสายอาชีพให้แก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือเป็นต้นแบบที่ดีแก่ลูกเสือ สนับสนุนให้การเรียนกิจกรรมลูกเสือเกิดความต่อเนื่องตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา **การเสริมพลังขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ** เพื่อวิเคราะห์ทบทวนและปรับปรุงระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสือ การให้ค่าตอบแทนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ การเชิดชูและให้เกียรติแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ และ **การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการลูกเสือเพื่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ** เพื่อสร้างความร่วมมือ ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจด้านงานวิจัย และสร้างตัวชี้วัดการประเมินเลื่อนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของต่อตระกูล อุบลวัตร (2550, p. 154) ที่พบว่าสถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทการเปิดเสรีทางการค้า ควรมียุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรอุดมศึกษา โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันการพัฒนาคณาจารย์ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับคณาจารย์และบุคลากร มีการกำหนดยุทธศาสตร์ต้นทุนการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการใช้ทรัพยากรระหว่างสถาบัน มีการแลกเปลี่ยนคณาจารย์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้มีหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการลูกเสือไทยเพียงหน่วยงานเดียว และเป็นหน่วยงานอิสระที่สามารถจัดทำงานไปยังรัฐบาลเองได้ โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจและนโยบายที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีด้วยวิธีการลูกเสือ

1.2) กระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน

1.3) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหารต้องมีความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจและศรัทธาในการลูกเสือ เป็นผู้บริหารที่ดำรงตำแหน่งและทำหน้าที่ด้านการลูกเสือเป็นหลัก

1.4) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติควรมีการประสานงานและมอบหมายนโยบายด้านการลูกเสือให้กับผู้มีหน้าที่ด้านการลูกเสือและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งประกอบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา คณะกรรมการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการลูกเสือจังหวัด

1.5) กระทรวงศึกษาฯร่วมมือกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติในการจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังด้านการลูกเสือ โดยให้บุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านการลูกเสือขึ้นตรงต่อหน่วยงานการลูกเสือหลัก เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับงบประมาณและการปฏิบัติหน้าที่ในภาระงานของหน่วยงานต้นสังกัด

1.6) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลกลางด้านการลูกเสือ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลและเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการลูกเสือสำหรับการบริหารจัดการและสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลูกเสือ และจัดทำคู่มือ ตำรา เอกสารที่ใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ

1.7) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาฯร่วมมือกับสำนักงานลูกเสือแห่งชาติเพื่อนำกิจกรรมลูกเสือเข้าสู่สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยการจัดทำหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือให้เป็นวิชาเลือกเสรีแก่นักศึกษา ทั้งนี้ในวาระที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะครบรอบ 100 ปี จึงควรมุ่งเน้นการลูกเสือ เพื่อเป็นการระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งการลูกเสือไทยและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ข้อเสนอแนะระดับปฏิบัติการ/ระดับสถานศึกษา

2.1) ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนควรเข้ารับการอบรมด้านการลูกเสืออย่างน้อยระดับจุดเบดจ์ 2 ท่อนและให้การสนับสนุนผู้กำกับลูกเสือเข้ารับการฝึกอบรมและเข้าร่วมกิจกรรมทางการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรส่งเสริมให้ผู้กำกับลูกเสือนำภาระงานด้านลูกเสือเพื่อทำผลงานในการเลื่อนวิทยฐานะ

2.2) ผู้กำกับลูกเสือควรปฏิบัติตนให้เป็นต้นแบบที่ดีแก่ลูกเสือ เป็นผู้ศึกษาใฝ่รู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา

2.3) กิจกรรมลูกเสือควรมุ่งให้ลูกเสือได้ฝึกทักษะด้านการลูกเสือโดยการฝึกปฏิบัติจริง เน้นการสร้างจิตสาธารณะและปลูกฝังการยึดถือคำสัตย์ตามวิธีการลูกเสือด้วยกระบวนการกลุ่ม และปรับเนื้อหาหรือบูรณาการกิจกรรมลูกเสือให้เหมาะสมกับยุคสมัย

2.4) สถานศึกษาควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้ปกครอง เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการลูกเสือที่สามารถสร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี

2.5) สถานศึกษาควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสร้างองค์ความรู้หรือกระบวนการจัดกิจกรรมลูกเสือในรูปแบบต่างๆ

3) ข้อเสนอแนะเชิงวิจัย

3.1) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างการลูกเสือไทยและการลูกเสือในประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างของการลูกเสือไทยกับการลูกเสือต่างประเทศ รวมทั้งหาแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างการลูกเสือไทยและการลูกเสือต่างประเทศ

3.2) ควรมีการวิเคราะห์ระบบงานด้านการลูกเสือไทย อาทิ ด้านภาระงาน อัตรากำลัง และงบประมาณในภาพรวมของการลูกเสือไทย เพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไข

ในด้านภาระงานและอัตรากำลังของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ รวมทั้งเพื่อให้สามารถบริหารจัดการงบประมาณให้เกิดความสมดุลและพอเพียงต่อการดำเนินงานด้านการลูกเสือ

3.3) ควรมีการวิจัยการสร้างจิตสำนึกด้านจิตอาสาด้วยกระบวนการการลูกเสือ เพื่อหาแนวทางการสร้างจิตสำนึกด้านจิตอาสาให้แก่เด็ก เยาวชนและผู้ใหญ่ ด้วยการใช้กระบวนการลูกเสือเป็นเครื่องมือในการวิจัย

3.4) ควรมีการวิจัยการสร้างคุณค่าและความเข้าใจอันดีด้านการลูกเสือไทย เพื่อหารูปแบบหรือวิธีการสำหรับการดำเนินงานให้การลูกเสือไทยเป็นที่ยอมรับของสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายการอ้างอิง

- Bureau, W. S. Triennial Plan 2011 – 2014 “Leadership. Innovation. Service.”. Retrieved February 13, 2012, from <http://www.scout.org>.
- Bureau, W. S. (N/A). Adult in Scouting. . Retrieved January 17, 2012, from <http://www./scout.org>.
- Centre, T. S. I. (N/A). Background to the Purpose and Principles of Scouting. . Retrieved September 23, 2011, from <http://www.Scoutbase.org.uk>
- Citizens, W. G. o. W. (N/A). The World Citizenship. Retrieved November 17, 2010, from <http://www.worldgovernment.org>.
- Davies Ian, G. I., and Riley Shirley C., (1999). *Good Citizenship and Educational Provision*. New York: Graland. .
- Higgins James M., a. V. J. W. (1986). *Strategic Management and Organizational Policy*. New York: The Dryden Press CBS Publishing Japan.
- Hunger David, a. W. T. L. (1996). *Strategic Management*. . California: Addison-Wesley Publishing. .
- Interactive, H. (2005). Values of Americans : A study of Ethics and Character. Retrieved February 20, 2010, from <http://www.scouting.org>
- Lauren B., R., and Megan Williams Hall., . (N/A). Learning organizations for sustainable education reform. Retrieved March 10, 2011, from <http://www.questia.com/googleScholar>
- Movement, W. O. o. t. S. (Producer). (2013). Messenger of Peace. . Retrieved from <http://www.scout.org>.
- Movement, W. O. o. t. S. (N/A). Strategy. Retrieved January 17, 2012, from <http://www./scout.org>.
- Nation, U. (N/A). World citizen. . Retrieved November 17, 2010, from <http://www.wordiq.com>.
- Ngoma Sylvester. (2006). Improving Student Learning: A Strategic Planning Framework for an Integrated Student Information System for Charlotte-Mecklenburg Schools. Retrieved November 27, 2010, from <http://www.congovision.com/>
- Teachers, W. A. o. T. (N/A). Characteristics of a Good Citizen. . Retrieved November 18, 2010, from <http://www.technologystudent.com>.
- Ward Mary-Helen, a. o. (2010). Making it Real: Project Managing Strategic e-Learning Development Processes in a Large, Campus-Based University. . *JOURNAL OF DISTANCE EDUCATION REVUE DE L'ÉDUCATION À DISTANCE*, 24, 21-42.

Yamané, T. (1960). *Statistics: An Introductory Analysis*. . Singapore: Harper International Edition.

กมล สุตประเสริฐ. (2540). การสังเคราะห์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศต่างๆ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบด้านการปฏิรูปการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พรินท์.

การลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, สำนัก. (2552). ประวัติลูกเสือไทย (พ.ศ. ๒๔๕๔-๒๕๕๒). กรุงเทพมหานคร: ศุภสภา

การลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, สำนัก. (2555). สารานุกรมลูกเสือ 100 ปี ลูกเสือไทย (Vol. เล่มที่ 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

การลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, สำนัก. (2556). สารานุกรมลูกเสือ 100 ปี ลูกเสือไทย (Vol. เล่ม 4). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

การลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน, สำนัก. (มปท.). อำนาจหน้าที่และโครงสร้างองค์การ. Retrieved 17 กุมภาพันธ์, 2554, from <http://www.bureauhrs.org/>

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การคิดเชิงกลยุทธ์. . กรุงเทพมหานคร: ซัคเซส มีเดีย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ขจรเกียรติ เครือประดับ. (2551). การบริหารกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. . กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการการอุดมศึกษา, สำนักงาน. (2553). แนวทางการส่งเสริมอุดมศึกษาร่วมสร้างประเทศไทย น่าอยู่. อนุสารอุดมศึกษา, 36, 5.

คณะลูกเสือแห่งชาติ, มูลนิธิ. (2529). การลูกเสือไทย. . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.

คณะลูกเสือแห่งชาติ, มูลนิธิ. (2538). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ม.3. . กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์. .

คณะอนุกรรมการฝ่ายฝึกอบรมลูกเสือแห่งชาติ. (2537). คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ.

- จมีนอมรดรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช). (2514). เสือป่าและลูกเสือในประวัติศาสตร์รัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอน ๑. . กรุงเทพมหานคร: CURUSGA.
- จรรยาพร ธรณินทร์. (มปท.). แนวทางการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา. Retrieved
17 สิงหาคม, 2554, from <http://www.charuaypontorranin.com/>
- จรรยาพร มาติลโกวิทและคณะ. (2553). การจัดการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อส่งเสริมความเป็น
ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- จักร ดิงศภัทย์. (2549). กลยุทธ์: การสร้างและการนำไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- จันทนา บุญญานันต์. (2549). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยทักษิณ, สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
- จิราณกุล, ส. (2554). การนำเสนอยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของชุมชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์
- จิโรจน์ จิระวานิชกุล. (2555). การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือสามัญใน
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต ๑. วารสารคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบุรี, 14-29.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2535). หลักการขนส่ง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. .
- จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. (2549). นโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาแบบมุ่งอนาคตเพื่อเด็กและ
เยาวชนไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์
- ใจทิพย์ เชื้อรัตน์ทิพย์. (มปท.). การวิจัยด้วยเทคนิคเดลฟาย. Retrieved 21 กุมภาพันธ์, 2555, from
<http://www.thaiedresearch.org/>
- ชนิตา รัชกุลพลเมือง. (2534). พื้นฐานการศึกษา: หลักการและแนวคิดทางสังคม. กรุงเทพมหานคร:
ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนินทร์ ชุนหพันธ์รัช. (2544). นโยบายธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์
เอกสารและตำรา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ชรัติ อุ่มสัมพันธ์. (2550). การนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของ
กองทัพบก เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชาติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2553). การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมด้านความเป็นพลเมืองดีในสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา. เชียงใหม่: สำนักวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชวน หลีกภัย. (2528). การลูกเสือกับการศึกษา. รายงานการประชุมสภาลูกเสือแห่งชาติ ประจำปี 2538:
สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.
- ณรงค์ จันทะคัต. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะครุศาสตร์

- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2544). การพัฒนามาตรฐานนักสากตามบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์.
- ณัฐพงศ์ ปะนาสังข์. (2553). การบริหารกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ดเขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, คณะครุศาสตร์
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2526). การพัฒนาจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: หนึ่งเจ็ดการพิมพ์.
- ด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี, ค. ก. (2553). ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมืองดี พ.ศ. 2553 – 2561. . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ต่อตระกูล อุบลวัตร. (2550). การนำเสนอยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาไทยในบริบทการเปิดเสรี ทางการค้า. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2539). การวางแผนเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. (2556). ผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาการศึกษา เพื่อสร้างพลเมืองที่มีต่อความตระหนักในความเป็นพลเมืองของนักศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์, 24, 43 – 57.
- ธีรนนท์ นันทขว้าง. (2553). กองทัพบกกับความท้าทายที่เปลี่ยนแปลง. Paper presented at the การ ประชุมสัมมนาทางวิชาการวิทยาลัยการทัพบกครั้งที่ 1/53, สโมสรกองทัพบก.
- บำรุงสุข, ส. (2537). ยุทธศาสตร์โลกหลังสงครามเย็น [Press release]
- ประวีณา ชะลุย. (2549). การนำเสนอยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการชุมชนในการป้องกัน การทุจริต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ปราณี คำริน. (2547). การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์
- ปราโมทย์ สุกุลเดช. (2552). การประเมินผลการดำเนินงานลูกเสือในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาภาคสสินธุ์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, คณะ ศึกษาศาสตร์
- ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์. (2551). สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ความเป็นพลเมืองดีให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษาและครูสังคมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์
- pongพล อติเรกสาร. (2546). การขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- พชรภัทร พิงรำพรรณ และจรรยาศรี มาติลโกวิท. (2557). แนวทางการพัฒนาศักยภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านด้วยกระบวนการจัดการความรู้เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่น ในการ พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง. วารสารครุศาสตร์, 42, 77.
- พระเทพวิสุทธิเมธี (ปัญญานันทภิกขุ). (2543). หน้าที่ของคน ฉบับสมบูรณ์ คนดีและคุณสมบัติพิเศษ ของนักบริหาร. กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.
- พระเทพเวที. (2531). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.

- พวงเพชร แก้วเสนา. (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานกิจการลูกเสือสามัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์
- พสุ เดชะรินทร์ (Producer). (2548). ยุทธศาสตร์ หรือกลยุทธ์คืออะไรแน่. Retrieved from <http://www.nidambe11.net/>
- พิทยา สิทธิโชติ. (2550). การปฏิรูปการศึกษาตามหลักพุทธศาสนา. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, บัณฑิตวิทยาลัย
- พินิจและคุ้มครองเด็ก, กรม (มปท.). สถิติคดีประจำปี พ.ศ. 2553. Retrieved 25 มิถุนายน, 2554, from <http://www2.djop.moj.go.th/>
- เพ็ญพิชชา มั่นคง. (2554). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลการเรียนรู้เรื่องพลเมืองดีของสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแนวโยนิโสมนสิการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย
- ภาณุภัทร ลิ้มจำรูญและณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2552). การพัฒนาชุดเครื่องมือวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 41, 105-123.
- มณีรัตน์ ภัทรจินดา. (มปท.). ลักษณะคนไทยอันพึงประสงค์ลักษณะคนดี Retrieved 10 พฤศจิกายน, 2553, from <http://home.kku.ac.th/>
- มนต์ชัย มั่นวศิน. (2552). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครปฐม. (วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย
- โยธิน แสงดี. (2549). ทฤษฎี วิจัย สถิติและเทคนิคในการวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รสสุคนธ์ มกรมณี และศุภานันท์ สิทธิเลิศ. (2556). พฤติกรรมความเป็นพลเมืองของเยาวชนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. Retrieved 17 มกราคม, 2557, from <http://www.gotoknow.org/>
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ลูกเสือสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์, สโมสร (2548). พระบรมราโชวาทในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๖. .
- ลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. (2551). คู่มือการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือขั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.
- ลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. (มปท.). การลูกเสือโลก Retrieved 28 กันยายน, 2553, from <http://www.scoutthailand.org/>
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2553). รายงานการวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (มปท.). มาตรฐานการศึกษาของชาติ. Retrieved 28 กันยายน, 2553, from <http://area.obec.go.th/petchaburi2/ed.standard.htm>
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน (2554). ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี พ.ศ. 2553 – 2561. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน (2555). พลเมืองดีในระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- วชิราวุธ ปร. (2457). ปลุกใจเสือป่า. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา
- วรรณภา พรหมถาวร สุภาพร จตุรภัทร และเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรณ์. (2549). การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมในค่ายลูกเสือเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ให้กับเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์. กรุงเทพมหานคร: สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน.
- วรรณภา พรหมถาวร สุภาพร จตุรภัทร และเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรณ์. (2551). การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือในค่ายลูกเสือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักการ ลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน.
- วรรณภา พรหมถาวร สุภาพร จตุรภัทร และเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรณ์. (2550). การจัดกิจกรรมตามแนวทางการพัฒนาลูกเสือที่มีประสิทธิภาพในค่ายลูกเสือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน.
- วลัย พานิช. (2543). การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองดี: มิติจากการศึกษาในประเทศภูมิภาคอาเซียน แปซิฟิก. วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช, 13, 73-78.
- วัชรดุลย์, ย. (2557). โครงการโบว์ธรรมมาภิบาล (GG Ribbon) [Press release]
- วิชาการ, กรม. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2534). การแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+. กรุงเทพมหานคร: ชมรมผู้สนใจงานวิจัยทางการศึกษา.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2539). การศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วีรยา คำแหง. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีตามวงจรเดมมิ่ง ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, คณะศึกษาศาสตร์
- ศรีวงศ์ สุมิตร. (2537). การวางแผนกลยุทธ์สำหรับการบริหาร [Press release]
- ศศิรัศม์ วีระไวทยะ. (2554). การนำเสนอยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์
- ศักดิ์ดา สุขผา. (2551). กระบวนการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, คณะครุศาสตร์.

- ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ. (2548). รายงานการวิจัยเอกสาร การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริณี บุญปลั่งบ่ และ เก่งกิจ สุชีลักษณ์. (มปท.). ประวัติลูกเสืออากาศ. Retrieved 15 กุมภาพันธ์, 2555, from www.asa.rtaf.mi.th/
- ศิริเพ็ญ บุรณศิริ. (2552). ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนักเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์, ภาควิชาบริหารธุรกิจ. (2546). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (มปท.). การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. Retrieved 5 กันยายน, 2554, from <http://www.moe.go.th/>
- ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน. (2537). ๒๓ ปี ลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน.
- ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน. (2554). ขอมอบกายถวายไว้ในเบื้องบาทแห่งพระระฆุราชเรื่องศรี ได้รับพระบรมราชจักรีวงศ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ธรรมนาถพงศ์. (2551). การบริหารกิจกรรมลูกเสือของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย
- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ 1991.
- สมาน ศรีมงคล, ว่าที่ร้อยตรี (2554). ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอหนองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์ สวัสดิ์ ปันสุวรรณ. (2497). ประวัติและความมุ่งหมายของการลูกเสือ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ.
- สีปพนนท์ เกตุทัต. (2539). เป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษา. Paper presented at the ประถการสัมมนายุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชาติ กลศาสตร์เสนี, พลเรือเอก (มปท.). การลูกเสือในมุมมองของผม. Retrieved 28 กันยายน, 2553, from <http://www.bureausrs.org>
- สุทัศน์ เมาสีกุล. (2539). การลูกเสือและกิจกรรมลูกเสือระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: องค์การค้ำครูสภา.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุนน อมรวิวัฒน์. (2519). การสอนสังคมศึกษาในชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเมธ สุจริยวงศ์, ว่าที่ร้อยตรี. (2550). สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะศึกษาศาสตร์.
- สุรพล ทำนุพันธ์. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, คณะครุศาสตร์.
- สุวิมล ว่องวานิชและคณะ. (2549). รายงานการวิจัย โครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- เสรี วงษ์มณฑา. (2540). การประชาสัมพันธ์เชิงปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: เอ.เอ็น.การพิมพ์.
- หทัยรัตน์ ทับพร. (2549). ยุทธศาสตร์การศึกษาเพื่อสืบสานความเป็นไทยของชาวไทยในประเทศสหรัฐอเมริกา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์
- อนุชาติ พวงสำลี. (2552). การให้การศึกษาพลเมืองโลก Retrieved 16 พฤศจิกายน, 2553, from <http://www.thaitwatch.org>
- อนนท ปัทมพงศา. (2549). ปัญหาการบริหารกิจการลูกเสือของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, บัณฑิตวิทยาลัย
- อภัย จันทรวิมล. (2519). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการลูกเสือ. กรุงเทพมหานคร: ไพบูลย์การช่าง.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2546). รายงานยุทธศาสตร์ของสังคมไทยในการสร้างวิถีการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2537). สารสำคัญของการวางแผนเชิงกลยุทธ์สำหรับงานวางแผนในสถาบันอุดมศึกษา. สารสภาคณาจารย์, 8-9.
- อุไรवास ปรีดีติลล. (2538). การวิเคราะห์พัฒนาการของคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในประวัติศาสตร์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

มาตรฐานวัดความเป็นพลเมืองดีตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการลูกเสือไทย

มาตรฐานนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิทยานิพนธ์

เรื่อง “ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี”

ผู้วิจัย: นางสุภาพร จตุรภัทร นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

มาตรฐานฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการคำตอบเกี่ยวกับสภาพการจัดการลูกเสือไทยในอดีตที่สามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับคนไทย

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเพื่อวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือไทย

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาลูกเสือไทยให้ขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของชาติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ 1.1 ชาย 1.2 หญิง
2. อายุ 2.1 65 – 49 ปี 2.2 48 – 28 ปี 2.3 ต่ำกว่า 27 ปี
3. วุฒิสูงสุดทางการศึกษา
 3.1ปริญญาตรี 3.2ปริญญาโท 3.3ปริญญาเอก
4. นับถือศาสนา 3.1 พุทธ 3.2 คริสต์ 3.3 อิสลาม
 3.4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ประกอบอาชีพ 5.1 รับราชการ 5.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ 5.3 ค้าขาย
 5.4 พนักงานของรัฐ / องค์กรอิสระ / มูลนิธิ 5.5 ธุรกิจส่วนตัว
 5.6 อาชีพอิสระ 5.7 เกษตรกร 5.8 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
 5.9 ไม่ประกอบอาชีพ (ไม่ต้องตอบข้อ 6 และข้อ 7)
6. ตำแหน่งสูงสุดทางอาชีพ 6.1 ผู้บริหารระดับสูง 6.2 ผู้บริหารระดับกลาง
 6.3 ผู้บริหารระดับต้น 6.4 ระดับปฏิบัติการ
 6.5 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
7. รายได้ต่อเดือน 7.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท 7.2 10,001 – 30,000 บาท
 7.3 30,001 – 50,000 บาท 7.4 50,001 – 70,000 บาท
 7.5 70,001 – 90,000 บาท 7.6 90,001 ขึ้นไป
8. ท่านเคยเรียนวิชาลูกเสือ/เนตรนารีประเภทใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 8.1 สำรอง 8.2 สามัญ 8.3 สามัญรุ่นใหญ่
 8.4 วิสามัญ
9. ความสำเร็จในชีวิต.....

ตอนที่ 2 มาตรการวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการการลูกเสือไทย

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย
 3 = ไม่มีความคิดเห็น
 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจากกระบวนการลูกเสือ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านสติปัญญา						
1	สามารถใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
2	ทำให้เรามีความรู้รอบตัวมากขึ้น					
3	กระตือรือร้นตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงาน					
4	ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
5	ความรู้ด้านวิชาการมีน้อย					
6	การเมืองเป็นเรื่องของคนทุกคนในประเทศ					

ข้อ	คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจาก กระบวนการลูกเสือ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
7	แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี					
8	ดำรงชีวิตในสังคมได้					
9	มีการทำงานเป็นหมู่คณะ					
10	ความคิดและความสามารถของตนเองเท่านั้นที่สามารถนำพา ทีมให้ประสบความสำเร็จ					
11	มีทักษะในการประกอบอาชีพ					
12	รู้ในสิทธิและหน้าที่ของตนตามระบอบประชาธิปไตย					
13	แสวงหาความรู้เพิ่มเติม					
14	จดบันทึกสรุปความรู้และประสบการณ์					
15	ถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้					
ด้านจิตใจ						
16	ทำงานต่างๆ ด้วยตนเอง					
17	ปฏิบัติตนเป็นคนพูดจริงทำจริง					
18	คืนของให้ผู้เป็นเจ้าของทุกครั้งที่เกิดของสิ่งนั้นได้					
19	รับทรัพย์สินที่ผู้อื่นให้อย่างเต็มใจทุกครั้ง					
20	เข้าช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนและสังคม					
21	อาสาช่วยงานผู้อื่นเสมอ					
22	ปฏิบัติงานส่วนรวมด้วยความเต็มใจ					
23	ตอบแทนผู้มีพระคุณเสมอ					
24	รักษาเกียรติของตนและครอบครัว					
25	ใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่นได้ดีกว่าภาษาไทย					
26	อ่อนน้อมถ่อมตนกับผู้มีอาวุโสมากกว่า					
27	เคารพผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงกว่าตน					
28	ใช้สินค้าไทยและผลิตภัณฑ์ของไทย					
29	ภูมิใจในความเป็นคนไทย					
30	นำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน					
31	วัฒนธรรมไทยมีแง่มุมที่น่าสนใจ					
32	เราสามารถอยู่ร่วมกันได้แม้ว่าจะมีวัฒนธรรมต่างกัน					
33	ฉันไม่สามารถทำงานร่วมกับคนต่างวัฒนธรรมได้					
34	ร่วมกิจกรรมที่สำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์					
35	มีส่วนร่วมในการเผยแพร่และอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณีและศิลปวัฒนธรรมไทย					
36	แสดงความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ					

ข้อ	คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจาก กระบวนการลูกเสือ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
37	แสดงอาการทางกาย วาจาต่อผู้อื่นอย่างนุ่มนวล					
38	ไม่เอาเปรียบผู้อื่น					
39	เสียสละเวลาปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม					
ด้านสุขภาพ						
40	ไม่มีโรคประจำตัวที่เกิดจากการใช้ชีวิตประจำวัน					
41	มีร่างกายที่ได้สัดส่วน สมวัย					
42	มีจิตใจแจ่มใสและมองโลกในแง่ดีเสมอ					
43	มีร่างกายแข็งแรง					
44	เป็นไข้หวัดอย่างน้อย 3 ครั้งต่อปี					
45	มีอาการคัดจมูกและไอหรือจามทุกครั้งที่อยู่ในสถานที่อับชื้นหรือที่ที่มีฝุ่นละออง					
46	มีอาการปวดศีรษะทุกครั้งที่ต้องใช้ความคิด					
47	ออกกำลังกายสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง					
48	พักผ่อนติดต่อกันอย่างน้อยวันละ 7 ชั่วโมงต่อวัน					
ด้านสังคม						
49	มีความตรงต่อเวลาเสมอ					
50	ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองและยอมรับผลการกระทำของตนเอง					
51	ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม					
52	ทำกิจกรรมของตนเองตามกำหนดเวลา					
53	เคารพสิทธิผู้อื่น					
54	ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า					
55	มีความเสียสละพร้อมที่จะกระทำเพื่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ					
56	มีความอดทนในการเรียนและการทำงาน					
57	ควบคุมอารมณ์ได้ดี					
58	รับฟังความคิดเห็นและคำวิจารณ์ของผู้อื่น					
59	ควบคุมกิริยาในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์					
60	พยายามต่อสู้อุปสรรคจนประสบความสำเร็จ					
61	หนักแน่น ไม่หวั่นไหว					
62	ร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
63	เสนอแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					

ข้อ	คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เกิดจาก กระบวนการลูกเสือ	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
64	ปฏิบัติตนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
65	ชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
66	สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
67	ใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกครั้ง					
68	เคารพและปฏิบัติตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย					
69	ยอมรับและเรียนรู้วัฒนธรรมของชาติอื่นๆ					
70	อยู่ร่วมกันกับบุคคลที่นับถือศาสนาอื่นได้อย่างสันติสุข					
71	เข้าใจและยอมรับการปฏิบัติตนตามศาสนาทุกศาสนา					
72	มีภูมิคุ้มกันที่เข้มแข็งต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
73	เข้าใจและยอมรับความหลากหลายของคนในสังคม					
74	ไม่มีอคติและความขัดแย้งกับผู้ที่มีความคิดเห็นต่างจากตนเอง					
75	แสดงอาการและสีหน้าแจ่มใสกับผู้อื่นเสมอ					
76	ใช้วาจาที่สุภาพ และเป็นมิตรกับคนทั่วไป					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี
ความคิดเห็น.....

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิทยานิพนธ์

เรื่อง “ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี”

ผู้วิจัย: นางสุภาพร จตุรภัทร นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน/ผู้กำกับลูกเสือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการคำตอบเกี่ยวกับสภาพจริงในปัจจุบันของการจัดการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพจริงในปัจจุบันของการลูกเสือไทยในด้านการจัดการลูกเสือไทย แนวทางการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการลูกเสือไทย การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการลูกเสือไทยให้ขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของชาติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. สถานภาพ 1.1 ผู้อำนวยการลูกเสือ 1.2 ผู้กำกับลูกเสือ
2. เพศ 2.1 ชาย 2.2 หญิง
3. วุฒิสถที่สุดทางการศึกษา
 3.1ปริญญาตรี 3.2ปริญญาโท 3.3ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการกิจกรรมลูกเสือ
 4.1 0 – 3 ปี 4.2 3 – 6 ปี 4.3 6 – 9 ปี
 4.4 9 – 12 ปี 4.5 12 – 15 ปี 4.6 15 – 18 ปี
 4.7 18 – 21 ปี 4.8 21 ปีขึ้นไป
5. ท่านเคยผ่านการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือในระดับใด
 5.1 ไม่เคยผ่านการอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
 5.2 ชั้นความรู้เบื้องต้น (B.T.C.)
 5.3 ชั้นความรู้ขั้นสูง 5.3.1 (A.T.C.) 5.3.2 (W.B.)
 5.4 ชั้นผู้ช่วยผู้ให้การฝึกอบรม 5.4.1 (A.L.T.C.) 5.4.2 (A.L.T.)
 5.5 ชั้นหัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรม 5.5.1 (L.T.C.) 5.5.2 (L.T.)

ตอนที่ 2 สภาพจริงในปัจจุบันของการจัดการการลูกเสือไทย แนวทางการจัดการกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพจริงในปัจจุบันที่ท่านปฏิบัติ

ตอบ 5 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการจัดการลูกเสือไทยมากที่สุด หรือมากกว่าร้อยละ 80 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ตอบ 4 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการจัดการลูกเสือไทยมาก หรือประมาณร้อยละ 61–80 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ตอบ 3 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการจัดการลูกเสือไทยปานกลาง หรือประมาณร้อยละ 41–60 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ตอบ 2 หมายถึง ปฏิบัติตามสภาพจริงในการจัดการลูกเสือไทยน้อย หรือประมาณร้อยละ 21–40 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ตอบ 1 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการจัดการลูกเสือไทยน้อยที่สุด น้อยกว่าร้อยละ 20 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ข้อ	กระบวนการการลูกเสือไทย	การปฏิบัติตามสภาพจริง				
		5	4	3	2	1
ด้านการจัดการ						
1	มีการบริหารจัดการการลูกเสือตามปรัชญาการลูกเสือไทย					
2	นำปรัชญาการลูกเสือไทยมากำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจด้านกิจกรรมลูกเสือ					
3	มีการกำหนดนโยบายด้านกิจกรรมลูกเสือ					
4	มีการวางแผนงานการจัดกิจกรรมลูกเสือที่สอดคล้องกับนโยบายของคณะลูกเสือแห่งชาติ					
5	มีการจัดสรรทรัพยากรทั้งคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างพอเพียง					
6	มีมาตรฐานในการดำเนินงานด้านกิจกรรมลูกเสือ					
7	มีมาตรการและกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ					
8	มีการจัดโครงสร้างของกองลูกเสืออย่างเป็นระบบ เช่น กลุ่ม กอง และหมู่					
9	มีการกำหนดรูปแบบกิจกรรมลูกเสือ					
10	มีการกำหนดขั้นตอนปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือที่เหมาะสม					
11	มีการปฏิบัติงานตามแผนกิจกรรมลูกเสือ					
12	มีการสนับสนุนกิจกรรมลูกเสือ					
13	มีการจัดสายงานการบังคับบัญชากิจกรรมลูกเสืออย่างชัดเจน					
14	มีการมอบหมายงานกิจกรรมลูกเสือเป็นลายลักษณ์อักษร					
15	มีการกำหนดลักษณะของภารกิจและอำนาจหน้าที่ให้กับบุคลากรในการปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือ					
16	มีการสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ					
17	มีการทำให้งานบรรลุสู่เป้าหมายกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ					
18	มีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันในการจัดเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ					
19	มีการประเมินกิจกรรมลูกเสือตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานกิจกรรมลูกเสือภายในสถานศึกษาของสมศ.					
20	มีการสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงานของกิจกรรมลูกเสือในรอบปี					
21	มีการนำผลการปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือในปีที่ผ่านมาปรับปรุงทุกครั้ง					
22	มีวิธีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มงานกิจกรรมลูกเสือ					

ข้อ	กระบวนการการลูกเสือไทย	การปฏิบัติตามสภาพจริง				
		5	4	3	2	1
23	มีการจัดทำเนื้อหาสาระกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ					
ด้านการกิจกรรมลูกเสือ						
24	มีการดำเนินการเกี่ยวกับตำรา เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสือ					
25	มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและเหมาะสม					
26	มีการอธิบายวัตถุประสงค์ในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ					
27	มีการกำหนดเนื้อหาสาระให้ลูกเสือได้ฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง					
28	มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนาสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคมให้กับลูกเสือเพื่อให้เป็นคนดีของประเทศชาติ					
29	มีการจัดกิจกรรมลูกเสือที่เพิ่มทักษะการดำรงชีวิต					
30	มีกิจกรรมที่ฝึกความคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างเป็นระบบ					
31	มีกิจกรรมเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย					
32	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการตามวัยของลูกเสือ					
33	มีกิจกรรมที่สร้างความเสียสละ และการกตัญญูรู้คุณ					
34	มีกิจกรรมที่สร้างควมมีวินัย และการเคารพในกฎระเบียบ					
35	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์					
36	มีกิจกรรมที่สร้างจิตสาธารณะ พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้อื่นและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
37	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์					
38	มีกิจกรรมที่สร้างความซื่อสัตย์					
39	มีกิจกรรมที่ทำให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย					
40	มีกิจกรรมที่ส่งเสริมศีลธรรม มีความเมตตากรุณา					
41	มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ1ครั้ง					
42	มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ					
43	มีสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ					
44	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
45	มีการสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรมลูกเสือ					

ข้อ	กระบวนการการลูกเสือไทย	การปฏิบัติตามสภาพจริง				
		5	4	3	2	1
ด้านการพัฒนาผู้กำกับลูกเสือ						
46	มีระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสืออย่างเป็นธรรม					
47	มีการกำหนดคุณสมบัติของครูที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือตามเกณฑ์ของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ					
48	มีการพัฒนาผู้กำกับลูกเสือในด้านความรู้เกี่ยวกับลูกเสืออย่างต่อเนื่อง					
49	มีการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในด้านการสอนกิจกรรมลูกเสือให้กับผู้กำกับลูกเสือ					
50	มีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้กำกับลูกเสือเกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานกิจกรรมลูกเสือ					
51	มีการใช้ภาวะผู้นำจูงใจให้ผู้กำกับลูกเสือและครูอยากทำงานกิจกรรมลูกเสือมากขึ้น					
52	มีการกระตุ้นความกระตือรือร้นของผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมลูกเสือ					
53	มีการรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีของสมาชิกในสถานศึกษา					
54	มีการจัดระบบพี่เลี้ยงให้กับครูใหม่ที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือ					
55	มีการจัดระบบการทำงานที่เอื้อต่อผู้กำกับลูกเสือ					
56	มีระบบสารสนเทศที่เอื้อต่อการสอนกิจกรรมลูกเสือ					
57	มีการสร้างเครือข่ายการทำงานด้านกิจกรรมลูกเสือให้กับผู้กำกับลูกเสือ					
58	มีการส่งเสริมให้ผู้กำกับลูกเสือใช้สื่อ นวัตกรรมในการสอนลูกเสืออย่างหลากหลาย					
59	มีการส่งเสริมความก้าวหน้าให้ผู้กำกับลูกเสือในด้านอาชีพ					
60	มีการให้ทุนสนับสนุนผู้กำกับลูกเสือในการพัฒนาทักษะความสามารถด้านการลูกเสือ					
61	มีการสอบเลื่อนขั้นทางลูกเสือตามที่คณะลูกเสือแห่งชาติกำหนด					
ด้านปัจจัยเกื้อหนุน						
62	มีความภาคภูมิใจทุกครั้งที่ตั้งเครื่องแบบลูกเสือ					
63	มีการเสริมสร้างคุณค่าของการเป็นผู้กำกับลูกเสือ					
64	มีการแต่งเครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมลูกเสือ					

ข้อ	กระบวนการการลูกเสือไทย	การปฏิบัติตามสภาพจริง				
		5	4	3	2	1
65	มีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับผู้กำกับลูกเสือที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษา					
66	มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูที่เป็นผู้กำกับลูกเสือเป็นพิเศษ					
67	มีการนำผลงานด้านการเป็นผู้กำกับลูกเสือมาใช้ในการเลื่อนวิทยฐานะ					
68	มีค่าตอบแทน/รางวัลให้กับผู้กำกับลูกเสือหรือบุคลากรทางการลูกเสือที่อุทิศตนปฏิบัติงานนอกเวลา					
69	มีการสร้างตัวชี้วัดเพื่อการประเมินการปฏิบัติงานด้านการลูกเสือที่เป็นมาตรฐาน					
70	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานด้านการลูกเสือมีความเหมาะสม					
71	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงานด้านการลูกเสือสามารถปฏิบัติได้จริง					
72	มีฐานข้อมูลด้านการลูกเสือที่ทันสมัย					
73	มีฐานข้อมูลที่สนับสนุนการทำงานด้านการลูกเสือได้เป็นอย่างดี					
74	มีฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ					
75	สำนักงานลูกเสือแห่งชาติมีฐานข้อมูลส่วนกลางที่สนับสนุนการเรียนการสอนด้านการลูกเสือ					
76	ฐานข้อมูลของสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนเอื้อต่อการปฏิบัติงาน					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการการลูกเสือไทย การจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย และ ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

1. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการลูกเสือไทย

ความคิดเห็น.....

ข้อเสนอแนะ.....

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย

ความคิดเห็น.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3. ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

ความคิดเห็น.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

4. ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการลูกเสือไทย

ความคิดเห็น.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือนี้อตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิทยานิพนธ์

เรื่อง “ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลท้องถิ่นไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี”

ผู้วิจัย: นางสุภาพร จตุรภัทร นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพัฒนศึกษา

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามสำหรับลูกเสือ/เนตรนารี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการคำตอบเกี่ยวกับสภาพจริงในปัจจุบันของการจัดการการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับตามสภาพจริงในปัจจุบันของการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพคาดหวังของการลูกเสือไทยที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้การลูกเสือไทยส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนารัฐบาลท้องถิ่นไทยให้ขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีของชาติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ท่านเรียนลูกเสือ / เนตรนารีประเภทใด
 3.1 สามัญ 3.2 สามัญรุ่นใหญ่ 3.3 วิสามัญ
4. ท่านเรียนลูกเสือ / เนตรนารีเหล่าใด
 4.1 เหล่าเสนา 4.2 เหล่าสมุทร 4.3 เหล่าอากาศ

ตอนที่ 2 สภาพจริงในปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพจริงในปัจจุบันที่ท่านปฏิบัติ

ตอบ 5 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ มากที่สุด หรือมากกว่าร้อยละ 80 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ตอบ 4 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการเรียนกิจกรรมลูกเสือมาก หรือประมาณร้อยละ 61-80 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ตอบ 3 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการเรียนกิจกรรมลูกเสือ ปานกลาง หรือประมาณร้อยละ 41-60 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ตอบ 2 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการเรียนกิจกรรมลูกเสือน้อย หรือประมาณร้อยละ 21-40 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ตอบ 1 หมายถึง ปฏิบัติตรงตามสภาพจริงในการเรียนกิจกรรมลูกเสือน้อยที่สุด หรือน้อยกว่าร้อยละ 20 ของการดำเนินงานในเรื่องนั้น

ข้อ	กระบวนการการลูกเสือไทย	การปฏิบัติตามสภาพจริง				
		5	4	3	2	1
ด้านปรัชญาการลูกเสือไทย						
1	มีการสอนเกี่ยวกับปรัชญาการลูกเสือไทย					
2	มีเอกสารประกอบการเรียนเกี่ยวกับปรัชญาการลูกเสือไทย					
3	ท่านสามารถนำปรัชญาการลูกเสือไทยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต					
ด้านการเรียนกิจกรรมลูกเสือ						
4	เนื้อหาสาระกิจกรรมลูกเสือที่สถานศึกษาจัดสอดคล้องกับหลักสูตรของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ					
5	สถานศึกษามีตำรา เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนลูกเสือไว้ให้ศึกษาอย่างพอเพียง					

6	มีการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องและเหมาะสม					
ข้อ	กระบวนการการลูกเสือไทย	การปฏิบัติตามสภาพจริง				
		5	4	3	2	1
7	มีการอธิบายวัตถุประสงค์การเรียนรู้กิจกรรมลูกเสือทุกครั้ง					
8	มีการฝึกปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง					
9	กิจกรรมลูกเสือช่วยพัฒนาสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เพื่อให้ลูกเสือ/เนตรนารีเป็นคนดีของประเทศชาติ					
10	กิจกรรมลูกเสือช่วยเพิ่มทักษะการดำรงชีวิต					
11	ท่านมีความภูมิใจทุกครั้งที่ได้เครื่องแบบลูกเสือ/เนตรนารี					
12	ท่านปฏิบัติตามคำปฏิญาณของลูกเสือในทุกโอกาส					
13	กิจกรรมลูกเสือฝึกความคิดวิเคราะห์ และคิดอย่างเป็นระบบ					
14	กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย					
15	กิจกรรมลูกเสือทำให้ร่างกายแข็งแรงและเหมาะสมกับวัยของลูกเสือ					
16	กิจกรรมลูกเสือสอนให้มีความเสียสละและการกตัญญูรู้คุณ					
17	กิจกรรมลูกเสือสร้างควมมีวินัย และการเคารพในกฎระเบียบของสังคม					
18	กิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดมนุษย์สัมพันธ์กับคนรอบข้าง					
19	กิจกรรมลูกเสือสร้างจิตสาธารณะ ให้ลูกเสือพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
20	กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์					
21	กิจกรรมลูกเสือสร้างความซื่อสัตย์					
22	กิจกรรมลูกเสือทำให้เป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี					
23	กิจกรรมลูกเสือทำให้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย					
24	กิจกรรมลูกเสือส่งเสริมศีลธรรมและมีความเมตตากรุณา					
25	กิจกรรมลูกเสือทำให้รู้คุณค่าและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด					
26	กิจกรรมลูกเสือทำให้รักและเห็นประโยชน์ของสิ่งแวดล้อม					
27	กิจกรรมลูกเสือสอนให้เคารพศาสนาทุกศาสนาเท่าเทียมกัน					
28	กิจกรรมลูกเสือสอนให้เกิดวินัยและความเป็นระเบียบ					
29	กิจกรรมลูกเสือทำให้เกิดความรับผิดชอบ					
30	กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี					
31	กิจกรรมลูกเสือฝึกทักษะในด้านวิชาการและวิชาชีพ					
32	กิจกรรมลูกเสือทำให้มีทักษะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้					
33	กิจกรรมลูกเสือทำให้มีความอดทน อดกลั้นในตนเอง					

34	กิจกรรมลูกเสือทำให้กล้าตัดสินใจ					
ข้อ	กระบวนการการลูกเสือไทย	การปฏิบัติตามสภาพจริง				
		5	4	3	2	1
35	กิจกรรมลูกเสือฝึกการอยู่ร่วมกันในสังคมกับบุคคลอื่น					
36	มีการจัดให้ลูกเสือได้เข้าค่ายลูกเสืออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง					
37	สถานศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ					
38	สถานศึกษามีสื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือ					
39	สถานศึกษามีการจัดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนกิจกรรมลูกเสือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา					
40	สถานศึกษามีการสร้างบรรยากาศที่ดึงดูดต่อการเรียนกิจกรรมลูกเสือ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือไทย

ความคิดเห็น.....

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อสกุล.....อายุ..... ปี อาชีพ
.....ตำแหน่ง.....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์..... เวลา..... สถานที่.....

ประสบการณ์ทำงานด้านการลูกเสือไทย.....ปี

ข้อมูลชุดนี้ถูกเก็บบันทึก ภาพถ่าย บันทึกเสียง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการลูกเสือไทย

ด้านปรัชญาการลูกเสือ

1. ท่านทราบถึงปรัชญาการลูกเสือโลกและการลูกเสือไทยหรือไม่
 - 1.1 กรณีตอบไม่ ที่ท่านไม่ทราบเนื่องจากอะไร.
 - 1.2 กรณีตอบทราบ ปรัชญาการลูกเสือโลกคืออะไร ท่านทราบจากแหล่งใด และ ปรัชญาการลูกเสือไทยคืออะไร ท่านทราบจากแหล่งใด
2. ท่านคิดว่าการลูกเสือสร้างคนให้เป็นตามปรัชญาหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. กระบวนการลูกเสืออย่างไรที่สามารถสร้างคนให้เป็นตามปรัชญาลูกเสือ
4. ปรัชญาลูกเสือเหมาะสมกับสภาพของสังคมในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

ด้านการจัดการการลูกเสือไทย

1. การลูกเสือไทยควรมีวิสัยทัศน์และพันธกิจอย่างไรที่จะสามารถส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีความเป็นพลเมืองดี
2. นโยบายของการลูกเสือไทยในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และถ้าควรมีการปรับเปลี่ยน ควรเป็นอย่างไร
3. ท่านเห็นว่าควรมีกลไกการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างไร จึงจะเกิดประสิทธิผลที่ดีต่อการจัดการการลูกเสือไทย (กลไกการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เช่น การตั้งหน่วยงานใหม่รับผิดชอบ การปรับโครงสร้าง การจัดระบบการบริหาร การพัฒนาบุคลากร การงบประมาณ หรือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น)
4. โครงสร้างของการลูกเสือไทยในปัจจุบันเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และถ้าควรมีการปรับเปลี่ยน ควรเป็นอย่างไร
5. การจัดทำมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานด้านการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับเด็กและเยาวชน ควรเป็นอย่างไร
6. กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของการลูกเสือไทยควรมีการปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร

7. การจัดสรรทรัพยากรของการลูกเสือไทยทั้งในด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และควรมีวิธีการในการจัดสรรทรัพยากรอย่างไรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการลูกเสือ

ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย

1. ท่านคิดว่าการจัดกิจกรรมลูกเสือควรมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันอย่างไร จึงจะสามารถส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีให้กับเด็กและเยาวชนได้
2. เนื้อหาสาระของกิจกรรมลูกเสือควรมีการปรับปรุงในด้านใดบ้าง อย่างไร
3. การฝึกปฏิบัติของลูกเสือทั้งในสถานศึกษาและในค่ายลูกเสือ ท่านคิดว่าควรมีการปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร
4. สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสืออย่างไร เพื่อส่งเสริมให้ลูกเสือสามารถนำความรู้และทักษะจากกิจกรรมลูกเสือไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
5. การจัดกิจกรรมลูกเสือในลักษณะใดที่จะพัฒนาสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคมให้กับลูกเสือได้อย่างครบถ้วน
6. สภาพแวดล้อมอย่างไรที่เหมาะสมกับการส่งเสริมให้ลูกเสือได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. ควรมีการปรับปรุงวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดกิจกรรมลูกเสือหรือไม่ อย่างไร
8. แหล่งการเรียนรู้ในลักษณะใดที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมลูกเสือมากที่สุด

ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย

1. การคัดเลือกบุคคลที่จะมาเป็นผู้กำกับลูกเสือควรมีหลักเกณฑ์อย่างไรจึงจะทำให้การจัดกิจกรรมลูกเสือมีประสิทธิภาพ
2. การลูกเสือไทยควรมีระบบควบคุมคุณภาพของผู้กำกับลูกเสือหรือไม่ อย่างไร
3. ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาครูหรือบุคลากรทางการลูกเสืออย่างไร จึงจะทำให้การลูกเสือเกิดความเข้มแข็ง
4. การส่งเสริมครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือควรทำอย่างไร
5. การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูหรือบุคลากรทางการลูกเสือควรทำอย่างไร
6. เพื่อให้การลูกเสือไทยเข้มแข็งท่านคิดว่าควรมีการประสานความร่วมมือจากใครบ้าง อย่างไร

ด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคามของการลูกเสือไทยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

1. จุดแข็งของการลูกเสือไทยคืออะไร
2. จุดอ่อนของการลูกเสือไทยคืออะไร
3. โอกาสพัฒนาของการลูกเสือไทยคืออะไร
4. ภัยคุกคามของการลูกเสือไทยคืออะไร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ภาคผนวก ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบประชุมสนทนากลุ่ม
ตรวจสอบร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มเสือไทย
เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

คำชี้แจง

แบบสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี โดยแบบสนทนากลุ่มฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อร่างข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว ซึ่งแบ่งประเด็นออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการการลูกเสือไทย 2) แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือไทย และ 3) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย โดยมีคำถามเกี่ยวกับประเด็นทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีมีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าไม่เหมาะสมควรมีการปรับปรุงอย่างไร
2. ปัจจัยใดที่จะส่งเสริมให้การลูกเสือไทยเกิดการพัฒนา
3. เงื่อนไขใดที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากลุ่มเสือไทย

ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นแนวทางสนับสนุนให้ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีสามารถนำไปใช้ได้กับสภาพการณ์ปัจจุบัน และทำยนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความกรุณาต่องานวิจัยฉบับนี้

นางสุภาพร จตุรภัทร
 นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาพัฒนศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนากลูกลีไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

ร่างยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วย ยุทธศาสตร์หลัก 3 ข้อ ยุทธศาสตร์เสริม 10 ข้อ และมีแนวทาง/มาตรการ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการการกลูกลีไทย (Management: M)

ยุทธศาสตร์หลัก: ปรับวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาตามหลักปรัชญาการกลูกลี

แนวทางหรือมาตรการ

(1) กำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจการกลูกลีไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับนโยบายนำหลักปรัชญาการกลูกลีมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์และพันธกิจ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานกลูกลีแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ที่สะท้อนถึงหลักปรัชญาการกลูกลีซึ่งต้องการให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และเป็นสมาชิกที่ดีทั้งสังคมไทยและสังคมโลก และมีพันธกิจที่ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยึดถือคำสัตย์ยังชีพ และพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมด้วยความเต็มใจ นำสู่การกำหนดเป็นนโยบายที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกลูกลีไทยต้องนำไปแนวทางการปฏิบัติ

(2) กำหนดพันธกิจที่ต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกลูกลีนำนโยบายไปจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการประชุมหารือร่วมกันเพื่อกำหนดพันธกิจของการกลูกลีไทย มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติ

(3) กำหนดแผนการจัดกิจกรรมกลูกลี สถานศึกษาจัดการประชุมผู้กำกับกลูกลีเพื่อกำหนดแผนการจัดกิจกรรมกลูกลีให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของการกลูกลีไทยและเพื่อไม่ให้เกิดการจัดกิจกรรมอื่นมากระทบกับการเรียนการสอนกิจกรรมกลูกลี โดยมีการกำหนดระยะเวลาและขั้นตอนในการปฏิบัติอย่างชัดเจน พร้อมทั้งประกาศเป็นแผนกิจกรรมประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง

(4) จัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุตามวิสัยทัศน์การกลูกลีไทย สำนักงานกลูกลีแห่งชาติดำเนินการจัดหางบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกลูกลีให้กับหน่วยงานและสถานศึกษาอย่างพอเพียง โดยการของบประมาณจากภาครัฐและขอการสนับสนุนจากเครือข่ายความร่วมมืออื่นๆ

ยุทธศาสตร์รอง: เพิ่มขีดความสามารถด้านความรู้และทักษะการกลูกลีของผู้บริหารการกลูกลีไทย

แนวทางหรือมาตรการ

(1) เพิ่มพูนความรู้ด้านการกลูกลี สำนักงานกลูกลีแห่งชาติจัดโครงการเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการกลูกลีให้กับคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารกลูกลีแห่งชาติ ในลักษณะการทำกิจกรรมที่แฝงความรู้และทักษะด้านการกลูกลี โดยใช้เครือข่ายผู้บังคับบัญชา กลูกลีทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(2) พัฒนาศักยภาพของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติการจัดประชุมผู้บริหารลูกเสือโลกโดยการเชิญผู้บริหารระดับสูงในองค์กรลูกเสือทุกภาคพื้นทวีป ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการดำเนินงานกิจการลูกเสือ

(3) ปรับกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารลูกเสือ ให้เป็นผู้ที่ต้องได้รับการอบรมด้านการลูกเสือและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ด้านการลูกเสือ สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้การลูกเสือพัฒนาก้าวหน้าขึ้นได้

ยุทธศาสตร์รอง: เสริมสร้างทรัพยากรเพื่อการจัดการค่ายลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือเชิงพื้นที่ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่ที่ค่ายลูกเสือตั้งอยู่ กำหนดขอบเขตและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ชุมชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่บางส่วนของค่ายที่ยังไม่ได้มีการพัฒนา การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และสำนักงานลูกเสือแห่งชาติในการใช้ประโยชน์จากค่ายลูกเสือร่วมกัน

(2) พัฒนาระบบการจัดการค่ายลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดการประชุมร่วมกับผู้อำนวยการค่ายลูกเสือ เพื่อหาแนวทางการจัดทำระบบการจัดการค่ายลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ควรมีการจัดทำรายงานประจำปีผลการดำเนินงานของค่ายลูกเสือ

(3) ระดมทุนจากเครือข่ายทุกภาคส่วนเพื่อการพัฒนาค่ายลูกเสือ โดยขอความอนุเคราะห์จากเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุนกิจการลูกเสือและจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อระดมทุนสำหรับพัฒนาค่ายลูกเสือ

(4) สร้างกลุ่มลูกเสืออาสา โดยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน สถานศึกษาในร่วมหารือเพื่อเปิดรับสมัครผู้สนใจกิจการลูกเสือ เพื่อทำหน้าที่และให้การสนับสนุนกิจการลูกเสือในทุกภูมิภาคอย่างกว้างขวาง รวมทั้งจับมือกับภาคธุรกิจในพื้นที่สร้างพันธมิตรเพื่อร่วมส่งเสริมกิจการลูกเสือ

(5) เพิ่มขีดความสามารถการจัดการค่ายลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมประชุมหารือกับเจ้าของค่ายลูกเสือเอกชน เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการจัดการค่ายลูกเสือร่วมกันระหว่างค่ายลูกเสือของรัฐและเอกชน โดยดึงจุดแข็งของแต่ละค่ายมาร่วมกันจัดกิจกรรมค่ายพักแรมให้กับลูกเสือและเป็นสถานที่ฝึกอบรมให้กับบุคลากรทางการลูกเสือ และการพัฒนาค่ายลูกเสือให้เป็นสถานที่ประชุม สัมมนาและฝึกอบรมหรือสถานที่พักให้กับผู้สนใจภายนอก

ยุทธศาสตร์รอง: พัฒนาระบบการจัดการมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งการลูกเสือไทย

แนวทางหรือมาตรการ

(1) ปรับระบบการจัดการการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน จัดการประชุมหารือผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อวิเคราะห์โครงสร้าง บทบาทหน้าที่และภาระงานที่ทับซ้อน เพื่อนำไปสู่การกำหนดระบบการบริหารจัดการและบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ก่อเกิดความร่วมมือและเพิ่มศักยภาพในการทำงาน

(2) กำหนดบทบาทหน้าที่ตามภาระงานของหน่วยงาน สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน มีหน่วยงานย่อยที่มีภาระหน้าที่เหมือนกัน จึงควรมีการกำหนดและแบ่งหน้าที่การทำงานให้ชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อน โดยกำหนดให้สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ มีหน้าที่ควบคุมดูแลระบบการพัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ ส่วนสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนมีหน้าที่ควบคุมดูแลระบบลูกเสือ

(3) ยกระดับการตรวจติดตามประเมินผลการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน (สมศ.) จัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการตรวจประเมินสถานศึกษาด้านการลูกเสือ โดยในการตรวจสถานศึกษาทุกแห่งจะมีผู้ตรวจการลูกเสือร่วมเป็นกรรมการประเมินสถานศึกษาด้วยทุกครั้ง เพื่อให้การตรวจประเมินด้านการลูกเสือตรงตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด และสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาได้

(4) ศูนย์คลังปัญญาการลูกเสือ (SSC: Scout Skill Center) สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ร่วมมือกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และเครือข่ายด้านการลูกเสือ สร้างศูนย์คลังปัญญาการลูกเสือ เพื่อสร้าง พัฒนา จัดเก็บ รวบรวมเอกสาร คู่มือ และตำราต่างๆ ด้านการลูกเสือ

ยุทธศาสตร์รอง: พัฒนาสื่อสารสนเทศเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีการลูกเสือไทย

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างแนวคิดเชิงบวกด้านการลูกเสือ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมประชุมหาแนวทางการสร้างทัศนคติเชิงบวกให้แก่คณะกรรมการทุกคณะในสำนักงานลูกเสือแห่งชาติและผู้บริหารสถานศึกษา

(2) เชิดชูคุณค่าการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดงานประชุมและนิทรรศการด้านการลูกเสือไทย เพื่อแสดงศักยภาพของลูกเสือและบุคลากรทางการลูกเสือที่มีต่อสังคม ทั้งจัดการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายทุกระดับ

(3) สร้างความโดดเด่นด้านการลูกเสือที่ส่งเสริมพลเมืองดีและช่วยเหลือสังคม โดยกำหนดให้มีสัญลักษณ์ของการกระทำความดีของลูกเสือ จัดการแสดงผลงานของการลูกเสือที่ช่วยเหลือสังคม การยกย่องและประกาศเกียรติคุณแก่ลูกเสือ ครูและบุคลากรทางการลูกเสือที่กระทำความดีในงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติและงานชุมนุมลูกเสือโลก จัดกิจกรรมประกวดลูกเสือคนดีของสังคม รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆ ที่เป็นการเผยแพร่ภาพลักษณ์อันดีของการลูกเสือ

(4) การประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนร่วมมือกับภาคเอกชนจัดกิจกรรมส่งเสริมและเผยแพร่กิจการลูกเสือ อาทิ การนำลูกเสือเข้าร่วมทำกิจกรรมในงานวาระต่างๆ การแสดงผลงานในรูปแบบสื่อ ผ่านช่องทางการสื่อสารที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย อาทิ สื่อออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงผลงานของการลูกเสือไทย

ยุทธศาสตร์ด้านแนวทางการจัดกิจกรรมการลูกเสือไทย (Activities: A)

ยุทธศาสตร์หลัก: ยกระดับความเข้มแข็งการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างผู้นำและปลูกจิตสำนึกระบอบประชาธิปไตย สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือมุ่งเน้นการสร้างภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี นำหลักการ สิทธิหน้าที่พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยมาประยุกต์กับกิจกรรมลูกเสือในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระวิชาเพื่อร่วมกันจัดเนื้อหาวิชาเข้ากับกิจกรรมลูกเสือ อาทิ จัดกิจกรรมลูกเสือร่วมกับวิชาสังคมศึกษา ในเนื้อหาลูกเสือกับประชาธิปไตยไทย

(2) ส่งเสริมพันธกิจตามหลักปรัชญาการลูกเสือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือที่มุ่งเน้นการทำตามคำสัตย์ปฏิญาณ เสียสละและมีจิตอาสาด้วยการให้ลูกเสือได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยการให้ลูกเสือร่วมถือคำสัตย์สัญญาที่จะปฏิบัติสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มาจากความคิดเห็นของลูกเสือส่วนรวมร่วมกัน การจัดให้ลูกเสือได้ปฏิบัติกิจกรรมที่ก่อให้เกิดจิตอาสา อาทิ ลูกเสือพี่เลี้ยง ที่ทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนหรือรุ่นน้องในด้านต่างๆ ลูกเสือผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น

(3) เครือข่ายพันธกิจผู้นำประชาธิปไตย สถานศึกษาจัดให้ลูกเสือที่เป็นผู้นำร่วมสร้างเครือข่ายต้นกล้าผู้นำในระบอบประชาธิปไตย เพื่อเกิดความเชื่อมโยง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความร่วมมือและการเป็นต้นแบบในระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ต้นกล้าผู้นำได้เข้าร่วมงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติและลูกเสือโลก เพื่อหาประสบการณ์ เสริมสร้างและเปลี่ยนเรียนรู้ระบบการปกครองในลักษณะอื่นๆ จากเพื่อนลูกเสือต่างชาติ

(4) ศูนย์เครือข่ายผู้กำกับลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติหรือสำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียนจัดประชุมหารือผู้กำกับลูกเสือโรงเรียนและวิทยากรของค่ายลูกเสือเอกชน เพื่อพิจารณากำหนดองค์ประกอบ รูปแบบและแนวทางการทำงานร่วมกันในรูปแบบเครือข่ายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สร้างความเข้าใจ ข้อตกลงและกำหนดบทบาทหน้าที่ ในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายและดำเนินการจัดกิจกรรมลูกเสือตามวิธีการทางการลูกเสือ

(5) ระดมกำลังทรัพยากรเพื่อเกื้อหนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษาทั้งในระดับชั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษาจัดประชุมหารือร่วมกัน เพื่อหาแนวทางให้ความช่วยเหลือกับสถานศึกษาที่มีอัตรากำลังด้านบุคลากรครูไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือ และเพื่อแลกเปลี่ยน ให้อุปกรณ์หรือใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งร่วมกันจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อเป็นแรงเสริมให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเกิดความเข้มแข็งและมีผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ยุทธศาสตร์รอง: เปลี่ยนกระบวนการทัศนคติหลักสู่ตรรกะการลูกเสือสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิต

แนวทางหรือมาตรการ

(1) พัฒนาหลักสูตรเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต นำเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมในการใช้ชีวิตประจำวันและกระแสการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติบูรณาการกับกระบวนการทางการลูกเสือ เพื่อสร้างหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือให้ตอบสนองผู้เรียนและสังคม อาทิ การใช้ระบบ GPS ในการเดินทางไกลแทนเข็มทิศ การจุดไฟด้วยพลังงานแสงอาทิตย์

(2) พัฒนากิจกรรมลูกเสือคนดีศรีสังคม โดยการสร้างกิจกรรมที่พัฒนาทั้งสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ เพื่อส่งเสริมให้ลูกเสือเกิดจิตสำนึกที่ยึดถือความซื่อสัตย์ มีจิตสาธารณะและพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยการให้ลูกเสือได้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่พบในสังคม

(3) สร้างต้นแบบกิจกรรมลูกเสือที่บูรณาการกับบริบทท้องถิ่น โดยการวิจัยหรือศึกษา การจัดการกิจกรรมลูกเสือที่ใช้สิ่งแวดล้อมหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่นจนประสบความสำเร็จในการสร้าง พลเมืองดีของชุมชน เพื่อนำมาเป็นต้นแบบของการจัดการกิจกรรมลูกเสือในท้องถิ่นอื่นๆ

(4) ต่อยอดกิจกรรมลูกเสือในระดับอุดมศึกษา สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสำนักงาน คณะกรรมการอุดมศึกษาร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/ กองลูกเสือในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยนำ กระบวนการทางการลูกเสือมาใช้ในการจัดการกิจกรรมพัฒนานักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้มีการนำ กระบวนการลูกเสือมาพัฒนาเยาวชนของชาติอย่างต่อเนื่อง

(5) ประยุกต์กิจกรรมลูกเสือให้สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยปรับเปลี่ยนการจัด กิจกรรมลูกเสือให้เข้ากับบริบทของท้องถิ่น มีการจัดการกิจกรรมในแต่ละพื้นที่ที่แตกต่างกัน อาทิ การนำ สื่อเทคโนโลยีมาปรับใช้กับกิจกรรมลูกเสือที่อยู่ในสังคมเมือง สำหรับการจัดการกิจกรรมลูกเสือที่อยู่ใน สังคมชนบทควรนำสิ่งแวดล้อมที่อยู่ล้อมตัวลูกเสือมาประยุกต์กับกิจกรรมลูกเสือ

ยุทธศาสตร์รอง: เพิ่มขีดความสามารถของผู้กำกับลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) พัฒนาศักยภาพผู้กำกับลูกเสือ กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สนับสนุนให้มีการศึกษา ฝึกอบรมพัฒนาครูผู้ทำหน้าที่สอนกิจกรรมลูกเสือให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้าน ทฤษฎีและทักษะทางการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง โดยใช้งบประมาณจากส่วนกลาง

(2) ผู้กำกับลูกเสือพี่เลี้ยง โดยสถานศึกษากำหนดให้ผู้กำกับลูกเสือที่ปฏิบัติหน้าที่สอน กิจกรรมลูกเสือที่มีระยะเวลาการทำงานมากกว่าจับคู่บัดดี้กับครูที่จะมาทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือรุ่น ใหม่ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในลักษณะพี่เลี้ยง เป็นการเรียนรู้ทางตรง

(3) ค่ายลูกเสือมืออาชีพ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดการประชุมผู้บังคับบัญชาลูกเสือเพื่อ หาแนวทางการพัฒนาค่ายลูกเสือของรัฐให้เป็นสถานที่ที่จัดกิจกรรมให้กับลูกเสือได้ทุกประเภททุก ระดับ โดยมีเครือข่ายผู้บังคับบัญชาลูกเสือเป็นผู้ขับเคลื่อนหลักสูตรและจัดกิจกรรมภายในค่าย ลูกเสือ รวมทั้งประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายกับค่ายเอกชนเพื่อเรียนรู้วิธีบริหารจัดการ ค่าย ร่วมปฏิบัติและเพิ่มประสบการณ์สอนกิจกรรมลูกเสือ

(4) การทบทวนภาระงานของผู้กำกับลูกเสือ รวมงานสอนหลักและภาระงานสอนด้าน กิจกรรมลูกเสือครูที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นผู้กำกับลูกเสือเป็นภาระงานเดียวกัน เพื่อให้ สามารถนำไปคำนวณและกำหนดภาระงานในหน้าที่ของครูแต่ละคนได้อย่างถูกต้องและเสมอภาค

ยุทธศาสตร์รอง: ปรับทัศนคติเพื่อเสริมความเชื่อมั่นต่อการลูกเสือไทย

แนวทางหรือมาตรการ

(1) เปลี่ยนแนวคิดทัศนคติของลูกเสือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมลูกเสือที่ส่งเสริม แนวความคิดและทัศนคติเชิงบวกให้ลูกเสือเห็นถึงคุณประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือชี้ให้เห็น ว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นช่วยให้ลูกเสือพัฒนาตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้ โดยให้ลูกเสือได้ฝึกปฏิบัติบนพื้นฐานของความสมัครใจเพื่อให้เห็นคุณค่าและเกิดจิตอาสาเมื่อได้ทำกิจกรรมลูกเสือ

(2) สร้างการมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลูกเสือสมัยใหม่ ให้ลูกเสือได้ร่วมคิดร่วมสร้างสรรค์กิจกรรมบนแนวทางกระบวนการลูกเสือ เพื่อให้ลูกเสือเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกิดจากความคิด ความต้องการของกลุ่มลูกเสือเองอย่างแท้จริง กิจกรรมที่จัดต้องมีความท้าทาย สนุกสนาน เหมาะสมกับวัยของลูกเสือ ทำให้ลูกเสืออยากเข้าร่วมกิจกรรม ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ข้อสำคัญต้องทำกิจกรรมด้วยกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้ลูกเสือเกิดความผูกพันกับเพื่อนลูกเสือด้วยกัน มีความรับผิดชอบและมีจิตอาสา

(3) สร้างความเชื่อมั่นทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับสถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือแก่ครูและผู้บริหาร รวมทั้งเผยแพร่กิจกรรมที่ลูกเสือกระทำดีต่อสังคมให้เป็นที่ประจักษ์ของบุคคลทั่วไปทางสื่อสาธารณะในรูปแบบต่างๆ

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือไทย (People: P)

ยุทธศาสตร์หลัก: จัดการความรู้สู่การพัฒนาครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) วิเคราะห์ คัดเลือกองค์ความรู้ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือ เพื่อร่วมกันวิเคราะห์คุณสมบัติที่จำเป็นต่อการเป็นผู้กำกับลูกเสือ และคัดเลือกเนื้อหาสาระ ความรู้ที่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือต้องเรียนรู้และปฏิบัติ

(2) รวบรวมความรู้ซ่อนเร้น (Tacit Knowledge) รวบรวมความรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนานและแฝงอยู่ในตัวผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือ โดยการจัดเวทีให้ผู้เชี่ยวชาญได้แบ่งปันความรู้และประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่แต่ละคนสามารถนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือได้

(3) จัดการศึกษาและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะความสามารถด้านการลูกเสือให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ โดยสนับสนุนให้ได้เข้าร่วมหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติหรืองานชุมนุมลูกเสือโลก เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ตรง

(4) จัดการอบรมให้ความรู้และอบรมเชิงปฏิบัติ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติจัดการอบรมผู้กำกับลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย โดยใช้เครือข่ายวิทยากรทางการลูกเสือเป็นผู้ให้การอบรม และจัดการอบรมอย่างต่อเนื่องโดยกระจายโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือได้เข้ารับการอบรมอย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึง

(5) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือบุคลากรทางการลูกเสือระหว่างประเทศ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติร่วมมือกับองค์การลูกเสือโลก จัดประชุมบุคลากรทางการลูกเสือระหว่างประเทศเพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการลูกเสือ มีการนำเสนองานวิจัยต่างๆ ด้านการลูกเสือ เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรทางการลูกเสือ

ยุทธศาสตร์รอง: ยกระดับความเข้มแข็งของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) ดำรงไว้ซึ่งเครื่องแบบลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติและสถานศึกษาร่วมมือกัน กำหนดให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือต้องสวมใส่เครื่องแบบลูกเสือทุกครั้งที่มีกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือ ทั้งนี้การแต่งเครื่องแบบต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนด ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือเป็นแบบอย่างที่ดีในการแต่งเครื่องแบบลูกเสือ เพื่อให้ลูกเสือได้เรียนรู้ในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

(2) สร้างหรือพัฒนาหลักสูตรการจัดการลูกเสือไทย สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ประสานงานและร่วมหารือกับมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรการลูกเสือหรือบรรจุเนื้อหาวิชาด้านการลูกเสือไว้ในหลักสูตรระดับปริญญา เพื่อผลิตครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

(3) สร้างผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสอรุ่นใหม่ จัดการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือเพื่อหาแนวทางการพัฒนาผู้นำที่จะมาทำหน้าที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือหรือวิทยากรลูกเสอรุ่นใหม่ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีคุณสมบัติที่พร้อมจะเป็นวิทยากรได้เข้ามาเรียนรู้และทำหน้าที่วิทยากรในการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ เพื่อลดช่องว่างและเกิดการพัฒนาให้มีผู้บังคับบัญชาและวิทยากรทางการลูกเสือมากขึ้น

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการลูกเสือทำงานวิจัยด้านการลูกเสือเพื่อนำข้อค้นพบจากงานวิจัยมาพัฒนาการลูกเสือให้ดียิ่งขึ้น โดยการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการวิจัยให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ นอกจากนี้ยังสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ในการของประเมินเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

ยุทธศาสตร์รอง: พัฒนาขวัญและกำลังใจของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) ปรับระบบการคัดเลือกผู้กำกับลูกเสือ ที่มีพื้นฐานความรู้ทางการลูกเสือ มีคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาสู่การเป็นผู้กำกับลูกเสือที่ดี มีความรักและศรัทธาในการลูกเสือ ชอบทำกิจกรรม มีมนุษยสัมพันธ์ และมีจิตอาสาเสียสละเวลาเพื่อกิจการลูกเสือ

(2) ให้ค่าตอบแทนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักการลูกเสือ ร่วมประชุมหารือกับสำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อหาแนวทางและกำหนดอัตราค่าตอบแทนวิทยฐานะด้านการลูกเสือให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือเช่นเดียวกับค่าตอบแทนวิชาชีพด้านอื่นๆ

(3) ให้เหรียญสดุดีแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ ผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการบริหารของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ร่วมประชุมหารือเพื่อกำหนดแนวทางการให้เหรียญสดุดีลูกเสือแก่ครูและบุคลากรทางการลูกเสือ โดยกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงาน ผลงานและขีดความสามารถด้านการลูกเสือ จัดให้มีเหรียญสดุดีเป็นลำดับขั้นเช่นเดียวกับการได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการ

ยุทธศาสตร์รอง: สร้างเครือข่ายความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการลูกเสือเพื่อความก้าวหน้าในสายอาชีพ

แนวทางหรือมาตรการ

(1) สร้างความร่วมมือของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ สำนักงานการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน ร่วมจัดเวทีแสดงผลงานทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่ผลงานและสร้างเครือข่ายของครูและบุคลากรทางการลูกเสือด้านการลูกเสือ

(2) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจด้านงานวิจัยและการทำผลงาน สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดประชุมเพื่อรับทราบปัญหาจากการทำผลงานเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการลูกเสือ และจัด ฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานวิจัยและผลงานต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการขอเลื่อนวิทยฐานะ

(3) สร้างตัวชี้วัดการประเมินเลื่อนวิทยฐานะด้านการลูกเสือ สร้างมาตรฐานตัวชี้วัดการปฏิบัติงานด้านการลูกเสือ โดยใช้เกณฑ์ความสามารถเฉพาะทาง และส่งเสริมให้มีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการลูกเสือเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะให้กับครูและบุคลากรทางการลูกเสือ

ข้อเสนอแนะ

1. ปัจจัยใดที่ท่านเห็นว่าจะช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานตามข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีประสบความสำเร็จ คือ

2. เงื่อนไขใดที่ท่านเห็นว่าจะเป็นอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานตามข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีไม่ประสบความสำเร็จ คือ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ในการให้ความร่วมมือแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการลูกเสือไทยเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี

นางสุภาพร จตุรภัทร
นิสิตปริญญาโท สาขาพัฒนศึกษา
ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสุภาพร จตุรภัทร เกิดเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2509 ประวัติการศึกษา สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. 2532 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2547 และศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2552

ประวัติด้านการลูกเสือ เข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ชั้นความรู้ทั่วไป รุ่นที่ 2/2557 ณ ค่ายลูกเสือชั่วคราววัดหทัยเรศวร จากสโมสรลูกเสือสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ในพระ อุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ และเป็น กรรมการจัดทำสารานุกรมลูกเสือ เล่ม 1 – 4 เป็นวิทยากรอบรมความรู้ด้านกระบวนการวิจัยในงาน ลูกเสือให้แก่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือในการฝึกอบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ 4 ท่อน รวมทั้งร่วมทำงานวิจัย กับสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน

ประวัติการทำงาน ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา (ผู้ชำนาญการพิเศษ) หัวหน้างานกิจการนักศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล และวิทยากรพิเศษด้านกลุ่ม สัมพันธ์